

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Diplomová práce

Ochrana osobnosti a sociální sítě

Bc. Barbora Smetanová

© 2021 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Barbora Smetanová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Ochrana osobnosti a sociální sítě

Název anglicky

Personality protection and social networks

Cíle práce

Rozebírá platné právní úpravy ochrany osobnosti v občanském zákoníku a judikatury ve vztahu k problematickému chování uživatelů sociálních sítí se zaměřením na adolescenty.

Vydefinování bezpečného a nebezpečného způsobu chování na internetu a jejich hlavních rysů a zjištění, zda adolescenti svým chováním na sociálních sítích splňují kritéria bezpečného nebo nebezpečného chování na internetu a zda jsou si takového (ne)bezpečného chování a jednání ve vztahu k ochraně osobnosti vědomi.

Analýza volně zpřístupněných informací uživatelů sociálních sítí veřejnosti z hlediska zjištění rizikového chování adolescentů a návržení možného řešení v oblasti ochrany osobnosti

Návrhy de lege ferenda

Metodika

Diplomová práce bude rozdělena na dvě části – teoretickou a praktickou.

V teoretické části bude použita metoda literární rešerše se zaměřením na důležité pojmy. Dále bude použito metody výkladu práva a analýzy platné právní úpravy a judikatury.

V praktické části bude provedeno dotazníkové šetření u studentů středních škol vybraného kraje a na základě výsledků tohoto šetření bude analyzováno bezpečné a nebezpečné chování dotazovaných na internetu (sociálních sítích) ve smyslu ochrany osobnosti v prostředí internetu (jak se na internetu odráží vědomí soukromí a sebe-odkrývání adolescentů, zda pro ně existují nějaké hranice soukromí na internetu apod.). Jednou z metod použitých v praktické části bude také pozorování, jaké informace o své osobě mají adolescenti jako uživatelé sociálních sítí volně přístupné pro veřejnost. Na závěr bude použita metoda syntézy k vyhodnocení jednotlivých zjištění a také bude vypracován návrh de lege ferenda.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

osobnost, ochrana osobnosti, občanský zákoník, sociální síť, osobnostní právo, právo na ochranu osobnosti, osobní údaj, zákonné licence, chování na internetu, kyberkriminalita, sankce, adolescent

---

Doporučené zdroje informací

- DOLEŽÍLEK, Jiří. Přehled judikatury ve věcech ochrany osobnosti. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. Judikatura (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-074-6.
- KOPECKÝ, Kamil. Rizika internetové komunikace v teorii a praxi. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. Monografie. ISBN 978-80-244-3571-8. 188 s.
- KOPECKÝ, Kamil. Rizikové chování studentů Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v prostředí internetu. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. Monografie. ISBN 978-80-244-3858-0. 110 s.
- Ochrana osobností v internetovém věku: sborník textů z právní konference na Fakultě sociálních studií MU v Brně. Praha: MAFRA, 2013. 120 let Lidových novin. ISBN 978-80-260-4903-6. 33 s.
- PETROV, Jan. Občanský zákoník: komentář. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-747-7.
- SMEJKAL, Vladimír. Kybernetická kriminalita. 2. rozšířené a aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-720-7.
- ŠEVČÍKOVÁ, Anna. Děti a dospívající online: vybraná rizika používání internetu. Praha: Grada, 2014. Psyché. ISBN 978-80-210-7527-6. 183 s. (online 541 s.).
- ŠVESTKA, Jiří. Občanský zákoník: komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-656-6.
- VALOUŠEK, Martin, Eva FIALOVÁ, Tomáš LECHNER, Markéta HÁLOVÁ, Jakub SIVÁK, Olga SOVOVÁ, Eduard BRUNA a Markéta BRUNOVÁ, MATES, Pavel, ed. Ochrana osobnosti, soukromí a osobních údajů. Praha: Leges, 2019. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-346-9.
- Zároveň další literatura podle pokynů vedoucí DP.
-

Předběžný termín obhajoby

2020/21 LS – PEF

Vedoucí práce

JUDr. Jitka Mráčková, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 22. 9. 2020

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 21. 10. 2020

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 01. 11. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou diplomovou práci "Ochrana osobnosti a sociální sítě" vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30. 3. 2021

Poděkování

Mé poděkování patří vedoucí mé diplomové práce JUDr. Jitce Mráčkové za odborné vedení, cenné rady, připomínky, trpělivost a čas, který mi po celou dobu zpracování diplomové práce věnovala a také ředitelům středních škol Zlínského kraje, kteří mi umožnili provést na jejich škole dotazníkové šetření. Děkuji také mé rodině a mému příteli za podporu a povzbuzení.

Ochrana osobnosti a sociální sítě

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá ochranou osobnosti člověka v prostředí sociálních sítí.

V teoretických východiscích diplomové práce je v úvodu vymezen přehled základních pojmů. Hlavní část pak tvoří analýza ochrany osobnosti v zákoně č. 89/2012 Sb., občanském zákoníku (dále jen OZ) - jsou analyzovány předměty ochrany osobnosti v kyberprostoru, dále je vymezen neoprávněný zásah do osobnosti člověka a odpovědnost za něj, dále pak prostředky ochrany osobnostních práv člověka, jako je např. náhrada nemajetkové újmy. Polemizováno je také nad institutem svépomoci. Dále se práce věnuje možnostem zákonného omezení osobnostních práv, konkrétně řeší svolení a zákonné licence. Poslední kapitola teoretické části je věnována situacím, kdy může dojít k narušení osobnosti adolescenta na sociální sítí (kyberšikana apod.).

Praktická část diplomové práce je rozdělena do tří kapitol – dotazníkové šetření, případová studie (analýza) a úvahy a náměty ke zlepšení zkoumané problematiky, včetně návrhů *de lege ferenda*.

Cílem dotazníkového šetření je zjistit, zda se adolescenti ze středních škol Zlínského kraje chovají v prostředí sociálních sítí bezpečně či nebezpečně a zda jsou si takového chování ve vztahu k ochraně osobnosti vědomi. (Ne)bezpečné chování je vymezeno a jeho hlavní znaky a rysy definovány na základě studia a komparace několika odborných literárních pramenů, a studenti, dále, podle svých odpovědí na příslušné otázky v dotazníkovém šetření, zařazeni do jedné nebo druhé skupiny. Součástí je také potvrzení či vyvrácení předem stanovených hypotéz.

Případová studie spočívá v analýze toho, jaké osobní údaje mají adolescenti jako uživatelé sociálních sítí volně zpřístupněny veřejnosti na sociální síti Facebook z hlediska zjištění jejich rizikového chování. Tyto informace jsou zaznamenány a vyhodnoceny a je navrženo řešení zjištěných problémů.

Na závěr jsou vypracovány návrhy a náměty na zlepšení zkoumané problematiky.

Klíčová slova: osobnost, ochrana osobnosti, občanský zákoník, sociální síť, osobnostní právo, právo na ochranu osobnosti, osobní údaj, chování na internetu, kyberkriminalita, kyberprostor, adolescent

Personality protection and social networks

Abstract

The thesis deals with the personality protection in social networks area.

In the introduction of theoretical part of the thesis are defined basic concepts. The main part is the analysis of personality protection in Civil Code- subjects of personality protections in cyberspace are analyzed, next unlawful interference into a human personality and responsibility for it is defined too and also means of protection of the personality law, e.g., compensation of non-material damage. The institution of “self-help” is also debated. Next part of the thesis deals with the possibilities of legal restrictions of personality rights, specifically permission and law exceptions. The last chapter of the theoretical part deals with the situation when the adolescent’s personality may be disturbed in the social network area (cyberbullying etc.).

The practical part of the thesis is divided into three chapters – the questionnaire survey, the case study and the last one is considerations and suggestions for improving the examined issue, including *de lege ferenda* proposals.

The aim of the questionnaire survey is to find out whether adolescent from high schools in the Zlín Region behave safely or dangerously in a social network area and whether they are aware of such behavior in relation to the personality protection. Such behavior is defined, and its main features and traits are defined on the basis of the study and comparison of several professional literary sources. Then, students, according to their answers to specific questions in a questionnaire survey, are classified the first or second group. It also includes the subsequent confirmation or refutation of predetermined hypotheses.

The case study consists of an analysis of what personal data adolescents, as users of social networks, have freely made available to the public on the social network Facebook in terms of finding out their risky behavior. This information is recorded and evaluated and a solution to the identified problems is proposed.

Finally, suggestions are made to improve the researched issues.

Keywords: personality, personality protection, civil code, social network, personality right, right to personality protection, personal data, internet behaviour, cybercrime, cyberspace, adolescent

Obsah

1. ÚVOD	13
2. CÍL PRÁCE A METODIKA.....	16
2.1 CÍL PRÁCE.....	16
2.2 METODIKA.....	16
3. TEORETICKÁ VÝCHODISKA	18
3.1 ÚVODNÍ SLOVO.....	18
3.2 VYMEZENÍ POJMŮ	18
3.2.1 Osobnost, osobnostní práva.....	19
3.2.2 Ochrana osobnosti	20
3.2.3 Adolescent	21
3.2.4 Sociální síť	23
3.2.5 Kyberprostor.....	26
3.2.6 Kybernetická kriminalita.....	27
3.3 ANALÝZA OCHRANY OSOBNOSTI V OBČANSKÉM ZÁKONÍKU.....	29
3.3.1 Předmět ochrany osobnosti v kyberprostoru	29
3.3.2 Neoprávněný zásah do osobnostních práv člověka a odpovědnost za něj	46
3.3.3 Občanskoprávní prostředky ochrany osobnostních práv člověka	51
3.3.4 Omezení osobnostních práv člověka.....	60
3.4 MOŽNOSTI NARUŠENÍ OSOBNOSTI ADOLESCENTŮ V PROSTŘEDÍ SOCIÁLNÍCH SÍTÍ.....	67
3.4.1 Kyberstalking	68
3.4.2 Kybergrooming	71
3.4.3 Kyberšikana.....	75
3.4.4 Sexting.....	81
3.5 ZÁVĚR TEORETICKÉ ČÁSTI.....	83
4. PRAKTICKÁ ČÁST	88
4.1 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ.....	88
4.1.1 Úvodem.....	88
4.1.2 Vymezení hlavních znaků a příkladů nebezpečného způsobu chování v prostředí internetu na základě studia a srovnání několika odborných literárních pramenů a na základě toho vymezení bezpečných způsobů chování	89
4.1.3 Stanovení cíle dotazníkového šetření	104
4.1.4 Formulace výzkumných problémů	104

4.1.5 Stanovení hypotéz.....	105
4.1.6 Organizace dotazníkového šetření a konstrukce dotazníku.....	105
4.1.7 Struktura respondentů.....	106
4.1.8 Vyhodnocení dat dotazníkového šetření.....	111
4.1.9 Celkové vyhodnocení výsledků dotazníkového šetření.....	140
4.1.10 Potvrzení/vyvrácení stanovených hypotéz.....	144
4.2 ANALÝZA VOLNĚ ZPŘÍSTUPNĚNÝCH INFORMACÍ UŽIVATELŮ SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH VEŘEJNOSTI Z HLEDISKA ZJIŠTĚNÍ RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ ADOLESCENTŮ.....	144
4.2.1 Úvodem.....	144
4.2.2 Konstrukce analýzy.....	145
4.2.3 Stanovení cíle analýzy.....	146
4.2.4 Provedení analýzy.....	146
4.2.5 Porovnání výsledků analýzy s výsledky dotazníkového šetření.....	151
4.2.6 Navržení možného řešení.....	152
4.3 ÚVAHY A NÁMĚTY PRO ZLEPŠENÍ.....	153
4.4 ZÁVĚR PRAKTICKÉ ČÁSTI.....	157
5. VÝSLEDKY A DISKUSE.....	160
5.1 TEORETICKÁ ČÁST.....	160
5.2 PRAKTICKÁ ČÁST.....	162
5.3 DISKUSE.....	163
6. ZÁVĚR.....	167
7. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	170
7.1 LITERATURA.....	170
7.2 CIZOJAZYČNÁ LITERATURA.....	172
7.3 NÁLEZY A ROZSUDKY SOUDŮ.....	173
7.4 PRÁVNÍ PŘEDPISY.....	174
7.5 DIPLOMOVÉ PRÁCE.....	174
7.6 INTERNETOVÉ ZDROJE.....	174
7.7 FILMY.....	177
8. PŘÍLOHY.....	178
8.1 DOTAZNÍK.....	178
8.2 DOPLŇKOVÉ GRAFY.....	191

Seznam grafů

Graf 1	Struktura respondentů podle pohlaví.....	107
Graf 2	Struktura respondentů podle věku.....	107
Graf 3	Struktura respondentů podle ročníku studia.....	108
Graf 4	Struktura respondentů podle typu střední školy.....	109
Graf 5	Respondenti a jejich sociální sítě.....	110
Graf 6	Viditelnost osobních údajů respondentů na profilu sociální sítě.....	112
Graf 7	Přijímání žádostí různého druhu (přátelství, zprávy, ...).....	114
Graf 8	Sdílení současné polohy.....	115
Graf 9	Označování fotografií přáteli.....	116
Graf 10	Zveřejnění intimní fotografie na profilu.....	117
Graf 11	Zaslání intimní fotografie přes soukromou zprávu.....	117
Graf 12	Vnímání (ne)bezpečnosti zasílání a zveřejňování intimních fotografií.....	118
Graf 13	Zneužití intimní fotografie v prostředí internetu.....	119
Graf 14	Adresáti intimně laděných fotografií.....	119
Graf 15	Zveřejnění vlastní intimní fotografie jiným člověkem.....	120
Graf 16	Důsledky zveřejnění intimní fotografie.....	121
Graf 17	Zveřejnění intimní fotografie jiného člověka.....	121
Graf 18	Víte, co je to kybergrooming?.....	122
Graf 19	Požadavek osobní schůzky.....	123
Graf 20	Schůzka s neznámým člověkem.....	123
Graf 21	Schůzka s osobou známou jen přes sociální síť.....	124
Graf 22	Použití webkamery.....	125
Graf 23	Přijetí peněz za intimní fotografie.....	126
Graf 24	Sdělení hesla jiné osobě.....	127
Graf 25	Proniknutí na účet sociální sítě.....	128
Graf 26	Nabídky na internetu a postoj respondentů k nim.....	129
Graf 27	Reakce respondentů na zprávu.....	130
Graf 28	Datum narození při zakládání sociální sítě.....	131
Graf 29	Názor respondentů na zneužitelnost osobních údajů.....	132
Graf 30	(Ne)bezpečnost zasílání intimní fotografie.....	133
Graf 31	Zneužitelnost intimní fotografie v prostředí internetu.....	133
Graf 32	Porušení práva na ochranu osobnosti šířením pomluvy.....	134

Graf 33 Pomluva – zasažení do důstojnosti, cti a vážnosti člověka	135
Graf 34 Snímky obrazovky a porušení osobnostního práva	135
Graf 35 Počet respondentů (ne)pořizujících snímky obrazovky	137
Graf 36 Znalost předmětů ochrany osobnosti.....	137
Graf 37 Důležitost osobnostních práv	139
Graf 38 Spojení otázky č. 42 a otázky č. 44	139
Graf 39 Obecné osobní údaje.....	151
Graf 40 Zvláštní osobní údaje.....	151
Graf 41 Spojení otázky č. 9 (odpověď "všichni") a otázky č. 10	191
Graf 42 Spojení otázky č. 15 a otázky č. 22	191
Graf 43 Spojení otázky č. 15 a otázky č. 24	192
Graf 44 Spojení otázky č. 16 a otázky č. 22	192
Graf 45 Spojení otázky č. 16 a otázky č. 24	193

Seznam tabulek

Tabulka 1 Nebezpečné způsoby chování adolescentů v prostředí internetu a s tím související rizika	94
Tabulka 2 Bezpečné způsoby chování adolescentů v prostředí internetu podle výsledků kapitoly 3.1.2.1	96
Tabulka 3 Bezpečné způsoby chování adolescentů v prostředí internetu podle odborné literatury a jejich srovnání	97
Tabulka 4 Bezpečné způsoby chování adolescentů v prostředí internetu podle internetového portálu e-bezpečí.cz	99
Tabulka 5 Shrnutí rad a příkladů bezpečného způsobu chování adolescentů v prostředí internetu	100
Tabulka 6 Analýza volně zpřístupněných informací adolescentů na sociální síti Facebook	146
Tabulka 7 Analyzované subjekty podle stupně (ne)bezpečnosti chování	150

Seznam použitých zkratek

OZ   Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

LZPS   Listina základních práv a svobod

1. Úvod

Žijeme v době internetu, respektive v době sociálních sítí. Mít účet na sociální síti je, v dnešní době, zejména pro studenty středních, základních a troufám si z vlastní zkušenosti říct, že i vysokých škol, samozřejmost. Po sociálních sítích a obecně po celém internetu dnes probíhá téměř veškerá komunikace. „Setkáváme se“ zde s přáteli a také potkáváme přátele nové, komunikujeme se spolupracovníky, domlouváme si schůzky, telefonujeme a po nedávných zkušenostech se také účastníme seminářů a přednášek, místo osobní přítomnosti na fakultě. Již nikdo z nás si dnes nedovede představit, jak by bylo vůbec možné bez připojení k internetu fungovat. Ano, internet má mnoho pozitivních stránek, o tom není pochyb, je třeba se však zamyslet nad tím, jak můžou být internet a sociální síť nebezpečné, a to zejména pro děti a adolescenty, kteří dnes již tyto věci berou jako samozřejmost a málokdy jsou jim ze strany rodičů odepírány či čas strávený na nich regulován.

Tato diplomová práce nemá za cíl vymezovat hrozby a nebezpečí internetu a sociálních sítí, ale zabývat se tím, jakým způsobem může být v tomto prostředí ohrožena osobnost člověka, tedy naše soukromí, podoba, jméno, či dobrá pověst a důstojnost.

Asi nikdo z nás nemá stoprocentní představu o tom, jaké informace a data jsou o nás shromažďovány, i přes to, že jsme třeba k jejich shromáždění dali souhlas. Jednoduše vždy zaškrtneme políčko „souhlasím s tím a tím“ a dál nás to vlastně nijak nezajímá. Posíláme si fotografie přes různé chatovací aplikace, ale už nás nenapadne, že je může vidět někdo třetí. Vynikající ukázkou toho, jaké informace o nás sociální síť získávají bez toho, aniž bychom to věděli, jaké nabídky a reklamy jsou nám tajně podsouvány, jak jsou sociální síť tvořeny k tomu, aby na nich byl člověk doslova závislý, jaké škody jsou sociální síť schopny napáchat na celé společnosti, a jaký mají vliv na duševní zdraví člověka, zejména adolescentů (sebevraždy), je film „*The social dilemma*“¹, ve kterém promlouvají samotní tvůrci sociálních sítí, jako je například Facebook nebo Google. Po shlédnutí tohoto filmu máte okamžitě chuť si všechny účty na jakékoli sociální síti smazat a nikdy se již na internet nepřipojit. Jsme toho však schopni? To je otázka, na kterou si musí každý odpovědět sám.

Pokud se na tuto situaci podíváme z jiného úhlu, napadne nás určitě také sexuální zneužívání dětí na internetu. Internet je do jisté míry anonymní, nikdo nevíme, kdo je na druhé straně a kdo se vydává za naši kamarádku nebo kamaráda. Tuto problematiku skvěle, avšak krutě pravdivě, reflektuje nedávno vydaný dokument Víta Klusáka a Barbory

---

¹ The Social Dilema [dokumentární drama]. Režie: Jeff ORLOWSKI, USA: Netflix, 2020.

Chalupové „V síti“, který ukazuje realitu sexuálního zneužívání dvanáctiletých dívek na internetu tzv. sexuálními predátory, kteří požadují sex přes webkamery, před dívkami se obnažují, onanují a od nich požadují to stejné. Pokud dívka odmítá, následuje vydírání, zakládání falešných profilů atd. Dokument potvrzuje, jak je toto téma aktuální a je třeba se mu věnovat a uvědomit si, že to skutečně děje a je potřeba s tím něco dělat.² To je však téma pro jinou diplomovou práci.

Tato diplomová práce nemá za cíl definovat bezpečné či nebezpečné způsoby chování na internetu či na sociálních sítích, této problematice se již věnuje celá řada odborných publikací a literatury, tudíž by nepřinesla nic nového. Diplomová práce není zaměřena ani na doporučení, jak se v prostředí sociálních sítí chovat či nechovat. Teoretická část diplomové práce bude zpracována na základě bohaté literární rešerše literatury z oblasti ochrany osobnosti, bude se zabývat především úpravou ochrany osobnosti v občanském zákoníku, který je stěžejním právním předpisem právě v této oblasti. Mimo to, že bude detailně analyzováno, co je předmětem ochrany osobnosti, se bude práce také podrobně věnovat neoprávněnému zásahu do osobnosti člověka a odpovědnosti za něj a také možnostem občanskoprávní ochrany v případě, že bylo do osobnosti člověka zasazeno. Jelikož existují i možnosti, kdy může být osobnostní právo člověka omezeno, bude jedna z kapitol teoretických východisek věnována i této problematice, která je nedílnou součástí právní úpravy ochrany osobnosti člověka. Teoretická část diplomové práce se bude také zabývat možnostmi narušení osobnosti adolescentů v prostředí sociálních sítí, na což bude následně navazovat praktická část diplomové práce.

Stěžejní částí praktické části diplomové práce, bude dotazníkové šetření provedené s několika stovkami studentů středních škol Zlínského kraje. Na základě srovnání několika odborných literárních pramenů budou vymezeny znaky, rysy a příklady bezpečného a nebezpečného způsobu chování na internetu (na sociálních sítích) a na základě nich budou vypracovány otázky do dotazníkového šetření, na které budou studenti odpovídat a na základě jejich odpovědí proběhne analýza toho, zda se chovají bezpečně či nebezpečně a zda jsou si takového jednání a chování ve vztahu k ochraně osobnosti vědomi. Součástí praktické části diplomové práce bude také vlastní případová studie, která spočívá v analýze volně zpřístupněných informací, respektive osobních údajů, adolescentů na vybrané sociální síti, zjištění nedostatků a návržení možného řešení. Na závěr budou také vypracovány návrhy a

---

² V Síti [dokumentární film]. Režie: Vít KLUSÁK, Barbora CHALUPOVÁ, Česká republika: Česká televize, 2020.

náměty na zlepšení zjištěných nedostatků, včetně návrhů na zlepšení dosavadní právní úpravy, na základě výsledků jak teoretické, tak praktické části diplomové práce.

Očekávanými výstupy této práce je pochopení rizik, které s sebou sociální sítě přináší a jak mohou být právě pro zkoumanou věkovou skupinu nebezpečné, i vzhledem k tomu, kolik času právě tato věková skupina na sociálních sítích tráví. Očekávaným výstupem je také poznání internetového chování zkoumaných adolescentů a jejich (ne)vědomí o možnosti napadení jejich osobnosti v místech, ve kterých se pohybují každý den.

Uvědomění si důležitosti jednotlivých složek ochrany osobnosti je velmi důležité, a to jak z hlediska nutnosti jejich ochrany v reálném světě, tak i v prostředí internetu, který není anonymní a na kterém si nemůže dovolit kdokoliv dělat cokoliv, co se mu zlíbí s vědomím, že nebude potrestán.

2. Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem teoretické části diplomové práce je analýza platné právní úpravy ochrany osobnosti ve stěžejním právním předpise, v zákoně č. 89/2012 Sb., občanském zákoníku, a také judikatury, a to ve vztahu k problematickému chování uživatelů sociálních sítí s bližším zaměřením na adolescenty.

Tato diplomová práce si ve své praktické části klade za cíl vydefinování bezpečného a nebezpečného způsobu chování na internetu a jejich hlavních rysů na základě studia a porovnání několika odborných literárních pramenů. Na základě tohoto vydefinování bude zjišťováno, zda adolescenti, konkrétně studenti středních škol Zlínského kraje, svým chováním na sociálních sítích splňují kritéria bezpečného nebo nebezpečného chování na internetu a zda jsou si takového (ne)bezpečného chování a jednání ve vztahu k ochraně osobnosti vědomi.

Dalším cílem této diplomové práce je provedení vlastní případové studie, která bude spočívat v analýze volně zpřístupněných informací uživatelů sociálních sítí z hlediska zjištění rizikového chování adolescentů. Součástí tohoto cíle je také, na základě výsledků analýzy, navržení možného řešení v oblasti ochrany osobnosti.

Cílem této práce je také, závěrem, po splnění výše stanovených cílů, vypracovat návrhy a náměty na zlepšení zkoumané problematiky, včetně návrhů *de lege ferenda*.

2.2 Metodika

Diplomová práce je rozdělena na dvě části – část teoretickou a část praktickou.

V teoretické části je použita metoda literární rešerše se zaměřením na důležité pojmy, a to především v kapitole 3.2. a také v kapitole 3.4. Dále je v práci použita metoda výkladu práva a analýza platné právní úpravy týkající se ochrany osobnosti a sociálních sítí. Jedná se především o analýzu zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, a to v kapitole 3.3.

Praktická část diplomové práce stojí na dotazníkovém šetření provedeném u studentů středních škol Zlínského kraje. Na základě výsledků tohoto dotazníkového šetření je provedena analýza bezpečného a nebezpečného chování dotazovaných v prostředí sociálních sítí ve smyslu ochrany osobnosti. Je provedena také metoda komparace, pomocí které je zjišťováno, zda dotazovaní svým chováním v prostředí sociálních sítí splňují kritéria

bezpečného či nebezpečného chování na internetu (do jaké skupiny je lze zařadit) na základě vymezení hlavních rysů takového chování a jednání na základě studia a komparace odborných literárních pramenů. Další metodou použitou v praktické části diplomové práce je pozorování, jaké informace o své osobě mají adolescenti jakožto uživatelé sociálních sítí volně přístupné pro veřejnost a jejich analýza. Na závěr je použita metoda syntézy, kterou jsou vyhodnoceny jednotlivé zjištění a je navrženo možné řešení zjištěných problémů.

Na základě syntézy teoretických východisek a poznatků získaných díky analýze právních předpisů upravujících ochranu osobnosti a sociální sítě a na základě výsledků praktické části diplomové práce, jsou vypracovány návrhy a náměty na zlepšení zkoumané problematiky, včetně návrhů *de lege ferenda*

3. Teoretická východiska

3.1 Úvodní slovo

Diplomová práce se bude v kapitole 3 zabývat teoretickými východisky pro její zpracování.

Cílem této části práce je analyzovat, objasnit a vysvětlit problémy, kterými se bude později zabývat i praktická část a které jsou pro zpracování praktické části a pochopení této problematiky důležité.

Cílem této části práce je především detailní analýza OZ, který upravuje ochranu osobnosti, a s ní související problémy, jako je zásah do osobnosti člověka a odpovědnost za něj, prostředky ochrany proti takovému zásahu, možnosti zákonného omezení osobnostních práv člověka a také bude vymezeno to, co je vůbec předmětem práva na ochranu osobnosti. Diplomová práce bude vycházet také z některých poznatků judikatury, a to především pro použití názorných příkladů.

V úvodní kapitole teoretické části diplomové práce budou také definovány základní pojmy, a to na základě definic z odborné literatury, slovníků cizích slov či zákonů.

V závěru teoretické části diplomové práce bude identifikováno a vysvětleno, jakými způsoby je možné narušit osobnost adolescentů v prostředí sociálních sítí a internetu. Konkrétně se bude jednat o kyberšikanu, kybergrooming, kyberstalking a sexting. Na tuto kapitolu bude následně navazovat praktická část diplomové práce, jejíž cíle budou stanoveny později.

3.2 Vymezení pojmů

Pro účely této diplomové práce je důležité si nejdříve identifikovat a definovat pojmy, které budou v jejím průběhu nejčastěji zmiňovány a detailně je vysvětlit. Jak už z názvu diplomové práce vyplývá, stěžejním pojmem bude osobnost (a osobnostní práva) a její ochrana a také sociální sítě a s tím související pojmy, jako je kyberprostor, ve kterém sociální sítě nalzáme, či kybernetická kriminalita, která bývá v již zmíněném kyberprostoru páchána. Jelikož praktická část diplomové práce je zaměřena na adolescenty, bude definován také tento pojem.

3.2.1 Osobnost, osobnostní práva

Vymezení pojmu „osobnost“ není, jak by se mohlo na první pohled zdát, v právním prostředí, nic jednoduchého a může činit značné problémy. Ani OZ, ani žádný jiný zákon, či Listina základních práv a svobod (dále jen LZPS) přesně nedefinují, co je osobností myšleno, neuvádí žádnou definici tohoto pojmu. Tyto právní předpisy pouze uvádí, co k osobnosti člověka náleží. OZ a také LZPS pouze konstatují, že osobnost člověka je těmito předpisy chráněna, což dokazuje § 81 OZ, který ve svém úvodu stanovuje, že je „chráněna osobnost člověka včetně jeho přirozených práv“³. V OZ dále nalezneme složky ochrany osobnosti, tedy to, co z osobnosti člověka je chráněno zákonem. OZ nevymezuje tyto složky taxativně, ale demonstrativně. Jedná se o důstojnost člověka, jeho zdraví, právo člověka na život v příznivém životním prostředí, o ochranu vážnosti a cti člověka, jeho soukromí či projevy osobní povahy.⁴ Jelikož se jedná o demonstrativní výčet, je možné sem bez pochyby zařadit například i právo na ochranu osobní svobody.⁵ Tyto složky osobnosti jsou vrozené a člověku náleží po celý jeho život, v některých případech dokonce i po smrti. Stát je tedy člověku neuděluje, nýbrž je respektuje a jak již bylo výše zmíněno, pomocí zákonů zajišťuje jejich ochranu.⁶ Tato osobnostní práva řadíme podle čl. 1 LZPS do tzv. základních práv. Osobnostní práva jsou tedy nezadatelná, nezcizitelná, nezrušitelná a neprohlášená, s výjimkou práva na odčinění újmy, která byla na těchto právech způsobena.⁷

Pokud bychom hledali konkrétní definici pojmu osobnost, každá definice bude rozdílná podle toho, z hlediska jakého vědního oboru se na ni zaměříme. Jedna z možných definic je, že „osobnost je neoddělitelná součást lidského bytí, která zahrnuje vše, čím se člověk projevuje navenek ve vztahu ke svému okolí, a to jak po stránce fyzické, tak po stránce duchovní a duševní.“⁸ Další možnou definicí, která nám může více přiblížit a lépe pochopit pojem osobnost, je definice osobnosti z pohledu sociologie. „Osobnost je individuální jednota člověka; je to jednota jeho duševních vlastností a dějů, založená na jednotě těla a utvářená a projevující se v jeho společenských vztazích.“⁹ Jak z obou definic vyplývá,

³ § 81 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

⁴ Tamtéž, odst. 2

⁵ DOLEŽÍLEK, Jiří. *Přehled judikatury ve věcech ochrany osobnosti*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. Judikatura. ISBN 978-80-7552-074-6, s.19.

⁶ PETROV, Jan. *Občanský zákoník: komentář*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-747-7, s. 133.

⁷ § 612 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁸ LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§1-654)*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, 394 s., ISBN 978-80-7400-529-9, s. 484.

⁹ Sociologická encyklopedie, Sociologický ústav AV ČR. *Osobnost* [online]. [cit. 2020-10-01]. Dostupné z WWW: [https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Osobnost_\(MSgS\)](https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Osobnost_(MSgS)).

osobnost je něco, co se projevuje navenek, ve vztahu k druhým lidem, společnosti, či sociálně-kulturním hodnotám, avšak je to něco, co se u každého člověka projevuje jinak, každá osobnost má tedy jiné, různorodé a jedinečné rysy.

Pro definici pojmu osobnost je důležité také zmínit § 15 OZ, který vymezuje osobnost, ale osobnost právní. Tato osobnost je dle odst. 1 tohoto paragrafu způsobilá mít v mezích právního řádu práva a povinnosti. § 19 téhož zákona potom dále stanovuje, že každý člověk má vrozená přirozená práva, která jsou poznatelná již samotným rozumem a citem, tudíž se takový člověk považuje za osobu, jejíž taková práva jsou chráněna zákonem, který také stanoví meze jejich uplatňování. Spektrum těchto práv je tedy velmi rozmanité.¹⁰ Stejně tak jsou rozmanité možnosti neoprávněných zásahů do této, velmi intimní, sféry.

Obecně lze říci, že pojem „osobnost“ je vnímána a nějakým způsobem chápána každým člověkem. Každý si pod pojmem osobnost dokážeme něco představit. Osobnost je také dynamický systém, který se mění. Změny může způsobit např. dosažení určitého věku (puberta, střední věk, senilita). Osobnost člověka je formována po celý jeho život, velký vliv na osobnost člověka má např. výchova či prostředí, ve kterém člověk žije a vyrůstá.

Jak již bylo řečeno, podstatou osobnosti jsou její vztahy ke druhým lidem, ke společnosti či různým hodnotám. V osobnosti člověka se může odrazit také povolání, historické souvislosti a události, ale také fyzická schránka člověka, tedy jeho zdravotní stav, stavba těla, pohlaví či rasa.¹¹

3.2.2 Ochrana osobnosti

Jak již bylo zmíněno, osobnost člověka je pod ochranou zákona. Ochrana osobnosti v sobě zahrnuje ochranu všech jeho jednotlivých složek. Ochranou osobnosti člověka je myšlena ochrana jeho celkové fyzické a psychicko-morálně-sociální integrity, a to v její jednotě. Primárním úkolem této ochrany je zajištění respektu ke každé lidské osobnosti a jejímu všestrannému svobodnému rozvoji. Za tento rozvoj je považován jak rozvoj vnitřní, tak vnější, tedy seberealizace jednotlivce ve společnosti či různých sociálních oblastech.¹²

Osobnost člověka je chráněna jak prostředky soukromého, tak prostředky veřejného práva. Tyto prostředky se navzájem doplňují, avšak soukromoprávní prostředky převažují,

---

¹⁰ ŠVESTKA, Jiří, Jan Dvořák, Josef Fiala a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-370-8. s. 307.

¹¹ Tamtéž, s. 308.

¹² PETROV, Jan. *Občanský zákoník: komentář*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-747-7, s. 133.

jelikož ochrana je poskytována vícero předpisy a ustanoveními z oblasti soukromého práva. V této kapitole se však těmito prostředky práce zabývat nebude.

§ 81 OZ deklaruje, že osobnost člověka je chráněna VČETNĚ jeho přirozených práv. Z toho vyplývá, že osobnost člověka a jeho přirozená práva, která jsou založena na rovnosti všech lidí, zákazu diskriminace a spravedlnosti, nelze oddělovat. Předmětem ochrany, dle tohoto ustanovení, jsou tedy taková osobnostní práva člověka, které mají velký vliv na formování jeho osobnosti a jsou s jeho osobností velmi úzce spjata.¹³

Samotnou ochranu osobnosti nalezneme už v úvodu OZ, konkrétně v § 3 odst. 2 písm. a), jakožto zásadu soukromého práva. Ochráně osobnosti je také věnován § 81, jehož první odstavec je generální klauzulí. Celý koncept ochrany osobnosti vychází z přesvědčení, že generální klauzule postačí, ve většině případů, k uplatnění práva na ochranu osobnosti člověka, v některých případech s kombinací speciálních ustanovení OZ.¹⁴

Jak již bylo výše zmíněno, koncept ochrany osobnosti je také zakotven na úrovni právních předpisů nejvyšší právní síly, tedy Ústavy a LZPS. To dokazuje důležitost a vážnost tohoto tématu. Co se týče Ústavy, není třeba chodit příliš daleko, jelikož ustanovení týkající se osobnosti člověka nalezneme již v Preambuli, ve které je stanoveno, že „*my, občané České republiky jsme odhodláni budovat.... Českou republiku v duchu nedotknutelných hodnot lidské důstojnosti a svobody.*“¹⁵ Čl. 1 Ústavy potom vymezuje také to, že Česká republika je stát, který ctí práva a svobody svých občanů. Jedná se tedy o jedny ze základních zásad a hodnot pro fungování našeho státu, proto je potřeba jim poskytovat patřičnou ochranu. V LZPS nalezneme ustanovení týkající se práva každého člověka na život, právo na nedotknutelnost osoby a jejího soukromí, LZPS je také zaručena osobní svoboda a také právo každého člověka na zachování lidské důstojnosti, cti či dobré pověsti nebo jména. Ochrana osobnosti je předmětem také několika významných mezinárodních smluv, jako je například Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod v článku 2, 5 či 8.

3.2.3 Adolescent

Jelikož je praktická část diplomové práce zaměřena na adolescenty, je třeba také definovat tento pojem. Kdyby se mě někdo zeptal, co si pod tímto pojmem představím,

---

¹³ DOLEŽÍLEK, Jiří. *Přehled judikatury ve věcech ochrany osobnosti*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. Judikatura. ISBN 978-80-7552-074-6. s. 19.

¹⁴ ŠVESTKA, Jiří, Jan Dvořák, Josef Fiala a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-370-8. s. 311-313.

¹⁵ Viz. preambule ústavního zákona č. 1/1993, Ústava České republiky.

odpověděla bych, že adolescent je straší puberták. Dle slovníku cizích slov je možné pojem adolescent vykládat jako „jedinec ve věku mezi pubertou a dospělostí“.¹⁶

Pojem adolescent je odvozen ze slova *adolescence*, což je slovo odvozené z latinského *adolescere*, které lze přeložit jako mohutnět, dorůstat či dospívat.

Období adolescence začíná kolem 15 roku dítěte, kdy dítě dokončuje povinnou školní docházku, překonalo pubertu a v převážné většině nastupuje na střední školu, popřípadě, někteří jedinci, se stávají ekonomicky aktivními a nastupují do zaměstnání. Pro období adolescence je typický proces osamostatňování se, rodiče už neplní takovou funkci, jakou měli v době, kdy dítě chodilo na základní školu, vztah k rodičům už není tak bouřlivý jako v období pubescence, od rodičů se přesouvá pozornost k jedincům z vrstevnických skupin. Jedinec je také již fyzicky vyzrálý – váha a výška se prakticky nemění. V období adolescence jedinci hledají sami sebe a také své postavení a místo ve světě. V tomto období také narůstá pocit nejistoty (co bude po střední škole, zda práce nebo vysoká škola), jedinci si vytvářejí vlastní identitu. Nástup na střední školu či do zaměstnání berou jako nový start. V tomto období je pro adolescenty také velmi důležitý vzhled, krásu berou jen jako něco fyzického, jako něco, co je na první pohled zřejmé. Nastává také období, kdy se jedinec stává sexuálně aktivním. Sex je brán jako něco nového, většinou vzniká velká závislost na partnerovi a rozchod bývá často bolestivý, v nejhroších případech končí i sebevraždou. V tomto období dochází také ke tvoření nových přátel a jedinec se začleňuje do nových sociálních skupin.¹⁷

Pokud jde o závěr této etapy, není tak snadné určit, kdy období adolescence končí. U různých zdrojů nalezneme různý věk, nejčastěji se však uvádí 20-22 let. Otázkou však je, zda v dnešní době není možné tuto hranici posunout ještě kousek dál. V odborném časopise *Lancet – Child & Adolescent Health* odborníci popisují, že věk, kterým adolescence končí není 20 nebo 22, ale až 24. Jedním z argumentů bylo, že se lidský mozek vyvíjí i po dvaceti letech člověka, a stejně tak dorůstají i zuby moudrosti. Dalším důvodem pro posunutí věkové hranice bylo také to, že jedinci čím dál tím později vstupují do manželství, nebo si například hledají stálou práci.¹⁸ S tím se ztotožnil také jitý profesor Russell Viner z Royal College z

---

¹⁶ SCS.ABZ.CZ, Slovník cizích slov. *Pojem adolescent* [online]. [cit. 2020-10-01]. Dostupné z WWW: <https://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/adolescent>.

¹⁷ Studium psychologie, web o psychologii, přehledně a v souvislostech. *Etapy psychického vývoje: pubescence, adolescence. Psychologická charakteristika těchto období, jejich význam pro další vývoj* [online]. [cit. 2020-10-01]. Dostupné z WWW: <https://www.studium-psychologie.cz/vyvojova-psychologie/6-pubescence-adolescence.html>.

¹⁸ THE LANCET, Child & Adolescent Health. *The age of adolescence* [online]. [cit. 2020-10-01]. Dostupné z WWW: [https://www.thelancet.com/journals/lanchi/article/PIIS2352-4642\(18\)30022-1/fulltext#seccesstitle10](https://www.thelancet.com/journals/lanchi/article/PIIS2352-4642(18)30022-1/fulltext#seccesstitle10).

Paediatrics & Child Health. Ten zastává názor, že mimo již zmíněné důvody posunutí věkové hranice u adolescentů, je třeba tento věk posunout na 24 především z důvodu, že mladí lidé žijí se svými rodiči cca do doby, než ukončí vysokou školu, tedy do 25 let. Až potom můžeme považovat adolescenci za ukončenou životní etapu¹⁹.

Pro účely této diplomové práce bude za adolescenta považán student střední školy, tedy jedince ve věku 15-19 let.

3.2.4 Sociální síť

Pojem sociální síť zná dnes už snad každý, proto je možné ho označit jako celosvětový fenomén. Pod pojmem sociální síť si můžeme představit celou řadu dnes dostupných, a velmi oblíbených sociálních sítí, jako je Facebook, Instagram či TikTok, které řada lidí bere jako způsob trávení volného času. Sociální sítě se, stejně jako kybernetická kriminalita analyzovaná v kapitole 3.2.6, rozvíjejí ruku v ruce s rozvojem informačních a komunikačních technologií, především chytrých mobilních telefonů, pomocí kterých se většina uživatelů na sociální sítě připojuje. Sociální sítě jsou oblíbeným prostředkem pro komunikaci s přáteli, odpovědi se nám dostane takřka okamžitě, mohou být také zdrojem inspirace, je možné se jimi také přiblížit našim idolům, nahlédnout do jejich světa, mohou být také zdrojem zábavy či způsobem, jak zahnat nudu a také pomocí nich můžeme navázat kontakty s doposud neznámými lidmi a získat tak nové přátele či najít lásku. Sociální sítě s sebou přináší ale také řadu rizik, kterými se bude práce více zabývat v kapitole 3.4.

Pojem sociální síť je možné definovat jako „*online službu, která na základě registrace umožní vytvořit profil uživatele, pod kterým lze tuto službu využívat zejména ke komunikaci, sdílení informací, fotografií, videa apod. s dalšími registrovanými uživateli.*“²⁰

Když se budeme touto definicí zabývat hlouběji, zjistíme, že sociální síť není pro všechny, jelikož vyžaduje registraci. Podmínkou registrace na sociální síť může být například dosažení určitého věku. Pokud potenciální uživatel tuto věkovou hranici nesplňuje, nebude registrován. Registrace je důležitá především z toho důvodu, že registrováním se na určitou sociální síť dáváme souhlas se zpracováním osobních údajů. Například na Facebook je možné se přihlásit od 13 let, v České republice od 15 let. Děti to

---

¹⁹ ČT24. *Adolescence už netrvá do 19 let. Přelomový věk je teď 24, tvrdí vědci* [online]. [cit. 2020-10-01]. Dostupné z WWW: <https://ct24.ceskatelevize.cz/veda/2370091-adolescence-uz-netrva-do-19-let-prelomovy-vek-je-ted-24-tvrdi-vedci>.

²⁰ KOHOUT, Roman a Radek KARCHŇÁK. *Bezpečnost v online prostředí*. Karlovy Vary: Biblio Karlovy Vary, 2016. ISBN 978-80-260-9543-9. s. 40.

samozřejmě mohou obejít tím, že uvedou jiný datum narození, důležitou roli zde však hraje především odpovědnost rodičů, která je jim tímto udělena, a kteří by měli sledovat a kontrolovat obsah, který si jejich děti na sociálních sítích a obecně na internetu, prohlíží. Obecně je registrace na sociální síť velmi jednoduchá a také rychlá.

Další část definice sociální sítě obsahuje zmínku o tzv. profilu uživatele. Co se týče sociálních sítí, kde se setkáváme a komunikujeme se svými přáteli či rodinnými příslušníky, či si vyměňujeme či zveřejňujeme fotografie, obvykle profil uživatele kopíruje naši identitu, jakou máme v reálném světě. Bez profilu také není možné si účet na sociální síti zřídit. Obsahem profilu uživatele je tedy fotografie, jméno a příjmení, datum narození, bydliště, informace o zálibách a o studiu či zaměstnání apod. Jedná se však o citlivé informace, proto je důležité si rozmyslet, co o sobě na profilu zveřejníme. Takové informace jsou totiž velmi snadno zneužitelné. Hrozbou, která také s profily bezmezně souvisí, jsou tzv. falešné profily, kdy se jedinec vydává za někoho, kým skutečně není. Takoví jedinci potom profily využívají k různým podvodům, aby například od svých „přátel“ získali finanční výpomoc, k trestným činům typu navazování nedovoleného kontaktu s dítětem či šíření dětské pornografie a nakládání s ní, kdy tzv. sexuální predátoři navazují kontakty s mladými dívkami a požadují po nich například zaslání nahé fotografie, popřípadě se vydávají za jejich vrstevníky apod. Falešný profil je možné využít také jako prostředek pro pomstu či pomluvu. Jedinec může založit falešný profil svého „nepřítele“, který bude zcela věrohodný a může jeho jménem např. šířit lživé informace a tím ho zesměšnit.²¹

Co se týče dalších rizik sociálních sítí, je nutno říci, že mnoho z nich je způsobeno nedostatečnou opatrností a neobezřetností uživatelů. Při registraci jsou uživatelé pohodlní přečíst si podmínky užívání konkrétní sociální sítě a nejsou si vědomi toho, že údaje, které při registraci uvedou, mohou lehce dohledat další uživatelé, popřípadě mohou být za určitých podmínek předány třetí straně. Stejně jako s osobními údaji to funguje i s šířením fotografií či osobních názorů, i ty mohou být lehce zneužity, pokud je uživatel nemá dostatečně dobře zabezpečeny, či přístup jiných uživatelů k nim odepřen. Za riziko by mohlo být považováno i to, že jsou údaje o naší osobě používány k marketingovým účelům a jsou nám tak podprahově podsouvány různé reklamy týkající se věcí, o které se zajímáme.²²

---

²¹ CZ.NIC., jak na internet. *Sociální sítě* [online]. [cit. 2020-10-02]. Dostupné z WWW: <https://www.jaknainternet.cz/page/1751/socialni-site/>.

²² KOHOUT, Roman a Radek KARCHŇÁK. *Bezpečnost v online prostředí*. Karlovy Vary: Biblio Karlovy Vary, 2016. ISBN 978-80-260-9543-9. s. 40.

Sociální sítě také plní několik funkcí. První z nich je vytváření komunit, která je dle názoru autorky nejvýznamnější, jelikož sociální sítě umožňují zapojit se do komunit, do kterých není možné zapojit se v reálném světě (např. nikoho se stejnými zájmy či zálibami ve svém nejbližším okolí neznáme). Člověk tak může lehce získat skupinu přátel, kteří mu rozumí, dokážou ho pochopit a pochopit také jeho pocity a ztotožňují se s jeho názory. Pro lidi, kteří mají problém navázat skutečné kontakty ve skutečném světě, to musí být zcela osvobozující. Další významnou funkcí je interakce. Dalo by se říci, že na interakci jsou sociální sítě postaveny. Jeden něco napíše, druhý na to hned reaguje a třetí to sdílí. Nejběžněji k interakci dochází u tzv. statusů, které mohou mít podobu textu či multimediálního obsahu, a zobrazují se dalším uživatelům, kteří na něj mohou reagovat (např. pomocí tlačítka „LIKE“ nebo přidáním komentáře). Zde může docházet k výměnám názorů, vyjádření souhlasu či nesouhlasu s daným statusem, popřípadě se může rozvinout diskuse na určité téma. I zde je důležité kontrolovat a nastavit, kdo tento obsah uvidí.²³

Posledním problémem, kterým se diplomová práce v oblasti sociálních sítí zabývá, je jejich dělení do několika skupin. Představa, že sociální sítě slouží pouze ke komunikaci s jinými lidmi je zde zcela vadná. Sociální sítě zasahují do širokého spektra oblastí, práci a kariéru nevyjímaje. První skupinou sociálních sítí, jsou sítě zaměřené na sociální život a sdílení. Sem řadíme nejznámější sociální síť Facebook, dále také Twitter či MySpace. V prostředí sociálních sítí jsou také velmi významné, a hrají velmi důležitou roli, fotografie. Nejvýznamnější a nejpopulárnější sociální síť je v této oblasti Instagram, který má jen v České republice 2 miliony uživatelů.²⁴ Dále pak například Pinterest či Flickr. Z audiovizuální oblasti pak jednoznačně vede YouTube, který se dnes hemží nejen zahraničními, ale i českými YouTubery, což je dnes považováno za běžné povolání stejně jako třeba prodavač či právník, a také TikTok. V oblasti hudby je to např. Spoti.fy, Bandzone, Xplaylist či Last.fm, v oblasti filmů IMBD či CSFD. Jak bylo již vše zmíněno, sociální sítě se mohou dotknout také oblasti zaměstnání a profesí. Nejvýznamnější profesní sociální síť je LinkedIn, na kterém se setkávají profesionálové, manažeři či konzultanti z různých oblastí, kteří spolu diskutují a nabízejí si pracovní příležitosti. LinkedIn slouží

---

²³ CZ.NIC., jak na internet. *Sociální sítě*. [online]. [cit. 2020-10-02]. Dostupné z WWW: <https://www.jaknainternet.cz/page/1751/socialni-site/>.

²⁴ BUSINESSGRAM, specialisté na firemní instagram. *Počet lidí na českém a slovenském instagramu k září 2019* [online]. [cit. 2020-10-02]. Dostupné z WWW: <https://businessgram.eu/pocet-lidi-na-ceskem-a-slovenskem-instagramu-zari-2019/>.

také pro firmy, které mohou pomocí této sítě hledat nové zaměstnance, nabízet různé workshopy či semináře apod.²⁵

3.2.5 Kyberprostor

Pojem kybernetický prostor definuje zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti v § 2 písm. a) jako „*digitální prostředí umožňující vznik, zpracování a výměnu informací, tvořené informačními systémy, a službami a sítěmi elektronických komunikací.*“²⁶ Jedná se tedy o jakousi virtuální oblast, kde veškeré počítačové sítě, počítače a informační systému spolu navzájem komunikují a spolupracují. Veškerý přenos dat, výměna a zpracování informací tedy probíhá v elektronické podobě. Dalo by se říct, že kyberprostor je prostorem, který je reálný, ale zároveň fiktivní, nevidíme ho, nemůžeme do něj fyzicky vstoupit, ale přesto existuje. Je to prostor, ve kterém je shromážděno obrovské množství informací, které jsou ve většině případů dostupné všem na planetě bez ohledu na to, na jakém místě se nacházíme.²⁷ Definice kyberprostoru podle slovníku cizích slov, který ho definuje jako „*virtuální svět, který je vytvořen moderními technologickými prostředky*“²⁸ je myslím jasná – jedná se o jiný svět, který zároveň ale spadá do našeho světa, nedokážeme si již náš svět bez toho kybernetického představit. Kyberprostor je možné také laicky nazvat jako internet.

Kyberprostor svým uživatelům umožňuje rozmanité možnosti aktivit, jako je například hraní her, využívání sociálních sítí a s tím spojenou komunikaci s kýmkoliv kdekoliv, umožňuje také provádění platebních transakcí, vyhledávání a výměnu informací, sledování filmů či seriálů, četbu knih, online meetingy a mnoho dalšího. Kyberprostor je také místem, kde může dojít k vytvoření nové identity, uživatel kyberprostoru se může zcela odpoutat od svého fyzického těla a pobývat ve svém „virtuálním těle“. To však může způsobit značné problémy (např. závislost). Této problematice se však tato diplomová práce nevěnuje.

---

²⁵ Facebook profily a další sociální sítě. *Sociální sítě, přehled sociálních sítí* [online]. [cit. 2020-10-02]. Dostupné z WWW: <http://facebook-profilu.czech-this.com/socialni-site/>.

²⁶ § 2 zákona č. 181/2014 Sb., zákon o kybernetické bezpečnosti, ve znění pozdějších předpisů.

²⁷ VALOUŠEK, Martin, Eva FIALOVÁ, Tomáš LECHNER, Markéta HÁLOVÁ, Jakub SIVÁK, Olga SOVOVÁ, Eduard BRUNA a Markéta BRUNOVÁ, MATES, Pavel, ed. *Ochrana osobnosti, soukromí a osobních údajů*. Praha: Leges, 2019. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-346-9. s. 259-260.

²⁸ SCS.ABZ.CZ, Slovník cizích slov. *Pojem kyberprostor* [online]. [cit. 2020-10-02]. Dostupné z WWW: <https://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/kyberprostor>.

Kyberprostor však, mimo své výhody, může být pro své uživatele také velmi nebezpečný. Jak již bylo řečeno, osobnost člověka je chráněna zákonem. Totéž platí o osobnosti v kyberprostoru. Této problematice bude věnována kapitola 3.4.

Přístup do kyberprostoru je dnes velmi jednoduchý a možný téměř odevšad. Nejběžnější způsob připojení k internetu je pomocí Wi-fi sítě, a to prostřednictvím mobilních telefonů, tabletů nebo notebooků. Není však nic neobvyklého, že je možné pomocí vzdáleného přístupu ovládat například pračku, osvětlení či alarm v domácnosti. Přístup do kyberprostoru je také velmi finančně nenáročný. Z vlastní zkušenosti každý ví, že částky, které se platí za využití internetu nejsou nijak likvidační, a i průměrně vydělávající člověk si dnes připojení k internetu může dovolit. Na jiných místech, kde je možné využít Wi-fi síť, je naopak připojení k internetu zdarma (např. restaurace, školy, náměstí).

Co se týče návštěvníků kyberprostoru, tedy uživatelů internetu, od roku 1993, kdy počet těchto uživatelů byl téměř nulový, sledujeme, že za 22 let, tedy v roce 2015, mělo (a má) připojení k internetu téměř 50% světové populace. Dnes se toto číslo blíží k 4,7 miliardám a každou minutu přibude cca 700 nových.²⁹

3.2.6 Kybernetická kriminalita

Posledním pojmem, který je pro účely diplomové práce nutno vysvětlit, je kybernetická kriminalita. Jak již bylo zmíněno, kyberprostor je nějaké virtuální místo, fiktivní, ale přesto reálné, do kterého uživatelé vstupují pomocí různých zařízení, jako jsou telefony, tablet či počítače, a to odkudkoliv na světě. Proto není, dle názoru autorky, úplně správné používat pojem „počítačová kriminalita“ jako synonymum k pojmu „kybernetická kriminalita“.

S rozvojem nových informačních a komunikačních technologií se rozvíjí také nové hrozby a jednání, která jsou pro společnost škodlivá, proto je třeba věnovat značnou pozornost kybernetické kriminalitě.

Kybernetickou kriminalitu je možné definovat jako trestnou činnost, která je páchána v kyberprostoru. Nejedná se pouze o trestné činy, které se týkají počítačů jako takových, ale také různých počítačových komponentů, jako je software, hardware či se může jednat o útok na data, která jsou v počítači, či jiném technologickém prostředku, uložena. Ve většině případů kybernetické kriminality se jedná o útok na obsah počítačů, či jiných

---

²⁹ Internet Live Stats. *Internet users* [online]. [cit. 2020-10-02]. Dostupné z WWW: <https://www.internetlivestats.com/internet-users/>.

technologických prostředků či nosičů dat (např. USB, CD), tedy na informace, které takové prostředky či nosiče obsahují.³⁰

Dle Policie České republiky je možné kybernetickou kriminalitu definovat jako „*trestnou činnost, která je páchána v prostředí informačních a komunikačních technologií včetně počítačových sítí.*“³¹ Trestný čin je poté spáchán buď v samotné oblasti informačních a komunikačních technologií, nebo za jejich využití. Policie také sleduje počty případů kybernetické kriminality, a to od roku 2011. Poslední záznam je z roku 2019, kde sledujeme, že počet spáchaných trestných činů v oblasti kyberprostoru vzrostl od počátku této statistiky téměř šestinásobně.³²

Jak již bylo zmíněno, rozvoj kybernetické kriminality velmi úzce souvisí s rozvojem informačních a komunikačních technologií, tedy především s rozvojem počítačů, tehdy ještě neznámých a obtížně dostupných zařízení. Úplně první trestné činy, které řadíme do naší kategorie, byly sabotáže a dále, v 80. letech, tzv. dokladové delikty, jejich podstatou bylo to, že pachatelé falšovali papírové dokumenty, které byly připraveny pro zpracování do počítače. Docházelo tak k manipulaci v mzdových účtárnách či zásobování, kde měl sám pachatel možnost lehce manipulovat s penězi. Dále pak později si pachatelé začali uvědomovat, že je mnohem jednodušší falšovat údaje zaznamenané přímo v počítači, což ovšem nebylo nic jednoduchého, jelikož nebylo prakticky možné se k počítači bez odborného dohledu ve speciálních místnostech dostat. Velký rozvoj nastává v období socialismu, kdy pachatelé využívali počítače svého zaměstnavatele pro různé účely. Dnes bychom tento trestný čin nazvali jako neoprávněné užívání cizí věci. Zajímavostí je, že v této době nejsou tyto trestné činy téměř nijak sankcionovány, jelikož „nic hmotného“ ukradeno nebylo.³³

Dva tři významné zlomy kybernetické kriminality nastaly s nástupem osobních počítačů a také vznikem počítačových sítí a s tím spojeného vzniku vzdáleného přístupu k nim. Důležitý je také okamžik, kdy se rozvíjí možnosti mobilních telefonů, především tedy anonymita tzv. předplacených karet. Pachatelé trestné činnosti tak měli vytvořenou půdu pro snadnější páchaní takových činů, jelikož počítače byly více dostupné a trestná činnosti se

---

³⁰ SMEJKAL, Vladimír. *Kybernetická kriminalita*. 2. rozšířené a aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-720-7. s. 23-24.

³¹ Policie České republiky. *Kyberkriminalita* [online]. [cit. 2020-10-02]. Dostupné z WWW: <https://www.policie.cz/clanek/kyberkriminalita.aspx>.

³² Tamtéž.

³³ SMEJKAL, Vladimír. *Kybernetická kriminalita*. 2. rozšířené a aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-720-7. s. 102-103.

tak stala snáze proveditelná. Nejběžnějším trestným činem té doby byly podvody, které se od běžně prováděných podvodů lišily tím, že byly pomocí počítačů zdokonaleny či vymyšleny zcela nové druhy podvodů, pro tehdejší oběti zcela neznámé³⁴. V následujících letech, zhruba od poloviny 90. let, dochází k uvědomění si existence autorských práv, kterým je od té doby věnována stále větší pozornost a jejich porušování je dnes jedním z nejběžnějších páchaných trestných činů v kyberprostoru.³⁵

Co se týče ochrany osobnosti, nejběžnějším trestným činem, který je možné proti osobnosti člověka spáchat, je pomluva.³⁶

3.3 Analýza ochrany osobnosti v občanském zákoníku

3.3.1 Předmět ochrany osobnosti v kyberprostoru

Jak již bylo řečeno, § 81 odst. 2 OZ obsahuje pouze demonstrativní včet složek osobnosti, jež jsou chráněny zákonem, je tedy možné sem zahrnout i další, jenž zákon výslovně neuvádí. Tento výčet může být výkladovou praxí doplňován v návaznosti na vývoj lidské společnosti a změnu jejich potřeb a hodnot.³⁷ V následující kapitole dojde k podrobné analýze nejvýznamnějších předmětů ochrany osobnosti, jako je např. důstojnost, soukromí, podoba či jméno člověka.

3.3.1.1 Důstojnost, vážnost a čest člověka

Důstojnost ani čest, na rozdíl od jména, nebyly předmětem občanskoprávní ochrany až do doby, kdy nabyly účinnosti předchozí občanský zákoník, tedy zákon č. 40/1964 Sb. Tyto složky osobnosti byly původně předmětem ochrany trestněprávní, popřípadě správněprávní. Dnes jsou tyto složky osobnosti považovány za jedny z nejvýznamnějších osobnostních práv, jimž ochranu poskytuje celá řada právních předpisů jak v České republice, tak ve světě.³⁸

---

³⁴ Např. phishing = podvodná technika k získání citlivých údajů uživatelů internetu, jako je např. číslo kreditní karty či heslo.

³⁵ SMEJKAL, Vladimír. *Kybernetická kriminalita*. 2. rozšířené a aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-720-7. s. 103-104.

³⁶ Policie České republiky. *Kyberkriminalita* [online]. [cit. 2020-10-02]. Dostupné z WWW: <https://www.policie.cz/clanek/kyberkriminalita.aspx>.

³⁷ RYŠKA, Michal, KOKEŠ, Marian. In: *Občanský zákoník: komentář (I. svazek)*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-747-7. s. 137.

³⁸ KNAP, Karel a kol. *Ochrana osobnosti podle občanského práva*. 4., podstatně přeprac. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-7201-484-6. s. 308.

Pojem důstojnost není našim právním řádem nijak definován a k výkladu tohoto pojmu nijak nepřispívá ani ustálená soudní judikatura. Mimoprávně lze důstojnost chápat jako „jednu ze základních přirozených hodnot lidské osobnosti vyjadřující nezbytnost zachování elementární úcty k člověku jako rozumem nadané živé bytosti a k jeho jedinečné lidské osobnosti, a to bez ohledu na pohlaví, rasu... či národní nebo sociální původ.“³⁹ Důstojnost je dále také možno chápat jako „hodnotu, která se odvíjí od základního statutu člověka jako svobodné a rovnoprávné lidské bytosti.“⁴⁰ Důstojnost také souvisí s etikou. Zjednodušeně lze konstatovat, že důstojnost představuje minimum pravidel etiky a slušnosti, která jsou všeobecně uznávaná. Zároveň však důstojnost není těmito pravidly definována. Pokud dojde k neslušnému či nevhodnému chování, které společnost za takové považuje, nemusí se vždy nutně jednat o zásah do důstojnosti člověka. Kritérium důstojnosti vždy závisí na konkrétních okolnostech a podle nich je třeba vždy důstojnost posuzovat. V praxi se bude tedy jednat především o věc soudcovského uvážení.⁴¹

Jak již bylo řečeno, důstojnost je jedním z nejvýznamnějších osobnostních práv, což dokazuje fakt, že je zakotveno na úrovni právních předpisů nejvyšší právní síly. V první řadě je pod ústavněprávní ochranou, zakotvena v LZPS. Čl. 10 odst. 1⁴² LZPS představuje subjektivní právo jedince na rozdíl od čl. 1⁴³ či preambule Ústavy České republiky⁴⁴, kde důstojnost představuje objektivní ústavní hodnotu, která má především dopad na interpretaci dalších ustanovení LZPS či jiných předpisů, které jsou součástí ústavního pořádku. Bez ohledu na to, z jakého pohledu se na důstojnost člověka díváme, ať už z pohledu subjektivního či objektivního práva, je povinností orgánů veřejné moci zajistit její ochranu a respekt. Co se týče důstojnosti v objektivní rovině, je nutno konstatovat, že důstojnost, ve vztahu k ostatním základním, nehierarchicky uspořádaným právům (př. politickým) a ústavním hodnotám, působí jako hodnota nadřazená, protože se nachází v jejich samotném základu. Není však možné důstojnost klást do horizontální polohy ve vztahu k těmto ostatním právům, ani by neměl být použit princip proporcionality. Zároveň však platí, že

---

³⁹ TŮMA, Pavel. In: *Občanský zákoník: komentář: Obecná část (§ 1- 654)*. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9. s. 412.

⁴⁰ DVOŘÁK, Jan, Jiří ŠVESTKA a Michaela ZUKLÍNOVÁ. *Občanské právo hmotné*. Praha: Wolters Kluwer, 2013-. ISBN 978-80-7478-325-8. s. 257.

⁴¹ TŮMA, Pavel. In: *Občanský zákoník: komentář: Obecná část (§ 1- 654)*. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9. s. 412.

⁴² „Každý má právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno.“

⁴³ „Lidé jsou svobodní a rovní v důstojnosti i v právech. Základní práva a svobody jsou nezadatelné, nezrušitelné, nepromlčitelné a nezrušitelné.“

⁴⁴ Viz. kapitola 1.4.2.

žádné z těchto základních práv, popřípadě veřejný zájem, nemohou nad důstojností převažovat, jelikož důstojnost si zasluhuje nekompromisní ochranu.⁴⁵ Důstojnost, jakožto subjektivní právo jedince, je součástí komplexní ochrany tzv. osobní soukromé sféry jedince. V této rovině se projevuje negativně, jako svoboda. Povinností státu je v první řadě do této svobody nezasahovat a dále pak zajistit procesní prostředky ochrany před zásahem třetí strany. Evropský soud pro lidská práva ve své judikatuře pak chápe důstojnost člověka jako subjektivní právo, které stojí samostatně.⁴⁶

Právo na důstojnost je předmětem úpravy i několika mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána. Jedná se o konkrétní ustanovení těchto smluv, které jsou součástí českého právního řádu. Z těchto smluv je důležité zmínit např. Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, Úmluvu o otroctví, Úmluvu proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání, Mezinárodní úmluvu o odstranění všech forem rasové diskriminace či Úmluvu na ochranu lidských práv a základních svobod. Ustanovení těchto mezinárodních smluv pak hrají významnou roli při výkladu rozsahu absolutního osobnostního práva na zachování důstojnosti ve smyslu OZ.⁴⁷

Na mimoústavní úrovni je lidská důstojnost, jakožto jedno z osobnostních práv, chráněna OZ v § 81 odst. 2. Toto ustanovení představuje projekci již zmíněného čl. 10 odst. 1 LZPS, kde důstojnost je zde pojímána jako samostatné subjektivní právo, jež chrání osobní soukromou sféru jedince. Odraz lidské důstojnosti, jako ústavní hodnoty, je možné nalézt v úpravě právní osobnosti (§ 15 a § 23 OZ) a omezení svéprávnosti (§ 56 a násl.).⁴⁸ OZ ve svém § 91 stanoví, že člověk je nedotknutelný, a to jak ve fyzické, tak duševní rovině. S tím také velmi úzce souvisí hodnoty, jako je důstojnost, vážnost a čest člověka.

Stejně jako důstojnost, není vážnost a čest člověka definována jakýmkoliv právním předpisem a je také obtížné vymezit, co je jejich přesným obsahem. Hranice mezi těmito dvěma pojmy je velmi tenká a v převážné většině se výklad těchto pojmů obsahově překrývá. Pokud bychom nutně chtěli vymezit rozdíl mezi těmito dvěma pojmy, je možné čest chápat jako vnitřní pohled člověka na sebe sama, na své vlastní ocenění a osobní postoj k životním hodnotám a představám, kdežto vážnost je chápána ve vztahu ke společnosti, jak je jedinec

---

⁴⁵ RYŠKA, Michal, KOKEŠ, Marian. In: *Občanský zákoník: komentář (I. svazek)*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-747-7. s. 139.

⁴⁶ Tamtéž.

⁴⁷ TŮMA, Pavel. In: *Občanský zákoník: komentář: Obecná část (§ 1- 654)*. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9. s. 412.

⁴⁸ RYŠKA, Michal, KOKEŠ, Marian. In: *Občanský zákoník: komentář (I. svazek)*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-747-7. s. 139.

vnímám ze strany ostatních, jak je viděn v jejich očích apod. Vážnost je možné použít také jako synonymum k termínu „dobrá pověst“⁴⁹. Na ústavní úrovni jsou tato práva garantována v čl. 10 odst. 1 LZPS a dále také na mezinárodní úrovni, konkrétně v čl. 17 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech. Zajímavostí je, že Listina základních práv EU, ani Úmluva na ochranu lidských práv a základních svobod tato práva negarantuje, avšak uznává je jako důvod pro omezení práva na svobodu projevu.⁵⁰

Na rozdíl od důstojnosti, ve které jsou si všichni lidé rovni, platí, že v případě cti a vážnosti tomu tak není, jelikož hodnota osobnosti, jež spočívá v jeho cti a důstojnosti, se může v průběhu života měnit v souvislosti s jeho rozdílným působením ve společnosti. Zde by se dalo polemizovat také nad odlišností míry ochrany této stránky osobnosti vzhledem k postavení konkrétního člověka (veřejně známé osoby apod.), avšak je nutno mít na paměti, že určitou mírou osobní cti a vážnosti je nadán každý člověk bez rozdílu a žádnou osobu není možné považovat za „bezectnou“.⁵¹

Čest a vážnost člověka se uplatňují ve dvou sférách – soukromé a sociální. V prvním případě lze konstatovat, že se jedná o ryze soukromou věc člověka, je jen na něm, jakou informaci o své osobě do světa vypustí. V druhém případě jsou však čest a vážnost vnímány jako prvky, které jsou součástí společnosti. V sociální sféře se odráží fakt, že člověk žije ve společnosti a s jejími členy vstupuje do interakcí, které je mohou ovlivnit (a ovlivňují). Do této sféry je možné také vstupovat, neboť se v ní mohou vyskytovat fakta, jež jsou předmětem oprávněného veřejného zájmu a tato sféra může být zároveň narušena orgány veřejné moci, jež takové zájmy chrání. V této sféře také nejsou žádné omezení pro šíření pravdivých informací, které se v ní nalézají.⁵² S tím také souvisí nejčastější kolize tohoto práva, kdy naráží na právo svobody projevu. Ústavní soud se, co se ochrany osobnosti týče, nejčastěji zabývá právě touto kolizí, kdy došlo k poškození cti či vážnosti jiné osoby, jelikož jiná osoba vyřkla informaci, která podle poškozeného do cti a vážnosti zasahuje a narušuje je. Jako příklad je možné uvést spor mezi jistým novinářem a prezidentem (tehdy však premiérem) Milošem Zemanem, který novináře nařkl z korupce a z toho, že své články píše na zakázku pro jistou společnost. Ústavní soud rozhodl, že se jedná o porušení novinářova práva na zachování jeho osobní cti a dobré pověsti, jelikož výroky Miloše Zemana se

---

⁴⁹ TŮMA, Pavel. In: *Občanský zákoník: komentář: Obecná část (§ 1- 654)*. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9. s. 422-423.

⁵⁰ Tamtéž, s. 424.

⁵¹ Tamtéž, s. 424.

⁵² Tamtéž, s. 422-423.

nezakládaly na pravdě.⁵³ Nalezení rovnováhy mezi těmito dvěma, navzájem si do jisté míry odporujícími, právy je nelehkým úkolem. Závisejí na mnoha faktorech a okolnostech daného sporu. Je tedy na soudech, jak v takových věcech rozhodnou a záleží také na jejich vlastním uvážení, přičemž je jejich povinností brát v potaz všechny faktory, jež jsou pro daný případ relevantní a spravedlivě je posoudit.⁵⁴ Zároveň však platí, že žádné z těchto práv nestojí *a priori* výš než druhé.⁵⁵

Dle OZ je předmětem ochrany jak čest a vážnost občanská (tedy soukromá), tak v odborných kruzích, tedy tam, kde je člověk znám svou činností, svými projevy, hodnotami apod. OZ sem zařazuje také ochranu profesní, podnikatelské cti, kdy zásah dehonestující profesní čest osoby je schopen snížit její vážnost ve společnosti a dotknout se tak její osobnosti. Z uvedeného vyplývá důležitost ochrany vážnosti a cti člověka, jelikož jejichž narušení může mít následky nejen v soukromé, ale také profesní sféře.⁵⁶ Výše vymezené je možné vztahovat jak na ochranu osobnosti v reálném světě, tak v tom kybernetickém.

3.3.1.2 Soukromí člověka

Stejně jako důstojnost, je právo na soukromí člověk považováno jako nedílná součást ochrany osobnosti v našem právu od roku 1964, tedy od doby, kdy byl přijat předchozí občanský zákoník č. 40/1964 Sb. OZ kopíruje předešlou úpravu a zahrnuje právo na soukromí do § 81, jako součást absolutního osobnostního práva, které je dále rozvedeno v § 86 téhož zákona, jako právo člověka na soukromí, a jímž se v následující kapitole bude práce zabývat.

Právo na soukromí je zakotveno v LZPS v článku 7, 10 odst. 2 a 3 a článku 13. Je tedy jasné, o jak významnou chráněnou hodnotu osobnosti člověka se jedná. Soukromí požívá ochrany také v mezinárodních smlouvách, jako je např. Mezinárodní pakt o občanských a politických právech či čl. 17 Listiny základních práv EU.

Koncept ochrany soukromí je na tolik specifický, že je velmi obtížné jej podrobně vymezit a definovat. Ani v případě soukromí není možné nalézt přesnou definici v právních předpisech. Ani OZ tuto definici nenabízí, avšak demonstrativním výčtem stanovuje některé

---

⁵³ Nález Ústavního soudu I. ÚS 453/03 ze dne 11. 11. 2005.

⁵⁴ BARTOŇ, Michal, Jan KRATOCHVÍL, Martin KOPA, Maxim TOMOSZEK, Jiří JIRÁSEK a Ondřej SVAČEK. *Základní práva*. Praha: Leges, 2016. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-128-1. s. 289-290.

⁵⁵ RYŠKA, Michal, KOKEŠ, Marian. In: *Občanský zákoník: komentář (I. svazek)*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-747-7. s. 140.

⁵⁶ TŮMA, Pavel. In: *Občanský zákoník: komentář: Obecná část (§ 1- 654)*. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9. s. 423.

ze skutkových podstat zásahu do soukromí člověka. Soukromí je však možné definovat jako „*souhrn či okruh všeho, tj. lidí, prostor i hodnot, tedy všeho, co je člověku nejbližší*“⁵⁷. Jedná se tedy o všechno, co se týká nejen vlastního života člověka, ale i všech jeho vztahů, které tento život tvoří.

Zasahovat do soukromí člověka je vyloučeno bez jeho výslovného souhlasu. Výjimku tvoří tzv. zákonné licence, tudíž zásah do soukromí není zcela vyloučen a není možné každý zásah, který je vykonán bez svolení, považovat za nedovolený či nepřípustný⁵⁸ (viz. kapitola 3.3.4.2).

Úprava ochrany soukromí v OZ koresponduje s roztržštěnou úpravou na ústavní úrovni, avšak ne tak přehledně. Za generální klauzuli, která zdůrazňuje ochranu soukromí, považujeme § 81 odst. 2 OZ. § 86 tak činí opakovaně, navíc ještě demonstrativním výčtem pojem soukromí více konkretizuje. Této úpravě v OZ předchází úprava ochrany podoby člověka (viz. kapitola 3.3.1.4), kterou však zmiňuje i § 86, avšak současně chrání člověka proti narušení jeho soukromých prostor, a to bez ohledu na pořízení záznamu o tom. § 86 chrání soukromí člověka v jeho tzv. prostorové dimenzi, tedy v soukromých prostorech a dále poskytuje ochranu práva na informační sebeurčení (tedy rozhodování jednotlivce o sobě samém) a ochranu důvěrnosti komunikace.⁵⁹

Právo na soukromí v prostorové dimenzi je možné chápat jako právo na ochranu obydlí před zásahy zvenčí. V tomto smyslu se nejedná pouze o ochranu soukromí v prostorech, které slouží k bydlení, ale také o místa, kde dochází k zájmové činnosti či výkonu práce. Za pojem „narušení“ je zde převážně považováno narušení ze strany orgánů veřejné moci (domovní prohlídka), ale také se strany soukromých subjektů, kde by došlo k naplnění skutkové podstaty trestného činu „porušování domovní svobody“⁶⁰

Právo na informační sebeurčení znamená právo jedince rozhodnou, v jakém rozsahu a jakým způsobem budou informace o jeho soukromí zpřístupněny jiným osobám. Za soukromou se považuje každá informace, která nebyla určena k veřejnému využití a zároveň se vztahuje ke konkrétnímu člověku.⁶¹ V současné době, která je typická dostupností obrovského množství informací a dat, je tedy nezbytné poskytovat člověku ochranu před

---

⁵⁷ DVOŘÁK, Jan, Jiří ŠVESTKA a Michaela ZUKLÍNOVÁ. *Občanské právo hmotné*. Praha: Wolters Kluwer, 2013-. ISBN 978-80-7478-325-8. s. 257.

⁵⁸ KOKEŠ, Marian. In: *Občanský zákoník: komentář (I. svazek)*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-747-7. s. 153.

⁵⁹ Tamtéž, s. 152.

⁶⁰ Tamtéž, s. 154.

⁶¹ TŮMA, Pavel. In: *Občanský zákoník: komentář: Obecná část (§ 1- 654)*. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9. s. 514.

neomezeným sběrem, zpracováním a jiným nakládáním s informacemi o jeho či její osobě, v rámci ústavně garantovaného práva na soukromí jedince.⁶²

Ochrana důvěrnosti komunikace je zakotvena na ústavní úrovni v čl. 13 LZPS. OZ ve svém ustanovení poskytuje ochranu „soukromým písemnostem osobní povahy“, ale ve skutečnosti se jedná o informace, které z těchto písemností vyplývají. Předmětem ochrany je tak důvěrnost komunikace a informace, jež byly v jejím rámci poskytnuty. Zákon poskytuje ochranu jak komunikaci soukromé, tak např. pracovní. Zároveň zde nezáleží, zda se jednalo o informace pravdivé či lživé, ale je důležité, že se jednalo o informace, které je možné přiřadit konkrétnímu jednotlivci, jehož soukromí má být chráněno. Při posouzení, zda bylo nebo nebylo narušeno soukromí jedince zveřejněním informací z důvěrné komunikace, je nutné přihlížet k povaze těchto informací i okolnostem, které průběh komunikace provázely (např. přes jaký e-mail byla komunikace vedena, zda subjekt, jež se domáhá ochrany nedal se zveřejněním takové informace souhlasit apod.).⁶³

Ochrana soukromí není problémem jen v reálném světě, ale stále větším v oblasti toho virtuálního. Soukromí, jak jej vnímáme dnes, prošlo razantní změnou, a to především z důvodu rozvoje internetu. V době „před internetem“ bylo možné narušení soukromí vnímat převážně fyzicky, tedy v podobě domovních prohlídek, sledování osob či jejich odposlouchávání. Jejich aktéry byly většinou orgány veřejné moci či média a také byly takové zásahy výjimečné a velmi intenzivní. Pokud se na podíváme z pohledu dnešní doby, je to přesně naopak. K narušování soukromí dochází na internetu dnes a denně, tudíž nelze hovořit o výjimečnosti, oběti o něm také často ani neví, jelikož nejsou typické svou intenzitou, a aktérem takových činů je málokdy (téměř nikdy) stát, či orgány veřejné moci. Narušení soukromí v prostředí internetu je také více nebezpečné tím, že na internetu je možné uchovat to, co chcete uchovat, prakticky na věky.⁶⁴

Je tedy jasné, že právo na soukromí prošlo v poslední dekádě značnou proměnou. Tyto změny je možné dělit na kvantitativní a kvalitativní. Kvantitativní proměna práva na soukromí již byla řečena – s rozvojem internetu také rapidně stoupá počet zásahu do soukromí člověka, které ve většině případů, spočívá ve zveřejňování nepravdivých a smyšlených informací o jiné osobě, přičemž čím více takových informací je zveřejněno, tím

---

⁶² KOKEŠ, Marian. In: *Občanský zákoník: komentář (I. svazek)*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-747-7. s. 154.

⁶³ RYŠKA, Michal. In: *Občanský zákoník: komentář (I. svazek)*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-747-7. s. 157.

⁶⁴ KÜHN, Zdeněk. In: *Právo na soukromí*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2011. ISBN 978-80-210-5449-3. s. 110.

klesá možnost jedince se proti takovým útokům bránit.⁶⁵ Závažnost je také dána tím, kde je taková informace zveřejněna, zda např. na instagramovém profilu, který sleduje 10 lidí nebo na Facebookové stránce, které dalo „like“ 10.000 lidí. Kvalitativní proměna práva na soukromí souvisí s rozvojem nových technologií, jejichž použití, či dokonce existence, by byla před několika desítkami let nemyslitelná. Dle Kühna jsou dnes doslova „zdi našich domů průhledné, a to díky internetovým vyhledávačům“⁶⁶.

Asi největší změny u ochrany soukromí nastávají s rozvojem sociálních sítí, jako je např. Facebook. Je až neuvěřitelné, kolik soukromých informací jsou uživatelé schopni o sobě zveřejnit, tudíž je možné konstatovat, že si za narušení soukromí z velké části mohou sami. Takové informace je pak obtížné, ba někdy i nemožné, smazat. Navíc nikdy nevíte, kdo si vytvořil snímek obrazovky s tím, co jste zveřejnili a následně smazali. Internet, na rozdíl od lidí, nezapomíná, což může být pro člověka v budoucnu velmi nepříznivé. Pokud vezmeme člověka, který za svých mladých let umístil na Facebook svoji lechtivou fotografii, která koluje dál a není možné ji nijak permanentně smazat, bude proto tohoto člověka, který se bude ucházet např. o místo učitele ve školce, velmi složité práci získat, jelikož dnes je běžnou praxí zaměstnavatelů, že si své potenciální zaměstnance tzv. prolustrují, což v dnešní době trvá pár minut.

Dnes jsou velkým fenoménem tzv. *cookies*. Zpravidla na každé webové stránce, kterou navštívíme na nás ve spodu blikne, že návštěvou stránek zároveň souhlasíme s používáním *cookies* a jiných technologií ke zpracování našich osobních údajů a také s poskytnutím těchto údajů třetí straně, jako jsou např. marketingoví partneři. To, že *cookies* fungují můžeme vidět tehdy, kdy nám stránky, které navštívíme znovu, nabízejí to, co jsme si již v minulosti prohlíželi, nebo se nám objevují reklamy z takového e-shopu na jiných stránkách nebo sociálních sítích. V takovém okamžiku přestáváme být anonymní. Stejně tak funguje např. Google, který shromažďuje informace o tom, co jsme v minulosti ve vyhledávači vyhledávali. Takové informace může shromažďovat několik desítek let, prakticky po celou dobu používání stejného počítače z jedné IP adresy. O takovém zásahu do práva na soukromí uživatel prakticky nemá ani tušení. Možná tuší, ale nemá žádnou ani přibližnou představu o tom, jaké povahy může daný zásah být.⁶⁷ Významným problémem

---

⁶⁵ KÜHN, Zdeněk. In: *Právo na soukromí*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2011. ISBN 978-80-210-5449-3. s. 114.

⁶⁶ Tamtéž, s. 115.

⁶⁷ Tamtéž, s. 112-114.

dnešní doby je také shromažďování a zpracování osobních údajů na internetu, čímž se ale tato diplomová práce více zabývat nebude.

Co se týče ochrany soukromí a ochrany osobních údajů, které spolu v prostředí internetu velmi úzce souvisí, platí, že na základě pravidel EU jsou údaje člověka chráněny kdykoliv, kdy jsou shromažďovány, přičemž nezáleží na formátu takových údajů. Pro zpracování našich osobních údajů si zpracovatel musí vždy vyžádat náš souhlas, který musí být jasný a konkrétní (např. zaškrtnutí políčka „ANO souhlasím“), přičemž tento souhlas je možné kdykoliv odvolat. Je možné také požádat o informaci, které údaje jsou o naší osobě shromážděny a dále používány a jak, a také je možné požádat o úpravu takových informací. Významným institutem je „právo být zapomenut“, které spočívá v tom, že pokud shromáždění údajů o naší osobě splnilo svůj účel (byl použitý k tomu, k čemu měly být použity) nebo jsou dále používány protiprávně, má člověk právo požádat o to, aby tyto informace byly na dobro smazány.⁶⁸

Je tedy zřejmé, že soukromí má mnoho podob, jak v reálném, tak virtuálním světě a je jasné, že je třeba mu poskytovat patřičnou ochranu, jak na vnitrostátní, tak mezinárodní úrovni. Jedná se o intimní, osobní a velmi soukromou záležitost, do které by neměl nikdo neoprávněně vstupovat a zasahovat. S tím souvisí i nutnost uvědomení si lidí, že by k takovému vstupu neměli jiným lidem dávat žádnou příležitost a své soukromí si chránit jako největší poklad.

3.3.1.3 Projevy osobní povahy

Součástí lidské osobnosti jsou také jednání člověka, která se projevují na venek. Takové projevy nazýváme jako projevy osobní povahy. Na rozdíl od jednotlivých složek lidské osobnosti, jako je např. čest nebo důstojnost, jsou tyto projevy charakteristické tím, že mohou existovat i nezávisle na fyzické existenci osoby, tedy v případě, že byl takový projev zachycen na nějaký nosič dat. V takovém případě mohou tyto projevy existovat i po smrti člověka.⁶⁹ Mezi takové projevy je možné zařadit podobizny člověka (kapitola 3.3.1.4), soukromé písemnosti, jako jsou např. deníky nebo dopisy a další obrazové a zvukové záznamy, jež zachycují osobní projevy člověka. Obsahem takového zachycení nemusí však

---

⁶⁸ EUROPA.eu. *Ochrana údajů a soukromí na internetu* [online]. [cit. 2020-10-12]. Dostupné z WWW: https://europa.eu/youreurope/citizens/consumers/internet-telecoms/data-protection-online-privacy/index_cs.htm

⁶⁹ TŮMA, Pavel. In: *Občanský zákoník: komentář: Obecná část (§ 1- 654)*. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9. s. 445.

nutně být jen projevy osobní povahy. Může se jednat o zachycení jakékoliv informace, které lze spojit s konkrétní osobou a takovou osobu jde dále identifikovat. Obsah takového zachycení pak ale nutně musí týkat jedné z chráněných složek osobnosti člověka (např. důstojnosti nebo cti) nebo musí jít o projev osobní povahy. Pokud by se tak nestalo, nejednalo by se o ochranu osobnosti dle OZ.⁷⁰

Ochrana písemností osobní povahy, podobizen (více kapitola 3.3.1.4) a záznamů člověka je zakotvena v řadě ustanoveních OZ. První v § 81, jako součást demonstrativního výčtu složek ochrany osobnosti. Do jisté míry také v § 86, kde je stanoveno, že nikdo nesmí narušovat soukromý prostor a soukromý život jiného člověka a pořizovat o nich zvukové či obrazové záznamy. Součástí soukromého života člověka jsou také bezesporu projevy osobní povahy. Významný je pak dále také § 87, který upravuje svolení k použití písemností osobní povahy a možnost takové svolení odvolat.

Jak ze zákona vyplývá, projevy osobní povahy spočívají v projevech písemných, vizuálních a zvukových. Tento výčet je taxativní. Neznamená to však, že by v praxi neexistovaly žádné jiné formy zachycení projevů osobní povahy člověka a nevztahovala se na ně ochrana zákona. Pro tyto případy platí, že se nepoužijí zvláštní ustanovení OZ o způsobu výkonu absolutního osobnostního práva.⁷¹

Co se týče samotného zachycení takového projevu, nemusí se vždy nutně jednat o zachycení na hmotný nosič, aby projevy osobní povahy mohly být pod ochranou zákona, jako další složky osobnosti uvedené v § 81 odst. 2 OZ. Projev osobní povahy může být zachycen i jiným způsobem, pokud to povaha takového projevu dovoluje (např. mluvený projev v televizi živě bez pořízení kopií záznamu). V takovém případě postačí, aby byl projev učiněn v jakékoliv vnímatelné podobě, klidně i dočasně, nikoliv nutně trvale.⁷²

Předmětem ochrany osobnosti je projev osobní povahy jako takový. Jak ji bylo řečeno, jedná se o způsob, jak se člověk projevuje na venek. Osobnost člověka tak netvoří samotná hmotná zachycení těchto projevů a nejsou ani předmětem absolutního osobnostního práva jedince. Jedná se pouze o způsob využití osobnostních projevů.

Projev osobní povahy může být zachycen různým způsobem – na papíře, v notesu, deníku, ale také na internetu a sociálních sítích, kde se to projevy osobní povahy jen hemží,

---

⁷⁰ TŮMA, Pavel. In: *Občanský zákoník: komentář: Obecná část (§ 1- 654)*. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9. s. 527.

⁷¹ Tamtéž, s. 525-526.

⁷² Tamtéž, s. 525-526.

avšak je otázka, zda si takové projevy zaslouží ochranu („hateři“, kteří mají potřebu vyjadřovat svůj názor u každého zveřejněného příspěvku).

V této kapitole se bude práce zabývat především písemnostmi osobní povahy a zvukovými záznamy. Podoba člověka bude řešena v následující kapitole 3.3.2.4. Slovními mluvenými projevy se tato práce zabývat nebude, jelikož s těmito projevy se na sociálních sítích zpravidla nesetkáváme.

Písemnost osobní povahy je možné chápat různě. V užším slova smyslu se může jednat o vlastní soukromý písemný projev (deník, dopis, konverzace v chatu), v širším slova smyslu pak o jakoukoliv písemnost, která se týká konkrétního člověka a jejíž obsah nebyl určen veřejnosti (např. lékařské zprávy, životopis)⁷³ Logicky sem tedy nebudou patřit písemnosti, jež vznikají a týkají se výkonu povolání či veřejné a obchodní činnosti, jako jsou např. smlouvy, úřední spisy či rozsudky.⁷⁴ Zde se však rozcházejí názory. Tůma uvádí, že do písemností osobní povahy je nutno zahrnovat také např. obchodní dopisy, či písemnosti, jež se týkají zaměstnanců (např. potvrzení o zaměstnání či pracovní posudek).⁷⁵

Je nutno podotknout, že předmět ochrany NEJSOU písemnosti jako hmotné věci, tedy nosiče, na nichž jsou písemnosti obsaženy, ale obsah a forma těchto písemností. Hmotné věci, na nichž se písemnost nachází, jsou předmětem vlastnického práva. Proto se může stát, že jedna a tatáž věc náleží dvěma osobám, ale z různých pohledů. Pokud si vezmeme třeba dopis, osobnostní právo náleží pisateli dopisu (on je tvůrcem myšlenek a jeho projev je obsažen v dopisu). Pokud jej ale pisatel odešle, stává se vlastnictvím toho, komu byl určen, tedy adresáta.⁷⁶

Jak z uvedeného vyplývá, písemnost se musí týkat člověka jakkoliv osobnostně. Proto je lepší dávat přednost širšímu pojetí, jež bylo uvedeno výše. Pojem „osobní povahy“ písemnosti je nutno chápat tak, že se nejedná pouze a jen o zachycení osobního projevu člověka, ale „*musí se tak dít s ohledem na osobní význam písemnosti pro původce nebo adresáta či třetí osobu, již se písemnost týkala*“⁷⁷ Nezáleží ani na tom, v jaké formě

---

⁷³ TŮMA, Pavel. In: *Občanský zákoník: komentář: Obecná část (§ 1- 654)*. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9. s. 527.

⁷⁴ KNAP, Karel a kol. *Ochrana osobnosti podle občanského práva*. 4., podstatně přeprac. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-7201-484-6. s. 324.

⁷⁵ TŮMA, Pavel. In: *Občanský zákoník: komentář: Obecná část (§ 1- 654)*. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9. s. 528.

⁷⁶ KNAP, Karel a kol. *Ochrana osobnosti podle občanského práva*. 4., podstatně přeprac. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-7201-484-6. s. 324.

⁷⁷ TŮMA, Pavel. In: *Občanský zákoník: komentář: Obecná část (§ 1- 654)*. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9. s. 527.

písemnost je, musí se však nutně jednat o písemnost jako takovou (tedy rukopis, text umístěný na internetu apod.). Důvěrnost takové písemnosti také není v tomto případě významná. Význam má např. v otázce ochrany soukromí. Písemnost však musí být zachycena vždy z vůle toho, kdo projev osobní povahy činí.

Zvukový (a obrazový) záznam je možné chápat jako „*objektivně vnímatelná vyjádření zvuků a pohybů bez ohledu na jejich zachycení a hmotný nosič, včetně např. přímého televizního přenosu projevu*“⁷⁸ Mimo to sem lze zařadit také záznamy na bezpečnostní kamery apod. Obsahem takového záznamu je pak zachycení podoby člověka, jeho mluvy, gest či jiných projevů osobní povahy, na základě kterých je možné osobu ztotožnit a identifikovat. Stejně jako u písemností, se nemusí nutně jednat jen o projev, ale o cokoliv, co se člověka osobně nějak týká (např. záznam obydlí či rodiny jedince). Takový záznam může mít různou podobu – film, mluvený nebo nemluvený, může se jednat o záznam věrný či zkreslený, zašifrovaný nebo parodický. Důležití však je, aby bylo možné jej přiřadit ke konkrétní osobě a pomocí něj tuto osobu ztotožnit. Příkladem může být sexuálně laděné video, které jedinec natočil pouze pro sebe, nebylo určeno veřejnosti, a přesto se nějakým způsobem na internet dostalo (např. byl napadnut počítač, zjištěno heslo a následně bylo video zveřejněno apod.). Takové situace pak mohou vést např. ke kyberšikaně (kapitola 1.6.3)

Jak bylo již zmíněno výše, § 87 OZ vymezuje možnost svolení ke zveřejnění projevů osobní povahy. Této problematice, mimo jiné, bude věnována kapitola 3.3.4.1.

3.3.1.4 Podoba člověka

Právo na podobu člověka je jedno z práv, které není zmíněno v generální klauzuli ochrany osobnosti v OZ, tedy § 81 odst. 2. OZ jej upravuje v samostatném ustanovení § 84⁷⁹, z čehož však nelze vyvodit to, že by právě toto právo podléhalo jiné, speciální ochraně, než jiná osobnostní práva.⁸⁰ Podle OZ tvoří podoba člověka jeden z možných projevů osobní povahy. Jedná se o zvláštní skupinu stránek osobnosti, která se odlišuje od složek osobnosti člověka a řadí se sem také soukromí člověka, což však tvoří k podobě člověka pouze nepřímý vztah. Z toho důvodu je právo na podobu člověka častěji přiřazováno k ochraně projevů

---

⁷⁸ TŮMA, Pavel. In: *Občanský zákoník: komentář: Obecná část (§ 1- 654)*. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9. s. 528.

⁷⁹ „Zachytit jakýmkoli způsobem podobu člověka tak, aby podle zobrazení bylo možné určit jeho totožnost, je možné jen s jeho svolením“

⁸⁰ RYŠKA, Michal. In: *Občanský zákoník: komentář (I. svazek)*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-747-7. s. 149.

osobní povahy.⁸¹ Proto je nutné konstatovat, že tato úprava může působit značně matoucím dojmem.

V právu na podobu je nutno rozlišovat mezi právem na podobu v užším smyslu a právem k podobizně.⁸²

Předmětem práva na podobu člověka je identifikovatelná podoba fyzické osoby svými rysy ve tváři a postavě. Nemusí se jednat jen o obličej, ale o vše, čím se člověk projevu na venek ve vztahu k ostatním lidem. Potřeba chránit podobu člověka zákonem rostla společně s rozvojem moderních technologií, jako je fotoaparát, kamera a film. Právo na podobu člověka je odvozeno od práva k podobizně, jež bylo jako první z těchto dvou uznáno občanským právem. Předmětem tohoto práva je, jak z názvu vyplývá, podobizna, tedy hmotné zachycení podoby člověka. Na rozdíl od práva na podobu, která má člověk již od narození, vzniká právo k podobizně až když je člověk na podobizně zachycen a je možné jej identifikovat.⁸³

Pod pojmem podobizna je nutno si, dle českého práva, představit zachycení podoby člověka jakýmkoliv technickým prostředkem (fotografie, film, videozáznam, kresba,...), přičemž zobrazená osoba musí být na zobrazení identifikovatelná (zpravidla svými rysy nebo také uvedeným jménem či okolnostmi, za nichž došlo k pořízení podobizny).⁸⁴ Pod pojmem podoba pak nejen vnější vzhled jedince, který je poznatelný smysly (nejen zrakem, i např. hmatem), ale také jiné zobrazení těla člověka jinými dostupnými prostředky (např. RTG). Tyto dva pojmy, tedy podobizna a podoba, je nutno odlišovat. Podobizna je pouze způsob zachycení podoby a není projevem osobnosti ani předmětem absolutního osobnostního práva. Tím je podoba.⁸⁵

„Obsahem práva na podobu člověka je užívací a dispoziční právo subjektu ve vztahu k zachycení jeho podoby“⁸⁶. V pozitivním smyslu toto právo znamená právo osoby zachytit svoji podobu a s tím i související možnost udělení souhlasu k jejímu zachycení, a to v jakékoliv objektivně vnímatelné formě. Na druhou stranu, ve smyslu negativním, toto právo obsahuje také možnost jedince bránit se v okamžiku, kdy jeho podoba byla

---

⁸¹ TŮMA, Pavel. In: *Občanský zákoník: komentář: Obecná část (§ 1- 654)*. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9. s. 502.

⁸² Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 10. 2005. NS 30 Cdo 936/2005.

⁸³ KNAP, Karel a kol. *Ochrana osobnosti podle občanského práva*. 4., podstatně přeprac. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-7201-484-6. s. 291.

⁸⁴ Tamtéž, s. 293.

⁸⁵ TŮMA, Pavel. In: *Občanský zákoník: komentář: Obecná část (§ 1- 654)*. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9. s. 503.

⁸⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2007. NS 30 Cdo 1873/2007.

neoprávněně zachycena a popřípadě rozšiřována jiným subjektem. Stejně tak je možné vymezit obsah práva k podobizně. V pozitivním slova smyslu se jedná o možnost jedince používat svoji podobiznu, např. ji rozmnožovat nebo k takovým úkonům dávat svolení jiným osobám. V negativním slova smyslu obsahuje toto právo možnost jedince bránit se, pokud někdo neoprávněně jeho podobiznu použije.⁸⁷

Dále zákon stanoví, že je možné zachycení podoby jen se svolením. Pro toto svolení není vyžadována žádná forma zákonem a toto svolení také nemusí být výslovné⁸⁸. Zároveň platí, že pokud bylo dáno svolení k zachycení podoby, není možné usuzovat, že bylo zároveň dáno i svolení k použití podobizny.⁸⁹ Svolení také není vyžadováno v případě tzv. zákonných licencí, kterým bude věnována samostatná kapitola 3.3.4.2.

Jak již bylo řečeno, právo na ochranu podoby je v OZ upraveno dosti zmatečně, ne zcela systémově. OZ stanovuje úpravu pouze ve vztahu k právu na podobu člověka, nikoliv však již k dalším projevům osobní povahy. Proto lze konstatovat, že v případě práva na podobu člověka platí stejné závěry jako pro ostatní projevy osobní povahy i přes to, že to přímo nevyplývá z generální klauzule ochrany osobnosti, která se vztahuje na všechny projevy osobní povahy bez rozdílu.⁹⁰

3.3.1.5 Jméno člověka

Jméno člověka je chráněno ustanoveními oddílu 5 OZ, který, mimo jméno, upravuje ještě bydliště a pseudonym. Diplomová práce se bude zabývat pouze jménem člověka, tedy § 77.

Jméno (a příjmení) je významnou hodnotou lidské osobnosti a jeho právní úprava byla obsažena již v rakouském Všeobecném zákoníku občanském z roku 1811. Co se týče právní povahy jména, byla dlouhou dobu sporná. Dle starších teorií nebylo jméno přisuzováno k osobnostním právům, ale vlastnickým, později spadalo také do práva rodinného či správního. Dnes však jméno řadíme do osobnostních práv, jelikož se jedná o významný atribut každé osobnosti, jíž se jedinec ve společnosti prezentuje.⁹¹ „*Současná úprava reflektuje zvláštní mimoprávní povahu této hodnoty osobnosti s ohledem na*

---

⁸⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2007. NS 30 Cdo 1873/2007.

⁸⁸ Více: KNAP, Karel a kol. *Ochrana osobnosti podle občanského práva*. 4., podstatně přeprac. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-7201-484-6. s. 294-295.

⁸⁹ Tamtéž, s. 295.

⁹⁰ TŮMA, Pavel. In: *Občanský zákoník: komentář: Obecná část (§ 1- 654)*. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9. s. 504-505.

⁹¹ KNAP, Karel a kol. *Ochrana osobnosti podle občanského práva*. 4., podstatně přeprac. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-7201-484-6. s. 282.

statusový význam jména člověka v soukromém právu a na výrazné prolínání úpravy veřejného práva.“⁹² Proto i přes to, že úprava předchozího občanského zákoníku zahrnovala v § 11 právo na ochranu jména, OZ jej do generální klauzule nezařazuje a řadí jej do samostatného oddílu. Z toho vyplývá, že význam jména člověka je spatřován ve dvou rovinách. Jedná se o význam osobnostní, kdy jméno člověka považujeme za jeden z projevů lidství a důstojnosti, kdy má člověk právo na to být pojmenován a být svým jménem označován. Dále pak význam statusový, tedy společenský, kdy se jménem označují konkrétní lidé ve společenském styku.⁹³

Předmětem práva na jméno je jak jméno rodové, tedy příjmení (popřípadě více příjmení, pokud je osoba má), tak také jméno vlastní, resp. křestní. Vlastní jméno je předmětem ochrany pouze tehdy, pokud plní v životě člověka významnou roli, tedy tehdy, kdy je možné jej identifikovat pouze na základě křestního jména, bez nutnosti použití příjmení (podobná funkce jako pseudonym).⁹⁴

Obsahem práva na jméno je právo člověka mít a užívat své jméno v právním styku, jakkoliv s ním disponovat a zároveň také právo bránit tomu, aby jméno neoprávněně užívala jiná osoba či do něj nějakým neoprávněným způsobem zasahovala. Člověk může dát svolení k užití svého jména, a to dispozitivním právním úkonem, pro něhož není předepsaná žádná forma. Může k tomu tedy dojít jak výslovně, tak konkludentně.⁹⁵ Právo na jméno je právem absolutním a má svůj předobraz také na ústavní úrovni, LZPS v čl. 10 odst. 1.⁹⁶

Soukromoprávní označení člověka je možné dle OZ rozdělit na jméno člověka, jež se skládá z osobního jména a příjmení a dalších označení, které jsou považovány za součást jména z hlediska matričního pořádku⁹⁷. Další možné označení je pseudonym, ale tím se práce zabývat nebude.

OZ pojímá jméno v širším slova smyslu, tedy tak, že za jméno člověka je považováno osobní jméno a dále příjmení. Toto označení vyplývá se soukromých rodinných práv. Tyto pojmy však dnes není možné považovat pouze čistě za atributy soukromého práva, jelikož

---

⁹² TŮMA, Pavel. In: *Občanský zákoník: komentář: Obecná část (§ 1- 654)*. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9. s. 367.

⁹³ Tamtéž, s. 366- 367.

⁹⁴ KNAP, Karel a kol. *Ochrana osobnosti podle občanského práva*. 4., podstatně přeprac. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-7201-484-6. s. 282-283.

⁹⁵ Tamtéž.

⁹⁶ „Každý má právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno.“

⁹⁷ TŮMA, Pavel. In: *Občanský zákoník: komentář: Obecná část (§ 1- 654)*. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9. s. 367.

zde dochází k průniku práva veřejného (matriční pořádek, evidence obyvatel). Zároveň je však nutno mít na paměti, že právo na pojmenování je přirozeným soukromým právem člověka jakožto tvora nadaného rozumem a citem, subjektem, nikoliv objektem soukromého práva, který má právo na to být pojmenován. Jméno a příjmení člověka určují rodiče při narození dítěte, v případě že se tak nestane, rozhoduje o jménu a příjmení stát. Jméno a příjmení musí zároveň splňovat náležitosti stanovené zákonem.⁹⁸ Stejně tak možnost změnit si jméno či příjmení je možné jen v zákonem stanovených případech stanoveným úředním postupem.⁹⁹

Aby bylo možné hovořit o neoprávněném užití cizího jména, je nutnou podmínkou, aby takové užití objektivně souviselo s konkrétním subjektem práva, tedy označení takovým jménem a za takových okolností, musí být v konkrétní oblasti veřejnosti způsobilé vyvolat dojem, že jde o uvedený subjekt práva, tedy o konkrétní osobu, které dané jméno náleží. Okruh této veřejnosti pak nechápeme v širším slova smyslu, ale naopak v užším, tedy společenský okruh, k němuž daný subjekt práva náleží.¹⁰⁰ Jako příklad je možné uvést případ, který se stal roku 1942 v Kalifornii, kdy nejmenované kino rozeslalo pozvánky na konkrétní film náhodně vybraným mužům, ve formě milostného dopisu od ženy, jejíž smyšlené jméno bylo Marion Kerby. Tato žena však v Los Angeles, kde se případ stal, skutečně žila a stala se terčem útoků celé řady mužů, kteří toužili se s ní v kině setkat, a také řady žárlivých žen. Tato žena následně podala žalobu k soudu a soud jí vyhověl, přestože bylo jasné, že kino nemělo o existenci této ženy nejmenší tušení.¹⁰¹

Neoprávněný zásah do práva na jméno může mít několik podob. Jako příklad je možné uvést neoprávněné zveřejnění zprávy, písemnosti, obrazového či zvukového záznamu, který obsahuje jméno člověka, dále neoprávněné užití jména za účelem pojmenování veřejného prostranství, ulice či postavy ve filmu nebo knize, častým případem je také použití jména významné osobnosti (sportovce, vědce) pro reklamní účely či propagaci nějakého výrobku¹⁰² (př. „Tento výrobek Vám doporučuje kapacita v kardiologii Jan Pirk“, i když tento fakt není na výrobku nijak podložen a dokázán). Dalším příkladem je také to, že jiná osoba užívá jméno jiné osoby jako své vlastní. Aby bylo

---

⁹⁸ Více: § 14 a násl. zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení, ve znění pozdějších předpisů.

⁹⁹ Více: tamtéž, § 72 a násl.

¹⁰⁰ KNAP, Karel a kol. *Ochrana osobnosti podle občanského práva*. 4., podstatně přeprac. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-7201-484-6. s. 286.

¹⁰¹ Kerby v. Hal Roach Studios Inc. 127 P 2 d. 577 (1942).

¹⁰² KNAP, Karel a kol. *Ochrana osobnosti podle občanského práva*. 4., podstatně přeprac. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-7201-484-6. s. 288.

možné hovořit o porušení práva na jméno, nestačí, aby jméno např. filmové či románové postavy bylo shodné se jménem již žijící osoby (v takovém případě by bylo nad síly spisovatelů a filmařů vymýšlet pouze doposud neexistující jména), ale aby existující žijící osoba byla pod daným smyšleným filmovým jménem identifikovatelná. Zároveň platí, že smyšlená osoba nemusí mít s osobou existující podobný osud či shodné vlastnosti.¹⁰³

Ne však každé užití jména jiné osoby je možné považovat za protiprávní. Typickým a nejčastějším příkladem užívání jména jiného je situace, kdy má jedna a druhá osoba stejné jméno (např. Petr Novák). Nositel takového jména se nemůže na nositeli stejného jména domáhat toho, aby toto jméno přestal užívat či aby si jej změnil, jestliže toto jméno používá ve svém občanském životě. To ovšem neplatí, pokud se jedná o pseudonym člověka. Užívání pseudonymu, které v současnosti nebo v minulosti užíval někdo jiný, považujeme za užívání neoprávněné. Za neoprávněné užívání jména nepovažujeme ani situaci, kdy jedinec dal k užívání svého jména souhlas a také v případě, kdy dochází k výkonu zákonem stanoveného jiného subjektivního práva, k plnění zákonem stanovené povinnosti nebo slouží-li užití jména jiného k ochraně právem chráněným veřejným či soukromým zájmům.¹⁰⁴

Vždy je tedy oprávněnost užití konkrétního jména nutno posuzovat podle konkrétních okolností, na základě kterých bylo použito a zda bylo schopno např. v divákovi či ve čtenáři vyvolat dojem, že se jedná o ten subjekt práva, jehož jméno autor ve svém díle použil.

Subjektem práva na jméno může být pouze fyzická osoba. Z toho vyplývá, že na základě ustanovení OZ není poskytována ochrana společnému jménu (např. název hudební skupiny), neboť jej nelze vztáhnout k fyzické osobě jako osobě individuální. Na druhou stranu však může být neoprávněným zásahem porušeno právo na ochranu osobnosti více osob. Tyto osoby pak mají právo, všichni současně nebo kdokoliv z nich, uplatnit svůj návrh u soudu. U každé této osoby se však vždy musí jednat o právo, které jí náleží jako osobě fyzické.¹⁰⁵

---

¹⁰³ ONDŘEJOVÁ, Eva. *Ochrana osobnosti v common law a českém právu*. Praha: Leges, 2016. Teoretik. ISBN 978-80-7502-164-9. s. 196.

¹⁰⁴ KNAP, Karel a kol. *Ochrana osobnosti podle občanského práva*. 4., podstatně přeprac. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-7201-484-6. s. 290.

¹⁰⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 31.10.2006, sp. zn. 30 Cdo 2116/2006.

3.3.2 Neoprávněný zásah do osobnostních práv člověka a odpovědnost za něj

S tím, jak se rozvíjí moderní technologie, se také rozvíjí ruku v ruce nové možnosti a způsoby zásahů subjektů do osobnosti jiných osob, respektive zásahů do jednotlivých hodnot osobnosti člověka. Tyto zásahy můžeme rozdělit na zásahy, které porušují anebo ohrožují osobnost člověka.¹⁰⁶ Jelikož se jedná o významnou problematiku, vzhledem k tomu, že se dotýká lidské integrity a intimní sféry člověka, je snahou poskytnout této oblasti, tedy oblasti ochrany osobnosti před neoprávněnými zásahy jiných subjektů, patřičnou právní ochranu, ať již občanskoprávní, či trestněprávní. Na ochraně osobnosti před neoprávněnými zásahy se proto podílí řada předpisů českého právního řádu, od trestního zákona, přes pracovně-právní předpisy až po předpisy správněprávní.¹⁰⁷ Diplomová práce se bude touto problematikou zabývat z pohledu občanského práva a také judikatury.

Aby se jedinec mohl domáhat svého práva na ochranu osobnosti z důvodu, že bylo zasazeno do jeho osobnostních práv, a aby mohl požadovat s tím související náhradu vzniklé újmy, je třeba, aby v každém případě takový zásah do osobnosti člověka existoval, aby tento zásah porušil osobnostní právo člověka, popřípadě, jak již bylo zmíněno, jej ohrozil či narušil. Druhou podmínkou je, že zásah jednoho člověka do osobnostního práva jiného člověka musí být zásahem protiprávním, tedy v rozporu s právním řádem České republiky. Tento zásah může být vykonán jak aktivním, tak pasivním jednáním a také v různých formách (ústně, písemně či gestem).¹⁰⁸ Aby bylo možné hovořit o neoprávněnosti zásahu, je nutné, aby mezi tímto zásahem a jeho protiprávností existovala příčinná souvislost.¹⁰⁹ Znamená to tedy, že pokud nějaká osoba zasáhne do naší osobnosti, ale protiprávnost takového zásahu chybí, není možné hovořit o tom, že zásah do naší osobnosti byl neoprávněný. Jako další příklad, kdy se nejedná o neoprávněný zásah, je možné uvést situaci, kdy osoba při zásahu do osobnosti člověka vykonávala zákonem stanovenou povinnost či jí zákonem udělené subjektivní právo (např. právo podat stížnost nebo trestní oznámení)¹¹⁰ nebo osoba jednala tak, jak zákon dovoluje (tzv. zákonné licence), či jednala na základě

---

¹⁰⁶ DOLEŽAL, Tomáš. In: *Občanský zákoník: velký komentář (§1-117)*. Praha: Leges, 2013. ISBN 978-80-7502-004-8. s. 525.

¹⁰⁷ KNAP, Karel a kol. *Ochrana osobnosti podle občanského práva*. 4., podstatně přeprac. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-7201-484-6. s. 143.

¹⁰⁸ ŠVESTKA, L., SPÁČIL, J., ŠKÁROVÁ, M., HUMLÁK, M. a kol. *Občanský zákoník, svazek § 1 až 459. Komentář*. C.H.Beck, 2009, s. 185.

¹⁰⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. listopadu 2005, sp. zn. 30 Cdo 1701/2005.

¹¹⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28. února 2007, sp. zn. 30 Cdo 97/2007.

souhlasu toho, do jehož osobnostního práva bylo zasaženo. Této problematice se bude více věnovat kapitola 3.3.4 diplomové práce.

Dnes, v době internetu a rozmachu sociálních sítí, spočívá mnoho neoprávněných zásahů do osobnostních práv člověka ve zneužívání různých druhů informací, které má uživatel zpřístupněny na svém profilu, a tvoření tzv. falešných profilů a následné vystupování pod jménem jiné osoby. Dalším příkladem, kterými se české soudy v souvislosti s neoprávněným zásahem do osobnostních práv člověka, zabývaly, je krádež fotografií a jejich zveřejnění na erotických seznamkách (např. kauza Tomáš Řepka a jeho bývalá žena Vladka Erbová) či jiných serverech, krádeže hesla, zneužití osobních údajů apod. Následovně bude uvedeno několik příkladů neoprávněných zásahů do osobnosti člověka, kterými se zabývaly české soudy. Bude uveden i příklad, kdy se žalobce domáhal náhrady z důvodu neoprávněného zásahu do jeho osobnosti, ale dle soudu zásah neoprávněný nebyl.

Jako první je případ, kterým se zabýval Okresní soud v Karlových Varech. Jistý muž, vysokého vzdělání, pořídil intimní fotografie jisté ženy. Tyto fotografie byly pořízeny se souhlasem poškozené, avšak obžalovaný se rozhodl tyto fotografie zneužít a to tak, že založil falešný profil poškozené na sociální síti Facebook, tyto fotografie zde zveřejnil a zpřístupnil je jako viditelné pro okruh přátel poškozené. Dále také napsal několik dopisů, ve kterých se zmiňoval o charakterových vlastnostech poškozené a připojil k nim také fotografie vytištěné z falešného profilu na sociální síti. Tyto dopisy pak následně opatřil jménem a adresou poškozené a odeslal je zaměstnavateli poškozené (Armáda ČR), dále řediteli Krajského vojenského velitelství, oddělení komunikace Generálního štábu Armády ČR, Velitelství vojenské policie, jejímu bývalému příteli apod. Odviněný se tak dopustil toho, že uvedl v omyl jak přátele na Facebooku poškozené, tak osoby, jimž zaslal pod jménem poškozené dopisy (mohli se domnívat, že jde o pravý profil nebo se mohli domnívat, že dopisy napsala sama poškozená). Obviněný také využil omylu poškozené, že její intimní fotografie, které pořídil obviněný nebo sama poškozená nebudou užity k věřenému šíření a budou sloužit pouze k soukromým účelům. Tímto obviněný hrubým způsobem zasáhl do práv poškozené na intimitu soukromí, zachování cti, lidské důstojnosti a dobré pověsti, která jsou garantována jak LZPS, tak také občanským zákoníkem.¹¹¹

Další případ řešil Krajský soud v Brně. Konkrétně se jednalo o porušení práva na zachycení podoby a její následné rozšiřování. Žalobce podal žalobu na žalovaného z důvodu,

---

¹¹¹ Rozsudek Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 12. 9. 2013, sp. zn. 3 T 30/2013.

že žalovaný zachytil podobu poškozeného na videozáznam. Tento záznam pocházel z veřejného soudního jednání a žalobce na něm byl velmi dobře rozpoznatelný. Žalovaná strana zveřejnila tento záznam na internetová stránce *www.hitlerovyprojevy.cz* a také na sociální síti Facebook, Youtube a Google+, a to bez souhlasu poškozeného. Žalovaná strana se pak následně domáhala nepeněžitěho zadostiučinění, a to v podobě odstranění tohoto videozáznamu z uvedených internetových stránek a sítí, a dále pak také zadostiučinění peněžního. Žalobce se též domáhal, aby soud uložil žalované straně povinnost zdržet se zachycování a zveřejňování podoby žalobce po dobu, „*po kterou produkce žalované zahrnuje literaturu spojenou s nacismem, a ještě dva roky poté.*“¹¹² Tuto část soud zamítl z toho důvodu, že není možné předpokládat, zda žalovaná strana v budoucnu neobdrží pro pořizování obdobných záznamů zákonnou licenci. Soud také žalované straně neuloží povinnost odstranit záznam ze zmíněných sociálních sítí, ale pouze ze zmíněné internetové stránky. Bylo to z toho důvodu, že žalobce neměl dostatečné množství důkazů o tom, že zmíněné účty na sociálních sítích spravuje sama žalovaná strana. Soud také uznal, že na pořízení záznamu ze strany žalované byl sice veřejný zájem, tedy informování veřejnosti, ale rozšiřování tohoto záznamu zcela překročilo míru potřebnou pro informování veřejnosti a zveřejnění tímto způsobem nebylo samo o sobě, vzhledem k osobnostním právům poškozeného, zveřejnění způsobem nejšetrnějším.¹¹³

Dalším případem se zabýval Městský soud v Praze. Žalobcem byl v této věci politik Tomio Okamura a žalovanou stranou server Reflex.cz. Soud rozhodl tak, že tento známý server je povinen uveřejnit na svých internetových stránkách omluvu za to, že politika ve článcích nazývali zkomoleným jménem, a to ve tvaru „*PITOMIO*“. Dle soudu, použití takové zkomoleniny jména složí k samoučelnému zesměšnění a ponížení žalobce a představuje tak zásah do jeho osobnosti, konkrétně důstojnosti. Soud také pracoval s možností, že se jedná o svobodu slova, nakonec však převážila ochrana osobnosti. Součástí žaloby byly také další omluvy (např. omluva za uveřejnění karikatur či fotografie, kde je politik upraven tak, aby vypadal jako klaun, výroky o cestovní kanceláři politika apod.). Tyto části žaloby byly soudem zamítnuty, jelikož se jednalo pouze o hodnotící soudy.¹¹⁴

Následuje případ, který poukazuje na to, že ne vždy se jedná o neoprávněný zásah do osobnostních práv, i když je poškozená strana přesvědčena, že se tak stalo. Městský soud

---

¹¹² Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 10. 2018, sp. zn. 30 Cdo 1467/2018.

¹¹³ Rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 15. prosince 2016, č. j. 33 C 308/2014-129.

¹¹⁴ Rozsudek městského soudu v Praze ze dne 10. července 2015, č.j. 66 C 173/2013-261.

v Praze řešil případ, kdy žalobce požadoval po žalovaném písemnou omluvu za to, že na jisté internetové stránce uvedl „nepravdivé, znevažující a hrubě urážlivé“ výroky, v nichž prohlásil, že jistý P.T., předseda představenstva jisté banky, je „vyděrač“ a ostatní zaměstnanci jsou „psychopati, kteří by se měli léčit za zdmi ústavu“, „zločinci, kteří páchají trestnou činností, které jsou si dobře vědomi a porušují zákony ve velkém“ a omluvu za uveřejnění fotografie na jisté internetové stránce bez souhlasu žalobce. Soud však žalobu zamítl s odůvodněním, že internetové stránky, na kterých byly výroky uveřejněny, byly chráněny heslem a žalovaný byl jejich uživatelem. Toto heslo poskytl i jiným akcionářům společnosti a žalovaný tak odpovídá za obsah těchto stránek. Na těchto stránkách byly tedy uveřejněny výroky i zmíněné fotografie. Dle soudu však zveřejnění fotografie není neoprávněným zásahem do osobnostních práv člověka, jelikož je zde osoba zachycena na veřejném prostranství při veřejných aktivitách. Co se týče výroků, soud je označil jako hodnotící úsudky, které mají reálný základ a z toho důvodu se nejedná o neoprávněný zásah do osobnosti člověka. Výjimkou byl pouze výrok týkající se označení „vyděrač“, který byl způsobilý zasáhnout do osobnostních práv člověka. Soud vycházel také z toho, že žalobce je osoba veřejného zájmu a sama poskytuje informace médiím, a to i ze svého soukromého života. V minulosti dokonce sám žalobce označil žalovaného za vyděrače, čímž se zhojilo to, že tak byl v tomto případě označen žalobce sám.¹¹⁵

Neoprávněný zásah do osobnosti člověka je soukromoprávní delikt, jehož skutková podstata spočívá ve dvou pojmových znacích, které je třeba splnit současně. Jako první je již zmíněná neoprávněnost zásahu. Druhou podmínkou je tzv. objektivní způsobilost zásahu ohrozit nebo porušit osobnostní právo člověka. Zároveň platí, že zavinění původce zásahu není vyžadováno. Újma, která je způsobena poškozenému, může být jak majetková, tak nemajetková. Způsob této újmy však také není pojmově vyžadován. Co se týče nemajetkové újmy, je její vznik významný jen z hlediska poskytnutého zadostiučinění. Nemajetková újma při zásahu do osobnosti člověka však bývá zpravidla způsobena vždy, i když ji poškozený subjektivně nevnímá. „Práh bolesti“ je zde u každého člověka rozdílný. Není také možné zproštění soukromoprávní odpovědnosti za zásah, a to ani v případě, že by se jednalo o omluvitelný omyl. Roli zde nehraje ani nedbalost či lehkomyšlnost jednajícího, naopak tato

---

¹¹⁵ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 10. října 2012, č.j. 32 C 64/2009-194.

skutečnost může být pro pachatele přítěžující, pokud jde např. o způsob, jakým byl zásah proveden.¹¹⁶

Odpovědnost pachatele je odpovědností objektivní. Znamená to, že pokud se pachatel dopustí neoprávněného zásahu do osobnosti člověka, k jeho odpovědnosti není třeba zavinění, a to v situaci, kdy jednal jak úmyslně či nedbalostně. Proto, aby pachatel odpovídal za své jednání, není třeba zkoumat ani jeho rozumové či volní předpoklady. Zavinění hraje roli jen v případě, kdy je soudem určována peněžitá náhrada za vzniklou nemajetkovou újmu poškozeného. Úkolem soudu je zjistit, za jakých okolností ke vzniku škody došlo a zda pachatel tuto újmu způsobit chtěl či nikoliv.¹¹⁷ Naopak, v případě majetkové újmy, je odpovědnost pachatele subjektivní. Zde se již předpokládá zaviněné jednání pachatele a soud zkoumá míru tohoto zavinění, která má velký význam v následujícím ukládání občanskoprávních sankcí.

Jednal-li pachatel v dobré víře, není zbaven objektivní odpovědnosti za protiprávní stav, který jeho jednáním nastane. Pokud však dobrá víra na straně původce zásahu je, je právně významná v situaci, kdy jde o výkon osobnostního práva poškozeného vůči pachateli. Existence dobré víry pachatele má významný vliv na uplatnitelnost nároků poškozeného, a to především na nárok přiměřeného zadostiučinění.¹¹⁸ Pokud pachatel jednal v dobré víře, je tato dobrá víra chráněna zákonem a poškozený tak přichází o možnost uplatnění nároku uznávacího, zadržovacího či odstraňujícího. Tyto nároky pak pachatel nemůže vůbec nebo jen částečně uplatnit. V takovém případě hovoříme o střetu mezi právní normou a obecným právním principem.¹¹⁹

Neoprávněný zásah do osobnosti člověka může mít mnoho podob. Jak již bylo výše zmíněno, v případech, kterými se zabývaly soudy, hodnotící soudy jedince není ve většině případů možné považovat za zásah do osobnosti člověka, jelikož se jedná o domněnky, které mohou být (a také často jsou) subjektivně zabarveny, jsou to subjektivní popisy a hodnocení skutečností, u nichž je těžké prokázat pravdivost. Proto mnoho případů, kterými se zabývají soudy, končí zamítnutím žaloby nebo jejích částí, jelikož požadavky, které po soudu žalující

---

¹¹⁶ HURDÍK, Jan, Petr LAVICKÝ a Ivo TELEC. *Občanské právo hmotné*. Žilina: Poradca podnikatel'a, 2008. ISBN 978-80-7380-136-6. s. 117.

¹¹⁷ Tamtéž, s. 119.

¹¹⁸ DOLEŽAL, Tomáš. In: *Občanský zákoník: velký komentář (§1-117)*. Praha: Leges, 2013. ISBN 978-80-7502-004-8. s. 526.

¹¹⁹ HURDÍK, Jan, Petr LAVICKÝ a Ivo TELEC. *Občanské právo hmotné*. Žilina: Poradca podnikatel'a, 2008. ISBN 978-80-7380-136-6. s. 118.

strana požaduje, jsou založeny právě na těchto hodnotících soudech, a nikoliv skutkových tvrzeních, které, na rozdíl od hodnotících soudů, dokazují existenci skutečnosti a popisují konkrétní skutek, tedy kdy a za jakých okolností se stal.

3.3.3 Občanskoprávní prostředky ochrany osobnostních práv člověka

Pokud dojde k samotnému neoprávněnému zásahu do osobnosti člověka, vzniká takovému člověku řada možností, jakými se může proti tomuto zásahu bránit. V první řadě je to cesta trestního práva, tedy podání trestního oznámení na pachatele. Touto problematikou se však diplomová práce zabývat nebude. Práce se bude zabývat pouze občanskoprávními prostředky ochrany osobnostních práv člověka, tedy především žalobami, kterými se poškozený u soudu může domáhat svých práv. Práce se bude věnovat náhradě nemajetkové újmy a přiměřenému zadostiučinění, okrajově náhradě škody a dále zvláštním žalobním nárokům, a to konkrétně upuštěním od neoprávněného zásahu a odstraněním následků vzniklých neoprávněným zásahem.

Nároky, jenž vyplývají z práva na ochranu osobnosti, jsou zákonem vyjmenovány demonstrativně a sledují nápravný, či zmírňovací účel. Jelikož jsou tyto nároky spojeny s osobní sférou poškozeného, je nutno konstatovat, že povaha těchto nároků je osobně právní, znamená to tedy, že je není možno postoupit, dědit, a ani nejsou nijak jinak nástupnické. Pokud poškozený zemře, zaniká i nárok, včetně osobnostního práva samotného.¹²⁰

§ 82 odst. 2 OZ také stanoví, že se po smrti člověka může domáhat ochrany jeho osobnosti jakákoliv osoba, která byla zemřelé osobě blízká.¹²¹ Oproti předešlé právní úpravě, tedy dle zákona č. 40/1964 Sb., bylo toto právo přiznáno pouze taxativně vymezeným osobám, jako byl manžel, partner a děti zemřelého (pokud jich není, tak jeho rodičům). Taxativní výčet osob v předešlé právní úpravě je tedy nahrazen poměrně širokým a „nic neříkajícím“ pojmem osoby blízké, a tudíž může být konečné stanovení okruhu osob, které jsou oprávněny uplatňovat postmortální ochranu osobnosti člověka, velmi složité. Každá z těchto osob blízkých je oprávněna uplatit toto právo samostatně, tedy bez nutnosti projevu vůle ostatních (tzn. může toto právo uplatit i proti jejich vůli). Toto právo může osoba blízká uplatnit až po smrti poškozeného, respektive okamžikem jeho smrti, přičemž nezáleží na

---

¹²⁰ HURDÍK, Jan, Petr LAVICKÝ a Ivo TELEEC. *Občanské právo hmotné*. Žilina: Poradca podnikateľa, 2008. ISBN 978-80-7380-136-6. s. 126.

¹²¹ „Po smrti člověka se může ochrany jeho osobnosti domáhat kterákoli z osob jemu blízkých.“

tom, zda k neoprávněnému zásahu do osobnosti zemřelého došlo za jeho života, nebo až po jeho smrti.¹²²

3.3.3.1 Náhrada nemajetkové újmy a přiměřené zadostiučinění

Za nemajetkovou újmu je možno považovat újmu, která je způsobena protiprávním jednáním pachatele a poškozenému způsobí jinou ztrátu, než je ztráta na jeho majetku. Typickým příkladem vzniku nemajetkové újmy je právě újma v případě neoprávněného zásahu do osobnosti člověka, který může spočívat v zásahu do zdraví, cti, důstojnosti či soukromí osoby. Důsledky tohoto neoprávněného zásahu, který je způsobitelný přivodit nemajetkovou újmu, mohou být velmi závažné, a v některých případech se mohou projevit i na majetku poškozeného (např. zveřejněním nahé fotografie může poškozený přijít o práci a s tím i o pravidelný příjem financí).¹²³ V tomto případě není možné brát ohledy na prvky mající materiální charakter, protože k náhradě materiální újmy tento právní prostředek neslouží.¹²⁴ Tento právní prostředek slouží především ke zmírnění či odčinění vzniklého nepříznivého stavu, který pachatel způsobil a zasáhl tak do osobní nejnितernější sféry poškozeného. Nemateriální újma může být člověku způsobena jak zaviněným, tak nezaviněným zásahem. Nemajetková újma má v obou případech stejně závažné důsledky.¹²⁵

Aby došlo ke vzniku občanskoprávních sankcí za nemajetkovou újmu, kterou pachatel poškozenému způsobil, je třeba, aby byly splněny tři hmotněprávní podmínky. První podmínkou je, že musí existovat zásah, který je objektivně způsobitelný vyvolat nemajetkovou újmu. Tento zásah přitom musí spočívat v porušení nebo ohrožení osobnosti fyzické osoby v její morální jednotě. Další podmínkou je, že tento zásah musí být neoprávněný, respektive protiprávní. Třetí podmínkou je, že mezi první a druhou podmínkou musí existovat příčinná souvislost.¹²⁶

Náhrada nemajetkové újmy se poskytuje ve formě tzv. zadostiučinění. To může mít celou řadu podob. Zatímco předchozí občanský zákoník nijak nespecifikoval způsob poskytnutí zadostiučinění, OZ se přiklání a upřednostňuje náhradu nemajetkové újmy

---

¹²² DOLEŽAL, Tomáš. In: *Občanský zákoník: velký komentář (§1-117)*. Praha: Leges, 2013. ISBN 978-80-7502-004-8. s. 538-539.

¹²³ MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR. Komise pro aplikaci nové civilní legislativy (Kšnc). *Náhrada újmy v novém občanském zákoníku* [online]. [cit. 2020-11-16]. Dostupné z WWW: http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/MS_brozura_nahrada_ujmy.pdf.

¹²⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 5.5.2006, sp. zn. 32 Odo 511/2006.

¹²⁵ KNAP, Karel a kol. *Ochrana osobnosti podle občanského práva*. 4., podstatně přeprac. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-7201-484-6. s. 147.

¹²⁶ Tamtéž, s. 150.

v peněžní podobě.¹²⁷ V jiné podobě může být zadostiučinění poskytnuto jen v případě, že jsou k tomu dány vážné důvody.¹²⁸ Jiná forma zadostiučinění, než zadostiučinění v penězích je nejčastěji omluva či konstatování porušení práva. Předchozí právní úprava stanovovala v případě neoprávněného zásahu do osobnosti člověka satisfakci pouze v tzv. morální podobě (např. povinnost veřejně se dotčené osobě omluvit) a v odůvodněných případech zákon dovoloval uložit pachateli povinnost nahradit vzniklou nemajetkovou újmu v penězích, jak je tomu dnes. K peněžní satisfakci soud přistoupil tehdy, byla-li závažným způsobem a se závažnými následky jednáním pachatele výrazně snížena důstojnost a čest poškozeného ve společnosti. Soud zároveň přihlížel k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za kterých ke vzniku újmy došlo.¹²⁹ Tak je to mu i dnes. Soud je povinen vždy zohlednit okolnosti daného případu, způsob a intenzitu provedení zásahu do osobnostních práv člověka, také musí přihlídnout ke sféře osobnosti člověka, která byla zasažena a jaký to bude mít vliv na další uplatnění člověka ve společnosti.

Žalobce je povinen ve své žalobě uvést, jaké morální satisfakce se domáhá, a následně je na soudu posoudit, zda je toto zadostiučinění přiměřené, postačující, účinné a spravedlivé. Pokud soud shledá, že např. omluva není dostatečná (pachatel by se z toho nepoučil, následek jednání pachatele výrazně zasáhl do společenského postavení poškozeného apod.), určí pachateli poskytnout náhradu nemajetkové újmy v penězích.¹³⁰ Určení částky, která by odčinila a zhojila následky neoprávněného zásahu do osobní sféry člověka však pro soud není nic jednoduchého. Na určení výše přiměřeného zadostiučinění v penězích neexistují žádné tabulky ani pravidla. Každý případ je velmi individuální a je těžké mezi nimi najít podobnosti, které by mohly nějaká pravidla pro určení výše peněžního zadostiučinění stanovit.

Pokud byla způsobena újma na přirozených právech člověka, je třeba se řídit § 2956 a násl. OZ, které tuto problematiku upravují. § 2956¹³¹ stanovuje, že je škůdce povinen

---

¹²⁷ § 2952 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů: „*Nemajetková újma se odčiní přiměřeným zadostiučiněním. Zadostiučinění musí být poskytnuto v penězích, nezajistí-li jeho jiný způsob skutečné a dostatečně účinné odčinění způsobené újmy.*“

¹²⁸ MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR. Komise pro aplikaci nové civilní legislativy (K§ncl). *Náhrada újmy v novém občanském zákoníku* [online]. [cit. 2020-11-16]. Dostupné z WWW: http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/MS_brozura_nahrada_ujmy.pdf.

¹²⁹ FIALA, Josef a Milan KINDL. *Občanské právo hmotné. 2.*, upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-228-8. s. 623.

¹³⁰ KALÁBOVÁ, E. *Imateriální újma v občanském právu*. Praha, 2015, 81 s. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra občanského práva. Vedoucí práce Jiří Švestka

¹³¹ „*Vznikne-li škůdci povinnost odčinit člověku újmu na jeho přirozeném právu chráněném ustanoveními první části tohoto zákona, nahradí škodu i nemajetkovou újmu, kterou tím způsobil; jako nemajetkovou újmu odčiní i způsobené duševní útrapy.*“

nahradit jak vzniklou škodu, tak nemateriální újmu, jejíž součástí je povinnost nahradit také vzniklé duševní útrapy. § 2957¹³² pak dále stanovuje, že při určování výše zadostiučinění je třeba brát na zřetel i další okolnosti, jako je např. to, zda byla újma způsobena použitím lsti či pohružky, zda byl poškozený z nějakého důvodu diskriminován apod. Pokud nastane některá z těchto skutečností, jež uvádí toto ustanovení, musí být výše zadostiučinění úměrně zvýšena.

OZ upravuje nově také možnost, že náhradu vzniklé nemajetkové újmy mohou požadovat nejen osoby, které byly neoprávněným zásahem přímo dotčeny, ale i osoby, které vzniklou újmu pocítují jako své osobní neštěstí, které není možné odčinit jiným způsobem (např. pokud někdo někoho pomluví, mohou náhradu nemajetkové újmy požadovat i příbuzní poškozeného).¹³³

Nemateriální újma může mít mnoho podob. Jak již bylo řečeno, může spočívat např. ve snížení postavení člověka ve společnosti, v zesměšnění či ponížení člověka jak na veřejnosti, tak v rodinném zázemí nebo v zaměstnání, v psychickém týrání jakéhokoliv stupně, ale také ve vyvolání strachu v oběti (např. bojí se chodit mezi lidí, bojí se, že přijde o práci, o výdělek apod.), ve zmaření očekávání a také v tom, že se poškozený musí danou věcí zaobírat místo toho, aby se věnoval činnostem, jimž se věnuje běžně.¹³⁴

Na závěr je nutno dodat, že vznik občanskoprávních sankcí za nemajetkovou újmu není nijak podmíněn souběžným vznikem občanskoprávních sankcí za újmu majetkovou – tedy škodu.¹³⁵

3.3.3.2 Náhrada škody

Škoda, na rozdíl od nemateriální újmy, představuje ztrátu člověka na jeho majetku. Neznamená to však jen to, že se hodnota majetku vlivem nedovoleného jednání škůdce

---

¹³² „Způsob a výše přiměřeného zadostiučinění musí být určeny tak, aby byly odčiněny i okolnosti zvláštního zřetele hodné. Jimi jsou úmyslné způsobení újmy, zvláště pak způsobení újmy s použitím lsti, pohružky, zneužitím závislosti poškozeného na škůdci, násobením účinků zásahu jeho uváděním ve veřejnou známost, nebo v důsledku diskriminace poškozeného se zřetelem na jeho pohlaví, zdravotní stav, etnický původ, víru nebo i jiné obdobně závažné důvody. Vezme se rovněž v úvahu obava poškozeného ze ztráty života nebo vážného poškození zdraví, pokud takovou obavu hrozba nebo jiná příčina vyvolala.“

¹³³ § 2971 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů: „Odůvodňují-li to zvláštní okolnosti, za nichž škůdce způsobil újmu protiprávním činem, zejména porušil-li z hrubé nedbalosti důležitou právní povinnost, anebo způsobil-li újmu úmyslně z touhy ničit, ublížit nebo z jiné pohnutky zvlášť zavrženíhodné, nahradí škůdce též nemajetkovou újmu každému, kdo způsobenou újmu důvodně pocítuje jako osobní neštěstí, které nelze jinak odčinit.“

¹³⁴ HURDÍK, Jan, Petr LAVICKÝ a Ivo TELEČ. *Občanské právo hmotné*. Žilina: Poradca podnikatel'a, 2008. ISBN 978-80-7380-136-6. s. 128.

¹³⁵ KNAP, Karel a kol. *Ochrana osobnosti podle občanského práva*. 4., podstatně přeprac. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-7201-484-6. s. 148.

snížila. Jak již bylo výše řečeno, materiální újma, tedy škoda, může spočívat také v ušlém zisku, tedy v hodnotě majetku, který se měl zvýšit, ale vlivem jednání škůdce se nezvýšil. Náhrada škody není pro oblast ochrany osobnosti příliš charakteristická, proto se jí bude diplomová práce zabývat pouze okrajově, a to především z pohledu ušlého zisku z důvodu zásahu do osobnostního práva člověka.

Náhradu ušlého zisku upravuje § 2952 OZ, který mimo ni upravuje také povinnost nahradit skutečnou škodu. Osoba způsobí jiné osobě škodu zaviněně v případě, pokud ji spáchala úmyslně nebo z nedbalosti. Zavinění ve formě nevědomé nedbalosti se přitom předpokládá.¹³⁶ Z důvodů zvláštního zřetele hodných může soud výši náhrady škody přiměřeně snížit. Zřetel bere zejména na to, jakým způsobem ke škodě došlo a jaké jsou majetkové a osobní poměry škůdce a poškozeného. Pokud je však prokázáno, že škoda byla způsobena úmyslně, není možné výši náhrady škody snížit.¹³⁷

Cílem náhrady škody je především vyrovnání porušené majetkové rovnováhy, která nastala v důsledku nedovoleného jednání škůdce. Dalším cílem je působit preventivně a výchovně na pachatele, popřípadě jiné třetí osoby, aby příště, pokud by se chtěli chovat stejným způsobem, respektovali osobnostní práva člověka. Cílem uložení náhrady škody je tedy motivovat škůdce a ostatní subjekty k právně žádoucímu chování.¹³⁸

Náhrada škody hraje také velký význam v situaci, kdy došlo ke vzniku újmy na zdraví. Jelikož k újmě na zdraví v kyberprostoru nedochází, nebude se jí diplomová práce nijak blíže zabývat.

3.3.3.3 Upuštění od neoprávněného zásahu

Domáhat se toho, aby od neoprávněného zásahu do osobnosti člověka (a jeho pokračování) bylo upuštěno neboli domáhat se toho, aby se pachatel zdržel takového jednání vůči poškozenému, je možné pomocí žaloby, a to tzv. žaloby negatorní neboli zdržovací. Upuštění od neoprávněného zásahu plní funkci preventivní. Znamená to, že právní řád jako první možnost umožňuje pachateli v prvé řadě napravit způsobenou nemajetkovou újmu a zároveň tím vyjadřuje jakési „varování“, aby se pachatel, tak jeho prostřednictvím, subjekty

---

¹³⁶ KNAP, Karel a kol. *Ochrana osobnosti podle občanského práva*. 4., podstatně přeprac. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-7201-484-6. s. 163-164.

¹³⁷ § 2953 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

¹³⁸ KNAP, Karel a kol. *Ochrana osobnosti podle občanského práva*. 4., podstatně přeprac. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-7201-484-6. s. 149.

s rovným právním postavením, vyvarovaly takového společensky a právně nežádoucího chování.¹³⁹

Aby mohl být nárok prostřednictvím této negatorní žaloby uplatněn, je nutné, aby zásah do osobnostních práv člověka v době uplatnění trval, pokračoval nebo popřípadě aby hrozilo jeho opakování.¹⁴⁰ V praxi se může jednat o situaci, kdy se poškozený domáhá ochrany před neoprávněným rozšiřováním kopií jeho podobizny, rozšiřování lží či důvěrných informací o poškozeném či obrazového a zvukového záznamu, na němž je poškozený identifikovatelný. Hrozba opakování takového jednání pachatele může spočívat např. v jeho výhrůžce či opakovaných výhrůžkách, že bude podobizny dále rozšiřovat apod. Důkazní břemeno v tomto případě nese žalobce, stejně tak povinnost a břemeno tvrzení.

Pokud již neoprávněný zásah skončil, popřípadě nehrozí nebezpečí, že se zásah bude opakovat, je žaloba nepřijatelná. Pokud by i přesto byla podána, musí být zamítnuta.¹⁴¹ Uplatněný nárok zároveň nesmí přesáhnout cíl ochrany osobnosti. Znamená to, že „*nesmí být nadměrně zabraňující na straně původce zásahu nad rámec sledovaného účelu.*“¹⁴² Žalobní návrh poškozeného musí také být zcela určitý. Neoprávněný zásah musí být jasně a konkrétně vymezen a také stejným způsobem musí být vymezeno, jaká složka osobnosti člověka byla narušena či ohrožena.

Podáním této žaloby se není možné domáhat, aby narušitel provedl nějaké pozitivní jednání, které by zabránilo dalšímu trvání nebo pokračování v zásahu. Touto žalobou je možné pouze požadovat, aby se narušitel zdržel nějakého jednání, tzn. je třeba negativně vymežit činnost tohoto narušitele.¹⁴³

3.3.3.4. Odstranění vzniklých následků a obnovení právního stavu do stavu před zásahem do osobnostních práv člověka

Pokud již neoprávněný zásah do osobnosti člověka skončil, není možné podat negatorní žalobu. Zákon však nabízí poškozenému jinou možnost, a to v podobě tzv. žaloby

---

¹³⁹ KNAP, Karel a kol. *Ochrana osobnosti podle občanského práva*. 4., podstatně přeprac. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-7201-484-6. s. 146.

¹⁴⁰ DOLEŽAL, Tomáš. In: *Občanský zákoník: velký komentář (§1-117)*. Praha: Leges, 2013. ISBN 978-80-7502-004-8. s. 535.

¹⁴¹ Tamtéž.

¹⁴² HURDÍK, Jan, Petr LAVICKÝ a Ivo TELEEC. *Občanské právo hmotné*. Žilina: Poradca podnikatel'a, 2008. ISBN 978-80-7380-136-6. s. 127.

¹⁴³ DOLEŽAL, Tomáš. In: *Občanský zákoník: velký komentář (§1-117)*. Praha: Leges, 2013. ISBN 978-80-7502-004-8. s. 535-536.

odstraňovací (také restituční nebo obnovovací), která spočívá v tom, že se poškozený může domáhat odstranění následků, které vznikly vlivem neoprávněného zásahu.¹⁴⁴

Cílem této žaloby je obnova právního stavu tzv. *quo ante*. Tzn., že se žalobce domáhá toho, aby nastal stav, který existoval před tím, než bylo neoprávněně zasaženo do jeho osobnostního práva, popřípadě aby nastal stav, který měl nastat, pokud by k neoprávněnému zásahu ze strany narušitele nedošlo.¹⁴⁵

Podmínkou toho, aby žaloba mohla být podána, je skutečnost, že následky neoprávněného zásahu stále trvají (např. jsou psány posměšné komentáře ke zveřejněné fotografii na sociální síti, pokud byl založen falešný profil na erotické seznamce, stále chodí nové zprávy či telefonáty s různými nabídkami apod.) a zároveň je možné následky neoprávněného zásahu reálně odstranit (např. smazat fotografii, zrušit profil apod.). V petitu žaloby je následně nutno uvést závadný stav a také zdroj, který tento stav způsobuje a je třeba jej odstranit.¹⁴⁶

3.3.3.5 Svépomoc?

Posledním (ovšem mimosoudním) prostředkem možné ochrany proti neoprávněnému zásahu do osobnosti člověka je možnost, kterou nabízí OZ v § 14, a to možnost svépomoci. OZ v tomto paragrafu, odstavci 1, stanovuje: „*Každý si může přiměřeným způsobem pomoci k svému právu sám, je-li jeho právo ohroženo a je-li zřejmé, že by zásah veřejné moci přišel pozdě*“¹⁴⁷ Název této kapitoly je záměrně uveden s otazníkem, jelikož institut svépomoci není možné aplikovat bezmyšlenkovitě a kdykoliv, kdy osoba uzná za vhodné.

Dle důvodové zprávy k OZ není možné po člověku, jehož soukromá práva byla dotčena, požadovat, aby čekal na pomoc ze strany státu či orgánu veřejné moci, která nepřichází, popřípadě nemůže přijít včas. Proto bylo rozhodnuto o stanovení podmínek využití institutu svépomoci, které vyjdou člověku, jehož právo je ohroženo, vstříc.¹⁴⁸

---

¹⁴⁴ FIALA, Josef a Milan KINDL. *Občanské právo hmotné*. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-228-8. s. 623.

¹⁴⁵ DOLEŽAL, Tomáš. In: *Občanský zákoník: velký komentář (§1-117)*. Praha: Leges, 2013. ISBN 978-80-7502-004-8. s. 535–536.

¹⁴⁶ Tamtéž, s. 536.

¹⁴⁷ § 14 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁴⁸ [Obcanskyzakonik.justice.cz](http://obcanskyzakonik.justice.cz). *Důvodová zpráva k NOZ – konsolidovaná verze* [online]. [cit. 2020-11-16]. Dostupné z WWW: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>. s. 43.

§ 14 OZ, který upravuje institut svépomoci, však předchází § 12 téhož zákona, který stanovuje, že „každý, kdo se cítí ve svém právu zkrácen, může se domáhat ochrany u orgánu vykonávajícího veřejnou moc“¹⁴⁹. Pokud není stanoveno jinak, je tímto orgánem soud. Uvedené ustanovení OZ tedy jasně vylučuje možnost soukromé osoby zjednat si ochranu svého subjektivního práva sama. Pokud dojde k narušení, musí se obrátit na soud, respektive orgán veřejné moci. Základní myšlenkou tohoto ustanovení je to, že v soukromém právu není možné, aby o sporných záležitostech rozhodovala jedna strana právního poměru. Pokud nastane spor, je zde soud, aby ho vyřešil.¹⁵⁰

Nicméně, jak již bylo výše zmíněno, nabízí zákon také možnost nečekat na zásah orgánu veřejné moci, jelikož čekání na něj by mohlo znamenat ustoupení protiprávnímu jednání nebo jeho důsledkům. Pokud by osoba, které bylo zasaženo do osobnostních práv, zcela rezignovala na své jednání, mohlo by to pro ni mít fatální důsledky v podobě vzniku škody či nemajetkové újmy. Proto je osoba oprávněna si v takové situaci „prozatím“ zjednat nápravu nebo zjistit svoji právní pozici sama, a to zcela nezávisle na orgánu veřejné moci.¹⁵¹

Jak již bylo řečeno, není možné institut svépomoci využívat zcela libovolně a bezmyšlenkovitě. Aby mohlo být subjektivní právo jedince na svépomoc uznáno, musí být splněno několik podmínek.

První podmínkou je ohrožení subjektivního práva jedince. Toto ohrožení může spočívat jak v protiprávním jednání, tak ve vzniku protiprávního stavu. Druhou podmínkou je, že toto ohrožení je protiprávní, tedy v rozporu s právními předpisy. OZ umožňuje také využití institutu svépomoci v situaci, kdy hrozí důsledky protiprávního stavu. Zákon naopak vylučuje možnost svépomoci proti zásahu úřední osoby, a to již od 19. století z důvodu, že právní řád stanovuje řadu prostředků, kterými se může osoba bránit v situaci, kdy dojde k nesprávnostem či nezákonnostem ze strany úředníků a úředních zásahů (např. stížnost, žaloba z důvodu nesprávného úředního postupu apod.).¹⁵² Z judikatury Nejvyššího správní soudu vyplývá, že jsou všichni občané povinni se podrobit výkonu veřejného činitele, a to bez ohledu na jejich vlastní názor na věc. Pokud jsou stále přesvědčeni, že jednáním úředníka jim byla způsobena škoda či bylo porušeno jejich právo, mohou se bránit jiným, ale

---

¹⁴⁹ § 12 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁵⁰ KÜHN, Zdeněk. In: *Občanský zákoník: velký komentář (§1-117)*. Praha: Leges, 2013. ISBN 978-80-7502-004-8. s. 243.

¹⁵¹ Tamtéž.

¹⁵² KÜHN, Zdeněk. In: *Občanský zákoník: velký komentář (§1-117)*. Praha: Leges, 2013. ISBN 978-80-7502-004-8. s. 245.

zákonným způsobem.¹⁵³ Další podmínkou je tzv. podmínka subsidiarity. Znamená to, že institut svépomoci je možné použít až v situaci, kdy je jasné, že by zásah orgánu veřejné moci, uvedeného v § 12 OZ, přišel pozdě.¹⁵⁴ OZ v § 14 odst. 1 hovoří také o tom, že zásah toho, kdo jedná svépomocně, musí být přiměřený intenzitě a způsobu zásahu do práva člověka, jeho nebezpečí, a také je nutno pohlížet na osobu útočníka. Přiměřenost je tedy nutno posuzovat podle okolností daného konkrétního případu. To vymezuje také § 14 odst. 2.¹⁵⁵ Obecně však platí, že by takový „přiměřený“ zásah měl stačit k tomu, aby ohrožení práva bylo zažehnáno.¹⁵⁶ Přiměřenost je poslední podmínkou pro užití institutu svépomoci.

Je také zajímavé, že OZ v § 14 odst. 1 nehovoří o bezprostředním hrožení, kdežto § 14 odst. 2 ano¹⁵⁷. Je ale ovšem nepředstavitelné, že by bylo možné využít institutu svépomoci v jiné situaci než za bezprostředního ohrožení práva člověka.

Svépomoc je také možné rozdělit na dvě skupiny. První skupinou je svépomoc obranná neboli defenzivní. Tato svépomoc reaguje na protiprávní jednání pachatele nebo na vznik protiprávní události a s tím související vznik škody. V zásadě je tato svépomoc dovolena. Zákon naopak vylučuje použití druhé možnosti svépomoci, a to je svépomoc útočná, nebo také ofenzivní. Tato svépomoc reaguje na pokojný protiprávní stav, který chce osoba užívající institut svépomoci, změnit. Není zde totiž splněna podmínka § 14 odst. 1 OZ, podle které je možné svépomoc využít jen tehdy, pokud by zásah orgánu veřejné moci nepřišel včas.¹⁵⁸

Co se týče kybernetického prostoru, ochrany osobnosti a svépomoci, může svépomoc v tomto prostředí spočívat např. v tzv. „nahlášení“ profilu, fotografie či internetové stránky, které porušují pravidla užívání takových stránek, např. eticky (např. příspěvky vyzívající k rasismu, nenávisti apod.), nebo jsou založeny člověkem, který se vydává za člověka jiného a vystupuje jeho jménem, u správce dané sítě.

---

¹⁵³ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2007, čj. 8 As 17/2007–135.

¹⁵⁴ KÜHN, Zdeněk. In: *Občanský zákoník: velký komentář (§1-117)*. Praha: Leges, 2013. ISBN 978-80-7502-004-8. s. 245.

¹⁵⁵ Tamtéž.

¹⁵⁶ LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. 1. vyd, Praha: C. H. Beck, 2015, ISBN 978-80-7400-529-9. s. 123.

¹⁵⁷ „Hrozí-li neoprávněný zásah do práva bezprostředně, může jej každý, kdo je takto ohrožen, odvrátit úsilím a prostředky, které se osobě v jeho postavení musí jevit vzhledem k okolnostem jako přiměřené.“

¹⁵⁸ KÜHN, Zdeněk. In: *Občanský zákoník: velký komentář (§1-117)*. Praha: Leges, 2013. ISBN 978-80-7502-004-8. s. 246.

3.3.4 Omezení osobnostních práv člověka

V této části se práce bude zabývat možnostmi omezení osobnostních práv člověka, tedy situacím, kdy je do osobnostního práva zasázeno, ale nikoliv nedovoleně, tudíž se nebude jednat o neoprávněný zásah. Pro diplomovou práci byly vybrány dvě možnosti omezení osobnostního práva člověka, a to svolení, kdy dotčená osoba dala souhlas s narušením takového svého práva a dále tzv. zákonné licence neboli omezení ze zákona, kdy zákon v určitých případech dovoluje zasáhnout a „narušit“ osobnost člověka. Zároveň je však nutno mít na paměti čl. 4 odst. 4 LZPS, který stanovuje že se omezení nesmí zneužít k jinému účelu, než pro jaký byla stanovena.¹⁵⁹

3.3.4.1 Svolení

První možnost, jakou lze zasáhnout do osobnosti člověka, respektive do jedné z jejich jednotlivých hodnot, je učinit to na základě jejího souhlasu s tím. Tato možnost je plně v souladu s autonomií a svobodou každé osoby v demokratickém právním státě.¹⁶⁰

Svolení dotčené osoby je tak tedy projev vůle, který je právním úkonem. Svolení může být jak neúplatné, tak za úplatu (např. použití podobizny do reklamy), podmíněné i nepodmíněné. Zákon pro udělení svolení nevyžaduje žádnou konkrétní formu, institut svolení se tedy řídí zásadou neformálnosti. Pokud se ale jedná např. o již zmíněné úplatné svolení, může příjemce svolení požadovat udělení svolení od druhé strany v písemné formě, a to především pro případ budoucího dokazování jeho udělení. Písemná forma je také lepší formou z důvodu větší právní jistoty. Pro toho, kdo uděluje svolení musí být také jasné a musí vědět, k jakému účelu má být daný statek pořízen nebo použit, také v jakém rozsahu a jakým způsobem.¹⁶¹ Pokud byla např. fotografie nebo obrazový záznam daného člověka použity k jinému účelu, než na jakém se obě strany domluvily, jedná se o neoprávněný zásah do osobnosti člověka i přes to, že např. s pořízením fotografie nebo zvukového záznamu daná osoba souhlasila a druhé straně udělila souhlas k jeho pořízení. Zároveň je nutno dodat, že svolení k pořízení fotografie, obrazového či zvukového záznamu apod. lze považovat za svolení k jejich dalšímu užití jen tehdy, jestliže ten, kdo souhlas udělil, věděl, resp. musel

---

¹⁵⁹ Čl. 4 odst. 4 LZPS: „Při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod musí být šetřeno jejich podstaty a smyslu. Taková omezení nesmějí být zneužívána k jiným účelům, než pro které byla stanovena.“

¹⁶⁰ KNAP, Karel a kol. *Ochrana osobnosti podle občanského práva*. 4., podstatně přeprac. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-7201-484-6. s. 104.

¹⁶¹ HURDÍK, Jan, Petr LAVICKÝ a Ivo TELEEC. *Občanské právo hmotné*. Žilina: Poradca podnikatel'a, 2008. ISBN 978-80-7380-136-6. s. 132.

vědět o způsobu účelu a rozsahu, ve kterém bude její podobizny použito.¹⁶² Jinak nelze souhlas s pořízením fotografie apod. vztahovat a považovat také jako souhlas k jejímu dalšímu rozšiřování a nakládání s ní.¹⁶³

Největší význam má institut souhlasu v případě zásahu do tělesné integrity člověka. Jedná se především o poskytování lékařské péče, provádění lékařských zákroků, rehabilitace, preventivní vyšetření apod. Jelikož se diplomová práce touto problematikou, tedy zásahem do integrity, nezaobírala v jiných kapitolách, nebude se jí věnovat ani zde.

V souladu s diplomovou prací, hraje největší význam narušení osobnosti ve sféře písemností osobní povahy, podobizen, obrazových či zvukových záznamů a také projevů osobní povahy člověka. Touto problematikou se zabývá pododdíl 2 OZ, konkrétně § 84–87. Tyto zmíněné paragrafy zmiňují nutnou potřebu výslovného svolení fyzické osoby k jejich pořízení, rozmnožování a dalšímu šíření.

Aby bylo možné považovat udělení souhlasu za platné, je nutné, aby souhlas dala osoba, která je k tomu způsobilá, aby byl souhlas svobodný, vážný, určitý, srozumitelný a nesmí být učiněn pod nátlakem nebo z donucení. Souhlas také nemůže být v rozporu s právními předpisy a v rozporu s dobrými mravy.¹⁶⁴ Otázkou však je, zda není v rozporu s dobrými mravy jakékoliv svolení se zásahem do osobnosti člověka, jež bylo učiněno za úplatu, vzhledem k tomu, o jakou ryze osobní a intimní sféru člověka se jedná.

Souhlas může dát osoba jak ústně, tak písemně, nebo také konkludentním jednáním (např. odpovídajícím chováním). V posledním případě však nesmí existovat žádná pochybnost o tom, co chtěla osoba, která tak jednala, svým konkludentním jednáním sdělit a projevit.

Co se týče rozšiřování podoby člověka je zde problém s rozsahem uděleného svolení. Proto je nutné, aby osobě, která souhlas uděluje, byl na počátku znám způsob a rozsah rozšiřování její podoby. Svolení nelze vztahovat na situace, s kterými člověk, jež uděloval souhlas nepočítal v době, kdy souhlas uděloval a ani s nimi počítat nemohl. Nelze tedy jasně dovodit, že k takovému použití jeho podobizny směřovala jeho vůle.¹⁶⁵ Příkladem může být situace, kdy osoba dala souhlas s uveřejněním své fotografie na internetové stránce nějakého

---

¹⁶² KNAP, Karel a kol. *Ochrana osobnosti podle občanského práva*. 4., podstatně přeprac. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-7201-484-6. s.110.

¹⁶³ DOLEŽAL, Tomáš. In: *Občanský zákoník: velký komentář (§1-117)*. Praha: Leges, 2013. ISBN 978-80-7502-004-8. s. 547.

¹⁶⁴ KNAP, Karel a kol. *Ochrana osobnosti podle občanského práva*. 4., podstatně přeprac. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-7201-484-6. s. 108.

¹⁶⁵ DOLEŽAL, Tomáš. In: *Občanský zákoník: velký komentář (§1-117)*. Praha: Leges, 2013. ISBN 978-80-7502-004-8. s. 549.

časopisu u nějakého článku. Neznamená to však, že by ji časopis mohl použít i v tištěné, papírové podobě. Zákon také počítá s tzv. nevyvratitelnou domněnkou svolení, která spočívá v tom, že osoba svým jednáním či konkludentním jednáním dala souhlas k zachycení její podoby za okolností, z nichž je jasné, že toto zobrazení bude dále šířeno (např. modelka na módní přehlídce).¹⁶⁶

§ 87 odst. 1 OZ vymezuje možnost fyzické osoby svolení se zachycením podoby, obrazového či zvukového záznamu projevů osobní povahy či použitím písemností osobní povahy kdykoliv odvolat, a to i v situaci, kdy byl souhlas udělen na dobu určitou. Znamená to tedy, že je souhlas možné odvolat kdykoliv, a to dokonce i v situaci, kdy bylo mezi stranami ujednáno, že je svolení neodvolatelné.¹⁶⁷ OZ rozlišuje několik situací, kdy je možné udělený souhlas odvolat.¹⁶⁸

- a) Souhlas je udělen na dobu neurčitou a následně je odvolán,
- b) souhlas je udělen na dobu určitou a následně odvolán, přičemž k odvolání souhlasu existuje rozumný důvod,
- c) souhlas je udělen na dobu neurčitou a následně odvolán, ale není k tomu žádný rozumný důvod.

V případě a) a b) nenastávají pro „odvolatele“ žádné sankční následky – v prvním případě musí ten, komu bylo dáno svolení počítat s tím, že z povahy uděleného svolení plyne možnost souhlas kdykoliv odvolat, v druhém případě je pro odvolání rozumný důvod. Případ c) však má již sankční charakter, neboť pro odvolání nebyl ze stran toho, kdo souhlas uděloval, žádný rozumný důvod a tomu, komu byl souhlas udělen, může odvoláním vzniknout škoda. Platí totiž, že i přes to, že je možné souhlas odvolat, nesmí být toto odvolání nikomu na újmu.¹⁶⁹

Svolení se zásahem do osobnostních práv člověka musí být druhé straně uděleno nejpozději v okamžiku, kdy je do její osobnosti zasaženo. Pokud byl souhlas se zásahem udělen platně, je vyloučena protiprávnost tohoto zásahu.

Na závěr je nutno dodat, že ne kdejaký zásah do osobnosti člověka, který je učiněn se svolením, je v pořádku. Obecně lze se svolením člověka zasáhnout jen do takových sfér jeho osobnosti, s kterými může platně disponovat. Jinak řečeno se jedná o takové hodnoty

---

¹⁶⁶ DOLEŽAL, Tomáš. In: *Občanský zákoník: velký komentář (§1-117)*. Praha: Leges, 2013. ISBN 978-80-7502-004-8. s. 549.

¹⁶⁷ Tamtéž, s. 556.

¹⁶⁸ Tamtéž, s. 557.

¹⁶⁹ Tamtéž, s. 557.

lidské osobnosti, u které není převažující veřejný zájem na tom, poskytnou jim ochranu i přes vlastní vůli této osoby. Příkladem je nedovolenost svolení se zásahem do života člověka, jako je eutanázie či účast na sebevraždě.¹⁷⁰

3.3.4.2 Zákonné licence

Za určitých podmínek, na základě občanského zákoníku, je možné osobnostní právo člověka, respektive jeho dílčí hodnoty, jako jsou písemnosti osobní povahy, podobizny a obrazové a zvukové záznamy týkající se osobních projevů člověka nebo jeho samotného, omezit i bez ohledu na to, zda bylo k takovému omezení dáno souhlasu této osoby. V občanskoprávní teorii a praxi se hovoří o tzv. zákonných licencích, tedy situacích, kdy je možno osobnostní právo člověka omezit tzv. ze zákona. Knap také zdůrazňuje, že „*zákonné licence nenahrazují pořízení či použití těchto osobnostních statků k reklamním účelům*“¹⁷¹ a Knappová, že „*žádné z těchto použití, byť je zákonem dovolené, nesmí být v rozporu s oprávněnými zájmy fyzické osoby, tj. s její důstojnou existencí.*“¹⁷²

Zákonné licence vymezuje OZ v § 88-90. Tyto dílčí paragrafy vyjmenovávají, za jakých situací není třeba získat jinak nutného souhlasu osoby se zásahem do jeho dílčích osobnostních práv. Je to tedy:

- a) Použití nebo použití podobizny... k výkonu nebo ochraně jiných práv nebo právem chráněných zájmů jiných osob,¹⁷³
- b) použití nebo pořízení podobizny... na základě zákona k úředním účelům nebo ve veřejném zájmu,¹⁷⁴
- c) použití nebo pořízení podobizny... k vědeckým nebo uměleckým účelům, pro tiskové, rozhlasové, televizní či jiné zpravodajství.¹⁷⁵

V jednotlivých ustanoveních občanského zákoníku, jež byly vyjmenovány výše, tedy rozeznáváme pět zákonných licencí.

Jako první je zákonná licence k výkonu nebo ochraně jiných práv nebo právem chráněných zájmů. Tato licence je v zákoně zakotvena z toho důvodu, aby v nezbytných případech bylo možné pořídit určité statky, které by později mohly pomoci k zajištění

---

¹⁷⁰ KNAP, Karel a kol. *Ochrana osobnosti podle občanského práva*. 4., podstatně přeprac. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-7201-484-6. s. 112.

¹⁷¹ Tamtéž, s. 112.

¹⁷² KNAPPOVÁ, Marta, Jiří ŠVESTKA a Jan DVOŘÁK. *Občanské právo hmotné*. 4., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: ASPI, 2005. ISBN 80-7357-127-7. s. 243.

¹⁷³ § 88 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁷⁴ Tamtéž, § 88 odst. 2.

¹⁷⁵ Tamtéž, § 89.

řádného výkonu nebo ochrany práv nebo právem chráněných zájmů jiných osob. Typickým příkladem jsou důkazy, které byly pořízeny bez svolení dotčené osoby a následně použity u soudu.¹⁷⁶ Předchozí občanský zákoník tuto možnost nenabízel, tudíž v OZ dochází k rozšíření ustanovení o zákonných licencích.

Druhou licenci je tzv. zákonná úřední licence. Jak již z názvu vyplývá, jedná se o použití podobizen, písemností osobní povahy a dalších osobnostních statků, pro úřední účely. Těmi může být např. dokazování v občanskoprávním, správním nebo trestním řízení nebo pořízení fotografie na pas, občanský průkaz nebo průkaz řidičský. Tato licence je bezúplatná, působící *ex lege* i proti vůli dotčené osoby.¹⁷⁷ Je nutno podotknout, že stávají právní úprava, tedy úprava podle OZ, nově, oproti předešlé právní úpravě, umožňuje nejen použití takových statků, ale i jejich pořízení.¹⁷⁸ OZ stavuje také rozsah a účel užití této zákonné licence. Tuto zákonnou licenci, je možné využít jen výjimečně, jinak je vždy nutný požadavek svolení dotčeného člověka (princip subsidiarity)¹⁷⁹. Vždy je třeba zachovávat princip nedotknutelnosti zákonem chráněného statku a v případě pochybnosti, ohledně rozsahu této licence, je vždy nutno volit interpretaci, která co nejméně zasahuje do chráněného statku daného člověka¹⁸⁰, což plyne i z ústavního pořádku České republiky (čl. 2 odst. 3 a čl. 4 LZPS).¹⁸¹ Důležitou podmínkou pro užití této úřední licence je také to, že použití či pořízení podobizny... (a jiných) je možné jen tehdy, jestliže jejich pořízení či použití má bezprostřední a věcný vztah k předmětu a účelu řízení.¹⁸²

Co se týče písemností, které mohou v odůvodněných případech ze zákona zveřejněny, tak jsou to písemnosti soukromé povahy, jako jsou deníky nebo dopisy. Tyto písemnosti musí mít pro autora či adresáta osobní povahu a zároveň jejich obsah není určen veřejnosti. Nemusí být nutně důvěrné. U podobizny se musí vždy jednat o takové zachycení, z kterého je daná osoba identifikovatelná, u jiného obrazového záznamu se pak jedná o jiný obraz než podobiznu, z kterého je také daná osoba identifikovatelná. Zvuková záznam

---

¹⁷⁶ DOLEŽAL, Tomáš. In: *Občanský zákoník: velký komentář (§1-117)*. Praha: Leges, 2013. ISBN 978-80-7502-004-8. s. 559.

¹⁷⁷ HURDÍK, Jan, Petr LAVICKÝ a Ivo TELEČEK. *Občanské právo hmotné*. Žilina: Poradca podnikateľa, 2008. ISBN 978-80-7380-136-6. s. 132.

¹⁷⁸ Srovnání viz. § 88 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník a § 12 odst. 2 již neúčinného zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník.

¹⁷⁹ KNAP, Karel a kol. *Ochrana osobnosti podle občanského práva*. 4., podstatně přeprac. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-7201-484-6. s. 113.

¹⁸⁰ DOLEŽAL, Tomáš. In: *Občanský zákoník: velký komentář (§1-117)*. Praha: Leges, 2013. ISBN 978-80-7502-004-8. s. 561.

¹⁸¹ Viz. uvedená ustanovení LZPS

¹⁸² KNAP, Karel a kol. *Ochrana osobnosti podle občanského práva*. 4., podstatně přeprac. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-7201-484-6. s. 113-114.

spočívá v zachycení hlasu dotčeného v jakékoliv podobě – zpěv, mluva apod. V případě, kdy je dán zákonný důvod, může být, na základě úřední licence, těchto statků použito či pořízeno. Není třeba souhlasu toho, jehož se týká a také není třeba souhlasu třetí osoby, jejíž osobnostní právo by mohlo být použitím či pořízením dotčeno.¹⁸³

Třetí zákonnou licenci, kterou zákon rozeznává, je zákonná licence ochrany veřejného zájmu. I v případě této licence je nutno dodat, že ji předešlá právní úprava, tedy úprava v zákone č. 40/1964 Sb., ve svých ustanoveních neobsahovala a nijak neupravovala. Tato licence je licenci, jejíž obsah je velmi obtížné vymezit, jelikož „veřejný zájem“ je neurčitým právním pojmem a jeho výklad tak může být značně široký. Aby bylo možné toto ustanovení aplikovat, uvádí OZ podmínky, které musí být splněny. Výše zmíněné substráty musí být pořízeny nebo použity v situaci, kdy osoba, jež je pořizuje nebo používá, vystupuje v záležitosti veřejného zájmu a toto vystoupení je zároveň veřejné.¹⁸⁴ Jako příklad je možné si představit výstup jednoho ze zastupitelů na zasedání zastupitelstva.

Další zákonnou licenci (respektive čtvrtou a pátou, poslední) nalezneme v § 89 OZ. Jedná se o zákonnou licenci vědeckou nebo uměleckou, které jsou obě bezúplatné a účelově zaměřené.¹⁸⁵ Tato licence je, co do obsahu, užší než zákonná licence úřední. Dle uvedeného paragrafu se vztahuje pouze na pořízení a použití podobizny a obrazového a zvukového záznamu dotčené osoby, nepočítá již tedy s písemnostmi osobní povahy člověka, tudíž, pokud by měly být použity, je vyžadován souhlas dotčeného.

Zákonná licence pro vědecké a umělecké účely slouží především k zabezpečení veřejného zájmu na rozvoji a vytváření prostoru pro vědeckou a uměleckou tvorbu.¹⁸⁶ V případě zákonné licence umělecké je vždy třeba sledovat umělecký účel, nikoliv obchodní. Příkladem této licence může být např. zachycení podoby člověka do portrétu a jeho následné umístění do expozice na výstavě nějakého umělce. Stejně tak se bude jednat o umělecké fotografie zveřejněné na internetu, např. pod článkem „Vítězové světové soutěže o nejkrásnější fotografii“. Příkladem licence vědecké může být zveřejnění části těla pacienta do učebních skript, diplomové nebo disertační práce apod. V tomto případě převažuje

---

¹⁸³ KNAP, Karel a kol. *Ochrana osobnosti podle občanského práva*. 4., podstatně přeprac. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-7201-484-6. s. 113.

¹⁸⁴ DOLEŽAL, Tomáš. In: *Občanský zákoník: velký komentář (§1-117)*. Praha: Leges, 2013. ISBN 978-80-7502-004-8. s. 562.

¹⁸⁵ HURDÍK, Jan, Petr LAVICKÝ a Ivo TELEČ. *Občanské právo hmotné*. Žilina: Poradca podnikateľa, 2008. ISBN 978-80-7380-136-6. s. 133.

¹⁸⁶ Tamtéž.

veřejný zájem na podpoře vědy a získávání vědeckých poznatků nad nedotknutelností jednotlivých právem chráněných statků lidské osobnosti.

Mnohem zajímavější a značně rozsáhlejší je zákonná licence zpravodajská. V tomto případě převažuje celospolečenský zájem na informování veřejnosti prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků před osobnostním právem jedince. Je nutno mít na paměti, že se vždy musí jednat o skutečné zpravodajství (tzn. dochází ke zprostředkování informací ve formě kritiky, aktualit z domova i ze zahraničí apod.) a na zprostředkování těchto informací musí mít společnost oprávněný zájem.¹⁸⁷

OZ vymezuje druhy zpravodajství, kde je možné užití zákonné licence zpravodajské. Je to zpravodajství tiskové, rozhlasové, televizní a tzv. jiné, obdobné. Nová právní úprava upouští od taxativního vymezení, jež stanovovala předešlá právní úprava a jako poslední možnost uvádí tzv. obdobné zpravodajství. Tímto zpravodajstvím se rozumí zpravodajství v prostředí internetu a elektronických komunikací a také další zpravodajství, které dnes nejsou známy, ale v budoucnu by mohly být. Pod tuto kategorii je možné zařadit také, již v OZ vypuštěné, filmové zpravodajství.¹⁸⁸ Tato zákonná licence se vztahuje na všechny zmíněné druhy zpravodajství, a to bez ohledu na jejich informativní hodnotu (takže i na bulváry a podobné typy novin či internetových zpravodajství – př. extra.cz).¹⁸⁹ Zároveň však platí, že čím více je zpravodajská informace hodnotná pro veřejnost, tím více do pozadí ustupují osobnostní práva člověka.¹⁹⁰ Často také dochází ke střetu práva na ochranu osobnostních práv a práva na informace, na které má nárok veřejnost. Proto je vždy nutno dobře posoudit a vzít v úvahu všechny okolnosti, pokud dáváme přednost jednomu právu před druhým.

Jak již bylo výše řečeno, a dokládá to také sám OZ, v žádném z výše uvedených případů zákonných licencí, nesmí být statek, jemuž ochranu poskytuje zákon, použit pro reklamní účely. Nejvyšší soud judikoval, že rozhodnutí o tom, zda budou jednotlivé dílčí složky osobnosti člověka, jež jsou chráněny zákonem, využity pro komerční účely, je svobodným rozhodnutím každé fyzické osoby a pokud tato osoba k takového užití nedala souhlas, jedná se zpravidla o zásah proti její chráněné osobnostní sféře.¹⁹¹

---

¹⁸⁷ KNAP, Karel a kol. *Ochrana osobnosti podle občanského práva*. 4., podstatně přeprac. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-7201-484-6. s. 117.

¹⁸⁸ DOLEŽAL, Tomáš. In: *Občanský zákoník: velký komentář (§1-117)*. Praha: Leges, 2013. ISBN 978-80-7502-004-8. s. 564.

¹⁸⁹ KNAP, Karel a kol. *Ochrana osobnosti podle občanského práva*. 4., podstatně přeprac. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-7201-484-6. s. 117.

¹⁹⁰ Rozsudek Spolkového soudního dvora ze dne 9. 12. 2003 – VI RZ 373/02 - KG.

¹⁹¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2007, sp. zn. 30 Cdo 1873/2006.

Možnost omezení osobnostního práva nenabízí pouze OZ, ale i jiné zákony, jako je např. trestní zákoník, trestní řád, občanský soudní řád nebo autorský zákon či zákon o svobodném přístupu k informacím.

Na závěr bude uveden případ, který řešil Nejvyšší soud České republiky. Ten zrušil rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 5, který rozhodl, že žalovaná jednala na základě zákonné zpravodajské licence ve veřejném zájmu, když zveřejnila na své internetové stránce řadu článků, jež se týkaly kauzy úmrtí kamarádky žalobkyně a ve dvou z těchto článků byla zveřejněna fotografie žalobkyně v pokročilém stádiu těhotenství, které žalovaná získala z facebookového profilu žalobkyně. Obvodní soud došel k závěru, že vzhledem k tomu, že profil, z kterého byly staženy fotografie, nebyl nijak zabezpečen a byl přístupný veřejnosti, a že fotografie tak byla tedy veřejná a žalobkyně tak svolila k jejímu dalšímu šíření. Použití fotky bylo dle soudu přiměřené (i vzhledem ke vztahu, jaký spolu žalobkyně a zemřelá, o níž články pojednávaly, měly) a zásah, o němž se žalobkyně domnívá, že nastal, nelze z hlediska zákona posoudit jako zásah, který by způsobil žalobkyni újmu na jejích právech chráněných zájmech, tedy osobnostních právech (právo na podobu). Městský soud následně tento rozsudek potvrdil. Žalobkyně podala dovolání k Nejvyššímu soudu, kde namítala nesprávné vyhodnocení přiměřenosti publikace její fotografie a soud tuto námitku shledal jako důvodnou. Tím zrušil původní rozhodnutí soudů a vrátil věc k rozhodnutí soudu prvního stupně.¹⁹²

3.4 Možnosti narušení osobnosti adolescentů v prostředí sociálních sítí

Závěr teoretických východisek diplomové práce je věnován možnostem narušení osobnosti adolescentů v prostředí sociálních sítí, tedy situacím, kdy mohou být sociální sítě pro adolescenty nebezpečné, a s tím i související, velmi důležitá, role rodičů, kteří by v takových případech měli kontrolovat obsah, který si jejich děti na sociálních sítích či internetu prohlíží, s kým zde komunikují a jakým způsobem, či to, kdo se snaží komunikovat s nimi, třeba i proti jejich vůli. Diplomová práce pojednává o nejčastějších a nejznámějších situacích narušení osobnosti v kyberprostoru, jako je kyberstalking, kybergrooming, kyberšikana a také sexting.

---

¹⁹² Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 10. 2019, sp. zn. 25 Cdo 1778/2019.

3.4.1 Kyberstalking

Aby mohl být definován pojem kyberstalking, je důležité si nejprve vymežit pojem „stalking“, od kterého je kyberstalking odvozen. Respektive se jedná o druh stalkingu, který je páchan v kyberprostoru.¹⁹³ Pojem „stalking“ je originálním anglickým slovem a je možné ho přeložit jako pronásledování. Pro použití jak v běžné, tak odborné mluvě se používá originální anglické slovo a do češtiny jej nepřekládáme. Pojem stalking byl také začleněn do oblasti práva, konkrétně do trestního zákoníku, novelou, která nabyla účinnosti 1. 1. 2010, jako nebezpečné pronásledování v § 354.¹⁹⁴ V odst. 1 písm. c) téhož paragrafu nalezneme zakotven také kyberstalking. Jedná se tedy o trestný čin, jehož přitěžující okolností je situace, kdy je tento trestný čin spáchán na dítěti.¹⁹⁵

Co se týče definice samotného stalkingu, je možné ho definovat jako „*chování zahrnující opakované a vytrvalé pokusy o navázání nevyžádaného kontaktu či komunikace, jež u oběti vzbuzuje obavy nebo diskomfort. Takové chování je potom následováno silnými agresivními projevy*“.¹⁹⁶ Jak z definice vyplývá, je důležitá opakovanost, vytrvalost a dlouhodobost takového jednání. Jednání pachatele tedy nesmí být nahodilé, ale kontinuální. Pokud bychom se zamysleli nad tím, co to je dlouhodobost či opakovanost takového jednání, odpovědi se nám dostane v judikatuře Nejvyššího soudu, který judikoval dlouhodobost u tohoto trestného činu jako několik vynucených kontaktů pachatele s poškozeným, přičemž se nemusí jednat jen o samotné kontakty, ale postačí pouhé pokusy o ně. Takové situace potom musí u daného poškozeného vyvolat obavy, které jsou důvodné. Judikatura také zmiňuje důležitost toho, že takové jednání pachatele nesmí být nahodilé, jak již bylo zmíněno, ale musí být kontinuální, vytrvalé a systematické a také musí být odlišné od běžného způsobu chování, popřípadě může i nebezpečně gradovat.¹⁹⁷ Stalking je tedy jednání, kterým pachatel zasahuje do osobnosti poškozeného a také do jeho soukromí. To se může projevit různými způsoby – poškozený se např. vyhýbá veřejným místům, protože se bojí pronásledování ze strany stalkera, necítí se také dobře v místě svého domova, jelikož má pocit, že je stále sledován, vyhýbá různým společenským akcím a událostem, které by za běžných podmínek jinak normálně navštívil či má strach v okamžiku, kdy mu zazvoní

---

¹⁹³ Pojem „kyberprostor“ vymezen v kapitole 3.2.5.

¹⁹⁴ Více viz. § 354 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁹⁵ § 354 odst. odst. 2 písm. a) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁹⁶ KRČMÁŘOVÁ, Barbora. *Děti a online rizika: sborník studií*. Praha: Sdružení Linka bezpečí, 2012. ISBN 978-80-904920-2-8. s. 99.

¹⁹⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky, sp. zn. 8 Tdo 1082/2011.

telefon. Není však možné vztahovat takové projevy obav ze stalkingu na všechny lidi obecně, každý vnímá soukromí a zásahy do osobní sféry jinak, je to jako s prahem bolesti, každý ho má nastavený trochu jinak.¹⁹⁸ Zvláštností tohoto trestné činu je to, že nemusí zahrnovat pouze nedovolené či protiprávné jednání pachatele. O stalking se může jednat i v případě, že pachatel činí věci, jež jsou stoprocentně legální – např. opakované posílání darů či květin.

Nyní již k samotnému kyberstalkingu. Kyberstalking je stalking v kyberprostoru. Jedná se tedy o stalking, který probíhá za využití informačních a komunikačních technologií, či jiných elektronických prostředků a jehož cílem je pronásledování či obtěžování nějaké osoby. Ke kyberstalkingu může docházet například na Facebooku či Messengeru, pomocí e-mailů, WhatsAppu či také prostřednictvím mobilních telefonů ve formě SMS či obtěžujících telefonátů. Je důležité si neplést kyberstalking s online obtěžováním či zneužíváním. Jedná se pouze o prvky kyberstalkingu, nikoliv o kyberstalking samotný. Rozdíl spočívá v tom, že pro kyberstalking je typické slídění, pozorování oběti a přítomnost jejího strachu. Pokud by k obtěžování či zneužívání oběti online docházelo opakovaně a systematicky, lze hovořit o kyberstalkingu.¹⁹⁹ V případě kyberstalkingu nelze hovořit o fyzickém kontaktu pachatele s obětí (např. pachatel na svoji oběť čeká každý den před domem) či fyzickým zastrašováním v podobě násilí či smrti, jako tomu může být v případě běžného stalkingu. U kyberstalkingu dochází ke sledování online aktivit oběti, zasílání výhrůžek prostřednictvím různých chatů či e-mailů, sbírání informací o oběti apod. Tím, že internet či sociální sítě, mohou být do jisté míry anonymní, přidává pachatel své oběti na strachu ještě více, jelikož oběť se nikdy nemusí dozvědět, kdo za stalkerskými útoky na její osobu stojí.

Pachatele kyberstalkingu můžeme rozdělit do tří základních skupin. Prvním pachatelem může být osoba, která je oběti velmi dobře známá a je jí známo také to, že se pachatel dopouští obtěžujícího jednání (např. bývalý partner). Do druhé skupiny stalkerů řadíme osoby, které oběť také zná, ale neví, že konkrétně tato osoba ji pronásleduje či obtěžuje (např. spolužák, který je nešťastně zamilovaný) a třetí skupinou jsou stalkeri, které oběť osobně nezná (např. fanoušek pronásleduje svého idola – zpěváka). Takové stalkery můžeme potkat jak v reálném světě, tak také v oblasti sociálních sítí a internetu. Může se tak jednat o osoby, které nejsou schopny druhou osobu zastrašovat v reálném světě, jelikož jim

---

¹⁹⁸ SIVÁK, Jakub. In: *Ochrana osobnosti, soukromí a osobních údajů*. Praha: Leges, 2019. Praktik (Leges), s. 279-285. ISBN 978-80-7502-346-9. s. 279-281.

¹⁹⁹ KRČMÁŘOVÁ, Barbora. *Děti a online rizika: sborník studií*. Praha: Sdružení Linka bezpečí, 2012. ISBN 978-80-904920-2-8. s. 99-100.

chybí dostatek sebevědomí, online prostředí berou jako místo, kde jsou silnější, více sebevědomí a dominantní a kde jim „nic nehrozí“ (nehrozí jim osobní konfrontace se svojí obětí). Mohou si také případně vytvořit zcela novou identitu a vystupovat pod falešnými profily.²⁰⁰

Postupy kyberstalkrů jsou velmi promyšlené, jsou také velmi systematictí a vytrvalí ve svém jednání. Kyberstalkeré mohou své oběti vyhledávat v prostředí sociálních sítí, v různých chatovacích místnostech, diskusích, ale také v reálném světě, přičemž samotné obtěžování potom probíhá v kyberprostoru. Obětí kyberstalkingu může být prakticky kdokoliv, přičemž se může jednat o oběti, které kyberstalker zná, nebo o osoby vybrané zcela náhodně, které mu připadají zranitelné a lehce „dosažitelné“, cítí nad nimi větší moc a má pocit, že má nad nimi na vrch.²⁰¹

Pokud bychom měli porovnávat běžný stalking a kyberstalking, nalezneme hned několik výhod stalkingu ve virtuálním prostředí. Jak již bylo zmíněno, stalker má v oblasti internetu a sociálních sítí zajištěnou částečnou anonymitu. On nevidí oběť a oběť zase nevidí pachatele. Stalker se také může vydávat za zcela jinou osobu, než jakou je ve skutečnosti. Stalker také nemusí nikam chodit, vše může provádět z pohodlí svého domova a nikdo ho u toho nechytí. Získávání informací o oběti je také velmi jednoduché, pokud se jedná např. o kyberstalkera, který je zručný v oblasti ICT. Není pro něj tedy nic složitého získat přístupová hesla k účtům na sociálních sítích, k e-mailům či se jednoduše nabourat do počítače nebo mobilního telefonu. Kyberstalking je také méně finančně a časově náročný než běžný stalking. Ke kyberstalkingu většinou postačí počítač či mobilní telefon a nějaké zázemí. Běžný stalker potřebuje vybavení, aby mohl svou oběť např. pozorovat ze vzdálených míst a na tato místa se také dopravovat. Cílem kyberstalkera je potom pocit moci nad svou obětí, pocit, že může svou oběť ovládat a vodit si ji jako nějakou loutku, a následné vyvolání a udržení jejího strachu.

Následky kyberstalkingu mohou být různé. Od méně závažných, kdy se oběť např. bojí vcházet ze svého domu či zažívá pocit úzkosti, když jí zazvoní telefon či pípne oznámení na počítači, až po nejzávažnější, jako jsou myšlenky na sebevraždu či dokonce její pokusy. Co se dětí týče, mohou se následky kyberstalkingu projevat tak, že dítě odmítá chodit do školy, popřípadě chodí za školu, předstírá nemoc, nemá zájem o své koníčky ani o své přátele

---

²⁰⁰ KOPECKÝ, Kamil. *Stalking a kyberstalking. Nebezpečné pronásledování (studie)*. (PDF). Olomouc 2011. ISBN 978-80-254-7737-3. s. 4.

²⁰¹ KRČMÁŘOVÁ, Barbora. *Děti a online rizika: sborník studií*. Praha: Sdružení Linka bezpečí, 2012. ISBN 978-80-904920-2-8. s. 102-103.

či nemá chuť k jídlu. Rodiče by si tedy měli všimnout těchto změn v chování svých dětí a měli by zjišťovat, jaké jsou jejich příčiny.²⁰²

Pokud jednání kyberstalkera pokračuje i přes všechna možná opatření, které oběť vykonala za účelem vyhnout se pronásledování (např. ignorovala zprávy stalkera, vyhnula se obvyklým místům, kde se pohybuje apod.), je třeba kontaktovat Policii České republiky.

Je také velmi důležité vědomí o existenci kyberstalkingu a informace ze strany rodičů dětem, co dělat v případě, že se jim něco podobného stane, popřípadě jak se takovým situacím vyhnout, tedy poučit je o tom, jak se na internetu bezpečně chovat. To však neplatí pouze pro kyberstalking, ale i pro vše ostatní, co bude v této kapitole vymezeno a analyzováno.

Následuje ukázka kyberstalkingu v prostředí chatu sociální sítě.

Osoba X: Nazdar kočička, tak jsem zase tady.

Osoba Y: Vůbec nevím, kdo jste, přestaňte mě už konečně obtěžovat.

Osoba X: Ale neříkej. Moc dobře víš kdo jsem, však se potkáváme každý den.

Osoba Y: Nevím, kdo jste a ani mě to nezajímá. Zavolám na Vás policii.

Osoba X: Tak to si zkus ty blbá krávo. Mám tvoje fotky, vytvořím ti profil na erotické seznamce a uvidíš, co se začne dít. Laskavě drž zobák.

Osoba X: Mimochodem, moc hezké pyžamo, to máš z doby kdy ti bylo tak pět ne?

Osoby Y: Jak můžete vědět co mám na sobě? Kde jste?

Osoba X: Jsem blízko, nemysli si, vím o tobě a o tvojí rodině všechno. A taky vidím všechno.

Osoba X: Chceš, aby tvůj bráška viděl svoji sestřičku na erotické seznamce? Hned mu to totiž pošlu. Dej mi pět minut, za chvíli jsem zpět. A asi i tvůj bratříček s nechápajícím výrazem brzo vtrhne do tvého pokoje. Hahaha, krávo.

Zdroj: Vlastní zpracování

3.4.2 Kybergrooming

Kybergrooming je považován za jeden z nejnebezpečnějších jevů dnešní doby a je třeba mu také věnovat patřičnou pozornost. Co vůbec pojem kybergrooming znamená? Kybergrooming je originální anglické slovo a do českého jazyka jej nepřekládáme. Lze jej

²⁰² KRČMÁŘOVÁ, Barbora. *Děti a online rizika: sborník studií*. Praha: Sdružení Linka bezpečí, 2012. ISBN 978-80-904920-2-8. s. 102-104.

definovat jako „*chování uživatelů internetu, tzv. predátorů či kybergroomerů, které má ve vyhlédnuté oběti vyvolat falešnou důvěru a přimět ji k osobnímu setkání*“²⁰³. Jinak řečeno, jedná se psychickou manipulaci oběti (především pak dětí) prostřednictvím internetu, sociálních sítí či telefonu, kdy pachatelovým záměrem je dosáhnout osobní schůzky s obětí, na které ji obtěžuje, vydírá a v nejhorším případě může dojít i ke znásilnění. Nejčastějším záměrem pachatele je tedy záměr sexuální. Problémem tohoto způsobu ohrožení osobnosti je, že je pachatel na internetu anonymní, respektive má vytvořen falešný profil nebo vystupuje pod jinou identitou, než je ta opravdová. Jak ale bylo patrné z dokumentu Víta Klusáka a Barbory Chalupové „V Síti“, nedělají si tzv. predátoři s anonymitou a ukrytím své podoby žádné starosti.²⁰⁴

S kybergroomingem je možné se setkat především na sociálních sítích a také na internetových seznamkách, respektive na všech platformách, které momentálně mezi dětmi letí. Může se tak jednat např. o Facebook, Instagram nebo seznamka badoo.com, kde děti často hledají nové přátele či ti starší, potenciální partnery. V tomto prostředí si predátoři své oběti nejprve vyhlédnou a následně je osloví pomocí tzv. „instant messages“, tedy jednoduše řečeno prostřednictvím chatu. Typické pro predátory je také to, že navštěvují platformy, které slouží pro využití nezletilými dětmi, jako jsou např. herní portály, kde mohou děti mezi sebou chatovat.²⁰⁵ Rodiče dětí by proto měli kontrolovat, na které portály jejich dítě chodí a měli by zjišťovat, zda je možné na takovém místě navázat spojení s někým cizím.

Pokud si predátor svou oběť vyhlédne a kontaktuje ji, nastává období manipulace dítěte, která může trvat velmi dlouho, neboť kybergroomeréři jsou velmi vytrvalí a také velmi přesvědčiví. Se svou obětí jsou schopni si vyměňovat zprávy i několik měsíců. Výjimkou nejsou ani případy, kdy si predátor byl ochoten počkat několik let, než se jeho oběť stane zletilou.²⁰⁶ To, že manipulace ze strany útočníka trvá tak dlouho není náhoda. Predátor si po čas této doby buduje stále větší a větší důvěru u své oběti, u které následně požaduje osobní setkání. Děti většinou takovou schůzku neodmítnou, jelikož čekají, že se na ni dostaví jejich nový „nejlepší kamarád“ nebo potenciální partner. Za tu dobu má kybergroomer čas nashromáždit mnoho informací o své oběti, kterými je pak následně může lehce vydírat.

---

²⁰³ SZOTKOWSKI, René, Kamil KOPECKÝ a Veronika KREJČÍ. *Nebezpečí internetové komunikace IV*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3911-2. s. 50.

²⁰⁴ V Síti [dokumentární film]. Režie: Vít KLUSÁK, Barbora CHALUPOVÁ, Česká republika: Česká televize, 2020.

²⁰⁵ SZOTKOWSKI, René, Kamil KOPECKÝ a Veronika KREJČÍ. *Nebezpečí internetové komunikace IV*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3911-2. s. 51.

²⁰⁶ Tamtéž, s. 52.

Vymezit obecnou podobu kybergroomera není nic jednoduchého, většinou se však, překvapivě, jedná o osoby, které v minulosti nebyly nikdy trestány a nepředstavují tak pro společnost žádné nebezpečí. V případě kybergroomerů nehraje roli ani vzdělání ani povolání. Kybergroomerem tak může být právník, lékař, zámečnick či uklízeč. Stejně tak věk v tomto případě nehraje žádnou roli. Motivací řady kybergroomerů je získat od dítěte sérii intimních materiálů, který dále užívají pro svůj vlastní prospěch. Mnoho kybergroomerů také využívá peníze k tomu, aby od dětí takové materiály získaly, popřípadě je pak mohli jimi vydírat. Mnoho internetových predátorů nemá za cíl na dítěti vylákat osobní schůzku. Jejich cílem je např. „obohacení“ jejich sexuálního života, masturbace či snaha zahnat nudu. I přes to, že tyto osoby jsou pro děti nebezpečné a mohou se podepsat na jejich dalším vývoji, nejnebezpečnější skupinu tvoří právě ti predátoři, jejichž cílem je dítě vylákat na osobní schůzku a sexuálně je napadnout či zneužít.²⁰⁷ Útočníci se často vydávají za atraktivní osoby, které jsou ve stejném věku jako oběť. Vybudují si kamarádský vztah, přičemž kybergroomer často předstírá stejné zájmy a problémy, jako má jeho oběť. Získává tak od něj řadu informací, které může později využít. Pachatel se pak může pokusit v oběti vyvolat pocit viny a získat tak navrch v komunikaci s ní. Obecně k útoku na první schůzce nemusí dojít, pachatel ji může využít jako součást upevnění vztahu s obětí. Vše záleží také na zkušenostech útočníka a jeho schopnostech získat od své oběti potřebné informace a kompromitující materiály.²⁰⁸

Nejčastějšími oběťmi kybergroomerů jsou děti ve věku 11-17 let. Co se pohlaví týče, zastoupení je vyrovnané, tedy chlapci jsou terčem kybergroomerů stejně často jako dívky. Předpoklad je, že se bude jednat o děti, které tráví velmi mnoho času na internetu, což jsou v dnešní době téměř všechny děti. Konkrétně to budou ti, kteří se snaží si na internetu najít nové přátele nebo budoucí partnery. Důvod, proč jsou děti často terčem takových útoků je to, že nemají dostatek životních zkušeností a dostatečně rozvinuté sociální schopnosti.²⁰⁹ Oběti je možné rozdělit do několika skupin: děti s nízkou sebeúctou a nedostatkem sebevědomí, děti s emocionálními problémy, děti naivní a velmi důvěřivé a také adolescenti

---

²⁰⁷ KOPECKÝ, Kamil. *Online predátoři netvoří homogenní skupinu, najdeme mezi nimi osoby s vysokým i nízkým stupněm společenské nebezpečnosti*. E-Bezpečí, roč. 4, č. 1, s. 116-118. Olomouc: Univerzita Palackého, 2019. ISSN 2571-1679. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php?view=article&id=1561>

²⁰⁸ E-bezpečí. *Kybergrooming a rizikové seznamování v prostředí internetu: manipulativní techniky používané útočníky* [online]. [cit. 2020-10-08]. Dostupné z WWW: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/tiskoviny/bud-v-bezpeci/82-bud-v-bezpeci-kybergrooming/file>

²⁰⁹ LAMB, S. a L. M. BROWN. *Packaging Girlhood: Rescuing Our Daughters from Marketers' Schemes*. 2007. 2st ed. USA: St. Martin's Griffin.

a teenageři, kteří jsou otevření konverzaci o své sexualitě či sexualitě obecně.²¹⁰ Jak již bylo výše řečeno, kybergrooměři často nabízí svým obětem finanční odměnu za to, že se např. před kamerou svlečou nebo jim nafotí nahé fotografie. Stává se bohužel i to, že často mladé, i dvanáctileté dívky samy, vyhledávají takové muže a nabízí eroticky laděný materiál např. za dobití kreditu či koupí nějakého drahého dárku, jako je chytrý telefon. Často si však neuvědomují, že takovému predátorovi nebudou po určité době fotografie stačit a bude se s nimi chtít setkat i v reálném světě.²¹¹

Pokud k setkání s kybergroomerem dojde, může to pro oběť znamenat strašlivé následky, a to jak po stránce fyzické, kdy může dojít např. ke znásilnění, tak psychické, kdy může být dítě vydíráno za účelem dalších a dalších schůzek. Pro dítě může taková zkušenost znamenat, že zcela zanevře na druhé pohlaví, nebude mít k opačnému pohlaví už nikdy důvěru, může to také výrazně ovlivnit sexualitu dítěte a následně celý sexuální život.

Základním nástrojem pro boj proti kybergroomingu je především prevence, jako u všech zmiňovaných pojmů této kapitoly. Je třeba zajistit, aby se dítě do takové situace nikdy nedostalo a pokud se již dostane, aby se zachovalo správně, tedy neposkytlo žádné sexuální materiály, které predátor požaduje, nenechalo se zastrašit případným vydíráním a nevěřilo tomu, co predátor říká a čím vyhrožuje. Důležité je také kontaktovat dospělou osobu, jako je rodič nebo učitel, v nejhorších případech Policie ČR. Dnes je možné také využít Linku bezpečí v případě, že by se dítě nechtělo svěřit blízké osobě, protože by se za to, co se mu stalo, např. stydělo.

Pro dítě, které se pohybuje na internetu pohybuje v prostředí, které je typické výskytem sexuálních predátorů je důležité vědět, že se nesmí pouštět do konverzací, které se snaží zahájit někdo jiný pod různými záminkami a pokud se do takového hovoru pustí, tak být velmi obezřetné, nepřidávat si žádné neznámé lidi do svých přátel, kde by mohli zjistit nejrůznější informace z našeho soukromí a ty pak následně zneužít, nebýt důvěřivý, nevěřit všemu co protistrana naslibuje a co pokládá za správné, nesdělovat žádné osobní informace a údaje a v neposlední řadě NIKDY nechodit na schůzku s někým, koho zná jen z internetu.²¹²

---

²¹⁰ LAMB, S. a L. M. BROWN. *Packaging Girlhood: Rescuing Our Daughters from Marketers' Schemes*. 2007. 2st ed. USA: St. Martin's Griffin.

²¹¹ SZOTKOWSKI, René, Kamil KOPECKÝ a Veronika KREJČÍ. *Nebezpečí internetové komunikace IV*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3911-2. s. 54-56.

²¹² E-bezpečí. *Kybergrooming a rizikové seznamování v prostředí internetu: Jak se chránit před kybergroomingem* [online]. [cit. 2020-10-08]. Dostupné z WWW: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/tiskoviny/bud-v-bezpeci/82-bud-v-bezpeci-kybergrooming/file>.

3.4.3 Kyberšikana

Pro účely této diplomové práce je nezbytné také vymezit pojem „kyberšikana“ a ponořit se do s ní souvisejících problémů. Aby mohl být pojem definován, je důležité nejprve vymezit pojem „šikana“, od něhož je náš pojem odvozen, respektive se jedná o jeden z jeho druhů.

Dle autora Pavla Říčana, pochází pojem šikana z francouzského slova *chicane*, což lze přeložit jako psychické omezování či týrání.²¹³ Dle významného autora, který se touto problematikou zabýval, Dana Olweuse, je možné šikanu definovat jako „*opakované agresivní chování, které je záměrně zacíleno na jednoho či více jedinců, kteří nejsou schopni se sami tomuto chování ubránit*“²¹⁴ Také vymezil rozdíl mezi šikanou a „pouhou“ agresí, což ostatně vyplývá ze samotné definice. Agresi vymezil jako jednorázovou záležitost, přičemž aby se jednalo o šikanu, vyžaduje se opakovanost agresivního chování jedince. V definici je také obsažen vztah mezi agresorem a obětí, tedy nevyvážené rozložení sil, kdy oběť na pachatele svými silami nestačí. Jiní odborníci se však s tímto názorem neztotožňují a prosazují názor, že aby mohlo být dané jednání klasifikováno jako šikana, nevyžaduje se opakovat agresivního aktu, ale jeho záměrnost někoho poškodit či někomu ublížit či vážně zranit. Pro účely této diplomové práce je možné tedy tyto dvě pojetí spojit a stanovit si definici vlastní – tedy považovat šikanu jako opakované násilné a agresivní jednání jedince vůči jinému jedinci, který je vůči němu co do poměru sil výrazně slabší, přičemž pachatel takto jedná se záměrem druhého jedince zranit či zesměšnit. Definici by dále bylo možné rozšířit o další znaky, jako je například to, že oběť svým jednáním pachatele nijak neprovokuje či to, že k šikaně dochází v místech, které je nemožné pro oběť odpustit (např. třída).²¹⁵

Nyní, když byl definován pojem šikana, je třeba si definovat pojem „kyberšikana“ a uvést vztah mezi těmito dvěma pojmy. Pojem „kyberšikana“ je možné laicky přeložit jako počítačová či virtuální šikana. Kyberšikana je „*šikana, která je realizována prostřednictvím e-mailu, chatovacích místností, webových stránek nebo zasíláním zpráv a obrázků na*

---

²¹³ ŘÍČAN, Pavel. *Agresivita a šikana mezi dětmi: jak dát dětem ve škole pocit bezpečí*. Praha: Portál, 1995. Pedagogická praxe. ISBN 80-7178-049-9.

²¹⁴ OLWEUS, Dan. *Bullying at school: What we know and what we can do*. 1993. Cambridge, MA: Blackwell publishing.

²¹⁵ ČERNÁ, Alena. *Kyberšikana: průvodce novým fenoménem*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4577-0. s. 19-20.

mobilní telefon“.²¹⁶ Dnes by bylo možné doplnit ještě prostřednictvím sociálních sítí. Další možnou definici uvádí ve své publikaci Priceová a Dalgleish: „*Kyberšikana je kolektivní označení formy šikany prostřednictvím elektronických médií, jako internet a mobilní telefony, které slouží k agresivnímu a záměrnému poškození uživatele těchto médií. Stejně jako tradiční šikana zahrnuje i kyberšikana opakované chování a nepoměr sil mezi agresorem a obětí.*“²¹⁷ Je možné si všimnout, že při porovnání definic jak šikany, tak kyberšikany, se definice téměř shodují. Je tedy jasné, že není možné kyberšikanu vnímat jako samostatný jev, který s běžnou šikanou nesouvisí a pouze s ní sdílí základní rysy. Kyberšikanu je nutno vnímat jako rozšíření tradiční šikany, jako její specifický druh, který se z offline prostředí přesouvá do prostřední online. Na rozdíl od běžné šikany, v online prostoru hrozí, že se oběť nemusí dozvědět, kdo je pachatelem, což může ještě více oběti přidat na strachu a nejistotě. Rozdílem také je, že v případě kyberšikany nehraje fyzická síla pachatele žádnou roli, význam zde má především jeho počítačová zdatnost a technické nadání.

Nyní se bude diplomová práce věnovat jednotlivým prvkům a znakům kyberšikany. Jako první, a stejně důležitý prvek jako u běžné šikany, je opakovanost, přičemž se nemusí jednat jen o agresora samotného, ale také o publikum, které „přihlíží“, v tomto případě komentuje, dává „like“ či sdílí urážlivou fotografii, video nebo příspěvek. Jako opakování je možné chápat také přeposílání si zraňujícího obsahu mezi agresorem a publikem. Dalším významným znakem je nerovné postavení mezi agresorem a obětí, v případě kyberšikany, jak již bylo řečeno, má však zcela jinou podobu. Nejedná se o fyzickou převahu, ale o technologickou. Agresor má možnost si svou oběť v online prostředí najít prakticky kdekoliv, může použít různé možnosti virtuálního kontaktu, jako jsou různé druhy a typy sociálních sítí (Lenhart uvádí, že se jedná o nejčastější místo, kde ke kyberšikaně dochází)²¹⁸, e-mail, chatovací místnosti, či SMS zprávy a telefonáty z mobilního telefonu. Oběť má možnost vyhnout se kontaktu s agresorem poměrně snáz než v realitě, ale je jen otázkou času, než si agresor najde jiný způsob, jak v online světě svoji oběť dostihnout a znovu kontaktovat (např. si může založit nový, falešný profil). Záměrnost agresivního aktu a cíl ublížit své oběti je také znakem kyberšikany, přičemž oběť musí toto jednání vnímat jako

---

²¹⁶ KOWALSKI, R. M., Limber, S. P., Agatson, P. W. *Cyberbullying: bullying in the digital age*. 2008. USA:Blackwell publishing.

²¹⁷ PRICE, J. M., Dalgleish J. *Journal of abnormal child psychology, Cyberbullying: Experiences, impacts and coping, strategies as described by Australian young people*. 35 s.

²¹⁸ LENHART, A. *Cyberbullying and online teens. Pew Internet Project report* [online]. 2007 [2020-10-08]. Dostupné z WWW: http://www.pewinternet.org/PPF/r/216/report_display.asp

ubližující a nepříjemné. Pokud zde tento prvek chybí, může se jednat o pouhé škádlení či online obtěžování, které však oběť nevnímá jako nepříjemné a nijak výrazněji se jím nezabývá. V takovém případě se o kyberšikanu nejedná, jelikož chybí některé atributy, na základě kterých je možné kyberšikanu identifikovat. Dalším významným znakem a podmínkou toho, aby bylo možné hovořit o kyberšikaně, je, že se děje prostřednictvím elektronických médií.²¹⁹

Kyberšikana má mnoho podob, stejně tak nástroje, kterými je možné kyberšikanu páchat. Tak jak se rozvíjí moderní technologie, rozvíjí se také nespočet možností, jak někoho v kyberprostoru obtěžovat a ubližovat mu. Od stolních počítačů, které můžeme považovat za první nástroj kyberšikany, se postoupilo k novým, modernějším způsobům, jako jsou smartphony, notebooky a tablety, z nichž má pachatel přístup do nespočetného množství míst, odkud může oběť terorizovat. Nejvýznamnější vybrané nástroje kyberšikany budou uvedeny následovně.²²⁰

Sociální síť – jako první, a dle názoru autorky nejvýznamnější nástroj, jsou sociální sítě, které jsou dnes naprostým fenoménem, avšak mají mnoho úskalí. Uživatelé jsou na sociálních sítích velmi často neopatrní. Mají nasdíleno mnoho osobních údajů, které jsou velmi lehce zneužitelné a také si často přidávají do svých přátel osoby, které ani osobně neznají a takové informace s nimi sdílí. V nejhorsím případě takové informace mají veřejné pro kohokoliv. V takovém případě jsou sami uživatelé potenciálním hybatelem startu kyberšikany. Pokud by takové informace (ale nemusí se jednat jen o osobní údaje, ale např. i osobní fotografie, videa komentáře apod., které jsou volně viditelné pro širokou veřejnost) zveřejněny nebyly a byly dostatečně zabezpečeny, pachatel by si své oběti nemusel ani všimnout. V dalším případě na vině uživatelé nejsou. Jelikož má většina lidí na svém profilu na sociální síti i své fotografie (např. profilovou fotografii), může si pachatel jednoduše takovou fotografii stáhnout a založit si pod jménem své oběti falešný profil. Ten následně může využít pro nenávistné projevy vůči ostatním a vystupovat jejím jménem, což se může projevit ve skutečném životě oběti. Závažnost se stupňuje také v okamžiku, kdy oběť neví, že takový falešný profil existuje a nemůže se tedy nijak bránit.

---

²¹⁹ ČERNÁ, Alena. *Kyberšikana: průvodce novým fenoménem*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4577-0. s. 21-22.

²²⁰ Nástroje kyberšikany: ŠMAHAJ, Jan. *Kyberšikana jako společenský problém: Cyberbullying as a social problem*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4227-3. s. 41-52.

Messenger a další programy pro zasílání okamžitých zpráv – u dnešní mládeže se jedná o nejrozšířenější a nejoblíbenější způsob komunikace, kdy komunikace mezi dvěma či více jedinci probíhá v reálném čase. Agresor může své oběti buď zasílat vyhrožující, zesměšňující a urážlivé zprávy (ty pak např. i rozesílat mezi další lidi), popřípadě, pokud získá přístupové heslo, může jménem oběti rozesílat zprávy takové typu nebo získat soukromý materiál oběti a ten dále rozeslat.

Foto a video – pachatel sám pořídí (obvykle je oběť pachatelem vyprovokována k nějaké reakci a ta je následně zaznamenána, popřípadě upravena), nějakým způsobem se k nim dostane (např. zjistí heslo oběti) nebo je vytvoří a následně zveřejní na internetu nebo sociální síti. Zamýšlený účinek je takřka okamžitý a je dostupný velmi početnému publiku.

SMS, MMS zprávy a telefonní hovory – pomocí nich může pachatel svou oběť kontaktovat 24 h denně (ze sociální sítě je možné se odhlásit). Možnou obranou oběti je změna telefonního čísla. Telefonní hovory jsou typické pro stalking oběti (viz. kapitola 3.4.1).

Chatovací místnosti – zde uživatelé většinou používají přezdívku, pod kterou je velmi těžké je identifikovat. V chatovacích místnostech uživatelé zpravidla hovoří na nějaké téma. Cílem pachatele může v tomto případě být poškození reputace a zničení vytvořených přátelských vztahů oběti s ostatními v chatovací místnosti.

Pod pojmem kyberšikana je možné si představit různé způsoby chování. Následně budou některé projevy šikany vymezeny, a to na základě autorky Nancy Willardové, která se tímto tématem zabývala jako jedna z prvních.²²¹

Provokování (flaming) – jak už z názvu vyplývá, cílem agresora je vyprovokovat svoji oběť k nějakému slovnímu vyjádření, které probíhá v rámci nějaké slovní přestřelky např. v již zmíněných chatovacích místnostech, za účasti publika. Agresor následně konverzaci zkopíruje a zveřejní, čímž svoji oběť zesměšní či poníží. Cílem agresora je také ostatní účastníky naštvat a docílit toho, že budou komunikovat stejným způsobem jako agresor.²²²

Kyberobtěžování – útočník se snaží svoji oběť vyvést z rovnováhy tím, že ji neustále bombarduje SMS zprávami, e-maily, v chatu nebo diskusích. Kyberobtěžování může také velmi lehce přejít v kyberstalking (kapitola 3.4.1).

---

²²¹ Projevy šikany: WILLARD, N. E. *Cyberbullying and cyberthreats: Responding to the challenge of online social cruelty, threats, and distress*. 2007. USA: Research Press.

²²² SZOTKOWSKI, René, Kamil KOPECKÝ a Veronika KREJČÍ. *Nebezpečí internetové komunikace IV*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3911-2. s. 13.

Očernování oběti – může spočívat v tom, že pachatel zveřejňuje nepravdivé a hanlivé informace o své oběti, popřípadě fotografie, které předtím nějak upravil. Takové očernování má většinou sexuální povahu (např. spolužák o své spolužačce napíše, že se vyspí s každým, koho potká, nebo upraví její fotografii tak, aby vypadala jako fotografie na erotickém inzerátu). Do očernování je možno zařadit také tvoření falešných profilů oběti, jak na sociálních sítích, tak např. na seznamkách různého typu.

Používání cizí identity – pachatel zde vystupuje jménem oběti a jedná jejím jménem. Základem je především získání přístupových hesel. Poté má pachatel „volné pole působnosti“ -může rozesílat soukromé fotografie, urážet a ponižovat ostatní, připojit se do nějakých extrémních skupin, mazat přátele, zveřejňovat lživé informace o oběti či jejím jménem rozesílat dětskou pornografii apod. To může způsobit značné problémy oběti v reálném světě (např. šéf uvidí, že jste členem skupiny „Nacisti do toho“). S tím souvisí i možnost pachatele zveřejnit tajemství oběti (např. online deník).

Vyloučení z online skupiny – to může být pro mladého člověka velmi fatální následky, jelikož může virtuální skupinu brát jako náhradu té reálné, do které nezapadá, nebyl do ní pozván apod.

V případě běžné šikany se oběti stávají jedinci, kteří nejsou přijímáni kolektivem, kteří se nějak od členů kolektivu liší (např. nadváha, brýle apod.) a je pro ně těžké se prosadit. V případě kyberšikany tomu tak však není. V online prostředí se může i oblíbený člen kolektivu stát snadným útokem. V případě kyberšikany tedy nezáleží na fyzické síle, postavení ve skupině, věku, pohlaví ani úspěšnosti. V online prostředí také platí, že z útočnicka se může lehce stát oběť (např. nebylo pochopeno jeho chování jinými lidmi na internetu) a z oběti útočnick (chce se agresorovi pomstít).²²³

Co se týče útočnicka, může být jak anonymní, tak velmi dobře, pro oběť kyberšikany, známý. Na anonymitě je skvělé to, že odstraňuje jakékoliv rozdíly mezi lidmi – tedy věk, pohlaví, sociální postavení či fyzickou zdatnost (děti mohou např. kyberšikanovat svého učitele). Obecně lze tvrdit, že se útočnickem kyberšikany může stát kdokoliv, kdo je zběhlý v použití informačních a komunikačních technologií. Sekundárním útočnickem jsou potom diváci a šířitelé kyberšikany, tedy lidé, kteří např. upravenou fotografii rozesílají svým dalším přátelům a napomáhají tak, byť třeba nevědomky, k produkci šikany na internetu.²²⁴

---

²²³ MACHÁČKOVÁ, Hanna, Dědková Lenka. In: *Kyberšikana: průvodce novým fenoménem*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4577-0. s. 61-62.

²²⁴ SZOTKOWSKI, René, Kamil KOPECKÝ a Veronika KREJČÍ. *Nebezpečí internetové komunikace IV*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3911-2. s. 23.

Dan Olweus uvádí, že pro agresora je typické to, že si pomocí šikany upevňuje svoji pozici ve skupině a také uspokojuje svoji touhu převzít moc. Bývají také velmi hyperaktivní a mají pozitivní postoj k násilí.²²⁵

Na závěr této kapitoly se bude práce věnovat také problému kyberšikany v prostředí škol. Přestože se kyberšikana odehrává převážně mimo prostředí školy, bývá se školou velmi úzce spojena a má na oběť ve školním prostředí velmi negativní vliv. Častým příkladem je to, že je dítě šikanováno svými spolužáky, kteří např. rozeslali nějaký kompromitující materiál dalším lidem ve škole a tím oběť zesměšňují a ponižují, což může mít za následek to, že dítě nechce chodit do školy. V praxi se lze často setkat s tím, že ani ředitelé škol mnohdy neví, kam v rámci kyberšikany sahají jejich pravomoci a jak kyberšikanu zastavit. Proto je nutné apelovat na rodiče dětí, aby se o tuto problematiku zajímali a nebrali ji na lehkou váhu, protože kyberšikana jako taková může způsobit nejen právní následky, ale především psychické, které mohou skončit katastrofálně.²²⁶

Jako příklad již provedeného výzkumu, který se týkal, mimo jiné, i kyberšikany, byla vybrána publikace „Nebezpečí internetové komunikace III“, jejichž autory jsou Kamil Kopecký, René Szotkowski a Veronika Krejčí, a to z roku 2011.²²⁷ Výzkumný vzorek byl tvořen uživateli internetu a mobilních telefonů z řad studentů základních a středních škol na celém území České republiky, nejvíce však z kraje Moravskoslezského, Vysočina a Hlavního města Prahy. Věk dotazovaných byl od 11 do 17 let a celkový počet dotazovaných činil 10.830 studentů. 52,34 % tvořili chlapci, 47,66 % potom dívky.

Výsledky – téměř 56 % dotazovaných se někdy v minulosti setkalo s kyberšikanou. Nejčastější formou pak byl tok na účet oběti (31,68 %), ubližování formou ponižování či urážení (31,6 %), obtěžování prozváněním na mobilní telefon (23,43 %) či vyhrožování a zastrašování (15,88 %). Co se týče místa, kde ke kyberšikaně docházelo, jsou výsledky následující – sociální sítě (40,45 %), SMS (27,68 %), ICQ, Skype či jiné „instant messages“ (24,35 %) a veřejný chat (22,73 %). Následovaly ještě jiné služby (9 %), e-mail (8 %) a blog (4,53 %).

Výzkum se zaměřil také na jedince, kteří se osobně kyberšikany dopustili, byli tedy na straně agresora. Nejčastější formou byl útok na účet (25,02 %), dále ubližování formou

---

²²⁵ OLWEUS, Dan. *Bullying at school: What we know and what we can do*. 1993. Cambridge, MA: Blackwell publishing.

²²⁶ ŠMAHAJ, Jan. *Kyberšikana jako společenský problém: Cyberbullying as a social problem*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4227-3. s. 57-58.

²²⁷ KOPECKÝ, Kamil, René SZOTKOWSKI a Veronika KREJČÍ. *Nebezpečí internetové komunikace III*. Olomouc: Pedagogická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci, 2012. ISBN 978-80-244-3087-4.

ponižování či urážení (9,59 %), obtěžování prozváněním na mobilní telefon (6,4 %), vyhrožování a zastrasování (6,31 %) či ztrapňování šířením fotografie (5,83 %).

Z tohoto výzkumu vyšlo také najevo, že děti by hledali pomoc nejčastěji u svého rodiče, a to u všech forem kyberšikany.

3.4.4 Sexting

V začátcích současného tisíciletí bychom sexting považovali za relativně nový jev. Dnes se jedná o již zcela běžný fenomén, který lze definovat jako „*elektronické rozesílání textových zpráv, vlastních fotografií či vlastního videa se sexuálním obsahem, ke kterému dochází v prostředí virtuálních elektronických médií, zejména pak internetu*“²²⁸ Jak již z definice vyplývá, jedná se o rozesílání zpráv, tedy soukromých zpráv, se sexuálně laděným obsahem, nemusí tedy nutně jít o sdílení fotografií na veřejné místě v prostředí internetu, kde si může danou fotografií či video kdokoliv prohlédnout či stáhnout. Dle některých autorů je sexting záležitostí mladé generace, která takové materiály pořizuje a následně rozesílá svým přátelům či veřejně publikuje. Je také neoddelitelnou součástí intimních vztahů takovéto generace.²²⁹ Běžným místem, ve kterém dochází k rozesílání takto laděných zpráv, jsou právě sociální sítě, jako je např. Facebook, Instagram, Whatsapp či Messenger.

I přes to, že je sexting považován za soukromou záležitost a v některých případech i za neoddelitelnou součást partnerského vztahu, je se sextingem spojeno mnoho nebezpečí, které spočívá především v úniku takto laděných fotografií či videí. Jelikož sexting nejčastěji probíhá mezi partnery, je pro sexting nebezpečný rozchod s partnerem, který má uloženy fotografie či videa se sexuálním obsahem a může svého partnera pomocí takových materiálů vydírat, šikanovat či manipulovat jím. Bývalý partner může takový materiál také poslat dál, může ho zveřejnit na internetu či na svém profilu na sociální síti. Pokud dojde k úniku takových fotografií, je velmi obtížné dosáhnout jejich odstranění (v případě sociálních sítí je odstranění jednodušší, jelikož podmínky užívání nedovolují sdílet materiál se sexuálně laděným obsahem). Fotografie mohou na internetu viset několik let a mohou být zneužity k různým účelům, což může značně znepríjemnit život člověka, či se to může podepsat na jeho postavení ve společnosti, v zaměstnání, ale i v rodině.²³⁰

---

²²⁸ SZOTKOWSKI, René, Kamil KOPECKÝ a Veronika KREJČÍ. *Nebezpečí internetové komunikace IV*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3911-2. s. 81.

²²⁹ WOLAK, J., D. FINKELHOR a K. J. MITCHEL. How often are teens arrested for sexting? *Pediatrics*. 2011. s. 2011.

²³⁰ SZOTKOWSKI, René, Kamil KOPECKÝ a Veronika KREJČÍ. *Nebezpečí internetové komunikace IV*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3911-2. s. 81-82.

Dalším problémem, který se sextingem souvisí, je rozesílání takových fotografií osobám neznámým, například v prostředí seznamek, chatovacích místností apod. Nikdy není zřejmé, kdo je na druhé straně a co je schopen s takovými fotografiemi udělat. Člověk se může rázem stát obětí vydírání, ponižování či manipulace a zastrasování.

V případě sextingu je nutno pohlížet také na ochranu osobnosti v širším pojetí. Pokud by se stalo, že unikne na internet či sociální síť sexuálně laděná fotografie nějakého člověka, která byla určena pouze partnerovi či potenciálnímu partnerovi, popřípadě byla vytvořena k soukromým účelům, kdy fotografii neměl nikdy nikdo vidět, ale osoba se stala terčem hackerského útoku, tudíž se fotografie dostala do rukou třetí osoby, nemusí to být pro slabé jedince zvládnutelné a mohou spáchat sebevraždu či si nějak ublížit.²³¹

Jednou z prvních obětí sextingu se stala Jessica Loganová, která spáchala sebevraždu oběšením v roce 2008 poté, co její bývalý přítel rozeslal svým přátelům její nahé fotografie. Pomoc hledala u školního poradce, který jí ale nedokázal pomoci s tím, že je jí už 18 let a žádný zákon na to neexistuje. Postupně se k posmívání přidal také kyberstalking, až si Jessica sáhla na život. Dalším případem z jiného úhlu je případ nezletilého Phillipa Alperta, který obdržel nahé fotografie své přítelkyně, ovšem aniž by o ně požádal. Ten se po rozchodu rozhodl, že tyto fotografie pošle svým přátelům a také rodičům své dívky. Za to byl odsouzen na 5 let podmíněně za šíření dětské pornografie a až do svých 43 let byl zařazen do registru sexuálních útočníků.²³²

Důvody, proč děti provozují sexting, jsou rozmanité. Nejvýznamnějším, a již zmíněným důvodem, je sexting jako součást intimního vztahu partnerů. Sexting slouží pro upoutání pozornosti partnera nebo jako flirt. Pro druhého z páru pak sexting může být projevem lásky či vzájemné důvěry. Sexting provozují také páry, které jsou dlouhou dobu odloučeni a chybí jim fyzický kontakt. Dalším významným důvodem pro provozování sextingu, je zahrnutí nudy či navázání kontaktu s jiným pohlavím, upoutání pozornosti potenciálního partnera nebo může sexting sloužit jako forma sebe prezentace a sebe propagace. Sexting běžně provozují celebrity, sportovci, herci či zpěváci v hudebních klipech či reklamách, v televizi nebo billboardech. Děti takové osoby mohou vnímat jako vzory, již od útlého věku vidí kolem sebe takto laděný obsah a vlastně jim na tom nepřijde

---

²³¹ SIVÁK, Jakub. In: *Ochrana osobnosti, soukromí a osobních údajů*. Praha: Leges, 2019. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-346-9. s. 278-279.

²³² SZOTKOWSKI, René, Kamil KOPECKÝ a Veronika KREJČÍ. *Nebezpečí internetové komunikace IV*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3911-2. s. 82-90.

nic divného, odhalování a sílení intimity jim přijde jako něco normálního a běžného. Proto mnohdy sexting nevnímají jako nebezpečí a takové chování napodobují.²³³

Jako příklad již provedeného výzkumu, který se týkal, mimo jiné, i sextingu, byla vybrána publikace „Nebezpečí internetové komunikace III“, jejichž autory jsou Kamil Kopecký, René Szotkowski a Veronika Krejčí, a to z roku 2011, tedy stejný výzkum jako v případě kyberšikany (kapitola 3.4.3, platí tedy stejný výzkumný vzorek). V rámci tohoto výzkumného šetření byly sledovány 2 základní formy šíření sextingu – rozeslání vlastního sexuálně laděného obsahu jiným osobám (např. partnerovi) či záměrné umístění sexuálního materiálu na internet (např. na profil sociální sítě). Výsledkem bylo, že jiným osobám poslalo sexuálně laděné materiály 8,25 % dotazovaných a 9,7 % českých dětí umístilo takový materiál volně na internet. 54,37 % byly dívky, zbytek tvořili chlapci. U dětí starších 15 let byl výsledek takový, že 66,99 % respondentů tohoto věku sdílí takový materiál, 73,03 % odesílá jiným lidem. V rámci tohoto výzkumu bylo také zjišťováno, jak jsou si dotazované děti vědomy nebezpečí a rizik takového jednání. Výsledkem bylo, že ačkoliv 73,1 % dotazovaných vnímá sexting jako rizikový, 5,83 % respondentů i přesto sexuálně laděné materiály veřejně sdílí a 8,51 % odesílá jiným osobám.²³⁴

Závěrem lze konstatovat, že i přesto, že se v případě sextingu jedná mnohdy o ryze soukromou záležitost, není radno podceňovat rizika internetu. Nikdy tam nikdo není schovaný tolik, jak si myslí a když něco smaže, neznamená to, že už si to mezitím nestáhlo další sto lidí. Intimnosti by měly být uchovány čistě mezi partnery v opravdovém, reálném soukromí, jako za starých časů.

3.5 Závěr teoretické části

Teoretická část diplomové práce byla především zaměřena na analýzu právní úpravy ochrany osobnosti v OZ a judikatury, což je také jedním z cílů diplomové práce. Touto problematikou se zabývala práce v kapitole 3.3. Pojem ochrana osobnosti je vymezen v kapitole 3.2.2.

Nejprve bylo třeba si vymežit, co je vůbec předmětem práva na ochranu osobnosti, tedy jaké jednotlivé dílčí složky osobnosti člověka (osobnost člověka definována v kapitole

---

²³³ KOPECKÝ, Kamil a Martin KOŽÍŠEK. Fenomén sexting v teorii a praxi (díl 1). *E-bezpečí.cz* [online]. 2015 [2020-10-05]. Dostupné z WWW: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/temata/sexting/994-fenomen-sexting1>.

²³⁴ KOPECKÝ, Kamil, René SZOTKOWSKI a Veronika KREJČÍ. *Nebezpečí internetové komunikace III*. Olomouc: Pedagogická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci, 2012. ISBN 978-80-244-3087-4. s. 24.

3.2.1) mohou být v prostoru internetu či sociálních sítí (definice v kapitole 3.2.4) narušeny, ohroženy či porušeny. Tato problematika je řešena v kapitole 3.3.1. Vzhledem k rozmachu a pokroku kybernetického světa (definice v kapitole 3.2.5) a s tím souvisejícího rozmachu kybernetické kriminality (definice v kapitole 3.2.6) bylo zjištěno, že může být narušena osobnost člověka v mnoha směrech, a to mnohdy velmi vážným způsobem. Jelikož se jedná o nejniternější a nejintimnější osobnostní sféru, může mít toto narušení osobnosti velmi fatální následky. Analýzou bylo také zjištěno, že jsou tyto sféry člověka chráněny zákony nejvyšší právní síly, tedy Listinou základních práv a svobod, a také řadou mezinárodních smluv. Je tedy nezbytné, aby těmto oblastem byla poskytována patřičná ochrana a aby, vzhledem k jejich vážnosti, nedocházelo k tak častým útokům, k jakým dochází dnes a denně. Dnes nejsou útoky na soukromí či důstojnost člověka nikterak výjimečné, jak tomu bylo v minulosti. Rozvojem internetu, a s ním související anonymity, je dnes pro pachatele mnohem jednodušší zaútočit do zcela osobního prostoru člověka, a nemusí být nikdy dopaden. Především pro adolescenty (definice v kapitole 3.2.3), kteří jsou v jejich věku velmi citliví, může mít takový útok strašné následky, které mohou skončit tragicky, nebo mít velmi dlouhé trvání.

Kapitola 3.3.2 pojednává tedy o tom, jakým způsobem může být osobnost člověka narušena a jak je pachatel za tento neoprávněný zásah odpovědný. Analýzou bylo zjištěno, že aby se mohla osoba domáhat svého práva na ochranu osobnosti z důvodu neoprávněného zásahu do ní, je nutné, aby byly splněny určité podmínky, aby bylo možné hovořit o tom, že zásah byl neoprávněný. Ne vždy, když má osoba pocit, že byla narušena nějaká sféra její osobnosti, se totiž musí jednat o zásah neoprávněný (tzv. domněnka na základě hodnotícího soudu, což je také v následující kapitole vymezeno). Zákon jasně vymezuje, kdy je možné jej za neoprávněný považovat a kdy ne (kdy osoba jedná v souladu se zákonem). V kapitole 3.3.2 jsou také uvedeny způsoby, jakými je možné neoprávněně zasáhnout do osobnosti člověka a je použita řada příkladů, kterými se zabývaly soudy. Bylo také zjištěno, že judikatura na toto téma je velmi bohatá. Na závěr této kapitoly je také analyzována odpovědnost pachatele. Bylo zjištěno, že primárně je odpovědnost pachatele objektivní, ale za jistých situací může být i subjektivní.

Kapitola 3.3.3 je zaměřena na analýzu občanskoprávních prostředků ochrany osobnostních práv, tedy na možnosti, jakými se může jedinec v případě neoprávněného zásahu bránit. Tyto prostředky jsou zákonem vyjmenovány demonstrativně a jejich hlavním účelem je zmírnit či napravit vzniklý protiprávní stav. V úvodu této kapitoly je také

porovnán nárok na ochranu osobnosti po smrti člověka podle OZ a předchozího občanského zákoníku č. 40/1964. Bylo zjištěno, že současná právní úprava rozšiřuje okruh osob, které se mohou domáhat práva na ochranu osobnosti člověka po jeho smrti. OZ tento okruh rozšiřuje na tzv. osoby blízké, což je celkem nic neříkající pojem a touto osobou může být prakticky kdokoliv. Předchozí občanský zákoník naopak toto právo přiznával jen jasně vymezeným osobám (manželovi, dětem, partnerovi, popřípadě jeho rodičům). Toto téma je také více řešeno v kapitole 4.3, kde se autorka práce zabývá návrhy a náměty na zlepšení zkoumané problematiky, včetně návrhů *de lege ferenda*.

Kapitola 3.3.3.1 se zabývá nejčastější možností ochrany proti neoprávněnému zásahu, a to je náhrada nemajetkové újmy a přiměřené zadostiučinění. Bylo zjištěno, že vznikem nemajetkové újmy může být osobě způsobena i újma majetková, a to především v podobě ušlého zisku, kterému se okrajově věnuje kapitola 3.3.3.2. Aby mohl být nárok uplatněn, je nutné, aby také byly splněny určité podmínky, jinak člověk nárok na přiměřené zadostiučinění nemá. Analýzou bylo zjištěno, že zákon preferuje poskytnutí přiměřeného zadostiučinění v penězích a také to, že pro stanovení výše tohoto zadostiučinění neexistují žádná pravidla, a je tedy nelehkým úkolem soudu, aby tuto výši určil na základě posouzení okolností každého konkrétního případu. Zajímavostí také je, že právo na náhradu nemajetkové újmy nemá jen ten, komu byla újma přímo způsobena, ale i ten, kdo újmu na tomto člověku považuje jako své vlastní osobní neštěstí. Z toho vyplývá, že to opět může být prakticky kdokoliv (nejčastěji však pravděpodobně opět osoby blízké).

Kapitola 3.3.3.3 a 3.3.3.4 je věnována tzv. zvláštním žalobním nárokům. Jako první je tzv. žaloba zdržovací neboli negatorní. Analýzou bylo zjištěno, že tato žaloba plní především funkci preventivní, tedy má varovat pachatele a další potenciální pachatele, aby se v budoucnu vyhnuli takovému společensky a právně nežádoucímu chování. Podmínkou podání žaloby je, aby zásah do osobnosti člověka v době podání žaloby trval, jinak je žaloba nepřijatelná.

V druhém případě se bude jednat o tzv. žalobu odstraňovací neboli také restituční či obnovovací. Spočívá v tom, že se osoba, do jejíhož osobnostního práva bylo zasaženo, domáhá toho, aby byl odstraněn vzniklý následek takového neoprávněného zásahu a popřípadě, pokud to lze, aby byl stav obnoven do stavu před zásahem. Tuto možnost zákon nabízí v situaci, kdy neoprávněný zásah již netrvá, ale trvají jeho následky a tyto následky lze reálně odstranit.

Svépomoc, jako jeden z možných prostředků ochrany před neoprávněným zásahem, je analyzována a polemizována v kapitole 3.3.3.5. Je uvedeno, za jakých podmínek je možné využít tento institut, jež je zakotven v § 14 OZ. Je tedy jasné, že jej není možné užít svévolně a bezmyšlenkovitě kdykoliv.

Závěrečná část diplomové práce, kapitola 3.3.4, se věnuje analýze možností omezení osobnostních práv člověka, tedy situacím, kdy je do osobnostního práva člověka zasazeno, ale nikoliv nedovoleně, tudíž se nebude jednat o zásah nedovolený. Pro diplomovou práci bylo vybráno omezení na základě svolení toho, do jehož osobnosti bylo zasazeno, a dále omezení ze zákona, na základě tzv. zákonných licencí.

V kapitole 3.3.4.1 je tedy analyzován institut svolení. Bylo zjištěno, že svolení je právní jednání, které je zcela v souladu se svobodou vůlí každého člověka v demokratickém státě. Svolení nemusí být dáno v žádné konkrétní formě, z hlediska větší právní jistoty je však lepší forma písemná. Vždy musí být mezi stranami dohodnuto, k jakým účelům, v jakém rozsahu a jakým způsobem bude záznam pořízen či použit. Pokud je tato hranice překročena, jedná se o neoprávněný zásah i přes to, že byl udělen souhlas. Pokud osoba dá souhlas s pořízením např. podobizny, neznamená to, že byl udělen i souhlas k jejímu rozšiřování (kromě výjimky tzv. nevyvratitelné domněnky svolení, kapitola 3.3.4.1). Bylo také zjištěno, že souhlas je kdykoliv odvolatelný, a to bez právních důsledků, nebo s. Není také možné zasáhnout do jakékoliv sféry osobnosti člověka, ale jen do těch, s kterými může člověk platně disponovat, a na jejichž ochraně není převažující veřejný zájem k poskytnutí ochrany před vlastní vůlí této osoby.

Na základě analýzy OZ bylo v kapitole 3.3.4.2 zjištěno, že OZ rozeznává pět zákonných licencí, tedy pět způsobů, jakým je možné osobnostní právo člověka omezit na základě zákona. Tyto jednotlivé licence byly následně detailně analyzovány, byl vymezen jejich účel a rozsah. Na závěr této kapitoly byl uveden případ Nejvyššího soudu, který zrušil rozsudek Obvodního soudu, který se domníval, že jistá žena jednala na základě zákonné zpravodajské licence ve veřejném zájmu (více viz. kapitola 3.3.4.2).

Závěr teoretické části diplomové práce byl věnován možnostem narušení osobnosti adolescentů v prostředí sociálních sítí (kapitola 3.4), na kterou bude následně navazovat praktická část. Konkrétně tato kapitola pojednává o kyberstalkingu (kapitola 3.4.1), kybergroomingu (kapitola 3.4.2), kyberšikaně (kapitola 3.4.3) a na závěr sextingu (kapitola 3.4.4). Zde již práce nevychází z poznatků občanského zákoníku, ale především z příruček, literatury a studií věnující se této problematice, především se jedná o publikace pana Kamila

Kopeckého. Při zpracování literární rešerše byla zjištěna velká četnost těchto materiálů, které se ve většině případů shodují. Tyto materiály budou použity také v praktické části diplomové práce, kde budou vydefinovány hlavní rysy nebezpečného a bezpečného chování na internetu, s čímž následně bude korespondovat i dotazníkové šetření, jehož cílem bude zjištění, kolik adolescentů se na základě těchto „definičních znaků“ chová bezpečně či nebezpečně.

Díky teoretické části diplomové práce mohly být definovány a vymezeny výzkumné problémy, kterými se zabývá praktická část diplomové práce a na základě kterých byly autorkou práce vymezeny 4 hypotézy, které byly následně ověřeny dotazníkovým šetřením. Rozsáhlá literární rešerše poukázala na problematiku v této oblasti, které se následně mohla více detailně věnovat praktická část diplomové práce a v tom také spatřujeme přínos teoretické části diplomové práce. Díky rozsáhlé literární rešerši mohlo být poukázáno na problémy ve stávající právní úpravě a navrženo možné řešení a návrhy na zlepšení.

4. Praktická část

4.1 Dotazníkové šetření

4.1.1 Úvodem

Jak již bylo výše několikrát avizováno, hlavním bodem praktické části diplomové práce je dotazníkové šetření u studentů středních škol Zlínského kraje (dále jen adolescentů). Co se adolescentem pro účely diplomové práce rozumí, je vymezeno v kapitole 3.2.3.

V kapitole 4.1.2 jsou vymezeny, na základě srovnání několika odborných literárních pramenů a také relevantních internetových zdrojů, hlavní znaky, rysy a příklady nebezpečného způsobu chování adolescentů na internetu, tedy rysy, znaky a příklady, které se v pramenech nejčastěji opakují a jsou považovány za nejvýznamnější a nejnebezpečnější. Na základě těchto poznatků jsou pak dále vymezeny znaky a rysy bezpečného chování adolescentů v prostředí sociálních sítí (také částečně za pomoci literárních a internetových pramenů).

Na základě těchto poznatků bylo sestaveno dotazníkové šetření, jehož cílem bylo zjištění, zda adolescenti svým chováním na sociálních sítích splňují kritéria bezpečného nebo nebezpečného chování na internetu a zda jsou si takového (ne)bezpečného chování a jednání ve vztahu k ochraně osobnosti vědomi. Podrobnosti tykající se dotazníkového šetření jsou vymezeny v dalších podkapitolách kapitoly 4.1.

Pro účely vymezení rysů, znaků a příkladů, jsou použity především studie a publikace, jenž se touto problematikou hloubkově zabývají, konkrétně publikace vymezeny níže. Z internetových zdrojů byla vybrána relevantní internetová stránka, která vymezuje tzv. „desatero bezpečného chování na internetu“ a také rady pro rodiče, jak a co dělat pro to, aby se jejich dítě chovalo na internetu bezpečně a nebylo vystaveno žádnému riziku. Jedná se o internetovou stránku E-bezpečí.

Největší rizika internetu jsou nejčastěji spojována právě s problematikou sociálních sítí, a na to bude také tato část diplomové práce, jak již z jejího názvu vyplývá, zaměřena.

4.1.2 Vymezení hlavních znaků a příkladů nebezpečného způsobu chování v prostředí internetu na základě studia a srovnání několika odborných literárních pramenů a na základě toho vymezení bezpečných způsobů chování

4.1.2.1 Nebezpečné chování

Jak již bylo několikrát zmíněno, „internet je dobrý sluha, ale špatný pán“. Cesty po internetu nejsou zcela anonymní, jak se může na první pohled zdát, a na internetu může uživatele čekat řada nástrah a nebezpečí. Ne vždy jsou však nástrahy nastraženy náhodně, ale v mnohých případech jim jde uživatel sám naproti, a to především svým způsobem chování v jeho prostředí. V následující kapitole jsou, vymezeny způsoby nebezpečného chování uživatele internetu či sociální sítě, a také nebezpečí, jenž se s tímto chováním pojí a může z něj vyústit.

Prvním nebezpečným způsobem chování v prostředí sociálních sítí, je bezesporu přijímání žádostí o přátelství od lidí, které člověk ve skutečnosti ani nezná. Především u adolescentů jde o způsob, jak být zajímavý, způsob, jak se zviditelnit v oči ostatních tím, že má 1000 přátel, ale na druhou stranu si již neuvědomí, že obsah, který sdílí, sdílí „pouze“ se svými přáteli, mezi kterými však jsou i lidé, které adolescent nikdy neviděl, nezná je, a neví, k čemu mohou být takové jeho informace využity, či zneužity. Proto je v případě sociálních sítí nutno chápat rozdíl „přítel“ a „být v přátelích“, protože to může znamenat a znamená zcela zásadní rozdíl v tom, komu může člověk věřit a kdo je „přítelem“ jen proto, aby mohl slídit v životě druhých.²³⁵ S tím souvisí i problematika kyberstalkingu, kterou se diplomová práce více zabývá v kapitole 3.4.1. V rámci dotazníkové šetření bude zkoumáno, zda si dotazovaní přidávají do svých přátel pouze osoby, které znají, nebo i osoby, které nikdy předtím neviděli a osobně se neznají apod.

Dalším nebezpečným způsobem chování je zveřejňování osobních a jiných údajů, či označení těchto údajů jako „veřejné“, tudíž si je může kdokoliv prohlédnout, uložit, zapamatovat a následně také zneužít. Nejedná se pouze o osobní údaje ve smyslu jména a příjmení, čísla mobilního telefonu, rodného čísla, adresy bydliště či e-mailové adresy, ale také soukromé údaje, které uživatel sociální sítě sděluje dobrovolně svým přátelům, tedy např. současná poloha, pokud je osoba někde na dovolené nebo dlouhodobě pryč, či

---

²³⁵ MCCARTHY, Linda a Denise WELDON-SIVIY, ed. *Bud' pánem svého prostoru: jak chránit sebe a své věci, když jste online*. Praha: CZ.NIC, 2013. ISBN 978-80-904248-6-9. s. 207. Srovnání viz. BURDOVÁ, Eva a Jan TRAXLER. *Bezpečně na internetu*. Praha: Středočeský kraj ve spolupráci se Vzdělávacím institutem Středočeského kraje (VISK), 2014. ISBN 978-80-904864-9-2. s. 39-40.

informace sdělené v tzv. statusu (mohou to být např. informace o škole, o rodinných příslušnících, co daný člověk právě dělá apod.). Ze sociálních sítí je také možno zjistit náboženské vyznání, sexuální orientaci, politické názory či duševní a tělesné nemoci. Tyto informace, v kombinaci s předchozím rizikovým způsobem chování (tedy situací, kdy si někdo někoho přidá do přátel, i když ho nezná), mohou následně vést k páchání trestné činnosti, např. vykradení domu, pokud „slídlil“ zjistí, že je dítě (adolescent) s rodiči na dovolené a nikdo není doma. „Slídlil“ může tyto informace využít také ke sledování dotyčného v reálném prostředí, k vydírání apod. Proto je vždy dobré si své osobní a jiné údaje zamknout před očima veřejnosti, popřípadě k nim udělit přístup jen konkrétní skupině přátel, které adolescent či obecně jakákoliv osoba dobře zná.²³⁶ V rámci dotazníkového šetření bude zjišťováno, jaké osobní údaje mají respondenti na svém profilu zveřejněny, kdo tyto údaje může vidět, jak vnímají názor, že mohou být tyto údaje lehce zneužity, zda mají zapnutou funkci „sdílení současné polohy“ apod.

S předchozím nebezpečným způsobem chování souvisí bezesporu také zveřejňování fotografií, kterými jsou sociální sítě přehlceny a jsou také jejich hlavním zaměřením. Sociální sítě bez fotografií by nebyly sociální sítě. Na sociální sítě patří „krásné“ fotografie, tedy takové, na kterých člověk vypadá dobře a chce se jejím prostřednictvím pochlubit svým přátelům (kde byl, co dělal, co viděl, co měl na sobě, s kým byl apod.). Dnes je na tomto způsobu zveřejňování fotografií založen především Instagram a Facebook, ale Instagram z velké části již přebírá funkci Facebooku a uživatelé se soustřeďují a shromažďují převážně tam. Zveřejňování fotografií však má svá úskalí. Na jednu stranu je možné zveřejnit fotografii podle svého gusta, na druhou stranu může někdo zveřejnit naši fotografii v ne zcela lichotivé pozici, a ještě nás na ní označit. Může se jednat např. o fotografie z večírků, kde je osoba opilá do němoty, fotografie intimního charakteru, které byly vytvořeny jen pro osobní účely, ale druhá strana se rozhodla je z nějakého důvodu zveřejnit, fotografie ne zcela odpovídající profesi (např. policista je vyfocen v tričku se symbolem hákového kříže) či zachycení v jiných situacích, které mohou člověka dostat do velmi těžké pozice. Mnohdy tyto situace ústí v kyberšikanu, kterou se práce podrobně zabývá v kapitole 3.4.3 a která je

---

²³⁶ KRČMÁŘOVÁ, Barbora. *Děti a online rizika: sborník studií*. Praha: Sdružení Linka bezpečí, 2012. ISBN 978-80-904920-2-8. s. 56. Srovnání viz. MCCARTHY, Linda a Denise WELDON-SIVIY, ed. *Bud' pánem svého prostoru: jak chránit sebe a své věci, když jste online*. Praha: CZ.NIC, 2013. ISBN 978-80-904248-6-9. s. 210-211 a BURDOVÁ, Eva a Jan TRAXLER. *Bezpečně na internetu*. Praha: Středočeský kraj ve spolupráci se Vzdělávacím institutem Středočeského kraje (VISK), 2014. ISBN 978-80-904864-9-2. s. 16-19 a výzkum z: KOPECKÝ, Kamil, René SZOTKOWSKI a Veronika KREJČÍ. *Nebezpečí internetové komunikace III*. Olomouc: Pedagogická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci, 2012. ISBN 978-80-244-3087-4. s. 25.

významným společenským problémem a častým nebezpečím, které adolescentům na sociálních sítích a v prostředí internetu hrozí. Pro adolescenty je sdílení a posílání fotografií také nebezpečné z důvodu stalkerů či pedofilů, kteří je mohou pomocí takových fotografií identifikovat, popřípadě vydírat či zastrašovat. Proto je třeba kontrolovat, co za obsah sdílí a kontrolovat také obsah, který sdílí jejich přátelé a ve kterém by se mohla jejich podobizna vyskytovat.²³⁷ Sociální sítě jsou dnes také typické tím, že pro jejich potřeby často vznikají nové nebezpečné technologie, jako může být v tomto případě např. automatické rozpoznání obličeje a automatické označení fotografie.²³⁸ V dotazníkovém šetření bude zjišťováno, zda mají dotazovaní pod kontrolou označování sebe sama na fotografiích svých přátel, zda se v minulosti setkali se zveřejněním fotografie s jejich podobou proti jejich vůli, zda byly pomocí nějaké fotografie vydírány, či se staly obětí kyberšikany apod. Bude také zjišťováno, zda zasílají intimní fotografie do soukromé zprávy, zda je zveřejňují na svém profilu či jak vnímají (ne)bezpečnost takového počínání.

Velmi významným problémem, kterým se práce zabývá v kapitole 3.4.2, je kybergrooming. Součástí této kapitoly nebude vymezení toho, co je kybergrooming a jak se projevuje, ale jak je pro děti a adolescenty nebezpečný a proč (jeho možná rizika). Dnešní mládež tráví velmi mnoho času na internetu, kde zabíjí nudu, komunikuje se spolužáky, hraje hry apod. Většina dnešních adolescentů si už život bez internetu nedokáže představit a prakticky nedá mobil z ruky. Nejvíce zranitelní jsou v tomto případě adolescenti a děti, kteří mají kamarády jen ve virtuálním světě. Predátoři na takové oběti čekají, vytipují si je a postupně si získávají jejich důvěru. Mnohdy jsou požádáni o fotografie intimního charakteru, kterými je pak může predátor vydírat a vyhrožovat, že je zveřejní, pokud např. nepošle další, nesejde se s ním na osobní schůzce apod. Predátor si své oběti také získává různými materiálními či finančními dary, které je ochoten zasílat např. za poskytnutí nějaké osobní informace či intimní fotografie, které systematicky sbírá, aby je pak mohl použít proti své oběti. Toto riziko není spatřováno jen u dětí a adolescentů, ale u adolescentů a dětí je riziko poměrně dosti zvýšené z důvodu jejich přirozené důvěry. Velké riziko také hrozí u adolescentů a dětí, kteří mají veřejně zpřístupněny osobní údaje a fotografie, které tak kybergroomer může lehce zneužít. Výsledkem pak může být opakované zneužívání dítěte, nucení dítěte k výrobě pornografie či napadení. V tomto případě hraje velká role rodičů, kteří

---

²³⁷ MCCARTHY, Linda a Denise WELDON-SIVIY, ed. *Bud' pánem svého prostoru: jak chránit sebe a své věci, když jste online*. Praha: CZ.NIC, 2013. ISBN 978-80-904248-6-9. s. 210-211

²³⁸ KOPECKÝ, Kamil. *Rizikové formy chování českých a slovenských dětí v prostředí internetu*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. Monografie. ISBN 978-80-244-4861-9. s. 47.

by měli své dítě poučit o tom, že nemohou důvěřovat každému člověku a každé nabídce poskytnuté na internetu a měli by vědět, s kým jejich dítě na internetu komunikuje. Pokud dítě tráví více času na internetu než v reálném světě, měl by to být varovný signál.²³⁹ Kybergroomingem se zabývá celá řada publikací²⁴⁰, a všechny je považují za jeden z nejvýznamnějších problémů a rizik, s kterým je možné se na internetu setkat. V rámci dotazníkového šetření bude zkoumáno, zda se dotazovaní „osobně“ v prostředí internetu s nějakým kybergroomerem setkali a stali se jeho obětí. Bude také zjišťováno, zda kybergroomer požadoval osobní schůzku a zda k ní ve finále skutečně došlo a další podrobnosti.

Významným fenoménem dnešní doby je také sexting, kterým se diplomová práce zabývá v kapitole 3.4.4 a s ním související rizika, kterým jdou adolescenti, jenž sexting provozují, značně naproti. Jak již bylo výše vymezeno, sexting je zjednodušeně posílání sexuálně laděného materiálu (textové zprávy, fotografie, videa) po síti s nějakým dalším člověkem (nemusí to nutně být člověk neznámý, ale i např. partner). Rizik spojených se sextingem je několik. Pokud sexting probíhá mezi partnery a ti se rozejdou, může jeden z nich tento materiál použít k vydírání druhého, k veřejnému zesměšnění, k založení falešného profilu apod. To platí i v situaci, kdy je intimní materiál poslán osobě zcela neznámé, např. v chatovací místnosti nebo na seznamce. V tomto případě je sexting zcela riskantní a do budoucna toho, kdo takový materiál poslal, velmi nebezpečný, jak již bylo výše v kapitole 3.4.4 vymezeno. Nebezpečné chování tedy spočívá v tom, že adolescent zašle sexuálně laděný materiál jiné osobě, a to mnohdy zcela bezmyšlenkovitě s pocitem, že se přece nic nemůže stát. Následek nemusí nastat hned po odeslání, ale až s odstupem, neboť materiál si může pachatel uložit a použít, až se mu to bude hodit. I touto problematikou se zabývá řada publikací.²⁴¹ Více o sextingu viz. kapitola 3.4.4. V rámci dotazníkového šetření

---

²³⁹ Viz. kapitola 2.4.2.

²⁴⁰ BURDOVÁ, Eva a Jan TRAXLER. *Bezpečně na internetu*. Praha: Středočeský kraj ve spolupráci se Vzdělávacím institutem Středočeského kraje (VISK), 2014. ISBN 978-80-904864-9-2. s. 16-19 a SZOTKOWSKI, René, Kamil KOPECKÝ a Veronika KREJČÍ. *Nebezpečí internetové komunikace IV*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3911-2. s. 50-80 a KOPECKÝ, Kamil. *Rizikové formy chování českých a slovenských dětí v prostředí internetu*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. Monografie. ISBN 978-80-244-4861-9. s. 25-42 a KOPECKÝ, Kamil a René SZOTKOWSKI. *Nebezpečné komunikační techniky spojené s ICT pro ředitele základních a středních škol*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. Studijní opora. ISBN 978-80-244-4555-7. s. 36-51 a KRČMÁŘOVÁ, Barbora. *Děti a online rizika: sborník studií*. Praha: Sdružení Linka bezpečí, 2012. ISBN 978-80-904920-2-8. s. 87-105.

²⁴¹ Tamtéž, s. 20-21 (BURDOVÁ, TRAXLER), s. 81-97 (SZOTKOWSKI, KOPECKÝ, KREJČÍ), s. 43-46 (KOPECKÝ), s. 52-60 (KOPECKÝ, SZOTKOWSKI).

bude zjišťováno, zda dotazovaní zasílají (ať už partnerovi či neznámým osobám) takto laděný materiál, jak subjektivně vnímají možné nebezpečí plynoucí z takového jejich jednání, v jakém prostředí jej posílají (sociální sítě, e-mail, seznamky, SMS apod.) atd.

Za nebezpečné chování adolescentů je možno považovat také používání web kamer, a to na různých seznamkách, online hrách či sociálních sítích. Jak jsme se mohli z již zmíněného filmu Víta Klusáka a Barbory Chalupové „V Síti“ dozvědět, predátoři na internetu ve 100 % případech požadovali, aby jejich oběti měli zapnutou web kameru a například se před nimi svlékli či aby se dívky před nimi procházeli ve spodním prádle.²⁴² V takovém případě pak může dojít ze strany útočníka k uložení takového materiálu a následnému použití proti své oběti. V dotazníkovém šetření bude zjišťováno, zda adolescenti používají web kamery při komunikaci s neznámou osobou.

Nebezpečně se mohou děti a adolescenti chovat už při samotném zakládání sociálních sítí. To spíše souvisí dětmi, které nesplňují věk pro založení sociální sítě a při registraci pravidlo obejdou tak, že uvedou jiné datum narození.²⁴³ V rámci dotazníkového šetření bude zjištěno, kolik adolescentů si v minulosti založilo sociální síť i přes to, že ještě nesplnili věk pro registraci.

Významným nebezpečným chováním na sociálních sítích, které však již nijak výrazněji nesouvisí s ochranou osobnosti, je síla hesla, přes které se uživatelé na sociální síť hlásí. Tento problém nesouvisí jen s adolescenty a dětmi, ale také s velkou řadou dospělých, kteří si své účty zabezpečují heslem 1234. Pokud dojde k prolomení hesla, může to mít fatální následky. Pachatel může vystupovat jménem oběti a kontaktovat její přátele a rodinu, může ji záměrně zesměšňovat nevhodnými komentáři či zapojením se do různých skupin a ve finále může dojít až ke krádeži identity.²⁴⁴ Ještě nebezpečnější chování než vytvoření slabého hesla, je to, že osoba znění svého hesla sdělí někomu jinému s pocitem, že toho dotyčný nijak v budoucnu nezneužije. Při dotazníkovém šetření budou adolescentům kladeny otázky, zda se někdy setkali s tím, že někdo jejich heslo zjistil a zneužil za účelem jejich zesměšnění, zda někomu své heslo či hesla sdělují apod.

---

²⁴² V Síti. [dokumentární film]. Režie: Vít KLUSÁK, Barbora CHALUPOVÁ, Česká republika: Česká televize, 2020.

²⁴³ KOPECKÝ, Kamil. *Rizikové formy chování českých a slovenských dětí v prostředí internetu*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. Monografie. ISBN 978-80-244-4861-9. s. 48.

²⁴⁴ SMEJKAL, Vladimír. *Kybernetická kriminalita*. 2. rozšířené a aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-720-7. s. 230-231.

Jisté nebezpečí představují také tzv. internetové výzvy („challenges“), které jsou u adolescentů velmi oblíbené. Toto nebezpečné chování pak může mít vliv především na zdraví člověka, které může být vlivem těchto výzev značně ohroženo či poškozeno. Výzva spočívá v tom, že jsou uživatelé, především uživatelé sociálních sítí, vyzváni, např. kamarádem, aby danou výzvu splnili a pořídil o ní záznam, který následně nasdílí na sociální síť a vyzvou další přátele k jejímu splnění. Jak již bylo zmíněno, tyto výzvy mohou být značně nebezpečné a život ohrožující. Mezi nejznámější a nejnebezpečnější internetové výzvy patří tzv. „Choking Challenge“, která spočívá v dušení a škrcení osoby, dokud neomdlí. V tomto případě dochází k odumírání mozkových buněk a řada případů skončila smrtí dítěte či upadnutím do kómatu. Další známou výzvou je tzv. „Ghost Pepper Challenge“, která spočívá ve snědení extra pálivých chilli papriček. Výsledkem je však dušení, problémy s dýcháním a v nejhorších případech i smrt. Nebezpečnou výzvou, která zažila na sociálních sítích svůj rozmach, byla i „Duct Tape Challenge“, která spočívá v tom, že si dotyčný nechá oblepit tělo lepicí páskou a následně se z ní pokouší vyprostit. Vlivem této výzvy vznikla řada těžkých úrazů.²⁴⁵ Z toho důvodu je nutno podotknout, že by děti a adolescenti neměli reagovat na vše, co na internetu uvidí a už vůbec by se neměli o nic takového pokoušet jen z důvodu, že je někdo označil a „bude trapné“, když to nesplní.

Tabulka 1 Nebezpečné způsoby chování adolescentů v prostředí internetu a s tím související rizika

NEBEZPEČNÝ ZPŮSOB CHOVÁNÍ	SOUVISEJÍCÍ RIZIKO
Přidat si do přátel neznámou osobu	Kyberstalking Zneužití osobních a jiných údajů
Zveřejnit osobní či jiný soukromý údaj Údaje mít označeny jako „veřejné“ Sdílet polohu na svém profilu	Zneužití těchto údajů Páchání trestné činnosti Kyberstalking
Nezabezpečit označování sebe sama na fotografiích u svých přátel	Kyberšikana Problémy v zaměstnání Automatické označování (rozpoznání obličeje)

²⁴⁵ E-bezpečí. *Rizikové výzvy v online prostředí (fenomén online challenges)* [online]. [cit. 2020-12-02]. Dostupné z WWW: <https://e-bezpeci.cz/index.php/rizikove-jevy-spojene-s-online-komunikaci/socialni-site/1618-rizikove-vyzvy-v-online-prostredi-fenomen-online-challenges>.

Chatovat s neznámými lidmi, přijímat od nich dary a peníze a příliš jim důvěřovat	Kybergrooming a s tím související zneužívání, obtěžování, znásilnění, vydírání apod. Zneužití osobních údajů
Sexting	Kyberšikana Vydírání Zveřejnění materiálu
Používat web kameru při komunikaci s neznámými lidmi	Kyberstalking Vydírání Zveřejnění záznamu
Lhaní při zakládání sociální sítě	Nevhodný obsah nepřiměřený věku uživatele
Slabé heslo Sdílení hesla jiné osobě	Krádež identity Zesměšňování Vystupování jménem poškozeného
Reagovat na každou nesmyslnou věc na internetu a zkoušet ji, aby nedošlo ke ztrapnění před přáteli	Zdravotní rizika (úrazy, nemoci) Smrt

Zdroj: Vlastní zpracování

4.1.2.2 Bezpečné chování

Na základě předchozí kapitoly je v první řadě vypracován přehled toho, jak se na internetu chovat bezpečně. Následně jsou využity tři literární prameny, které vymezují rady a pravidla pro bezpečné chování na internetu (tyto literární prameny jsou vymezeny a citovány dále) a rady z internetového portálu E-bezpečí (tzv. desatero). Na závěr bude vypracována tabulka, kde budou jednotlivé rady a příklady bezpečného chování uvedeny a vymezeny na základě toho, jak se v jednotlivých pramenech a odkazech shodují.

Budou použity jen ty příklady, které se mohou dotknout a také dotýkají osobnosti člověka.

Tabulka 2 Bezpečné způsoby chování adolescentů v prostředí internetu podle výsledků kapitoly 3.1.2.1

BEZPEČNÝ ZPŮSOB CHOVÁNÍ
Přidat si do přátel jen osoby, s kterými se uživatel osobně zná a ví, o koho jde
Nezveřejňovat osobní ani jiné soukromé a citlivé údaje, popřípadě je mít označeny jako „soukromé“ nebo zpřístupněné pro vymezený okruh osob
Mít pod kontrolou, na jakých fotografiích nás přátelé označili a mohou označovat
Nekomunikovat po síti s neznámými lidmi a nikomu příliš nedůvěřovat
Nikomu nikdy neposílat sexuálně laděné materiály, ani přáteli, ani kamarádovi a už vůbec ne je nezveřejňovat veřejně pro všechny
Nikdy nezapínat web kameru, pokud dojde na komunikaci s neznámým člověkem
Nelhat při zakládání sociální sítě a uvádět pravdivé údaje, které mají vliv na sdílený obsah
Mít kvalitně zabezpečený profil silným heslem a nikomu nikdy heslo nesdělovat
Nereagovat na vše, na co reaguje celá řada přátel, nebýt tzv. „ovce“

Zdroj: Vlastní zpracování

Následující tabulka vymezuje rady pro bezpečné chování na internetu ve třech monografiích a jejich srovnání. Těmito monografiemi jsou (pozn.: V tabulce bude pro zkrácení uvedeno jen příjmení autorů):

- a) BURDOVÁ, Eva a Jan TRAXLER. *Bezpečně na internetu*. Praha: Středočeský kraj ve spolupráci se Vzdělávacím institutem Středočeského kraje (VISK), 2014. ISBN 978-80-904864-9-2. s. 38-40.
- b) KRČMÁŘOVÁ, Barbora. *Děti a online rizika: sborník studií*. Praha: Sdružení Linka bezpečí, 2012. ISBN 978-80-904920-2-8. s. 59-60.
- c) MCCARTHY, Linda a Denise WELDON-SIVIY, ed. *Bud' pánem svého prostoru: jak chránit sebe a své věci, když jste online*. Praha: CZ.NIC, 2013. ISBN 978-80-904248-6-9. 214-215.

Tabulka 3 Bezpečné způsoby chování adolescentů v prostředí internetu podle odborné literatury a jejich srovnání

a) BURDOVÁ, TRAXLER ²⁴⁶	b) KRČMÁŘOVÁ ²⁴⁷	c) MCCARTHY, WELDON- SIVIY ²⁴⁸
Nevystavovat se možnému nebezpečí a chránit se před ním		Nikdy se nevystavovat nebezpečným situacím, pokud to opravdu není nutné
Mít silné heslo		
Nikomusvé heslo nesdělovat	Nikdy nesdělovat nikomu heslo, ani nejlepšímu příteli	
Nevěřit všem informacím a nabídkám	Pokud někdo nabízí něco lákavého, ale nepravděpodobného – nikdy takovému člověku nevěřit	
Komunikovat jen s tím, s kým člověk chce		
Neodpovídat na zprávy od člověka neznámého	Neodpovídat na urážlivé e-maily a zprávy	
Ukončit případnou nevhodnou komunikaci	Nikdy nepokračovat v chatování o nevhodných a vulgárních věcech	Nikdy nepokračovat v konverzaci, ve které je požadováno vykonání něčeho, co je osobě nepříjemné a nenechat se k tomu přesvědčit ani vydíráním
Nikomunikdy nesdělovat osobní a jiné soukromé údaje	Nikomunikdy nesdělovat své osobní údaje bez souhlasu rodičů	Nikdy nezveřejňovat osobní údaje Pozor na sdílený obsah – potřeba zabezpečení

²⁴⁶ BURDOVÁ, Eva a Jan TRAXLER. *Bezpečně na internetu*. Praha: Středočeský kraj ve spolupráci se Vzdělávacím institutem Středočeského kraje (VISK), 2014. ISBN 978-80-904864-9-2. s. 38-40.

²⁴⁷ KRČMÁŘOVÁ, Barbora. *Děti a online rizika: sborník studií*. Praha: Sdružení Linka bezpečí, 2012. ISBN 978-80-904920-2-8. s. 59-60.

²⁴⁸ MCCARTHY, Linda a Denise WELDON-SIVIY, ed. *Bud' pánem svého prostoru: jak chránit sebe a své věci, když jste online*. Praha: CZ.NIC, 2013. ISBN 978-80-904248-6-9. 214-215.

Nikdy nikomu neposílat intimní fotografie	Nikdy nikomu neposílat svoji fotografii	Nikdy nesdílet nic, co by mohlo výrazně ovlivnit budoucnost (např. intimní fotografie)
Nikdy nepoužívat web kameru při komunikaci s neznámým člověkem		Pamatovat na to, že nejsme jediní, kdo má web kameru a že můžeme být nahráváni a sledováni Nikdy nevyhovět požadavkům udělat „něco“ na web kameru – video nemusí nikdy zmizet a může se dostat mezi přátele a rodinu
	Nechodit s neznámým člověkem na schůzku	Nikde se neseťkávat s někým, koho známe jen z online světa
		Nikdy nespoléhat na to, že „soukromé“ příspěvky jsou skutečně soukromé, ale že je může vidět i někdo jiný
		Nepřijímat přátelství jen podle osobních sympatií, ale podle skutečné znalosti osoby
	Nevstupovat na stránky, které jsou až od určitého věku, respektovat pravidla internetu	Nepředstírat věk a pohybovat se ve skupině svého věku, nenavštěvovat stránky neúměrné vyspělosti dítěte či adolescenta

Zdroj: Vlastní zpracování

Z tabulky je možno vidět, že alespoň dvě ze tří uvedených monografií se v každém uvedeném případě shodují. Pokud jde o záležitost jako je to, že by nikdo nikdy neměl nikomu za žádných okolností posílat své intimní fotografie a ani zveřejňovat své osobní a jiné soukromé údaje, vidíme shodu „tři ze tří“.

Je tedy možno konstatovat závěr, že v případě těchto dvou uvedených případů se jedná o tak významný zásah do osobnosti člověka, že tento zásah může mít až fatální následky, jak již ostatně bylo uvedeno v teoretické části diplomové práce, a v případě, že se jedná o dítě či mladistvého člověka, to mít následky mnohonásobně horší, a to i do budoucna.

Do těchto sfér osobnosti člověka by neměl mít nikdo právo za jakýchkoliv okolností zasahovat a měly by zůstat „pod nadvládou“ jen toho člověka, kterého se týkají. Je tedy důležité, aby adolescenti dodržovali pravidla bezpečného chování na internetu a aby v těchto sférách nebyla jejich osobnost nijakým způsobem narušena.

Shodu „tři ze tří“ vidíme také u nutnosti ukončit konverzaci, pokud se zdá být jakýmkoliv způsobem nevhodná, vulgární, anebo v ní druhá strana požaduje po oběti vykonání „něčeho“. Toto „něco“ může být prakticky cokoliv. Ať již zaslání sexuálně laděné fotografie, požadavek osobního setkání, sdělení osobních údajů nebo poskytnutí nějaké lákavé nabídky, které ale nemusí být pravdivá a pachatel tím chce svou oběť pouze přelstít. S tím souvisí povinnost adolescentů dodržovat tato pravidla bezpečného chování na internetu, aby k takovým situacím nedocházelo a oni se tak neocitli v případném nebezpečí.

Následně bude vypracována tabulka na základě tzv. desatera bezpečného chování na internetu z portálu e-bezpečí.cz, který se touto problematikou zabývá a je možné jej považovat za relevantní internetový odkaz pro stanovení pravidel bezpečného chování na internetu.

Tabulka 4 Bezpečné způsoby chování adolescentů v prostředí internetu podle internetového portálu e-bezpečí.cz

E-BEZPEČÍ.CZ – DESATERO BEZPEČNÉHO CHOVÁNÍ NA INTERNETU²⁴⁹
1. Fotka nikdy z internetu nezmizí, nikdy ji neposílat ani do soukromé zprávy
2. Svěřit se (rodičům, sourozencům, učitelům, lince důvěry...)
3. Nikdy nemazat důkazy o vydírání a vyhrožování
4. Nikdy nevytvářet a nezasílat intimní fotografie, ani pro soukromé účely
5. Nastavení soukromí na sociálních sítích, nepřidávat si nikoho, koho neznáme
6. Nikdy nechodit na schůzky s lidmi, které známe jen z internetu
7. Pozor na předstíraný zájem a vyvolání dojmu falešné důvěry v oběti
8. Nikdy nepřijímat nabízené peníze za intimní fotografie a videa
9. Zabezpečení počítače, mobilu a silné heslo na sociální síť, dvoufázové ověření
10. Pozor na falešné profily

Zdroj: Vlastní zpracování

²⁴⁹ E-bezpečí. *Film V síti: Desatero bezpečného chování na internetu* [online]. [cit. 2020-12-02]. Dostupné z WWW: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/z-nasi-kuchyne/1816-film-v-siti-desatero-bezpecneho-chovani-na-internetu>.

V následující tabulce jsou na závěr uvedeny všechny využité zdroje pro definování bezpečného chování na internetu a jejich vzájemná shoda.

Tabulka 5 Shrnutí rad a příkladů bezpečného způsobu chování adolescentů v prostředí internetu

Tabulka 2	Tabulka 3a)	Tabulka 3b)	Tabulka 3c)	Tabulka 4
	Nevystavovat se možnému nebezpečí a chránit se před ním		Nikdy se nevystavovat nebezpečným situacím, pokud to opravdu není nutné	
Mít kvalitně zabezpečený profil silným heslem	Mít silné heslo			Zabezpečení počítače, mobilu a silné heslo na sociální síti, dvoufázové ověření
Nikomu heslo nesdělovat	Nikomu své heslo nesdělovat	Nikdy nesdělovat nikomu heslo, ani nejlepšímu příteli		
Nikomu příliš nedůvěřovat	Nevěřit všem informacím a nabídkám, lichotkám	Pokud někdo nabízí něco lákavého, ale nepravděpodobného – nikdy takovému člověku nevěřit		Pozor na předstíraný zájem a vyvolání dojmu falešné důvěry v oběti. Nikdy nepřijímat nabízené peníze za intimní fotografie a videa

Nekomunikovat po síti s neznámými lidmi	Komunikovat jen s tím, kým člověk chce			
	Neodpovídat na zprávy od člověka neznámého	Neodpovídat na urážlivé e-maily a zprávy		
	Ukončit případnou nevhodnou komunikaci	Nikdy nepokračovat v chatování o nevhodných a vulgárních věcech	Nikdy nepokračovat v konverzaci, ve které je požadováno vykonání něčeho, co je osobě nepříjemné a nenechat se k tomu přesvědčit ani vydíráním	
Nezveřejňovat osobní ani jiné soukromé a citlivé údaje, popřípadě je mít označeny jako „soukromé“ nebo zpřístupněné pro vymezený okruh osob	Nikomu nikdy nesdělovat osobní a jiné soukromé údaje	Nikomu nikdy nesdělovat své osobní údaje bez souhlasu rodičů	Nikdy nezveřejňovat osobní údaje Pozor na sdílený obsah – potřeba zabezpečení	Nastavení soukromí na sociálních sítích
Nikomu nikdy neposílat sexuálně laděné materiály, ani přáteli, ani	Nikdy nikomu neposílat intimní fotografie	Nikdy nikomu neposílat svoji fotografii	Nikdy nesdílet nic, co by mohlo výrazně ovlivnit budoucnost	Nikdy nevytvářet a nezasílat intimní fotografie, ani

kamarádovi a už vůbec ne je nezveřejňovat veřejně pro všechny			(např. intimní fotografie)	pro soukromé účely. Fotka z internetu nikdy nezmizí.
Nikdy nezapínat web kameru, pokud dojde na komunikaci s neznámým člověkem	Nikdy nepoužívat web kameru při komunikaci s neznámým člověkem		Pamatovat na to, že nejsme jediní, kdo má web kameru a že můžeme být nahrávání a sledování Nikdy nevyhovět požadavkům udělat „něco“ na web kameru – video nemusí nikdy zmizet a může se dostat mezi přátele a rodinu	
		Nechodit s neznámým člověkem na schůzku	Nikde se nesetkávat s někým, koho známe jen z online světa	Nikdy nechodit na schůzky s lidmi, které známe jen z internetu
Mít pod kontrolou, na jakých fotografiích nás přátelé označili a mohou označovat			Nikdy nespolehat na to, že „soukromé“ příspěvky jsou skutečně soukromé, ale že	

			je může vidět i někdo jiný	
Přidat si do přátel jen osoby, s kterými se uživatel osobně zná a ví, o koho jde			Nepřijímat přátelství jen podle osobních sympatií, ale podle skutečné znalosti osoby	Nepřidávat si nikoho, koho neznáme. Pozor na falešné profily
Nelhat při zakládání sociální sítě a uvádět pravdivé údaje, které mají vliv na sdílený obsah		Nevstupovat na stránky, které jsou až od určitého věku, respektovat pravidla internetu	Nepředstírat věk a pohybovat se ve skupině svého věku, nenavštěvovat stránky neúměrné vyspělosti dítěte či adolescenta	
				Nikdy nemazat důkazy o vydírání a vyhrožování
Nereagovat na vše, na co reaguje řada přátel				

Zdroj: Vlastní zpracování

V následující tabulce je vidět shoda jednotlivých pramenů, z kterých byly čerpány způsoby bezpečného chování na internetu s vlastním zpracováním v tabulce č. 2.

Shodu „pět z pěti“ můžeme vidět u stejných situací, jako v případě tabulky č. 3, což potvrzuje důležitost, intimnost a nedotknutelnost této sféry osobnosti člověka. Význam má ale také bezesporu shoda „čtyř z pěti“ a „tří z pěti“ a to celkem v 8 případech z 15 porovnávaných možností. Není však možné tvrdit, že by ostatní situace, u nichž ke shodě nedošlo, nebo došlo jen ve dvou případech, byly méně významné než shodující se. Všechny

tyto uvedené zásady mají v prostředí internetu svůj význam a je důležité, aby se jimi adolescenti při používání internetu, a především sociálních sítí, řídili a nevystavili se tak případnému nebezpečí a možnosti narušení jejich osobnosti jakýmkoliv možným uvedeným způsobem.

V dotazníkovém šetření bylo všech těchto poznatků využito, a to především pro sestavení otázek. Tímto šetřením, jak již bylo výše zmíněno, došlo k posouzení chování zkoumaných adolescentů z hlediska bezpečnosti nebo nebezpečnosti, a to na základě jejich odpovědí na položené otázky způsobem, který jasně vymezení chování jednotlivých zkoumaných adolescentů, na chování bezpečné či nebezpečné. Bylo také zjišťováno, zda jsou si respondenti takového (ne)bezpečného chování a jednání vědomi ve vztahu k ochraně osobnosti.

Podrobnostmi a výsledky dotazníkového šetření se zabývají následující kapitoly, a to konkrétně kapitoly 4.1.3 až 4.1.10.

4.1.3 Stanovení cíle dotazníkového šetření

Jak již bylo řečeno, dotazníkové šetření, respektive otázky v dotazníkovém šetření, byly sestaveny na základě kapitoly 4.1.2., tedy na základě srovnání několika vybraných odborných literárních pramenů a relevantních internetových zdrojů, které se zabývají bezpečným a nebezpečným způsobem chování na internetu. Toto vymezení bylo nezbytné z toho důvodu, že cílem dotazníkového šetření je zjistit, jak se adolescenti (pojem definován v kapitole 3.2.3), respektive studenti středních škol Zlínského kraje, chovají v prostřední sociálních sítí, tedy zda bezpečně, nebo nebezpečně, a zda jsou si takového jednání ve vztahu k ochraně osobnosti vědomi, tedy zda vůbec vnímají možnost ohrožení své osobnosti či možnost ohrožení osobnosti jiného člověka v ne tak zcela anonymním prostředí, jako jsou internet a sociální sítě.

4.1.4 Formulace výzkumných problémů

Osobnostní práva jsou chráněna zákony nejvyšší právní síly, což dokazuje jejich důležitost. Vnímají jejich důležitost stejně i respondenti?

Jedním z předmětů ochrany osobnosti člověka jsou tzv. projevy osobní povahy. K zachycení projevů osobní povahy na sociálních sítích (např. konverzace v chatu) mohou sloužit snímky obrazovky (tzv. screenshoty). Jsou si respondenti vědomi toho, že zasláním tohoto screenshotu třetí osobě může dojít k porušení práva na ochranu osobnosti?

Kybergrooming je považován za jeden z nejnebezpečnějších jevů dnešní doby. Ví respondenti, co to je kybergrooming?

Umístění intimní fotografie do kyberprostoru je velmi nebezpečné a fotografie tam může být umístěna navždy. Zasílají respondenti častěji takové fotografie do soukromých zpráv, nebo je častěji zveřejňují na svém profilu?

4.1.5 Stanovení hypotéz

H1: Všichni dotazovaní respondenti považují osobnostní práva za důležitá.

H2: Alespoň 50 % respondentů si není vědomo toho, že zasláním snímku obrazovky s konverzací s jinou osobou třetí osobě, může dojít k porušení osobnostního práva na ochranu projevů osobní povahy.

H3: Alespoň 50 % respondentů ví, co je to kybergrooming.

H4: Respondenti častěji zasílají intimní fotografie do soukromých zpráv, než je zveřejňují na svém profilu.

4.1.6 Organizace dotazníkového šetření a konstrukce dotazníku

Sběr dat pro účely diplomové práce byl zajištěn pomocí dotazníkového šetření. Dotazník byl vytvořen v aplikaci Formuláře, kterou nabízí internetová služba Google v online podobě. Dotazník byl také touto formou distribuován mezi respondenty, a to na základě spolupráce s řediteli či příslušnými vyučujícími daných středních škol ve Zlínském kraji. Spolupráce byla zajištěna na základě e-mailové komunikace, ve které došlo ke svolení k provedení dotazníkového šetření ze strany vedení příslušných středních škol a ti také dále dotazníky distribuovaly mezi své studenty. Dotazníkové šetření proběhlo online, bez osobní přítomnosti na školách, z důvodu uzavření středních škol v době sběru dat, na základě nařízení vlády České republiky, z důvodu nepříznivé epidemiologické situace související s šířením onemocnění Covid-19.

Sběr dat probíhal od 28. ledna 2021 do 21. února 2021. Po ukončení sběru dat byla vygenerována tabulka odpovědí v aplikaci MS Excel a vypracovány příslušné grafy, mimo to, co generuje samotná aplikace Formuláře, přímo na základě odpovědí respondentů (viz. kapitola 4.1.8). Všechny potřebné grafy jsou součástí kapitoly 4.1.8 – jak vlastní, vypracované v aplikaci MS Excel, tak automaticky vytvořené v aplikaci Formuláře. Data byla převedena do grafické podoby z důvodu usnadnění jejich interpretace.

Otázky v úvodní části dotazníku jsou zaměřeny na respondenty, tedy na jejich roztržení podle věku, pohlaví, typu střední školy a ročníku studia. Další otázky jsou sestaveny na základě analýzy provedené v kapitole 4.1.2.1 a 4.1.2.2 a jsou sestaveny od složitějších po jednodušší. Dotazník je sestaven tak, aby měl co největší vypovídající schopnost o bezpečném a nebezpečném způsobu chování adolescentů na sociálních sítích, aby bylo možno zjistit, zda se respondenti na sociálních sítích chovají bezpečně nebo nebezpečně, zda jsou si takového jednání ve vztahu k ochraně osobnosti vědomi a také zda osobnostní práva považují za důležitá a zda je vůbec znají.

Pro zajištění srozumitelnosti otázek a logičnosti uspořádání dotazníku jako celku byl proveden předvýzkum na vzorku 7 respondentů, kteří potvrdili skutečnost, že dotazník je srozumitelný a logicky uspořádaný.

4.1.7 Struktura respondentů

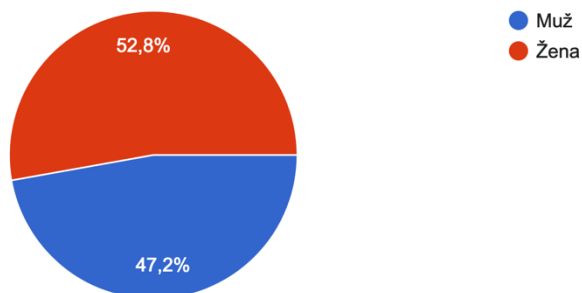
V následující kapitole jsou shrnuty základní statistické informace o zkoumaném vzorku, tedy o souboru respondentů, jež se zúčastnili dotazníkového šetření. Tato statistická data jsou znázorněna pro větší přehlednost v grafech a následně okomentována.

Dotazníkového šetření se zúčastnilo 941 respondentů z 10 oborově různých středních škol Zlínského kraje. Vzhledem k tomu, že dotazníkové šetření probíhalo online, bylo vyplnění dotazníku zcela dobrovolné a záleželo na každém konkrétním studentovi, jestli dotazník vyplní nebo ne. Právě z toho důvodu jsou počty zastoupených studentů z každé střední školy rozdílné. Také bylo stanoveno, že žádná z otázek není povinná, tudíž respondenti mohli odpovídat na jaké otázky chtěli a není u žádné otázky zaznamenáno 941 odpovědí, tedy stejný počet, jako je počet respondentů.

Graf 1 Struktura respondentů podle pohlaví

1. Jste

924 odpovědí

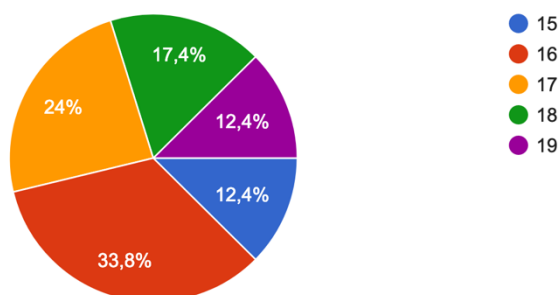
Zdroj: Vlastní zpracování

Komentář ke grafu č. 1: Ze zkoumaného vzorku respondentů, kteří odpověděli na tuto otázku (celkem 924), bylo zastoupeno 448 žen, které tvoří 52,8 % z celkového počtu respondentů, dále 436 mužů, kteří tvoří 47,2 %. Celkem 17 respondentů své pohlaví nevedlo a nejsou do grafu zahrnuti. Je tedy možné tvrdit, že zastoupení respondentů z hlediska pohlaví je relativně vyrovnané.

Graf 2 Struktura respondentů podle věku

2. Kolik Vám je let?

926 odpovědí

Zdroj: Vlastní zpracování

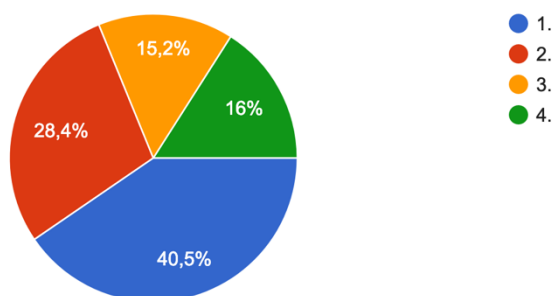
Komentář ke grafu č. 2: Na otázku „Kolik je Vám let“ odpovědělo 926 respondentů z celkového počtu 941. 15 respondentů tedy svůj věk nevedlo a nejsou do tohoto grafu zahrnuti. Věkové zastoupení je tedy následující: do kategorie 15 let spadá 115 respondentů, což představuje 12,4 % z celku, v kategorii 16 let vidíme zastoupení 33,8 %, což tvoří 313

respondentů, věkovou kategorii 17 let uvedlo 24 % respondentů, tedy celkem 222, 18 let má 17,4 % respondentů, tedy 161, a konečně 19 let 12,4 %, což představuje celkem 115 respondentů, totožně s kategorií 15 let. Nejvíce respondentů tedy bylo z 1. ročníku střední školy (věk 15-16 let), což dokazuje i graf č. 3. Největší zastoupení studentů právě z prvních ročníků je pravděpodobně zapříčiněno tím, že jsou tyto studenti na své střední škole relativně noví a snaží se tak více svědomitě plnit zadané úkoly od svých vyučujících než studenti z vyšších ročníků.

Graf 3 Struktura respondentů podle ročníku studia

4. Ve kterém jste ročníku?

927 odpovědí

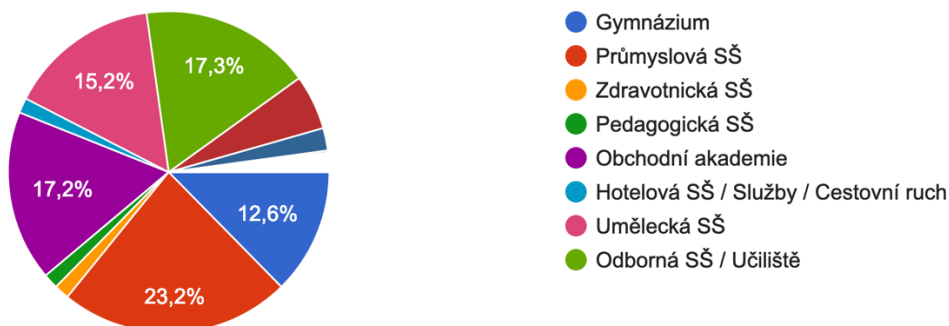
Zdroj: Vlastní zpracování

Komentář ke grafu č. 3: Graf č. 3 znázorňuje rozložení respondentů na základě toho, v kterém ročníku momentálně studují. Na otázku č. 4 „Ve kterém jste ročníku“ odpovědělo celkem 927 respondentů z celkového počtu 941. 14 respondentů na tuto otázku neodpovědělo a nejsou do tohoto grafu zahrnuti. Jak již bylo výše řečeno, největší procentní zastoupení sledujeme u studentů 1. ročníků středních škol, a to 40,5 %. Následují studenti 2. ročníků, kteří tvoří necelých 30 %, třetí v pořadí je počet studentů studujících v závěrečném ročníku, a to 16 %, a konečně 15,2 % respondentů odpovědělo, že studuje v ročníku třetím. Důvod tohoto procentního zastoupení je pravděpodobně shodný s důvodem uvedeným v komentáři ke grafu č. 2.

Graf 4 Struktura respondentů podle typu střední školy

3. Jaký typ střední školy studujete?

926 odpovědí

Zdroj: Vlastní zpracování

Komentář ke grafu č. 4: Na otázku č. 3 odpovědělo celkem 926 respondentů z celkového počtu 941. 15 respondentů na tuto otázku nechtělo odpovědět a nejsou do tohoto grafu zahrnuti. Otázka obsahovala celkem 10 odpovědí, a to na základě toho, jaké střední školy byly osloveny ke spolupráci. Zároveň byla také uvedena možnost „jiná (uved'te)“, na kterou měl respondent možnost odpovědět v případě, kdy mu nevyhovovala žádná z nabízených možností. Respondenti si v jednotkách případech spletli typ střední školy a studovaný obor, popřípadě uvedli název své vlastní školy, a to byly také nejčastější odpovědi uvedeny jako „jiná“. Tyto odpovědi však tvoří ani 1 % z celkového počtu odpovědí. V grafu jsou tyto možnosti shodně označeny bílou barvou, takže splývají v jedno.

Nejvíce respondentů studuje na průmyslové střední škole, celkem 215, což tvoří 23,2 % z celku, následuje odborná střední škola/učiliště, kde tuto možnost zvolilo 17,3 % respondentů (160), téměř shodný počet má obchodní akademie, 17,2 %, následně umělecká střední škola s procentním zastoupením 15,2 (141 respondentů) a dále gymnázium se 117 respondenty, což je 12,6 % z celku. Následují menší počty respondentů, a to z gastronomické střední školy (v grafu tmavě červená), zemědělské a přírodovědné (v grafu tmavě modrá) a zastoupení 1,5 % mají shodně hotelové střední školy, zdravotnické a pedagogické.

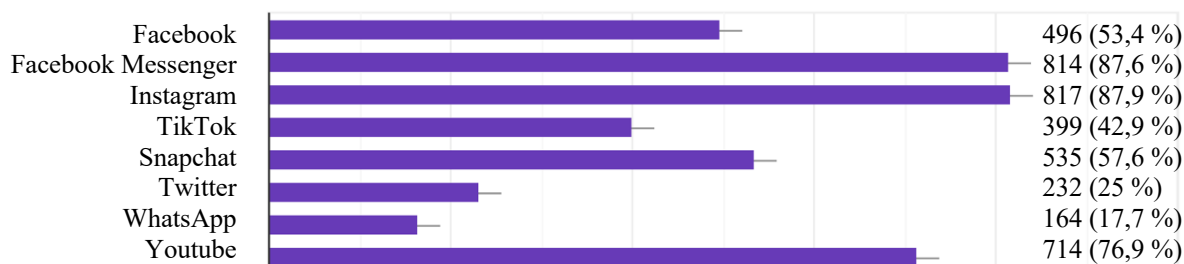
Důvodem tohoto nerovnoměrného zastoupení je rozličná úzkost spolupráce s konkrétními řediteli či vyučujícími a jejich ochota podílet se na spolupráci. Rozlišení respondentů na základě oborů a jejich vyrovnanost zastoupení však není nezbytnou podmínkou pro dosažení stanovených cílů diplomové práce.

Součástí této kapitoly je také vyhodnocení toho, na jakých sociálních sítích se respondenti nejčastěji pohybují a které nejvíce využívají. Bylo vybráno osm nejznámějších a ve světě nejpoužívanějších sociálních sítí s možností uvést i jinou, která není vyznačena v odpovědích. Na tuto otázku odpovědělo 929 respondentů, přičemž byla možnost uvést i více odpovědí. 12 respondentů na tuto otázku neodpovědělo. Odpověď byla podmíněna tím, že respondent musí mít na sociální síti založený účet a pravidelně ji navštěvovat (touto pravidelností se rozumí alespoň 1x denně). Výsledky jsou následující:

Graf 5 Respondenti a jejich sociální sítě

5. Na jaké sociální síti máte založený účet A ZÁROVEŇ tuto sociální síť PRAVIDELNĚ (min. 1x denně) navštěvujete? (vyberte 1 nebo více odpovědí)

929 odpovědí

Zdroj: Vlastní zpracování

Komentář ke grafu č. 5: Nejvíce respondentů má založenou sociální síť Instagram, a to celých 87,9 % dotazovaných. Instagram je velkým fenoménem a v současné době výrazně předbíhá, a do jisté míry i nahrazuje Facebook, což dokazuje samotný graf s procentním zastoupením 53,4. Zhruba polovina respondentů pravidelně navštěvuje více Instagram než Facebook, který je u respondentů až na 5. místě z 8. Hned za Instagramem je chatovací aplikace Facebook Messenger, která je součástí sociální sítě Facebook. Facebook Messenger je u adolescentů velmi oblíbený, jelikož jsou prostřednictvím něj napojeni na své kamarády, spolužáky a rodinu, a jeho užívání není podmíněno užíváním Facebooku, tedy je možné ho použít bez toho, aniž by bylo nutno použít Facebook samotný. Na Facebooku už lidé netráví tolik času jako v minulosti. Může to být způsobeno tím, že v posledních letech nepřinesl nic nového a z vlastní zkušenosti autorky se mění k horšímu, např. co se vzhledové a funkční stránky týče, autorku osobně na Facebooku už prakticky nic neláká a také nemá potřebu ho pravidelně navštěvovat, stejně jako respondenti. Výsledky dotazníkového šetření potvrzují vlastní zkušenost autorky a fakt, že adolescenti dávají přednost jiným, zábavnějším

a zajímavějším sociálním sítím. Třetí místo obsadil YouTube, což není také nic překvapivého, vzhledem k tomu, jak rozsáhlým fenoménem je „youtuberismus“²⁵⁰, kde velké množství youtuberů je ve věku zkoumané věkové skupiny. Fenomén TikTok je až na 6. místě, což je celkem překvapivé vzhledem k tomu, jak moc používaný ve světě je. Příčinou může být fakt, že neexistuje a není povolen v České republice tak dlouho, jako je např. Instagram nebo Youtube. Nejméně využívaná sociální síť z nabízených možností je WhatsApp, což je také aplikace, která slouží pouze k chatování, podobně jako Facebook Messenger. Důvodem takového procentního zastoupení je pravděpodobně fakt, že respondenti dávají přednost Facebook Messengeru z důvodu, že je součástí Facebooku a je s ním propojen, nemusí se tak tedy učit s novou aplikací. WhatsApp je také propojen s telefonními čísly, tedy tak, že kontakt na WhatsApp je možné uložit za podmínky, že daná osoba vlastní ve svém mobilním telefonu telefonní číslo té osoby, kterou si chce uložit na WhatsApp. To může být také odrazující pro tuto věkovou skupinu, která je zvyklá fungovat především online a nemusí mít tolik telefonních čísel, jako např. jejich rodiče, kteří jsou zvyklí více fungovat i offline.

Jak již bylo výše řečeno, respondenti mohli uvést i svoji vlastní odpověď sociální síť, na které mají založený účet a pravidelně ji navštěvují. Nejčastěji se opakovala sociální síť Discord (14), Reddit (12), Twitch (9), Clubhouse (9), který se v ČR objevil relativně nedávno a Pinterest (7).

4.1.8 Vyhodnocení dat dotazníkového šetření

V následující kapitole jsou analyzovány výsledky odpovědí respondentů, tedy výsledky dotazníkového šetření samotného. Tato kapitola bude zaměřena na analýzu významných a z hlediska cílů nejdůležitějších otázek z dotazníku a budou také analyzovány příslušné grafy vytvořené v aplikaci Formuláře Google a grafy vytvořené samotnou autorkou práce v aplikaci MS Excel za účelem vyšší vypovídací hodnoty, přehlednosti a za účelem lepšího a kvalitnějšího dosažení stanovených cílů.

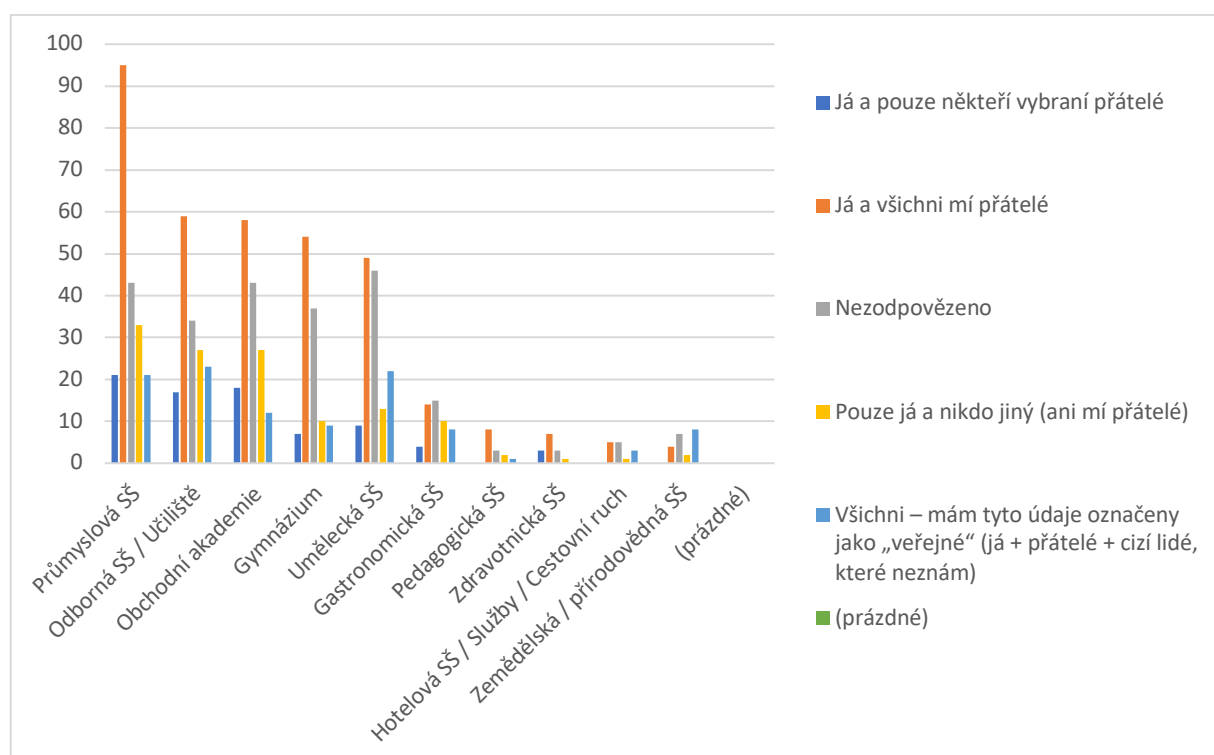
Hlavním cílem této diplomové práce je zjistit, zda se adolescenti (resp. studenti) středních škol Zlínského kraje chovají v prostředí sociálních sítí bezpečně nebo nebezpečně a zda jsou si takového chování ve vztahu k ochraně osobnosti vědomi, či nikoliv.

---

²⁵⁰ Odvozeno od slova „Youtuber“ = osoba, která pravidelně natáčí videa a následně je umísťuje do prostředí sociální sítě YouTube a je za to placená (především z reklam a propagací).

V následujících několika grafech jsou analyzovány otázky dotazníku, které byly vytvořeny podle kapitoly 4.1.2. Jedná se tedy o otázky, které vypovídají o tom, zda se respondent chová v prostředí sociálních sítí bezpečně nebo nebezpečně, a to na základě jeho odpovědí. Jak již bylo výše řečeno, tyto otázky byly (a i celý dotazník samotný) vypracovány na základě studia a srovnání několika odborných literárních pramenů a internetových zdrojů, které se hloubkově zabývají studiem (ne)bezpečného chování na internetu, vypovídají tedy o tom, jestli se respondenti chovají na internetu bezpečně nebo nebezpečně, tedy o tom, do které kategorie je lze zařadit. Některé následující grafy byly autorkou zpracovány podle jednolitých oborů v kombinaci s příslušnou otázkou týkající se chování respondentů na internetu a doplněny a rozšířeny o další grafy týkající se stejné problematiky. Ke každému grafu je doplněn komentář.

Graf 6 Viditelnost osobních údajů respondentů na profilu sociální sítě

Zdroj: Vlastní zpracování

Komentář ke grafu č. 6: V grafu č. 6 je zaznamenán rozpad odpovědí respondentů na otázku č. 9, tedy na otázku „Pokud máte zveřejněny některé z výše uvedených osobních údajů, kdo tyto údaje může vidět na Vašem profilu“. Tato otázka navazovala na otázky č. 7 a 8 (viz. kapitola 8.1.). Šedě je v grafu zaznamenáno, že respondent na otázku neodpověděl,

popřípadě na předchozí (7 a 8) odpověděl „*Nic z výše uvedeného*“. Na tuto otázku odpovědělo 688 respondentů.

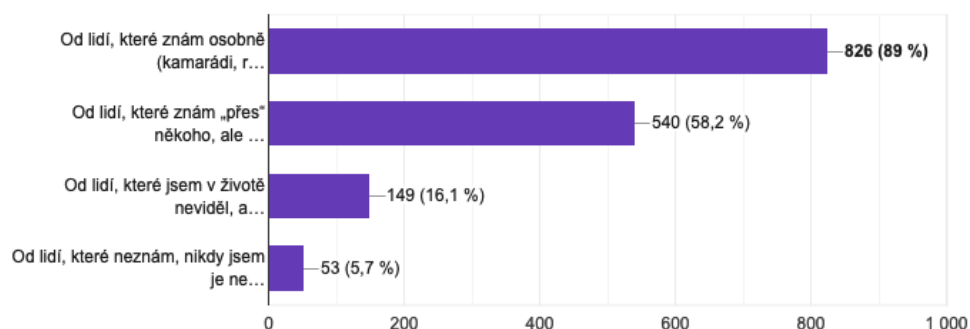
Jedním ze způsobů nebezpečného chování na internetu je zveřejňování osobních údajů cizím lidem. Právě této problematice se věnuje tento graf. Studenti byli tázáni, kdo může jejich zveřejněné osobní údaje vidět. Ve všech případech různých středních škol, vede jednoznačně odpověď „*Já a všichni mí přátelé*“ až na školy zemědělské a přírodovědné, kde respondenti zastoupeni tímto typem školy odpovídali převážně „*Všichni*“, tedy i lidé, které respondenti nemají v přátelích, což lze považovat za nebezpečné (vice kapitola 3.4.1, 3.4.2, 3.4.3 a 4.2.). Výsledek tohoto grafu je zapříčiněn pravděpodobně tím, že studenti mají důvěru ve svých přátelích a takové informace se nebojí před nimi zveřejnit. Toto chování můžeme považovat za relativně či spíše bezpečné. Za zcela bezpečné by bylo považováno chování v případě, kdy by respondent označil odpověď „*Pouze já a nikdo jiný*“ nebo „*Já a pouze někteří vybraní přátelé*“. Horší situace, vzhledem k výsledku této otázky, může nastat v okamžiku, kdy si respondent přidá do přátel, přijme žádost o sledování nebo žádost o zprávu od osoby, kterou nezná a nikdy ji neviděl. (viz. Graf č. 7). V takovém případě už mohou být tyto údaje zneužity, jelikož není podstatné, že tyto údaje mohou vidět pouze přátelé, kteří ale ve skutečnosti přáteli nejsou.

V příloze (kapitola 8.2, Graf č. 41) je pro zajímavost vymezen graf, který spojuje otázku č. 9 a č. 10 z dotazníku. Z otázky č. 9 byly vygenerovány pouze odpovědi respondentů, kteří zvolili možnost „*všichni*“, tedy možnost, kdy jejich osobní údaje mohou vidět oni sami, jejich přátelé, a i jakýkoliv cizí lidé a tyto odpovědi byly zaneseny do grafu společně s otázkou č. 10, tedy jak tito konkrétní respondenti vnímají názor, že by osobní údaje neměly být zveřejňovány, jelikož může dojít k jejich zneužití.

Graf 7 Přijímání žádostí různého druhu (přátelství, zprávy, ...)

6. Od koho přijímáte žádosti o přátelství, žádosti o sledování či žádosti o zprávy? (vyberte 1 nebo více odpovědí)

928 odpovědí

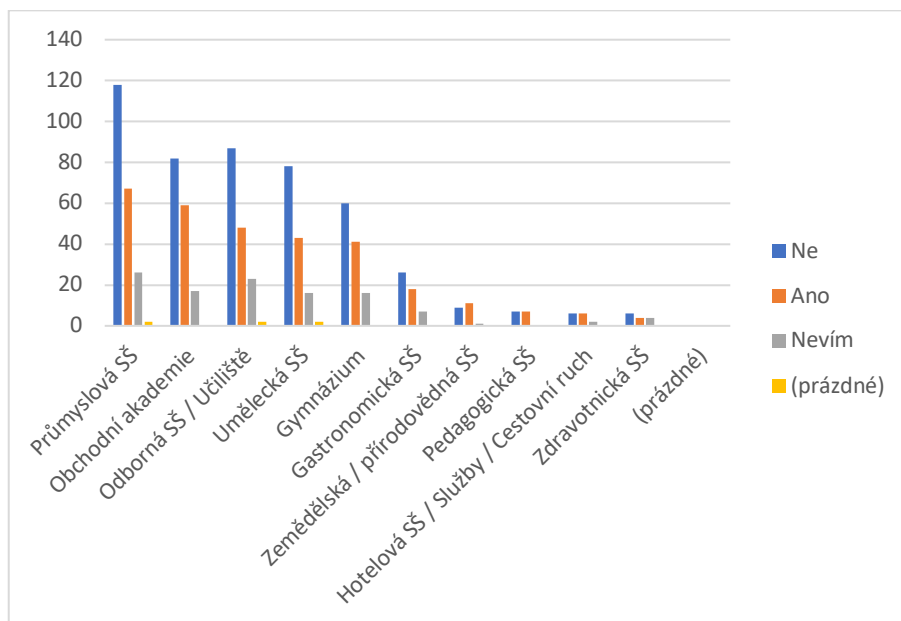

Zdroj: Vlastní zpracování

Komentář ke grafu č. 7: V otázce č. 6 mohli respondenti odpovědět více možnostmi. Jak můžeme vidět, valná většina respondentů odpověděla, že různé typy žádostí přijímá jen od lidí, které zná osobně, tedy v reálném světě. Tento způsob chování považujeme za nejbezpečnější a doporučují ho také odborné publikace.

Na druhém místě se umístila možnost číslo dvě, tedy to, že respondenti přijímají žádosti i od lidí, které znají pouze přes někoho (tzv. kamarád kamaráda), neznají ho tedy osobně. Tuto odpověď zvolilo téměř 60 % respondentů, což můžeme považovat za alarmující a položit si také otázku, proč tomu tak je. Mohlo by to být způsobeno tím, že vzhledem k tomu, že kamarád či kamarádka tuto osobu zná, znamená to, že je tato osoba důvěryhodná a nic nám z její strany nehrozí. To ovšem nemusí být pravda a ke zneužití osobních údajů či k úniku nějakých informací, které slouží jen skutečným přátelům, může klidně dojít. 16 % respondentů zvolilo možnost, že si klidně přidá na sociální síti člověka, kterého nikdy neviděl, ale na základě shodných přátel s kamarádem, mu žádost potvrdí, i když nemá tušení o jeho existenci v reálném světě. Toto chování považujeme již za velmi nebezpečné, stejně tak jako možnost poslední, kterou zvolilo 5,7 % respondentů (53), což lze ale považovat za malé procentní zastoupení.

Graf 8 Sdílení současné polohy

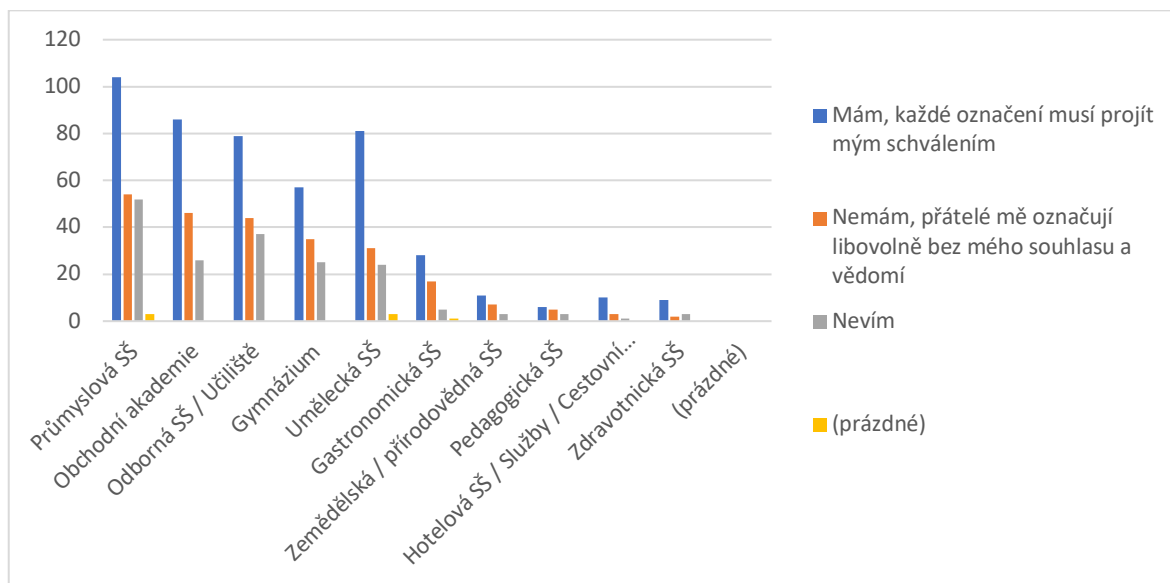

Zdroj: Vlastní zpracování

Komentář ke grafu č. 8: Graf analyzuje odpovědi respondentů na otázku č. 11: „Máte na svém mobilním telefonu aktivní funkci „sdílení současné polohy“? Jak již bylo řečeno v kapitole 4.1.2.1, informace o tom, kde se osoba momentálně nachází, respektive má zapnutou na svém mobilní telefonu funkci „současná poloha“, na základě které lze danou osobu vyhledat, je velmi nebezpečné, z důvodů vymezených ve zmíněné kapitole. Proto otázka v dotazníkovém šetření byla zaměřena i na tuto problematiku nebezpečného chování na internetu, aby bylo zjištěno, zda respondenti volně tuto informaci sdílí.

Jak můžeme vidět v grafu, převažuje odpověď ne, a to téměř u všech zkoumaných středních škol, což je známka bezpečného chování. Odpověď ano převažuje opět u studentů zemědělských / přírodovědných středních škol a vyrovnané odpovědi vidíme u hotelových a pedagogických středních škol. Odpověď „ano“ se však ve všech případech velmi přibližuje hranici odpovědi „ne“, což můžeme považovat za alarmující, jelikož tuto odpověď zvolilo 312 respondentů z 941, takže zhruba $\frac{1}{3}$ a to rozhodně není málo. $\frac{1}{3}$ respondentů se tedy v tomto případě chová velmi nebezpečně. 12,4 % respondentů si neuvědomuje, jestli má nebo nemá tuto funkci aktivní a označili odpověď „nevím“. I to můžeme považovat za nebezpečné, jelikož každý by si měl být vědom toho, jestli ho někdo může sledovat a co může udělat pro to, aby se to nestalo.

Graf 9 Označování fotografií přáteli

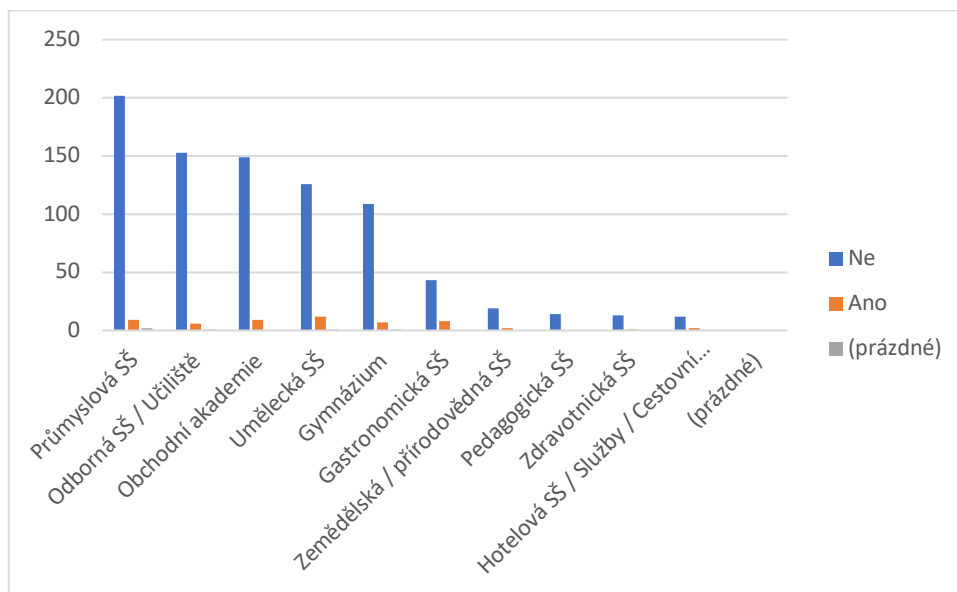
Zdroj: Vlastní zpracování

Komentář ke grafu č. 9: Otázka č. 12 se respondentů tázala, jestli mají nebo nemají pod kontrolou označování sebe sama na fotografiích svých přátel. Tedy jestli je mohou označovat libovolně bez jejich schválení, nebo označení musí potvrdit. Proč je to tak důležité a proč byla nutnost tuto otázku respondentům položit, detailně analyzuje kapitola 4.1.2.1 a tento komentář se důvody a následky více zabývat nebude.

V tomto grafu můžeme vidět, že u každého typu střední školy převažuje odpověď „Mám, každé označení musí projít mým schválením“, což je známka bezpečného způsobu chování. Tuto odpověď zvolilo 52,8 % respondentů. U pedagogické střední školy jsou odpovědi téměř vyrovnané. Odpověď „nemám...“ zvolilo necelých 28 % dotazovaných, tedy 254 z 923 odpovědí, jelikož někteří na tuto otázku neodpověděli. Téměř 30 % respondentů tedy lze zařadit do skupiny vyznačující se chováním velmi nebezpečným.

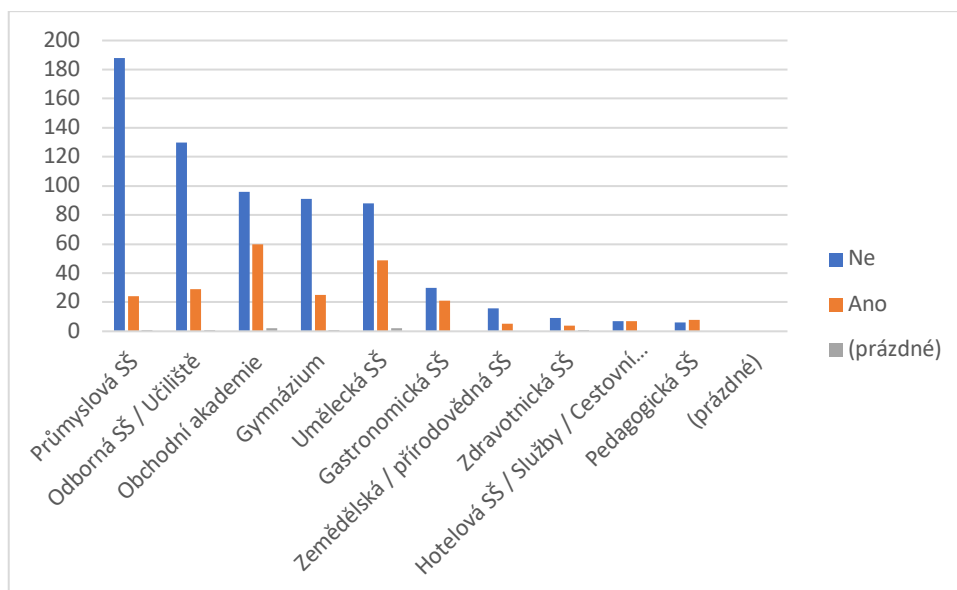
Následně budou srovnány a analyzovány dva grafy (Graf č. 10 a Graf č. 11).

Graf 10 Zveřejnění intimní fotografie na profilu

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 11 Zaslání intimní fotografie přes soukromou zprávu

Zdroj: Vlastní zpracování

Komentář ke grafu č. 10, ke grafu č. 11 a jejich srovnání: Následující grafy jsou odrazem odpovědí na relativně stejné, ale zároveň odlišné otázky. Graf č. 10 odráží odpovědi respondentů na otázku, zda někdy zveřejnili na svém profilu na sociální síti fotografii, která je intimního charakteru. Graf č. 11 se naopak zabývá tím, jestli takto laděnou fotografii respondenti někdy poslali někomu jinému do soukromé zprávy. Jak můžeme vidět, graf č.

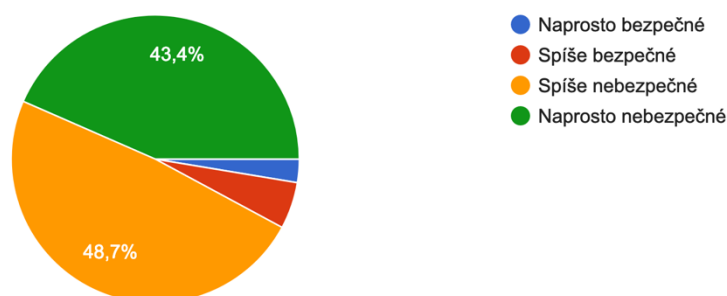
10 se vyznačuje téměř z 94 % odpovědí „ne“, kdežto u grafu č. 11 už to není tak jednoznačné. Odpověď „ne“, zde, u této otázky, zvolilo o 20 % méně respondentů než v případě grafu č. 10. U studentů pedagogické školy můžeme vidět dokonce zcela opačnou situaci, kdy v grafu č. 10 není v případě těchto studentů žádná odpověď „ano“, ale v případě grafu č. 11 naopak odpověď „ano“ převažuje. Téměř stejně je tomu tak v případě škol hotelových. Největší skok v odpovědích „ano“ na obě položené otázky můžeme vidět v případě obchodních akademií a uměleckých středních škol.

Dotazník se také tázal respondentů, a to v otázce č. 22, jak vnímají zasílání a zveřejňování takových intimně laděných fotografií. Odpovědi jsou následující:

Graf 12 Vnímání (ne)bezpečnosti zasílání a zveřejňování intimních fotografií

22. Zasílání a zveřejňování intimně laděných fotografií vnímáte jako:

916 odpovědí

Zdroj: Vlastní zpracování

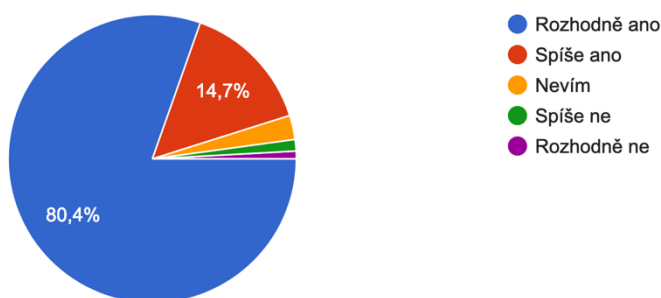
Komentář ke grafu č. 12: Jak můžeme vidět, respondenti vnímají zasílání a zveřejňování intimně laděných fotografií jako naprostě nebo spíše nebezpečné (92,1 % respondentů), paradoxem tedy je, že i přes to to dělají. Důvodem toho, že respondenti mnohem častěji zasílají takto laděné fotografie přes soukromou zprávu je pravděpodobně fakt, že mají pocit, že tuto fotografii vidí jen ten, komu je poslána, ale z výše vymezeného (kapitola 3.4 a 4.1.2.1) již víme, že tomu tak není, a co se jednou dostane do prostřední internetu, už nikdy nemusí zmizet. Respondenti pravděpodobně vnímají zasílání intimně laděných fotografií přes soukromou zprávu jako bezpečnější než samotné zveřejnění na profilu, což dokazují jejich odpovědi, ale zároveň to popírá graf č.13, který odráží odpovědi na otázku, jestli si respondenti uvědomují možnost snadného zneužití takové fotografie, když

se dostane do prostřední internetu. Jejich odpovědi jsou z 95 %, že si tuto skutečností uvědomují a jsou si jí vědomi.

Graf 13 Zneužití intimní fotografie v prostředí internetu

24. Uvědomujete si možnost snadného zneužití intimní fotografie, pokud se dostane do prostředí internetu?

924 odpovědí

Zdroj: Vlastní zpracování

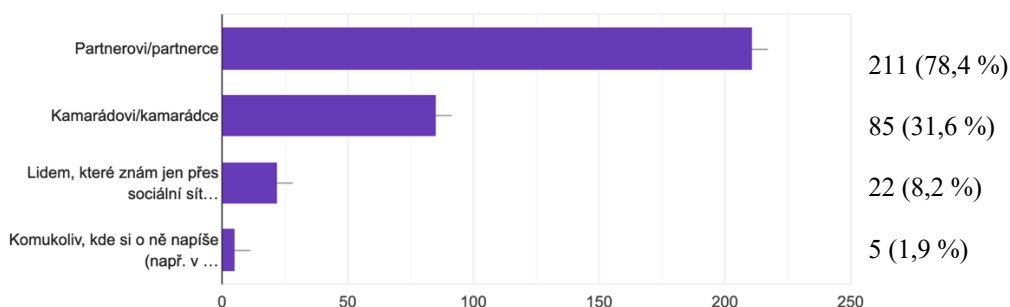
Závěrem této analýzy je tedy fakt, že respondenti jsou si vědomi toho, že intimně laděné fotografie zveřejněné či poslané do světa sociálních sítí a internetu jsou lehce zneužitelné a také toto chování považují za nebezpečné, ale přesto přes 30 % respondentů takové fotografie zveřejňuje nebo je zasílá do soukromé zprávy, což považujeme za velmi nebezpečné chování.

V příloze (kapitola 8.2) je pro zajímavost uveden rozpad odpovědí na otázky 15, 16, 22 a 24 a jejich vzájemná kombinace (Graf č. 42, 43, 44 a 45).

Graf 14 Adresáti intimně laděných fotografií

17. Pokud jste na předchozí otázku odpověděl/a ANO, komu takové fotografie zasíláte či jste v minulosti zaslal/a? (vyberte 1 nebo více správných odpovědí)

269 odpovědí

Zdroj: Vlastní zpracování

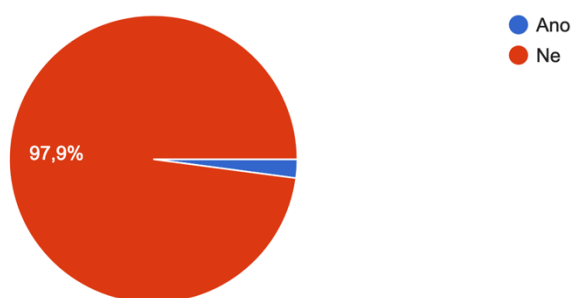
Komentář ke grafu č. 14: Respondenti byli také dotazováni, komu takové intimně laděné fotografie přes soukromé zprávy zasílají. Odpověď byla požadována jen v případě, že respondent odpověděl na otázku č. 16 „ano“. Nejčastěji se tedy jedná o partnera nebo partnerku, což pravděpodobně souvisí s fenoménem dnešní doby, a tím je sexting, detailně analyzovaný v kapitole 3.4.4. V případě zasílání intimně laděných fotografií přes sociální síť nelze hovořit o bezpečném chování, ať už se jedná o jakéhokoliv adresáta, proto i zasílání takových fotografií partnerovi nebo partnerce považujeme za nebezpečné.

Nejčastějším způsobem zasílání takových fotografií (otázka č. 18) byly právě sociální síť. Tuto možnost zvolilo 89,8 % dotazovaných.

Graf 15 Zveřejnění vlastní intimní fotografie jiným člověkem

19. Stalo se Vám někdy, že došlo ke zveřejnění Vaší intimní fotografie, která měla sloužit jen pro soukromé účely (např. jste ji poslali partnerovi z d...ní“ vašeho vztahu a on ji následně zveřejnil apod.)?

859 odpovědí

Zdroj: Vlastní zpracování

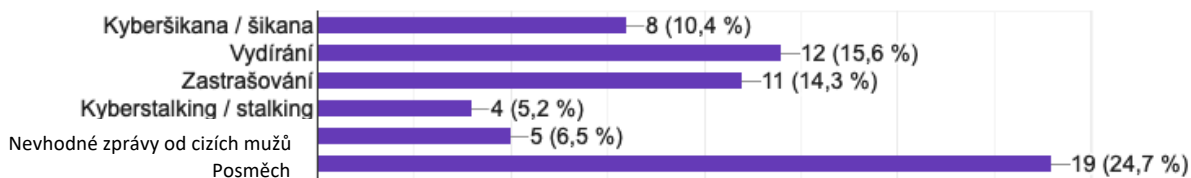
Komentář ke grafu č. 15: Pro zajímavost byly respondenti také dotazováni, zda se někdy setkali s tím, že by se jejich vlastní intimně laděná fotografie dostala do prostředí internetu (např. ji tam umístil partner po rozchodu atd.). Velmi pozitivně můžeme hodnotit výsledek této otázky, jelikož necelých 98 % se s touto situací osobně nesešlo a nikdy k ní nedošlo. Zveřejnění takové fotografie, jak již bylo výše řečeno, může mít na dítě a adolescenta velmi negativní dopad, který může ústít např. v psychické problémy, strach a v nejhorších případech i v sebevraždu.

Graf 16 Důsledky zveřejnění intimní fotografie

20. Pokud jste na předchozí otázku odpověděl/a ANO, co bylo důsledkem tohoto zveřejnění? (pokud bylo důsledků více, vyberte více odpovědí)

77 odpovědí

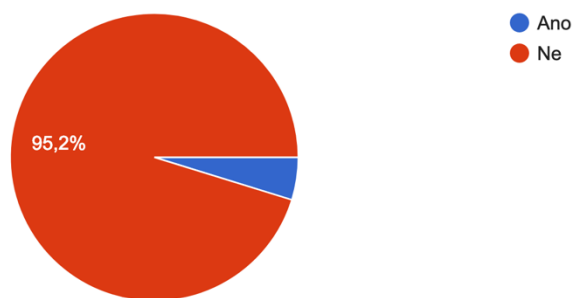
Zdroj: Vlastní zpracování

Komentář ke grafu č. 16: Související otázkou je také otázka č. 20, která se respondentů, jež odpověděli na otázku č. 19 „ano“ ptala, co bylo důsledkem zveřejnění takové fotografie na internetu či na sociální síti. Nejvíce respondentů uvedlo odpověď posměch, dále vydírání, zastrašování, ale také kyberšikana (kapitola 3.4.3) a kyberstalking (3.4.1). Studenti mohli také zvolit odpověď „vlastní“ – v těchto odpovědích se nejčastěji opakovalo, že k této situaci nikdy nedošlo, proto jsou v grafu uvedeny jen odpovědi zvolené autorkou práce.

Graf 17 Zveřejnění intimní fotografie jiného člověka

23. Zveřejnil/a jste někdy osobně něčí intimně laděnou fotografii (např. fotografii Vašeho partnera) či jste takovou fotografii šířil/a po internetu?

920 odpovědí

Zdroj: Vlastní zpracování

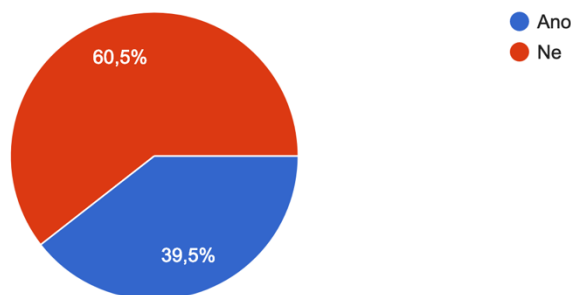
Komentář ke grafu č. 17: Respondenti byli dotazováni na to, zda někdo někdy zveřejnil na sociální síti jejich vlastní intimní fotografii. Touto otázkou se již zabýval graf č. 15. Následující graf sleduje situaci z opačného úhlu pohledu, tedy zda sami respondenti

zveřejnili něčí fotografii, která je intimního charakteru, nebo zda takovou fotografii šířili po internetu (tedy zda ji sdíleli, preposílali atd.). Jak již bylo vymezeno v teoretické části diplomové práce, je šíření takové fotografie, a obecně šíření podoby jiné osoby bez jejího souhlasu zásah do osobnosti člověka. Takového zásahu se, pravděpodobně nevědomky, dopustilo i 4,8 % respondentů. I takové chování je možno považovat za nebezpečné, jelikož tomu, kdo takové fotografie šíří, hrozí, v případě, že to oběť nebo postižená osoba nenechá jen tak, občanskoprávní spor, popřípadě i trestní stíhání za příslušný trestný čin.

Graf 18 Víte, co je to kybergrooming?

25. Víte, co je to kybergrooming?

920 odpovědí

Zdroj: Vlastní zpracování

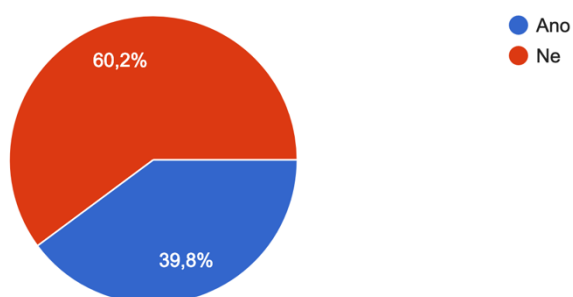
Komentář ke grafu č. 18: Jak již bylo zmíněno v kapitole 3.4.2, kybergrooming je jedním z nejnebezpečnějších fenoménů dnešní doby a týká se jak dětí, tak adolescentů. Odborné publikace se této problematice velmi hloubkově věnují a je také spojována s bezpečným a nebezpečným chováním na internetu, respektive pravidly, jak se chovat, aby dítě či adolescent nespádl do pastí kybergroomera. Jelikož se jedná o situaci, která je dětem pohybujícím se na internetu velmi dobře známá, ale odborný název by nemusel být tak jasný, byl předmět otázky č. 25 jasný: „*Víte, co je to kybergrooming?*“ Alarmující červená část koláčového grafu nám říká, že 60,5 % respondentů neví, co to kybergrooming je, což je opravdu dost, vzhledem k tomu, jak nebezpečný je a jaké může působit následky (více kapitola 3.4.2.). Paradoxem je, že i když 60,5 % respondentů neví, co to kybergrooming je, tak se s ním ve skutečnosti téměř 40 % respondentů osobně setkalo (viz. graf č. 19). Předpokládáme, že těchto 40 % respondentů ví, co to kybergrooming je, což dokládá graf č. 18 (= 40 % respondentů ví, co to je kybergrooming a zároveň se s ním 40 % setkalo). Alarmující na tom je také to, že když respondenti neví, co to kybergrooming je, nedokážou

ho pravděpodobně také rozeznat v situaci, kdy na ně kybergroomer „útočí“ a pravděpodobně ani neví, jak se takovému útoku bránit. V takovém případě mohou hrozit velmi vážné následky a situace může být pro dítě nebo adolescenta velmi nebezpečná. V takové situaci je velmi důležitá role rodičů, kteří by měli vědět, s kým dítě přes sociální síť komunikuje, a především také to, s kým se stýká v reálném světě, nebo se hodlá stýkat.

Graf 19 Požadavek osobní schůzky

26. Setkali jste se někdy na sociální síti s cizím člověkem, který po Vás požadoval osobní schůzku a nikdy předtím jste se neviděli?

926 odpovědí

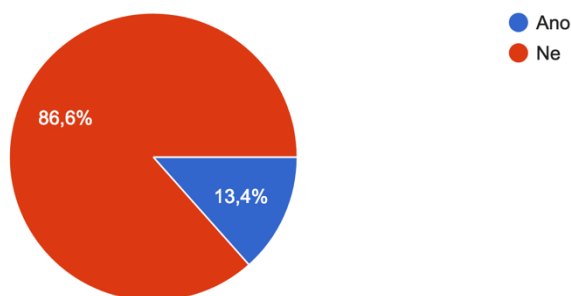

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 20 Schůzka s neznámým člověkem

27. Pokud jste na předchozí otázku odpověděl/a ANO, šel/šla jste na tuto schůzku?

469 odpovědí

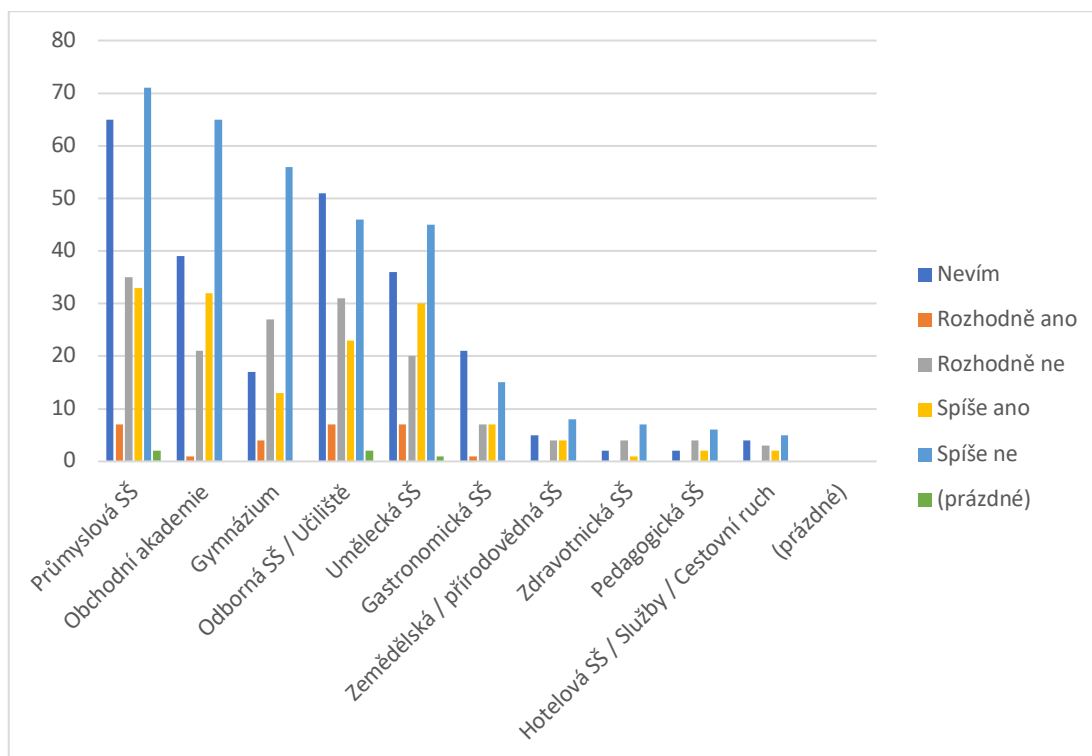

Zdroj: Vlastní zpracování

Komentář ke grafu č. 20: V návaznosti na otázku č. 26, 13,4 % respondentů šlo na schůzku s neznámou osobou. Takové chování je možno považovat za velmi nebezpečné. Ne vždy se samozřejmě stane, že se dítě nebo adolescent stane obětí kybergroomera, ale jak již

bylo několikrát řečeno, nikdy nevíme, kdo je na druhé straně, ať už vystupuje jako kdokoliv, třeba jako potenciální kamarádka. Proto je třeba být obezřetný a nevěřit nikomu, koho neznáme osobně.

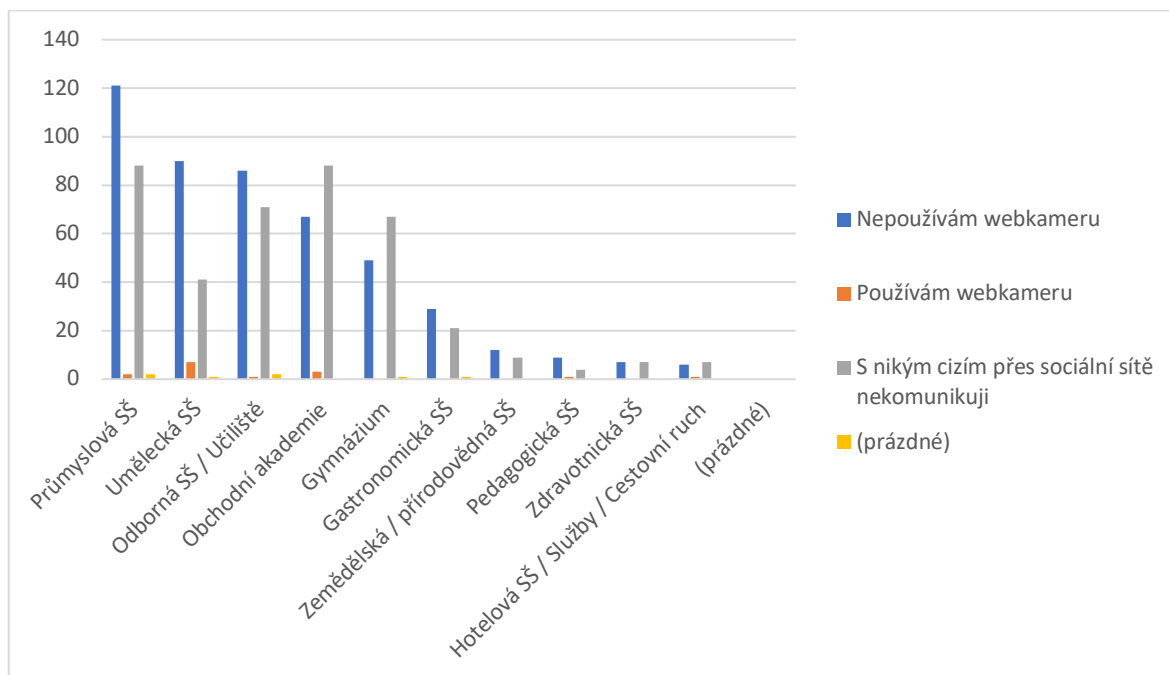
Graf 21 Schůzka s osobou známou jen přes sociální síť

Zdroj: Vlastní zpracování

Komentář ke grafu č. 21: V grafu č. 21 vidíme „mezioborové“ srovnání odpovědí na otázku, zda by respondenti šli na schůzku s osobu, kterou znají pouze a jen přes sociální síť a nikdy se s ní neviděli (otázka č. 28). Jak můžeme vidět, převažuje odpověď „spíše ne“. Tuto odpověď můžeme bezpochyby chápat tak, že by respondent přemýšlel nad tím, jestli se s danou osobu sejít nebo ne, stejně tak odpověď „spíše ano“ nebo „nevím“, které mají v grafu také početné zastoupení. Takové chování je možno považovat za spíše nebezpečné, jelikož respondent úplně přesně neví, zda by na schůzku šel, nebo ne. Znakem bezpečného chování je odpověď „rozhodně ne“, která tvoří „pouhých“ 36 % z celkového počtu odeslaných odpovědí. Za bezpečně se chovající respondenty v tomto případě považujeme pouze ty, kteří odpověděli „rozhodně ne“. Pozitivní je, že nepřevažuje odpověď „rozhodně ano“ – tuto odpověď zvolilo 3 % respondentů a ty považujeme za osoby chovající se na internetu velmi nebezpečně.

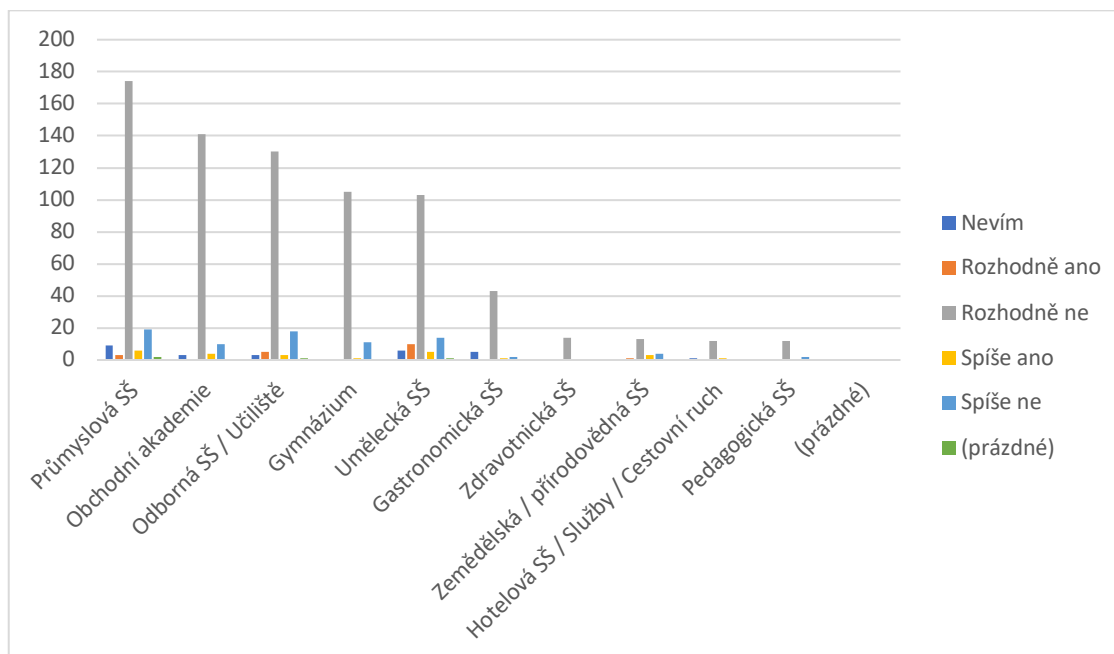
Graf 22 Použití webkamery

Zdroj: Vlastní zpracování

Komentář ke grafu č. 22: Podle kapitoly 4.1.2.1 je za nebezpečné chování na internetu považováno použití webkamery při komunikaci s neznámým člověkem. Proto byla do dotazníku zvolena i otázka č. 29, která se této problematiky týká. Odpovědi „nepoužívám webkameru“ a „používám webkameru“ se vztahují k tomu, že daná osoba na sociální síti komunikuje s neznámými lidmi, proto byla zvolena i třetí možnost odpovědi, a to „s nikým cizím přes sociální sítě nekomunikuji“. V případě zvolení této možnosti považujeme chování respondentů za bezpečné. Jak můžeme vidět, u respondentů z průmyslových, uměleckých, odborných, gastronomických zemědělských a přírodovědných a pedagogických je nejčastější odpovědí „nepoužívám web kameru“, což ovšem neznamená, že se respondenti chovají bezpečně. Znamená to, že jim nevadí komunikovat s neznámým člověkem a když tak činí, webkameru mají vypnutou. Toto chování považujeme za spíše nebezpečné až velmi nebezpečné, jelikož komunikace s neznámým člověkem na internetu je velmi nebezpečná sama o sobě. Varianta „s nikým cizím nekomunikuji“ převažuje u studentů obchodních akademií, gymnázií a hotelových středních škol. Tito respondenti se tedy chovají bezpečně. Nejvíce možností „používám webkameru“ zvolili studenti uměleckých středních škol. Takové chování považujeme za velmi nebezpečné. Nejnebezpečněji se tedy v tomto případě chovají studenti uměleckých středních škol.

Graf 23 Přijetí peněz za intimní fotografie

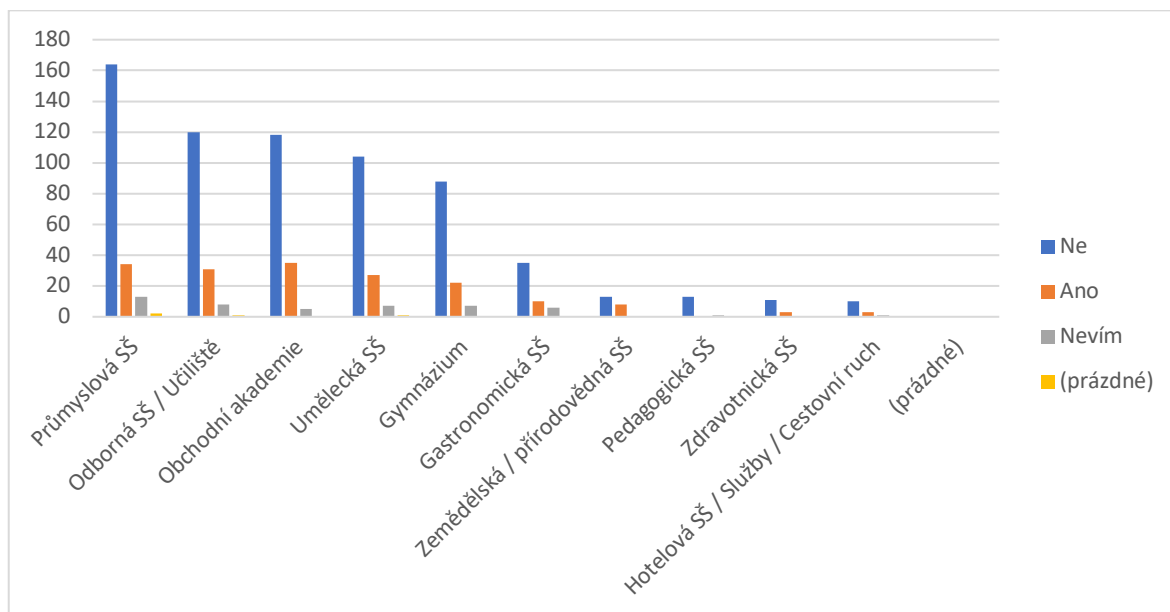

Zdroj: Vlastní zpracování

Komentář ke grafu č. 23: Za nebezpečný způsob chování považujeme také přijímání darů a peněžních obnosů od neznámých lidí, např. za poslání intimní fotografie apod. Za účelem zjištění (ne)bezpečnosti chování respondentů na sociálních sítích byla položena i otázka týkající se této problematiky (otázka č. 30). Tento problém byl také zachycen v již několikrát zmiňovaném filmu „V Síti“. ²⁵¹ Jak můžeme vidět v grafu, ve všech kategoriích respondentů převažuje jednoznačně odpověď „rozhodně ne“, což je známka zcela bezpečného chování. Odpověď „rozhodně ano“ a „spíše ano“ je výrazná u respondentů uměleckých středních škol, obdobně jako používání webkamery v grafu č. 22. Z toho lze vyvodit závěr, že nejnebezpečněji se v tomto případě chovají právě studenti uměleckých škol.

²⁵¹ V Síti. [dokumentární film]. Režie: Vít KLUSÁK, Barbora CHALUPOVÁ, Česká republika: Česká televize, 2020.

Graf 24 Sdělení hesla jiné osobě

Zdroj: Vlastní zpracování

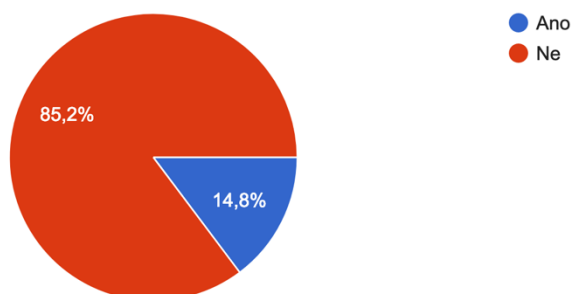
Komentář ke grafu č. 24: Sdělení hesla jiné osobě považujeme také za velmi nebezpečný způsob chování, jak již bylo řečeno v kapitole 4.1.2.1. Pokud někdo zneužije důvěry jiného a použije jeho heslo k tomu, aby se dostal, mimo jiné, i na jeho sociální síť, mimo krádež identity či zesměšňování oběti vystupováním pod jejím jménem to může mít další vážné následky.

Respondenti byli dotazováni, zda někomu někdy své heslo k sociální síti sdělili. 75,6 % odpovědělo, že ne, necelých 20 % zvolilo odpověď „ano“ a 5,2 % respondentů zvolilo odpověď „nevím“. Nejvíce respondentů, jenž své heslo sdělili jiné osobě, je z obchodní akademie. Značné počty těchto odpovědí však pozorujeme i v případě průmyslových, odborných a uměleckých středních škol. Téměř 20 % respondentů se tedy v tomto případě chová velmi nebezpečně, převažuje však chování bezpečné, jelikož $\frac{3}{4}$ respondentů své heslo nikdy nikomu nesdělili.

Graf 25 Proniknutí na účet sociální sítě

33. Stalo se Vám někdy, že jiná osoba pronikla na Váš účet a vystupovala pod Vaším jménem?(např. psala Vaším přátelům, veřejně Vás zesměšňovala, přidávala Vás do nevhodných skupin apod.)

922 odpovědí

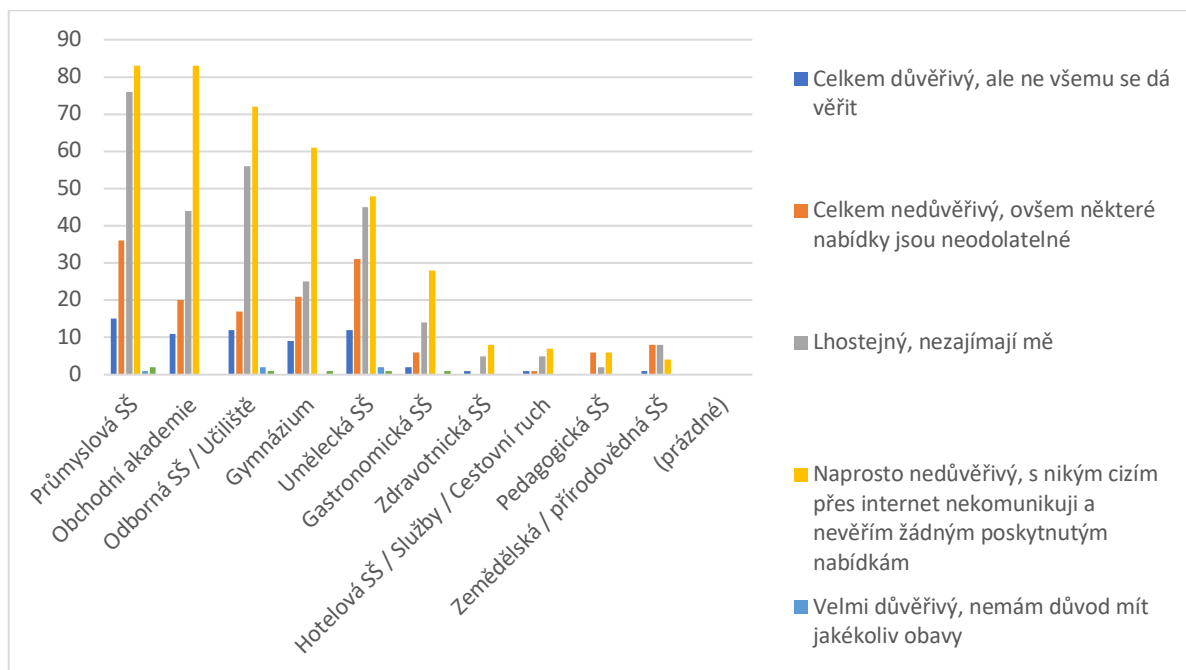

Zdroj: Vlastní zpracování

Komentář ke grafu č. 25: V souvislosti s otázkou č. 32, která se tázala na sdělení hesla jiné osobě, byla položena i otázka č. 33, která se tázala respondentů, zda někdo někdy pronikl na účet respondenta a vystupoval jeho jménem. Z grafu je patrné, že se s touto situací nesetkalo 85, 2 % respondentů, což relativně odpovídá grafu č. 24, tedy skutečnosti, že se respondenti s touto situací nesetkali právě z toho důvodu, že nikdy nikomu své heslo nesdělili. Respondenti, jež zvolili odpověď „ano“ se mohli stát obětí proniknutí na účet z toho důvodu, že někomu své heslo sdělili a ten dotyčný toho následně zneužil, popřípadě měli heslo zvolené jako velmi slabé a bylo snadné ho uhodnout.

Graf 26 Nabídky na internetu a postoj respondentů k nim

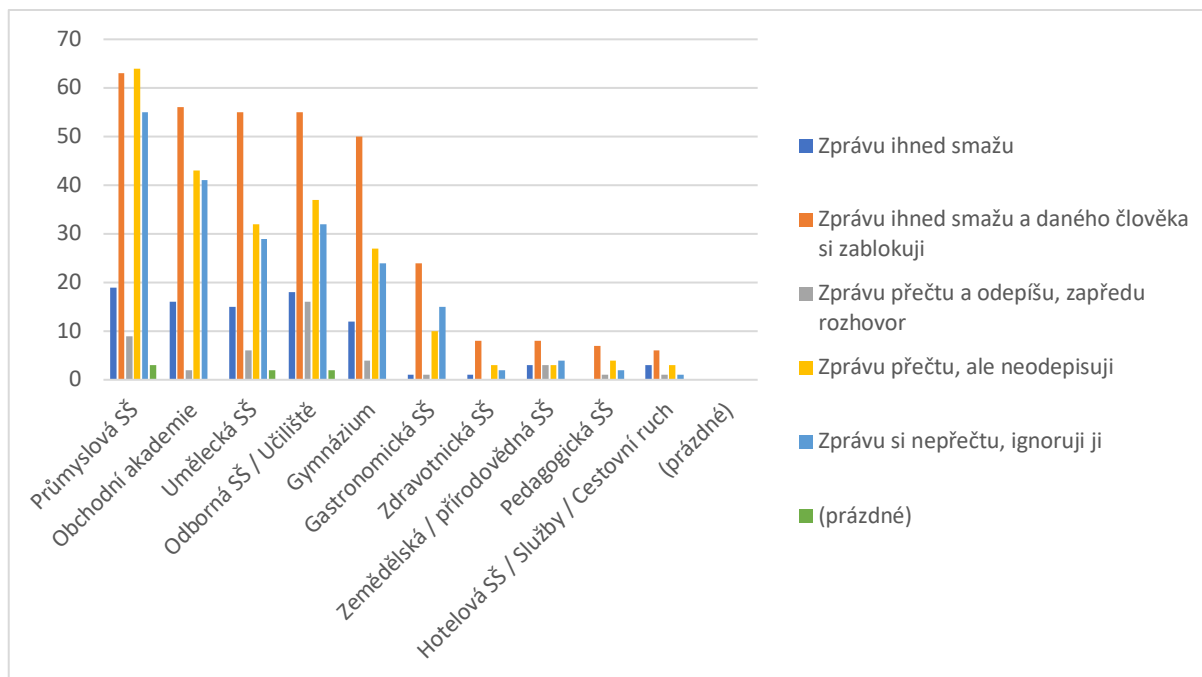
Zdroj: Vlastní zpracování

Komentář ke grafu č. 26: Za nebezpečný způsob chování na internetu je dle odborných publikací považováno také to, že je člověk, resp. dítě nebo adolescent, příliš důvěřivý k lidem na něm, popřípadě důvěřuje jimi nabízeným příležitostem a nabídkám. Jak již bylo řečeno, na internetu je třeba důvěřovat jen věrohodným a osvědčeným nabídkám, nabídkám z relevantních internetových stránek či osvědčených webů, ale nikoliv lidem, které poznáme přes chatovací místnost či sociální síť. Otázka č. 37 dotazníku, která se táže na postoj dotazovaných k nabídkám na internetu, se váže na otázku č. 30, tedy zda by respondenti přijali větší obnos peněz za posláním vlastní intimní fotografie. Takovou situaci můžeme bezesporu považovat za poskytnutou nabídku.

Jak můžeme vidět v grafu, takové typy nabídek jsou respondentům z většiny lhostejné a nezajímají je, popřípadě jsou k takovým nabídkám naprosto nedůvěřiví, což považujeme za zcela bezpečný způsob chování. 16,5 % respondentů odpovědělo, že jsou k takovému typu nabídek nedůvěřiví, ale některým nabídkám se odolat nedá. V takovém případě by se asi jednalo o situaci, kdy druhá strana poskytne za konkrétní činnost nebo věc velký obnos peněz, což je lákavé bezesporu jak pro zkoumanou věkovou kategorii, tak i pro řadu dospělých. Nejvíce důvěřiví jsou studenti z průmyslových, odborných a uměleckých středních škol, dále z gymnázií a obchodních akademií. Odpověď, která vypovídá o zcela

nebezpečném způsobu chování na internetu, tedy možnost „naprosto důvěřivý“, se v odpovědích téměř nevyskytuje – pouhých 0,5 % respondentů.

Graf 27 Reakce respondentů na zprávu

Zdroj: Vlastní zpracování

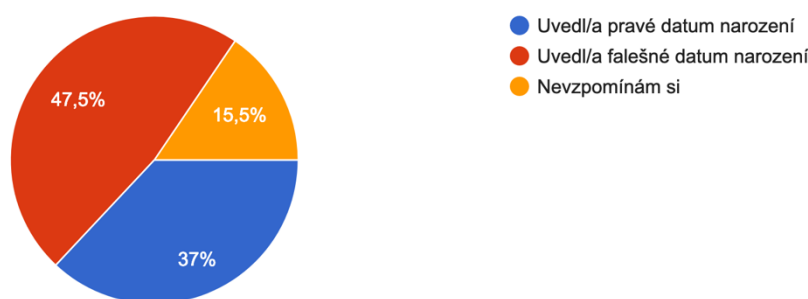
Komentář ke grafu č. 27: Na základě kapitoly 4.1.2.1, která se věnuje nebezpečnému chování na internetu z pohledu několika odborných literárních pramenů, je za nebezpečný způsob chování na internetu považováno také to, že se daná osoba nechá vtáhnout do konverzace s osobou, s kterou ani komunikovat nechce. Tato osoba si většinou svou „oběť“ vyhledá na internetu a napíše jí soukromou zprávu. Budoucí oběť pod tlakem zvědavosti zprávu otevře a už to může být znakem pro pachatele, že má daná osoba zájem si chatovat nebo jakkoliv jinak komunikovat. Proto byla respondentům položena otázka, jak by reagovali, kdyby jim přišla zpráva od neznámého člověka, která by začínala slovy „Ahojky broučku“, tedy velmi intimní a osobní oslovení, které se používá například mezi partnery. Za bezpečný způsob chování považujeme odpověď, že příjemce takové zprávy danou zprávu ihned smaže a daného člověka si zablokuje, popřípadě si zprávu nepřečte a ignoruje ji. Tuto kombinaci možností zvolilo necelých 70 % respondentů, čemuž odpovídá také složení grafu. Za „spíše nebezpečné“ lze považovat chování, kdy daná osoba zprávu přečte, ale neodepíše. V takovém případě to může být znamení pro pisatele, že daná osoba

je nějakým způsobem aktivní na dané sociální síti a může ji kontaktovat dál a dál. V nejhorším případě může tato situace vyústit až v kyberstalking (kapitola 3.4.1). Nebezpečně se v tomto případě chová 5 % respondentů, kteří zvolili možnost okamžitého odepsání pisateli a zapředení rozhovoru. Tuto možnost zvolilo nejvíce respondentů z odborné střední školy / učiliště.

Graf 28 Datum narození při zakládání sociální sítě

31. Při zakládání sociální sítě, která je omezena věkem (např. Facebook) jsem:

922 odpovědí

Zdroj: Vlastní zpracování

Komentář ke grafu č. 28: Některé sociální sítě jsou omezeny věkem, tedy nutností uvést při registraci datum narození. To ovšem budoucí uživatelé, kteří stanovenou věkovou hranici nesplňují, mohou lehce obejít tak, že uvedou falešné datum narození, jelikož pravost není systémem nijak kontrolována. Takové jednání považujeme za nebezpečné, jelikož, jak již bylo zmíněno v kapitole 4.1.2.1, jsou některé sociální sítě omezeny věkem z toho důvodu, že obsah na nich není nižším věkovým kategoriím přizpůsoben. Proto právě uvedení falešného data narození považujeme za nebezpečné a respondenti byli na to také tázáni.

Výsledkem je, že téměř 50 % respondentů při zakládání sociální sítě uvedlo falešné datum narození a vstoupili tak do prostředí, které jim není šité na míru a představuje pro ně potenciální nebezpečí. 50 % respondentů se tedy chová nebezpečně.

Jak již bylo řečeno, někteří jedinci jdou nebezpečí, které na internetu číhá, sami naproti, a to je právě tato situace. Proto je třeba při zakládání sociální sítě nelhat, a stejně tak nelhat o svém věku při návštěvách webových stránek s obsahem, který je určen pro konkrétní věkové kategorie. To zdůrazňují také odborné publikace a literatura, na základě které byl sestaven dotazník.

Výše vymezené grafy se věnovaly především první části stanoveného cíle diplomové práce, tedy tomu, jestli se adolescenti, resp. studenti středních škol Zlínského kraje, chovají v prostředí sociálních sítí bezpečně či nebezpečně. Závěry z analýzy jednotlivých grafů a příslušných otázek z dotazníkového šetření budou shrnuty v kapitole 4.1.9.

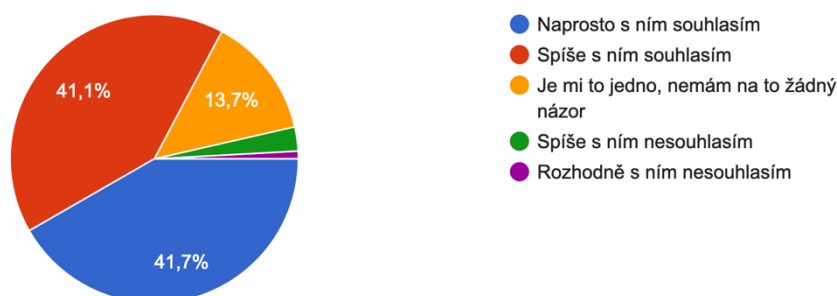
Následující grafy budou zaměřeny na druhou část stanoveného cíle dotazníkového šetření, a to cíl zjistit, zda jsou si respondenti takového jednání ve vztahu k ochraně osobnosti vědomi. Závěry z analýzy těchto následujících grafů a k nim příslušných otázek z dotazníkového šetření budou rovněž shrnuty v kapitole 4.1.9.

Posouzení vnímání (ne)bezpečnosti chování respondentů na sociálních sítích ve vztahu k ochraně osobnosti:

Graf 29 Názor respondentů na zneužitelnost osobních údajů

10. Jak vnímáte názor, že by osobní údaje neměly být zveřejňovány, jelikož může dojít k jejich zneužití?

923 odpovědí

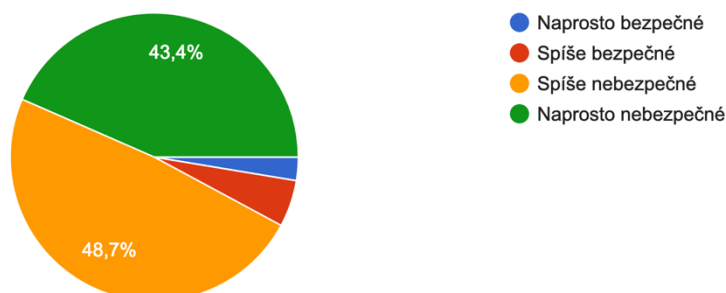
Zdroj: Vlastní zpracování

Komentář ke grafu č. 29: S ochranou osobnosti bezesporu souvisí i ochrana osobních údajů. Proto, za účelem posouzení vnímání (ne)bezpečnosti chování respondentů na sociálních sítích ve vztahu k ochraně osobnosti, byli respondenti tázáni, zda souhlasí s všeobecně uznávaným názorem, že osobní údaje jsou lehce zneužitelné, a tudíž by neměly být komukoliv zveřejňovány. 82,8 % respondentů s tímto názorem naprosto nebo spíše souhlasí, z čehož lze vyvodit závěr, že si jsou vědomi toho, že by neměli zveřejňovat žádný osobní údaj osobám, které dobře neznají a neví, co od nich mohou očekávat. Většina respondentů odpovídajících na tuto otázku si tedy je vědoma nebezpečnosti zveřejňování osobních údajů a s tím souvisejících následků.

Graf 30 (Ne)bezpečnost zasilání intimní fotografie

22. Zasilání a zveřejňování intimně laděných fotografií vnímáte jako:

916 odpovědí

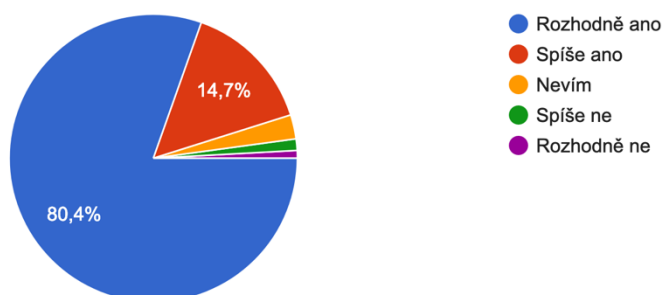
Zdroj: Vlastní zpracování

Komentář ke grafu č. 30: Tato otázka již byla zmíněna výše v souvislosti s posouzením (ne)bezpečnosti chování respondentů v prostředí sociálních sítí a bezesporu ji lze zařadit i do této části diplomové práce. Opět byli respondenti tázáni na vnímání (ne)bezpečnosti nějaké činnosti na internetu, zde se konkrétně jednalo o zasilání či zveřejňování intimně laděných fotografií. Jak můžeme vidět, přes 90 % respondentů vnímá tuto činnost spíše nebo naprosto nebezpečně, z čehož lze vyvodit závěr, že si nebezpečnost takového jednání a chování uvědomují a ví, že by neměli na sociálních sítích jednat takovým způsobem. Jak již bylo výše analyzováno, respondenti si toto riziko bezesporu uvědomují, avšak $\frac{1}{3}$ dotazovaných se podle toho vůbec nechová.

Graf 31 Zneužitelnost intimní fotografie v prostředí internetu

24. Uvědomujete si možnost snadného zneužití intimní fotografie, pokud se dostane do prostředí internetu?

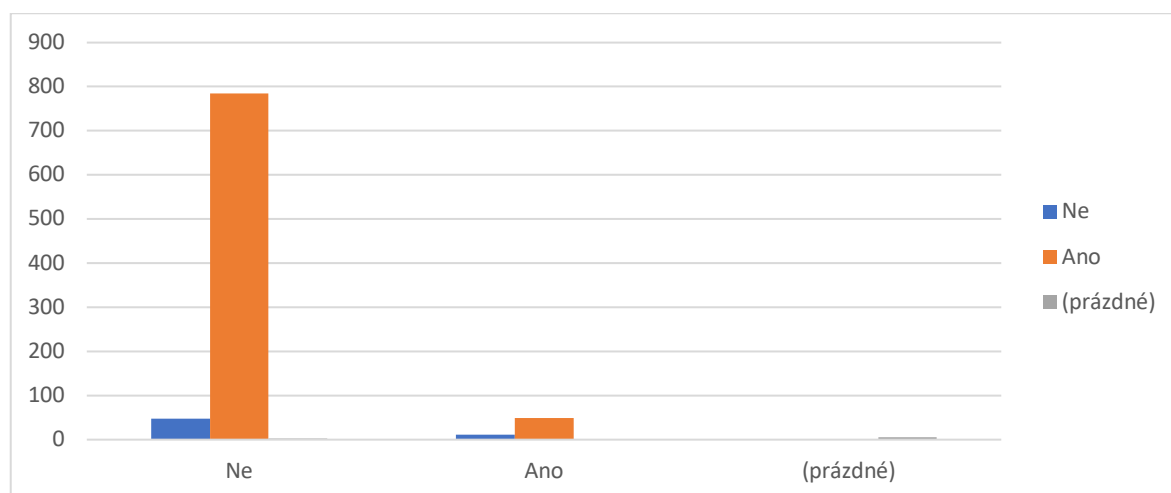
924 odpovědí

Zdroj: Vlastní zpracování

Komentář ke grafu č. 31: Zde, v případě tohoto grafu, je možno tvrdit totéž, co v grafu č. 29. Přes 95 % respondentů si možnost snadného zneužití fotografie uvědomuje nebo spíše uvědomuje, ale jak již bylo řečeno výše, $\frac{1}{3}$ respondentů na tuto skutečnost pravděpodobně vůbec nebere ohled. Procentní zastoupení těch, kteří zvolili možnost rozhodně nebo spíše ne, vůbec neodpovídá skutečnosti, tedy množství respondentů, kteří zasílají nebo zveřejňují své intimní fotografie na sociálních sítích (viz. Graf č. 10 a Graf č. 11). Z tohoto grafu vyplývá, že si respondenti jsou velmi dobře vědomi nebezpečnosti takového jednání.

Graf 32 Porušení práva na ochranu osobnosti šířením pomluvy

Zdroj: Vlastní zpracování

Komentář ke grafu č. 32: Šíření pomluvy je jedním ze způsobů, jak je možné porušit právo na ochranu osobnosti jiného člověka. Jedná se o šíření pomluvy jak v reálném, tak virtuálním světě. Respondenti byli dotazováni, jestli někdy na sociální síti šířili o jiné osobě pomluvu i přes to, že věděli, že se daná skutečnost nezakládá na pravdě (*osa x*) a v následující otázce, zda jsou si vědomi toho, že šířením pomluvy a nepravdivých informací o jiné osobě může dojít k porušení osobnostního práva na ochranu lidské důstojnosti, vážnosti a cti člověka (*osa y*). Graf č. 32 znázorňuje kombinaci odpovědí na tyto dvě otázky.

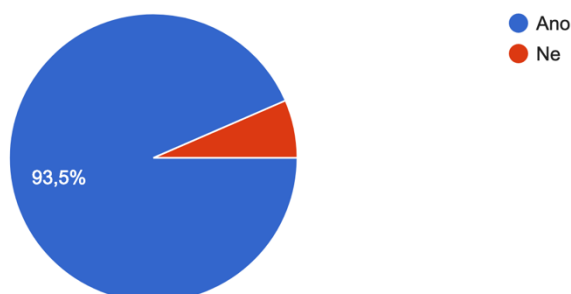
Z grafu vyplývá, že valná většina respondentů nikdy takovou pomluvu o jiné osobě nešířila a zároveň si je vědoma toho, že tím může dojít k porušení práva na ochranu osobnosti. To považujeme za velmi dobrý výsledek, jelikož předpokládáme, že respondenti nešíří takové informace právě z toho důvodu, že za to budou muset nést následky, jelikož poruší něčí právo. Je tedy možno konstatovat, že si 93,5 % respondentů uvědomuje takové

nebezpečné chování ve vztahu k ochraně osobnosti, a proto se tak ani nechová (viz. graf č. 33). Jen zlomek respondentů si takové chování ve vztahu k ochraně osobnosti neuvědomuje. Jedná se o kombinaci odpovědí, kterou můžeme vidět znázorněnou modře nad odpovědí „ano“ na ose x. 49 respondentů zároveň takovou informaci šířilo a bylo si vědomo toho, že může dojít k porušení práva na ochranu lidské cti, vážnosti a důstojnosti.

Graf 33 Pomluva – zasažení do důstojnosti, cti a vážnosti člověka

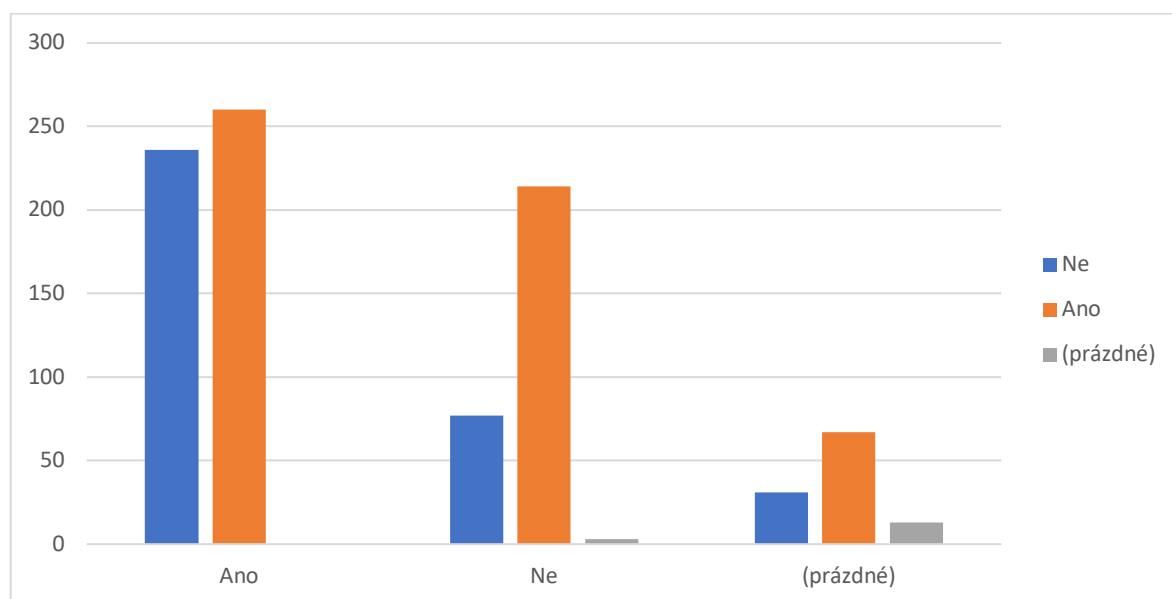
36. Jste si vědom/a toho, že šířením pomluv a nepravdivých informací o jiné osobě může dojít k porušení osobnostního práva na ochranu lidské důstojnosti, cti a vážnosti člověka?

922 odpovědí

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 34 Snímky obrazovky a porušení osobnostního práva

Zdroj: Vlastní zpracování

Komentář ke grafu č. 34: Jedním z předmětů práva na ochranu osobnosti jsou také projevy osobní povahy, v tomto případě se jedná o projevy osobní povahy v prostředí sociálních sítí, tedy převážně v prostředí chatů. Jedním z fenoménů dnešní doby je možnost si na chytrém mobilní telefonu (ale i na noteboocích) pořizovat snímky obrazovky neboli tzv. screenshoty. Na základě komunikace s respondenty, kteří se zúčastnili předvýzkumu a ústně byli tázáni, zda si tyto screenshoty pořizují (především tedy fotografie, které po čase zmizí, konverzace z chatu s jinou osobou apod.), byla tato otázka také zařazena do dotazníkového šetření, jelikož jejich odpověď byla ze 100 % ano.

Graf č. 34 kombinuje odpověď na otázku č. 40, tedy zda respondenti, kteří si takové snímky pořizují (graf č. 35) posílají tyto snímky jiné, tzv. třetí osobě. Tato dat jsou zanesena na *osu x*. Na *ose y* je potom zanesen výsledek odpovědí na otázku č. 41, tedy zda jsou si respondenti vědomi toho, že může dojít k porušení osobnostního práva na ochranu projevů osobní povahy.

Z grafu vyplývá, že nejvíce respondentů zvolilo možnost tzv. „ano, ano“, kdy si pořizují takové snímky obrazovky a zároveň jsou si vědomi toho, že může dojít k porušení práva na ochranu osobnosti, jestliže je pošlou jiné osobě. Zajímavé je, že v případě tohoto grafu je výsledek poněkud rozdílný než v grafu č. 32, který se zabýval šířením pomluvy a téměř jednoznačným vědomím respondentů o tom, že mohou porušit osobnostní právo člověka, a proto takové pomluvy nešíří. V tomto případě je to poněkud jiné. I přes to, že jsou si respondenti z 61,6 % vědomi toho, že mohou porušit osobnostní právo člověka, 63,2 % z nich je stejně i tak posílá jiné osobě. V tomto případě pozitivně hodnotíme množství respondentů, kteří si jsou vědomi možnosti porušení osobnostního práva jiného člověka, ovšem to je zcela zastíněno negativním aspektem, a to je to, že i přes to jsou respondenti ochotni podstoupit toto riziko, a čelit případnému porušení osobnostního práva jiného člověka a nést za to následky.

Negativním výsledkem tohoto porovnání je, že 236 respondentů pořizuje snímky obrazovky a zároveň si není vědomo toho, že jejich zasláním může porušit právo na ochranu osobnosti jiného člověka.

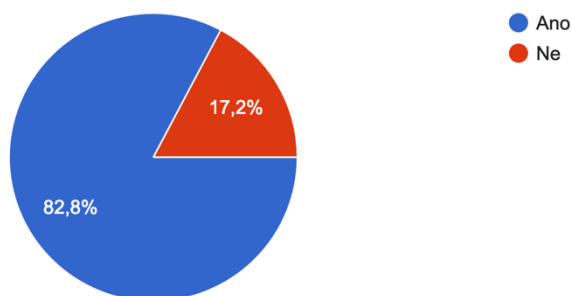
Pozitivně hodnotíme odpovědi „ne“ na ose x, jelikož tyto respondenti takové snímky obrazovky jiným lidem vůbec nezasílají, tudíž ani nemůže dojít k porušení práva na ochranu osobnosti. Z těchto respondentů si $\frac{1}{3}$ uvědomuje možnost porušení osobnostního práva člověka, což hodnotíme pozitivně.

Graf 35 Počet respondentů (ne)pořizujících snímky obrazovky

39. Pořizujete si tzv. „screenshoty“ obrazovky za účelem zachycení nějaké informace z konverzace v chatu s jinou osobou?

922 odpovědí

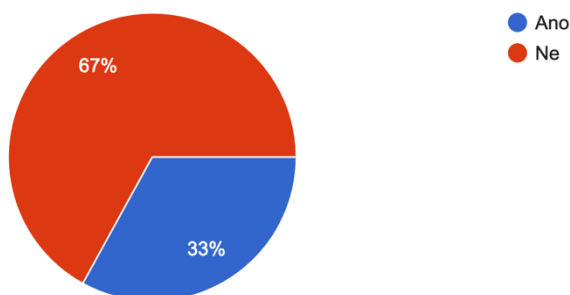
Zdroj: Vlastní zpracování

Jak již bylo řečeno v úvodu teoretické části diplomové práce, osobnostní práva jsou velmi důležitá a jsou chráněna předpisy nejvyšší právní síly, což dokazuje jejich vážnost a zároveň povinnost jiné člověka do nich žádným způsobem nezasahovat, mimo výjimky stanovené zákonem (kapitola 3.3.4). Z důvodu důležitosti a vážnosti tohoto tématu byli respondenti dotazováni také na samotná osobnostní práva a vnímají jejich důležitost. V následujících grafech a komentářích bude vymezen postoj respondentů k osobnostním právům, na které byli tázáni v závěru dotazníkového šetření, a to konkrétně v otázkách č. 42-44.

Graf 36 Znalost předmětů ochrany osobnosti

42. Víte, co je předmětem ochrany osobnosti?

900 odpovědí

Zdroj: Vlastní zpracování

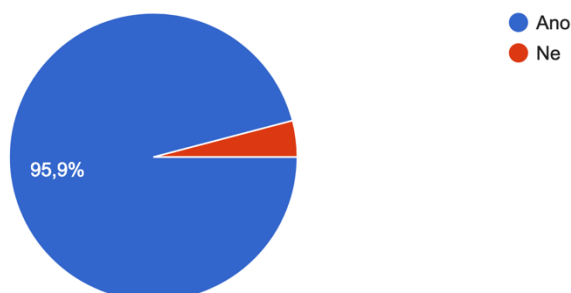
Komentář ke grafu č. 36: Na otázku č. 42, tedy dotaz, zda respondenti ví, co je vůbec předmětem práva na ochranu osobnosti, odpovědělo 900 respondentů z 941. Jak můžeme pozorovat v grafu, téměř 70 % dotazovaných neví, co je předmětem práva na ochranu osobnosti. Tento výsledek hodnotíme velmi negativně, jelikož v situaci, kdy o osobnostních právech nemají respondenti, ale i všichni lidé obecně, žádné povědomí, nemohou tak vědět, že tato práva mohou být porušena, či dokonce že k jejich porušení již došlo. V kyberprostoru tuto situaci vnímáme ještě hůře a nebezpečněji než v reálném světě, jelikož internet může být z části anonymní, a oběť se tak v nějakém případě ani nemusí dozvědět, kdo do jejich osobnostních práv zasáhl a při jejich neznalosti, zda vůbec k takovému zásahu došlo. Proto je nutno vzdělávat děti v této oblasti a zvýšit jejich znalost svých práv, aby věděli, proti jakým útokům se mohou bránit a do jaké oblasti osobnosti člověka nemohou oni sami zasáhnout bez svolení druhého.

Otázka č. 43 byla pro respondenty otevřená a vyzývala je k pokusu o vyjmenování osobnostních práv člověka. O to se pokusilo 355 respondentů. Mezi nejčastější opakující se relevantní odpovědi bylo především právo na soukromí, právo na zachování důstojnosti a cti člověka, právo na zdraví a právo žít v příznivém životním prostředí. Respondenti si ve velké míře také spletli osobnostní práva a práva politická. Uváděli tedy především svobodu projevu, právo se shromažďovat a také právo na informace. Ve velké míře byla uváděna také základní lidská práva, jako je právo na život, to, že jsme si před zákonem všichni rovni nebo svoboda pohybu. Opakující se odpovědí byla také ochrana autorského díla a autorských práv, které podléhá zákonu č. 121/2000 Sb., autorský zákon.

V největší míře převažovala odpověď „nevím“, ovšem u některých těchto odpovědí se nacházel dodatek, že neví, i přes to, že by to vědět měli. To můžeme považovat jako známku toho, že někteří respondenti si uvědomují vážnost této oblasti člověka a to, že ji neznají a neví, co by do ní zařadili, zjistili až v případě vyplňování této příslušné otázky a donutilo je to se nad tím zamyslet, popřípadě si je vyhledat na internetu.

Graf 37 Důležitost osobnostních práv

44. Považujete osobnostní práva za důležitá?
906 odpovědí

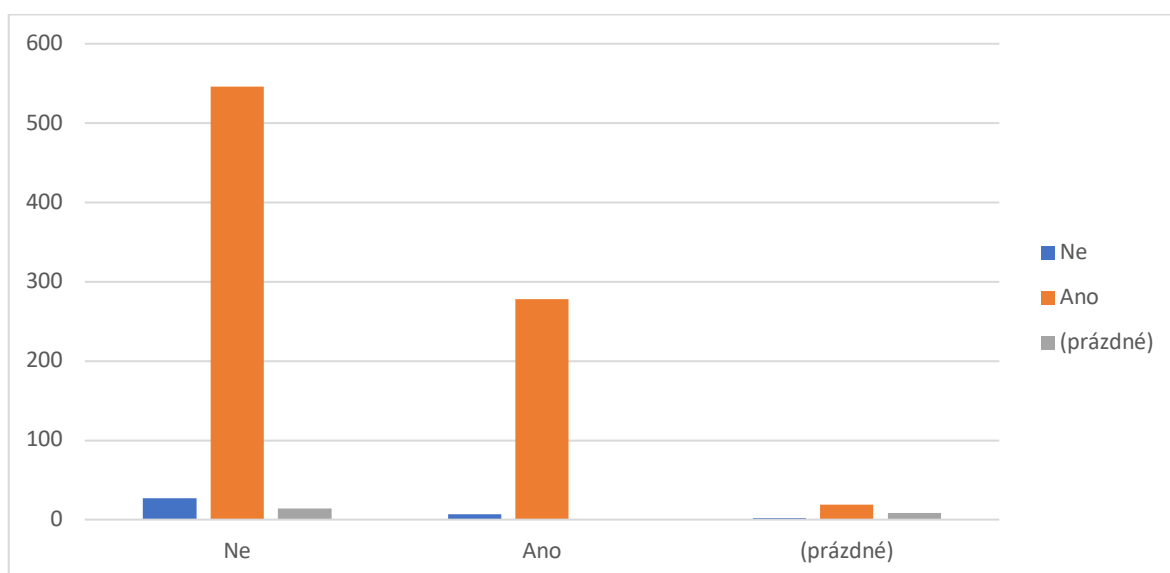

Zdroj: Vlastní zpracování

Komentář ke grafu č. 37: Předposlední otázka výzkumu se tázala respondentů, jestli svá osobnostní práva považují za důležitá. Výsledek je relativně jednoznačný. Necelých 96 % respondentů z 906 odpovědělo, že tato práva za důležitá považuje.

Následující graf č. 38 ukazuje spojení otázky č. 44 a otázky č. 42. Tedy kombinaci odpovědí, zda respondenti ví, co je předmětem ochrany osobnosti a zároveň zda osobnostní práva považují za důležitá.

Graf 38 Spojení otázky č. 42 a otázky č. 44

Zdroj: Vlastní zpracování

Komentář ke grafu č. 38: Následující graf představuje na ose x otázku č. 42 a na ose y otázku č. 44. Jak můžeme vidět, nejvíce kombinací představuje odpověď „*ne, nevíme, co je předmětem ochrany osobnosti*“ a zároveň „*ano, považujeme osobnostní práva za důležitá*“. Tato kombinace je velmi protirečící si, jelikož respondenti nemohou považovat osobnostní práva za důležitá, když zároveň nevědí, co je předmětem jejich ochrany. Tyto jejich odpovědi jsou pravděpodobně zapříčiněny tím, že obecně jakou jakákoliv práva člověka vnímána jako důležitá, nejde je nijak opomenout a porušovat je. Právě to mohlo být důsledkem těchto odpovědí respondentů. Celkem touto kombinací odpovědělo 546 respondentů, což je přes 50 %. Pozitivně můžeme vnímat fakt, že si respondenti alespoň uvědomují vážnost důležitost práv člověka i přes to, že nevědí, co je předmětem právě těch osobnostních, ačkoliv by to vědět měli.

4.1.9 Celkové vyhodnocení výsledků dotazníkového šetření

Ve vztahu ke zjištění bezpečnosti nebo nebezpečnosti chování respondentů na sociálních sítích, byla dotazníkovým šetřením zjištěna následující fakta:

Při zveřejňování osobních údajů na sociálních sítích, se respondenti chovají spíše bezpečně, jelikož většina z nich má osobní údaje zveřejněny pouze pro sebe a své přátele. Nejnebezpečněji se chovají studenti zemědělských a přírodovědných středních škol, kde převažuje odpověď, že tyto údaje může vidět kdokoliv.

V případě přidávání přátel na sociální síť respondenti nejčastěji volili možnost, že si přidávají jen lidi, které znají osobně z reálného světa. Tyto respondenty považujeme za jedince chovající se bezpečně. Ostatní zvolené možnost považujeme za riskantní, tudíž tyto respondenty vnímáme jako jedince chovající se spíše nebo zcela nebezpečně. Zcela nebezpečně se v tomto případě chová 21,8 % respondentů (graf. č. 7). Převažuje však odpověď, která značí o bezpečnosti chování respondentů.

Sdílení současné polohy, jak již bylo několikrát řečeno, je také považováno za způsob nebezpečného chování na internetu. U všech zkoumaných středních škol převažuje odpověď, že tuto funkci na svém mobilním telefonu zapnutou nemají, opět kromě zemědělských a přírodovědných středních škol, kde převažuje odpověď ano. Výsledkem analýzy grafu č. 8 je, že $\frac{1}{3}$ dotazovaných má tuto funkci aktivní, což považujeme za velmi nebezpečné. $\frac{2}{3}$ respondentů se však chová bezpečně.

Při možnosti označování sebe sama na fotografiích přátel je možno nastavit, aby daná osoba musela takové označení potvrdit. Respondenti byli tázáni, zda mají takové označování

pod kontrolou. U každé zkoumané střední školy převažuje odpověď „ano“. Tuto možnost zvolilo přes 50 % respondentů a toto jednání považujeme za bezpečné. 30 % respondentů pod kontrolou toto označování nemá, tudíž toto jednání považujeme za nebezpečné.

Zajímavý výsledek dotazníkového šetření se váže k zasílání a zveřejňování intimně laděných fotografií respondentů. Bylo zjištěno, že mnohem více respondentů zasílá své intimní fotografie do soukromé zprávy, než že je zveřejňuje na svém profilu. Zároveň však bylo zjištěno, že zveřejňování i zasílání takových fotografií respondenti vnímají z více než 90 % spíše nebo naprosto nebezpečně a také si z více jak 95 % uvědomují, že může dojít ke snadnému zneužití těchto fotografií, když se dostanou do prostředí internetu. I přes tyto skutečnosti, 30 % respondentů zveřejňuje nebo zasílá intimně laděné fotografie, což považujeme za velmi nebezpečné chování. Tyto fotografie nejčastěji směřují partnerovi nebo partnerce, přičemž bylo odvozeno, na základě teoretické části diplomové práce, že se bude pravděpodobně jednat o fenomén sexting.

Za nebezpečné chování považujeme také zveřejnění nebo šíření intimní (ale i jakékoliv jiné) fotografie jiného člověka bez jeho výslovného souhlasu. Na tuto otázku, tedy zda někdy takovou fotografii sami respondenti šířili, byli dotazováni v otázce č. 23. 95,2 % respondentů se v tomto směru chová bezpečně, jelikož nikdy takovou fotografii nešířili. 4,8 % respondentů se však, pravděpodobně nevědomky, dopustilo zásahu do osobnosti člověka.

Dalším ze zajímavých výsledků dotazníkového šetření, který navazuje na jeden ze stanovených výzkumných problémů a s ním související hypotézou, je fakt, že 60 % respondentů neví, co je to kybergrooming, ačkoliv se jedná o jeden z nejrozšířenějších fenoménů dnešní doby na sociálních sítích a na internetu a zároveň se s ním 40 % dotazovaných setkala. Předpokládáme, že se jedná o těch 40 %, kteří uvedli, že ví, co to kybergrooming je. Při odpovědi na otázku, zda by respondent šel na schůzku s osobou, kterou zná jen přes sociální síť, převažují odpovědi, které dokládají nebezpečnost chování respondentů.

V případě používání webkamery při komunikaci s neznámým člověkem převažuje odpověď „nepoužívám webkameru“. Jak již bylo ale řečeno, neznačí to bezpečnost chování jedince, jelikož s cizím člověkem na internetu i tak komunikuje. Proto respondenty, kteří odpověděli, že používají i nepoužívají webkameru řadíme do skupiny jedinců chovajících se velmi (používají) a spíše (nepoužívají) nebezpečně. Nejbezpečněji se v tomto případě chovají studenti obchodních akademií, gymnázií a hotelových středních škol, jelikož zde převažuje odpověď, že s nikým cizím přes sociální síť nekomunikují. Nejnebezpečněji se

chovají studenti uměleckých středních škol, jelikož je zde nejvíce zastoupena odpověď „používám webkameru“.

V případě přijetí peněz od neznámého člověka (např. za zaslání intimní fotografie), převažuje odpověď, že by respondenti tento obnos rozhodně nikdy nepřijali. Odpověď rozhodně ano dominuje u studentů uměleckých středních škol, tudíž tyto respondenty lze považovat za jedince chovající se velmi nebezpečně.

$\frac{3}{4}$ respondentů nikdy nikomu nesdělili své heslo k sociální síti, tudíž převažuje jednání bezpečné. Nejvíce respondentů, jenž sdělili heslo jiné osobě, je z obchodní akademie.

Pouhých 0,5 % respondentů je velmi důvěřivých k nabídkám poskytnutým cizím člověkem na internetu. To lze považovat za velmi dobrý výsledek, jelikož těžce převažuje chování bezpečné.

70 % respondentů se v případě přijetí zprávy od neznámého člověka zachová velmi bezpečně., 25 % respondentů spíše nebezpečně, jelikož si danou zprávu přečte, ale pisateli neodepíše. V takovém případě to může být znamení pro pisatele, že daná osoba je nějakým způsobem aktivní na dané sociální síti a může ji dál kontaktovat a obtěžovat. 5 % respondentů by pisateli okamžitě odepsalo a zapředlo rozhovor. Takové jednání je z hlediska posouzení bezpečnosti chování na internetu zcela nepřijatelné.

Téměř 50 % respondentů uvedlo při zakládání sociální sítě falešné datum narození. Toto jednání považujeme za velmi nebezpečné, jelikož díky tomu, že obsah není přizpůsoben jejich věkové kategorii, mohou jít nebezpeční sami přímo naproti.

Shrnutí: Bylo zjištěno, že se respondenti chovají převážně bezpečně v těchto situacích:

- Zveřejňování osobních údajů
- Přidávání neznámých lidí do přátel
- Sdílení současné polohy
- Označování sebe sama na fotografiích přátel
- Zasílání nebo zveřejňování intimní fotografie jiné osoby
- Přijetí peněz od neznámé osoby
- Sdělení hesla jiné osobě
- Důvěra k nabídkám poskytnutým na internetu
- Zpráva od neznámého člověka
- Zveřejňování a zasílání intimních fotografií

Dále bylo zjištěno, že se respondenti chovají převážně nebezpečně v těchto situacích (kapitola 4.1.9):

- Schůzka s osobou známou jen přes sociální síť
- (Ne)používání webkamery, a především s tím související komunikace s neznámým člověkem na internetu
- Uvedení falešného data narození při zakládání účtu na sociální síti

Z uvedených faktů můžeme vidět, že se respondenti na sociálních sítích chovají převážně bezpečně, což je velmi dobrý výsledek. Ovšem téměř v žádném případě se nejedná o stoprocentní bezpečnost chování respondentů v prostředí sociálních sítí. Vždy jsou zde zástupci, kteří se chovají spíše nebo naprosto nebezpečně, a někde je jejich procentní zastoupení relativně vysoké.

Z hlediska posouzení toho, zda jsou si respondenti takového (ne)bezpečného chování a jednání ve vztahu k ochraně osobnosti vědomi, byla dotazníkovým šetřením zjištěna následující fakta:

82,8 % respondentů naprosto nebo spíše souhlasí s názorem, že by osobní údaje neměly být zveřejňovány, jelikož může dojít k jejich snadnému zneužití.

91,2 % respondentů vnímá zasílání a zveřejňování intimně laděných fotografií jako naprosto nebo spíše nebezpečné.

95,1 % respondentů si zcela nebo spíše uvědomuje možnost snadného zneužití intimní fotografie, pokud se dostane do prostředí internetu.

93,5 % respondentů si je vědoma toho, že šířením pomluvy a nepravdivých informací o jiné osobě může dojít k porušení osobnostního práva na ochranu lidské důstojnosti cti a vážnosti člověka.

61,6 % dotazovaných si je vědomo toho, že posláním snímků obrazovky zachycujících konverzaci s jinou osobou třetí osobě, může dojít k porušení osobnostního práva na ochranu projevů osobní povahy.

67 % respondentů neví, co je předmětem ochrany osobnosti, ovšem 95,9 % respondentů považuje osobnostní práva za důležitá.

Z následující faktů a výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že si jsou respondenti téměř zcela vědomi toho, jaké chování je v prostředí sociálních sítí nebezpečné. Tyto odpovědi se velmi blíží 100 %, což je možné považovat za velmi dobrý výsledek, jelikož respondenti ví, jak se v prostředí sociálních sítí nechovat, jelikož takové chování sami považují za nebezpečné a jsou si takového jednání a chování vědomi. Ovšem velmi

negativně hodnotíme fakt, že téměř 70 % respondentů neví, co je vůbec předmětem práva na ochranu osobnosti.

Závěrem tedy můžeme tvrdit, že si respondenti jsou vědomi možného nebezpečného chování a jednání v prostředí sociálních sítí, ovšem ne ve vztahu k ochraně osobnosti, jelikož téměř $\frac{3}{4}$ z nich neví, co předmětem práva na ochranu osobnosti je, což je, vzhledem ke stanovenému cíli dotazníkového šetření velmi důležitá a směrodatná znalost.

4.1.10 Potvrzení/vyvrácení stanovených hypotéz

V kapitole 4.1.4 byly, na základě vymezení výzkumných problémů, stanoveny hypotézy, které byly dotazníkovým šetřením ověřeny.

H1: Všichni dotazovaní respondenti považují osobnostní práva za důležitá. Tato hypotéza se nepotvrdila, ale potvrzení se velmi blíží, jelikož 95,9 % respondentů osobnostní práva za důležitá považuje. Tuto hypotézu lze ověřit v grafu č. 37.

H2: Alespoň 50 % respondentů si je vědomo toho, že zasláním snímku obrazovky s konverzací s jinou osobou třetí osobě, může dojít k porušení osobnostního práva na ochranu projevů osobní povahy. Tato hypotéza se potvrdila. Této skutečnosti si je vědomo 61,6 % respondentů. Tuto skutečnost dokládá graf č. 34.

H3: Alespoň 50 % respondentů ví, co je to kybergrooming. Tato hypotéza se nepotvrdila. Pouhých 39,5 % respondentů ví, co je to kybergrooming. Tuto skutečnost dokládá graf č. 18.

H4: Respondenti častěji zasílají intimní fotografie do soukromých zpráv, než je zveřejňují na svém profilu. Tato hypotéza se potvrdila. Své intimní fotografie zveřejňuje (nebo zveřejnilo) na svém profilu na sociální síti 6,4 % respondentů a do soukromé zprávy je zaslalo nebo zasílá 25,7 % respondentů. Ověření v grafu č. 10 a grafu č. 11.

Celkem se tedy potvrdilo 50 % stanovených hypotéz.

4.2 Analýza volně zpřístupněných informací uživatelů sociálních sítích veřejnosti z hlediska zjištění rizikového chování adolescentů

4.2.1 Úvodem

Druhá část praktické části diplomové práce je zaměřena na analýzu volně zpřístupněných informací uživatelů sociálních sítí veřejnosti z hlediska zjištění rizikového chování adolescentů (pojem definován v kapitole 3.2.3). Jednoduše řečeno je zaměřena na

to, jaké informace mají náhodně vybraní adolescenti zveřejněny jako „veřejné“ na svém profilu na sociální síti, tedy tak, že tyto informace mohou vidět nikoliv pouze přátelé, ale i cizí lidé. Jak již bylo několikrát avizováno, osobní údaje jsou lehce zneužitelné a je třeba je chránit. V případě dětí a adolescentů to platí dvojnásobně (vice kapitola 3.4.1, 3.4.2 a 3.4.3).

4.2.2 Konstrukce analýzy

Předmětem této analýzy jsou tzv. obecné osobní údaje, kterými se, na základě obecného nařízení o ochraně osobních údajů (tzv. GDPR), rozumí jméno, pohlaví, věk, datum narození, adresa, vzdělání, osobní stav, IP adresa, fotografie, e-mailová adresa, telefonní číslo a další identifikační údaje vydané státem (např. číslo občanského průkazu)²⁵² a také tzv. zvláštní osobní údaje, kterými se dle stejného nařízení rozumí politické názory a přesvědčení, náboženské vyznání, rasový původ, členství v odborech, informace o zdravotním stavu, o sexuální orientaci či informace o trestních deliktech a pravomocném odsouzení.²⁵³ Pro účely této diplomové práce a vzhledem k věku zkoumaného vzorku (15-19 let), byly vybrány následující obecné osobní údaje: jméno a příjmení, pohlaví, věk, datum narození, místo bydliště, vzdělání, fotografie (profilová fotografie i ostatní) a telefonní číslo. Ze zvláštních osobních údajů jsou předmětem analýzy informace o sexuální orientaci a o náboženském vyznání.

Sociální síť, na které byla provedena analýza a zkoumání volně zpřístupněných informací veřejnosti z hlediska zjištění rizikového chování adolescentů, je Facebook. Důvodem výběru je skutečnost, že se jedná o nejpoužívanější sociální síť na světě, což dokazuje průzkum z října roku 2020.²⁵⁴ Jak vyplývá z dotazníkového šetření z otázky č. 5, Facebook je u respondentů také relativně populární. Věvodí však Facebook Messenger, který do jisté míry je Facebookem samotným (patří k Facebooku jako takovému, ale jedná se o samostatnou aplikaci, která slouží pouze k chatování mezi uživateli Facebooku). Důvodem výběru je také fakt, že Facebook obsahuje tzv. zed' uživatele, tedy jakousi úvodní stránku (dále jen zed'), na které má uživatel uvedeny údaje o své osobě, tedy, pro účely této

---

²⁵² FRANK BOLD ADOVKÁTI. Měníme svět právem. *Co je, co není a co bude osobní údaj podle GDPR* [online]. [cit. 2021-02-02]. Dostupné z WWW: <https://www.fbadvokati.cz/cs/clanky/541-co-je-co-neni-a-co-bude-osobni-udaj-podle-gdpr>.

²⁵³ GDPR.cz. Obecné nařízení o ochraně osobních údajů prakticky. *Co považuje GDPR za osobní údaje* [online]. [cit. 2021-02-02]. Dostupné z WWW: <https://www.gdpr.cz/gdpr/osobni-udaje/>.

²⁵⁴ STATISTA.com. *Most popular social networks worldwide as of October 2020, ranked by number of active users* [online]. [cit. 2021-02-02]. Dostupné z WWW: <https://www.statista.com/statistics/272014/global-social-networks-ranked-by-number-of-users/>.

diplomové práce předpokládáme, že i údaje osobní. Jelikož je možné zeď uživatele navštívit bez přidání uživatele do přátel, je možné provést tuto analýzu jakožto osoba „cizí“, neznámá, kterou uživatel nemá v přátelích a která může veřejně vidět všechny tyto informace, které zde má uvedeny, a tudíž je může vidět i kdokoliv jiný, pro uživatele mnohdy i nebezpečný.

Náhodně bylo vybráno dvacet adolescentů (10 dívek a 10 chlapců), kteří jsou uživateli Facebooku a byla analyzována jejich facebooková zeď s cílem zjistit, jaké osobní údaje, které byly vydefinovány výše, mají na svém profilu, respektive na své zdi, zveřejněny jako „veřejné“, tudíž se k nim snadno můžeme dostat (a logicky tedy i kdokoliv jiný). Byla vypracována tabulka v MS Excel, kam byly tyto informace zaneseny a následně analyzovány (kapitola 4.2.3). V tabulce jsou použita křestní jména analyzovaných, pro lepší orientaci v textu. Výzkumné vzorky byly vybrány na základě kontaktů z autorčina bezprostředního okolí. Jedná se tedy o adolescenty, které autorka osobně zná, ale nemá je v přátelích na Facebooku. V kapitole 4.2.4 je také navrženo možné řešení zjištěných nedostatků.

4.2.3 Stanovení cíle analýzy

Cílem této analýzy je zjištění, jaké osobní údaje vymezeny v kapitole 4.2.1 mají adolescenti jakožto uživatelé sociálních sítí nejčastěji zveřejněny jako „veřejné“ na své zdi na Facebooku, a navržení možného řešení zjištěných nedostatků.

4.2.4 Provedení analýzy

Tabulka 6 Analýza volně zpřístupněných informací adolescentů na sociální síti Facebook

Subjekt	Jméno a příjmení	Pohlaví	Věk	Datum narození	Vzdělání	Místo bydliště	Profilová fotografie	Jakékoliv další fotografie	Telefonní číslo	Sexuální orientace	Náboženské vyznání
Eliška 1	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne	Ne
Dominika	Ano	Ano	Ne	Ano	Ano	Ne	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne
Kateřina	Ano	Ano	Ne	Ne	Ano	Ne	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne
Klára	Ano	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne
Daniela	Ano	Ano	Ne	Ne	Ne	Ano	Ano	Ne	Ne	Ano	Ne
Barbora	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne
Kristýna	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne	Ne
Simona	Ano	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne
Eliška 2	Ano	Ano	Ne	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano	Ne	Ne	Ne
Tereza	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne	Ne
Václav	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne	Ne
Tomáš	Ano	Ano	Ne	Ne	Ano	Ne	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne
Jan	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
David 1	Ano	Ano	Ne	Ne	Ne	Ano	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne
Michal 1	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne	Ne
Vojtěch	Ano	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
Jakub	Ano	Ano	Ne	Ne	Ne	Ano	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne
David 2	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne	Ne
Šimon	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano	Ano	Ne	Ne	Ne
Michal 2	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne	Ne

Zdroj: Vlastní zpracování

Jako první osobní údaj, který byl zanesen do tabulky, je jméno a příjmení. Předpokladem bylo, že každý z analyzovaných uživatelů sociální sítě Facebook bude mít na svém profilu veřejně uvedeno své jméno a příjmení, a tento předpoklad se také naplnil. Pomocí jména a příjmení jde snadno vyhledávat uživatele sociální sítě a pod tímto jménem se uživatel také veřejně prezentuje, např. přidává komentáře, lajkuje fotky, zveřejňuje své fotky a příspěvky a podobně. Je také možné na Facebooku uvést falešné jméno a příjmení, to ovšem nebylo v žádném z těchto případů. Jak již bylo několikrát řečeno, osobní údaje jsou lehce zneužitelné a jméno a příjmení nejsou výjimka. Pomocí jména a příjmení si může potenciální pachatel lehce vyhledat na sociální síti svou oběť, kterou například viděl někde v reálném světě, a může ji vydírat, zastrašovat, vystupovat pod jejím jménem, založit si pod jejím jménem falešný profil apod. Více v kapitole 3.4. Jméno člověka je také jedním z předmětů ochrany osobnosti, čemuž se podrobněji věnuje kapitola 3.3.1.5.

Další osobní údaj, který byl předmětem analýzy, je pohlaví daného uživatele, tedy odpověď na otázku, zda se jedná o muže či ženu. V návaznosti na předchozí osobní údaj, tedy jméno a příjmení, je možno předpokládat, že pohlaví je v tomto směru jasné, tedy je možné ho určit na základě jména osoby. Vlivem moderní doby však Facebook nabízí i třetí možnost, kterou je možno uvést jako pohlaví a to možnost „vlastní“. Tuto možnost může uživatel uvést v situaci, kdy nemá jasně určeno pohlaví, respektive nějaké pohlaví má, ale neztotožňuje se s ním. To je však téma pro jinou vědeckou práci. V analyzovaných subjektech měl každý ze zkoumaných uvedeno své pohlaví – konkrétně se jednalo pouze o pohlaví „muž“ a „žena“. Tento osobní údaj mělo zveřejněno 100 % analyzovaných.

Další dva údaje, které byly předmětem zkoumání, byl věk uživatele a také datum narození. Jak je možno vidět v tabulce, někteří adolescenti měli uvedeno datum narození, ale nikoliv věk. Je to způsobeno tím, že datum narození uživatele nebyl kompletní, tedy chyběl rok narození, na základě, kterého je možno spočítat věk uživatele. To se však prokázalo pouze u dvou zkoumaných vzorků. Osm zkoumaných uživatelů nemělo uvedeno tyto údaje vůbec, deset uživatelů je mělo zveřejněno v kompletní podobě. U jednoho uživatele bylo zjištěno, že je uvedeno falešné datum narození, kde tento uživatel měl uveden rok narození 1991. S datem narození souvisí také rodné číslo, které se skládá z údajů z data narození a jedná se o velmi citlivý údaj. Proto není bezpečné zveřejňovat údaje o přesném datu narození a rozhodně ani rodné číslo – tyto údaje jsou lehce zneužitelné – jedná se totiž o údaje, které je možné použít do různých uzavíraných smluv či pro ověřování identity.

Údaje o vzdělání považuje GDPR také za osobní údaj. Jedná o to, že má uživatel uvedeny na své zdi na Facebooku informace o tom, kde studoval, respektive kde studuje nyní. Přesně 50 % analyzovaných uživatelů má tento údaj zveřejněn jako veřejný na svém profilu, a tudíž bylo možno lehce zjistit, kde a co právě studují. Tento údaj je zneužitelný tak, že potenciální pachatel může, v souvislosti s již uvedeným jménem a příjmením, vystupovat pod jménem své oběti a kontaktovat příslušnou školu, např. prostřednictvím e-mailu, pokud by si pachatel založil falešný profil pod jménem své oběti, mohl by na Facebooku vystupovat pod tímto jménem v nějakých skupinách, které má oběť založené se svými spolužáky, nepatříčně se vyjadřovat na účet dané školy, komentovat příspěvky dané školy apod., což může oběti přinést velké problémy, právě v souvislosti se školou, kde studuje (může mu hrozit vyloučení, pokud neprokáže, že příspěvky nepsal on atd.)

Místo bydliště má na svém profilu uvedeno dvanáct analyzovaných uživatelů z dvaceti. Nejedná se o to, že by měli veřejně uvedenou celou svou adresu, ale ve všech případech se jednalo o název obce, ve které žijí či v minulosti žili. Stejně jako jiné osobní údaje je i tento lehce zneužitelný a daná osoba může podle něj být snadněji identifikovatelná pro případného budoucího pachatele, který může ohrozit osobnost člověka jak na sociální síti, tak v reálném světě. Mnozí lidé mají místo bydliště uvedeno z důvodu, aby bylo možné je snadněji najít (např. rodinnými příslušníky či kamarády, které dlouho neviděli a nejsou s nimi v dlouhodobém kontaktu). Pro případného narušitele osobnosti člověka je však zveřejnění této soukromé informace jen zvýšení šance, jak se k jiné osobně snadněji dostat a využít tuto informaci ve svůj prospěch, nejčastěji k páčání protiprávní činnosti.

Z vlastního působení na Facebooku nemá autorka zkušenost, že by zde někdo neměl zveřejněnou profilovou fotografii jako veřejnou, tedy fotografii, která se objeví u jména a příjmení při vyhledávání a mohou ji tak všichni vidět a podle ní daného člověka identifikovat. Je to také nejlepší způsob pro vyhledávání lidí, u nichž víme, jak vypadají, ale stejného jména je na Facebooku stovka dalších lidí (jak již bylo výše zmíněno, např. při vyhledávání rodinných příslušníků či kamarádů, které jsme dlouho neviděli a nejsme s nimi v kontaktu). Proto bylo na počátku analýzy předpokládáno, že všichni analyzovaní budou mít zveřejněnou svoji profilovou fotografii. Tento předpoklad se nenaplnil, jelikož u dvou z dvaceti analyzovaných subjektů nebyla zveřejněna profilová fotografie. Jednalo se o vzorek „Eliška 2“ a „Vojtěch“. V případě *Vojtěcha* můžeme vidět, že nemá uvedeny jako „veřejné“ ani jakékoliv další fotografie, tudíž, z hlediska zneužití fotografií, je jeho účet velmi dobře zabezpečen a zneužití tak nehrozí. V případě vzorku *Eliška 2* tomu tak však

není. *Eliška 2* má uvedenou jako „veřejnou“ velkou spoustu jiných fotografií, na základě kterých je možné *Elišku 2* lehce identifikovat. Neuvedení profilové fotografie pak z hlediska ochrany soukromí zcela ztrácí smysl. Někteří uživatelé také umožňují cizím lidem, aby tuto fotografii komentovali či lajkovali, analyzovaných uživatelů se však tato situace netýkala. Vždy byl k dispozici pouze náhled dané profilové fotografie, kde však k některých případech bylo umožněno danou fotografii sdílet. Ostatní neumožňovaly provést žádnou akci. Profilová fotografie zcela nepochybně patří k profilu na Facebooku jako takovému, ovšem nic pachatelů nebrání v tom, aby si fotografii stáhnul a následně ji zneužil, např. k vytvoření falešného profilu na stejné sociální síti či např. na erotické seznamce. Proto by i profilová fotografie měla být přístupná jen samotnému uživateli, či popřípadě jeho přátelům, které zná a kterým může důvěřovat, že by tuto fotografii nezneužili či nevyužili k protizákonným účelům.

V případě jakýchkoliv dalších fotografií (úvodní fotografie, fotografie, které uživatel sám přidal, fotografie, na kterých někdo uživatele označil, fotografie uloženy v různých albech apod.) už to není tak jednoznačné, jako v případě profilových fotografií. Devět z dvaceti analyzovaných má, mimo svoji profilovou fotografii, zveřejněny jako „veřejné“ i jiné fotografie, na kterých je vyobrazen sám uživatel, či uživatel s dalšími osobami. Stejně jako u profilové fotografie je možné tyto fotografie stáhnout a využít k protiprávnímu jednání. Pachatelů je tak umožněno ještě snadněji vytvořit falešný profil oběti či nalézt jeho / její přátele, kontaktovat je a využívat je proti němu / ni a profil tak bude působit více věrohodněji.

Neuvedení telefonního čísla pro veřejnost má v analýze „100 % úspěšnost“ – žádný z analyzovaných adolescentů nemá na své zdi na Facebooku uvedeno své telefonní číslo. Co se může stát, pokud se pachatel dostane k telefonnímu číslu své oběti, je uvedeno blíže v kapitolách 3.4.1 a 3.4.3.

Poslední dva analyzované osobní údaje byly tzv. zvláštní osobní údaje. Pro analýzu byly vybrány dva, a to sexuální orientace a náboženské vyznání. V případě sexuální orientace měl tuto informaci veřejně uveden pouze jeden analyzovaný subjekt, a to subjekt *Daniela*. Na profilu bylo veřejně uvedeno, že „*má zájem o muže*“. Na základě této informace je jasné, že Daniela je heterosexuálka. Ostatní analyzované subjekty tuto informaci uvedenou jako veřejnou neměly. Informace o náboženském vyznání nebyly zveřejněny u žádného z analyzovaných subjektů.

Následně budou analyzované subjekty rozděleny do 4 skupin. Tyto skupiny jsou vymezeny podle údajů v tabulce č. 6 podle stupně nebezpečnosti chování analyzovaných subjektů, tedy podle toho, u kolika osobních údajů bylo odpovězeno „ANO“, tedy byly zveřejněny:

Tabulka 7 Analyzované subjekty podle stupně (ne)bezpečnosti chování

Stupeň nebezpečnosti chování	Zkoumané subjekty	
Nebezpečné chování (9x – 11x ANO)	Žádný subjekt	
Spíše nebezpečné chování (6x – 8x ANO)	Eliška 1	Václav
	Kristýna	Michal 1
	Eliška 2	David 2
	Tereza	Šimon
		Michal 2
Spíše bezpečné chování (3x – 5x ANO)	Dominika	Tomáš
	Kateřina	Jan
	Klára	David 1
	Daniela	Jakub
	Barbora	
	Simona	
Bezpečné chování (0x – 2x ANO)	Vojtěch	

Zdroj: Vlastní zpracování

Z tabulky je patrné, že se žádný ze zkoumaných subjektů nechová vyloženě nebezpečně, tedy nenastala situace, že by některý z analyzovaných subjektů měl zveřejněny veškeré, či skoro veškeré osobní údaje, které byly předmětem analýzy. Ovšem 45 % analyzovaných subjektů se chová spíše nebezpečně, což není příznivý výsledek ve zkoumaném vzorku dvaceti subjektů. Tyto subjekty jsou velmi ohroženy z hlediska možnosti zneužití jejich osobních údajů a měly by přehodnotit a upravit nastavení svého soukromí. Takové jednání zkoumaných adolescentů je možné považovat za rizikové. Naopak pozitivně můžeme vnímat to, že 50 % analyzovaných adolescentů se chová spíše bezpečně, ovšem mohli by na posílení bezpečnosti svého profilu na Facebooku ještě více zapracovat, aby jejich osobní údaje nemohly být zneužity. Velmi negativně je vnímán výsledek poslední definované skupiny, kam je možno z tabulky zařadit pouze jeden subjekt, který má uvedeny veřejně pouze dva osobní údaje. Z množství zkoumaných subjektů je to pouhých 5 %, což není možno považovat za dobrý výsledek, pokud sledujeme bezpečnost a

nebezpečnost chování adolescentů v prostředí sociálních sítí, na kterých tato věková skupina tráví stále více a více času.

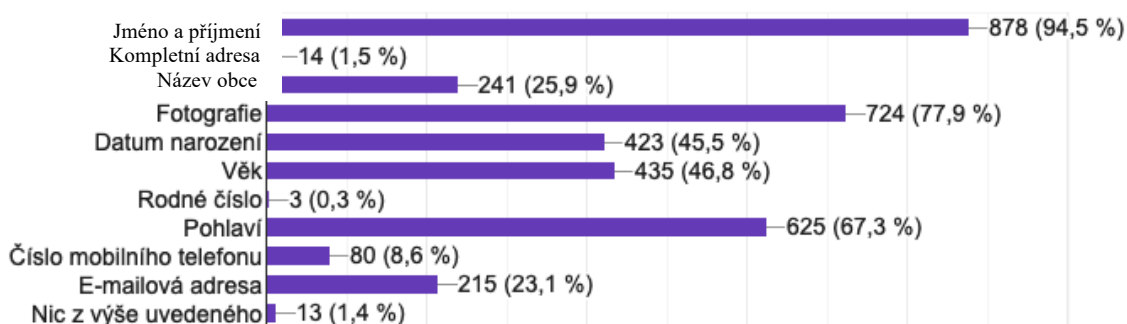
4.2.5 Porovnání výsledků analýzy s výsledky dotazníkového šetření

Jelikož byli respondenti v dotazníkovém šetření tázáni také na to, jaké osobní údaje (obecné i zvláštní) mají na své sociální síti uvedeny jako „veřejné“, je možné porovnat výsledky provedené analýzy s výsledky odpovědí na dvě položené otázky v dotazníkovém šetření, které se vztahovaly právě k „veřejnosti“ osobních údajů. Jednalo se o otázku č. 7 (Graf č. 39) a otázku č. 8 (Graf č. 40).

Graf 39 Obecné osobní údaje

7. Jaké obecné osobní údaje máte zveřejněny na sociálních sítích? (vyberte 1 nebo více odpovědí)

929 odpovědí

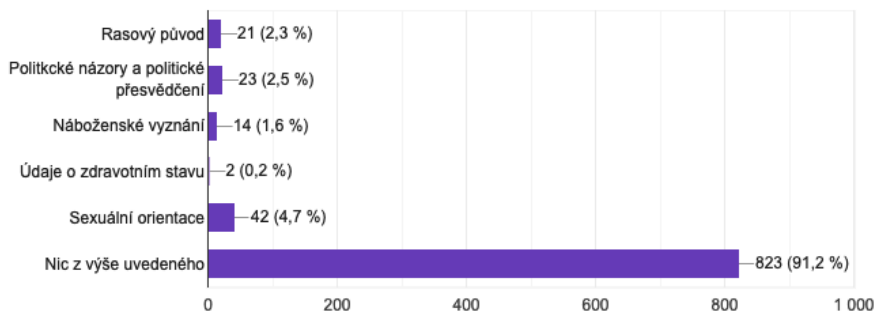

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 40 Zvláštní osobní údaje

8. Jaké zvláštní osobní údaje máte zveřejněny na sociálních sítích? (vyberte 1 nebo více odpovědí)

902 odpovědí

Zdroj: Vlastní zpracování

Porovnání provedené analýzy s výsledky dotazníkového šetření: Co se týče obecných osobních údajů, v provedené analýze se nejčastěji opakuje osobní údaj, jako je jméno a příjmení, pohlaví, profilová fotografie a popřípadě také, ve větším počtu, místo bydliště a také datum narození. Jak můžeme vidět z grafu č. 39, respondenti mají, stejně jako analyzované subjekty, nejčastěji zveřejněn osobní údaj jméno a příjmení, profilová fotografie, dále pohlaví a téměř shodně datum narození a věk. Už méně se vyskytuje odpověď název obce (resp. místo bydliště), naproti tomu v analýze se místo bydliště vyskytovalo ve 12 z 20 zkoumaných subjektů. Číslo mobilního telefonu je v dotazníkovém šetření zastoupeno 8,6 %, kdežto v provedené analýze byl počet uživatelů, kteří mají uvedeno telefonní číslo jako veřejné, 0. Co se týče osobního údaje vzdělání (resp. název školy, kde dotyčný studuje), jednalo se o nejčastější osobní údaj uveden v dotazníkovém šetření jako „*jiné (uved'te)*“. Celkový počet těchto odpovědí byl 5, v provedené analýze 10.

Při porovnání zvláštních osobních údajů v provedené analýze a v dotazníkovém šetření, můžeme vidět, že v provedené analýze se vyskytuje pouze jedna odpověď „*ano*“, a to v případě jednoho subjektu, konkrétně v oblasti sexuální orientace. Respondenti sexuální orientaci uvedli v dotazníku 42x. Převažuje však, stejně jako v provedené analýze, že žádný z nabízených zvláštních osobních údajů nemají respondenti na své sociální síti zveřejněny, a to z 91,3 %.

4.2.6 Navržení možného řešení

Z výše zjištěného je možné navrhnout několik řešení. Jako první je zvýšení povědomí této věkové skupiny o rozmanitých možnostech zneužití osobních údajů, například pomocí přednášek ve školách od lidí, kteří se této problematice věnují či od lidí, kteří mají vlastní zkušenost se zneužitím osobních údajů. Druhá varianta by mohla přinést více ovoce než varianta první, jelikož by adolescenti na konkrétním případě viděli, co zveřejnění na první pohled nepodstatné informace může způsobit. Další možností zvýšení povědomí o zneužitelnosti osobních údajů v prostředí sociálních sítí jsou i vzdělávací videa, která by kolovala např. i v prostředí sociálních sítí, dále i filmy s touto tematikou, které zažívají určitý rozmach či tvorba tvůrčího a vzdělávacího obsahu.

Dále je také velmi důležitá role rodičů, kteří by měli být informováni o tom, co jejich děti, především ty nezletilé, sdílí s ostatními veřejně na své sociální síti a měli by také na děti preventivně působit tím, co mohou a co nemohou sdílet veřejně s jinými lidmi a jaké to může mít následky. Jejich role může spočívat také v tom, že svým dětem vysvětlí, že

sdílením těchto osobních údajů neohrožují jen sebe, ale i celou svoji rodinu. Řešením ze strany rodičů je také do jisté míry zajištění širší dostupnosti a spolehlivosti rodičovské kontroly jako takové.

Adolescenti působící na sociálních sítích by měli být schopni také sami posoudit, vzhledem k jejich věku a rozumové vyspělosti, jaké informace slouží pouze k soukromým účelům, a s jakými se mohou podělit i s veřejností. Neměli by zveřejňovat nějaké informace jen proto, že je má veřejně uvedeny i jejich kamarád a bylo by trapné, kdyby je zveřejněny neměli také.

Další řešení se nabízí také z pohledu školství, které by mělo umožnit a zajistit výuku online bezpečnosti na školách. Došlo by tak k zajištění a zvýšení mediální a digitální gramotnosti dětí a adolescentů.

Další řešení je možno hledat nikoliv u samotných uživatelů, ale i u poskytovatelů dané sociální sítě. Při registraci by měla být uvedena možnost, že osobní údaj, jako je jméno a příjmení, chce uživatel před tím, koho nemá v přátelích, skrýt, tudíž by ani nešlo takovou osobu cizím člověkem dohledat. Facebook tuto možnost nenabízí. U ostatních osobních údajů je zveřejnění dobrovolné a lze si soukromí těchto údajů upravit podle potřeb uživatele.

Jiná možnost, z pohledu poskytovatele sociální sítě je, že by vůbec nebylo možno tyto informace na profilu uživatele uvádět, jednoduše by tam vůbec nebyly zařazeny a nový uživatel by je tak nemohl vyplnit. Jelikož sociální sítě samy o sobě žijí z osobních údajů uživatelů, kterým jsou na základě toho generovány reklamy, z kterých jsou sociálně sítě financovány a je to jejich primární zdroj příjmů, pravděpodobně by tato možnost nikdy nepřípadla v úvahu. Pokud však samotná sociální síť bude navádět své uživatele k vyplňování těchto osobních údajů, nikdy nedojde k tomu, že by tyto osobní údaje nebyly zneužívány k protiprávním činnostem.

4.3 Úvahy a náměty pro zlepšení

Poslední kapitolou praktické části této diplomové práce je vypracování návrhů a námětů na zlepšení zkoumané problematiky, včetně návrhů *de lege ferenda*, a to na základě zjištěných výsledků a také zjištěných nedostatků. Respektive jsou vypracovány návrhy v oblastech, které se staly předmětem analýzy jak v teoretické, tak v praktické části diplomové práce a ve kterých autorka spatřuje nedostatky a prostor pro zlepšení.

První problém je spatřován při samotné registraci na sociální síť, které jsou mnohdy omezeny věkem, ale už není nijak kontrolováno, zda si osoba mladšího věku, než je povoleno, svůj profil na dané sociální síti nezaložila. Téměř 50 % respondentů dotazníkové šetření odpovědělo, že při zakládání sociální sítě neuvedlo pravé datum narození. Věk je ověřován jednoduše, a to na základě zadání data narození. Pokud uživatel zadá pravé datum narození a věk pro založení profilu nesplňuje, systém ho dál nepustí, ovšem nic budoucímu uživateli nebrání v tom, pokusit se o přihlášení znovu, tentokrát však s jiným, falešným datem narození. Otázkou je, co víc je možno proti tomu udělat. Rodičovské zámky? V případě dětí školního věku možná, ale v případě adolescentů, nepředstavitelné. Jak zajistit, aby sociální síť užívali skutečně ti, pro které jsou určeny? Nabízí se jiný způsob ověřování věku, a to např. zadáním čísla občanského průkazu, ovšem vzhledem k výše zmiňované a analyzované zneužitelnosti osobních údajů, kterým bezesporu číslo občanského průkazu je, také pravděpodobně nemyslitelné a nereálné. Jediným možným způsobem zajištění pravosti věku uživatele se nabízí závazek uživatele, že dané uvedené datum narození je pravé, a že v případě uvedení falešného data narození hrozí po zjištění nějaký konkrétní postih. Je možno tvrdit, že v tomto ohledu není možné učinit více.

V souvislosti s poskytováním a zveřejňováním osobních údajů na sociálních sítích, jak již bylo výše zmíněno, konkrétně v kapitole 4.2.4, se nabízí nová možná úprava, která spočívá v možnosti, a teoreticky i v povinnosti uživatele neuvádět žádný osobní údaj – možnosti jako datum narození, bydliště, věk, vzdělání, telefonní číslo, informace o sexuální orientaci... (více kapitola 4.2.2) by nebylo možné na profilu vyplnit vůbec, poskytovatel by tuto možnost vůbec nenabízel a zmírnilo by se tak možné riziko zneužití těchto údajů. Více kapitola 4.2.4.

Jak již bylo v teoretická části několikrát zmiňováno, kyberkriminalita se rozvíjí ruku v ruce s rozvojem kybernetického prostoru a s rozvojem informačních a komunikačních technologií. Do jisté míry je kyberkriminalita novým jevem, pokud bychom někomu před 30 lety řekli tento pojem, pravděpodobně by netušil, o co se jedná, neboť by tento pojem byl zcela ojedinělý a do jisté míry zcela neznámý. Stejně tak, jako je „mladý a nový“ tento pojem, jsou i prostředky proti němu relativně nové a neozkoušené, proto je třeba se jim hloubkově věnovat, studovat je a zdokonalovat, jelikož ke kybernetické kriminalitě dochází stejně často, jako k té v reálném světě a je také stejně nebezpečná. Hackeři dnes dokážou prakticky cokoli a je těžké je odhalit. „Predátoři“ si při komunikaci s dětmi neodhalují obličej, aby nemohli být rozpoznáni, ve vteřině dokážou založit falešný profil, vydírat,

zastařovat a vyhrožovat.²⁵⁵ Proto je třeba více sankcionovat kybernetickou kriminalitu, nikoliv jen tu „hmatatelnou“, kdy někdo ukradne nějaké informace či software, ale i tu „nehmatatelnou“, která nejde na první pohled vidět a která je ukrytá v zákoutí internetu a je možné ji mnohdy považovat za mnohem, mnohem nebezpečnější než tu, která vidět je.

V souvislosti s předchozím bodem se také nabízí možnost zvýšit sankce pro pachatele kybernetické kriminality, aby se předešlo jejímu páčání a bylo by to jakýmsi varováním pro budoucí potenciální pachatele. Otázkou však je, zda by toto řešení bylo efektivní, neboť obecně, zvýšení trestní sazby nevede k vymýcení ani zmírnění daného druhu trestné činnosti. Lepším řešením se, v souvislosti s odhalováním tohoto druhu kriminality a trestáním pachatelů, nabízí užší spolupráce orgánů, kteří tuto kriminalitu odhalují a potírají. Pachatel tak bude rychleji dopaden a potrestán, než stihne napáchat další škodu či újmu.

Ochrana osobnosti je upravena na úrovni předpisů nejvyšší právní síly. Jak již bylo několikrát avizováno, jedná se o velmi důležitou oblast, která podléhá ochraně zákona. Jednotlivé složky ochrany osobnosti jsou vymezeny demonstrativním výčtem v § 81 odst. 2 OZ, přičemž bylo zjištěno, že tento výčet může být výkladovou praxí doplňován v návaznosti na vývoj lidské společnosti a změnu jejich potřeb a hodnot. Vzhledem k tomu, o jak důležitou oblast se jedná, by se nabízelo řešení rozšířit tento výčet o všechny významné složky ochrany osobnosti, které podléhají ochraně zákona, na výčet taxativní. Osobnost člověka bude chráněna stejně teď, i v budoucnu, tak proč to do zákona neuvést hned a přímo, aby se v budoucnu některý z předmětů složek ochrany osobnosti, který teď vymezen není, nestal předmětem nějakého sporu a dané osobě by právo na ochranu osobnosti bylo odepřeno.

V teoretické části diplomové práce (kapitola 3.3.1.2) bylo zjištěno, že zásahy do soukromí člověka prošly razantní proměnou díky rozvoji internetu a došlo také ke zvýšení počtu zásahů do soukromí člověka. Změnila se také podoba těchto zásahů, kdy mnohem častěji je narušeno soukromí jiného člověka právě v kybernetickém prostoru než v reálném světě. Bylo by tedy vhodné, zahrnout a věnovat ochraně soukromí v kyberprostoru v právních předpisech více prostoru, zlepšit právní úpravu týkající se této problematiky a častěji tuto právní úpravu novelizovat vzhledem k tomu, jak se situace v oblasti

---

²⁵⁵ V Síti. [dokumentární film]. Režie: Vít KLUSÁK, Barbora CHALUPOVÁ, Česká republika: Česká televize, 2020.

kyberprostoru neustále mění, díky novějším a novějším moderním technologiím. Častější novelizace se netýká jen ochrany soukromí v kyberprostoru, ale kybernetického prostoru jako celku.

Právní úprava ochrany podoby člověka je velmi zmatečná a nejednotná. Je složité se v ní orientovat. Není obsažena v generální klauzuli ochrany osobnosti, ale je jí věnován samostatný paragraf, přičemž to na občana může působit tak, že je to něco nadřazeného než ostatní složky ochrany osobnosti a podléhá jiné právní úpravě. Podoba člověka je také chápána jako jeden z projevů osobní povahy, což už je druhá, respektive třetí skupina či paragraf, kam lze ochranu podoby člověka zařadit, jelikož do generální klauzule, ve které ale obsažena není, rozhodně patří. Zákonodárce by měl tento úsek zpřehlednit a sjednotit, dát podobě člověka jasné zařazení, které ji nebude od ostatních složek ochrany osobnosti jaksi nesmyslně oddělovat.

Předchozí občanský zákoník upravoval odlišně okruh osob, které mohly uplatňovat právo na ochranu osobnosti člověka i po jeho smrti. Tento okruh osob byl vymezen taxativně.²⁵⁶ Současný OZ změnil tento okruh osob na tzv. „*osoby blízké*“. Na jednu stranu je možno konstatovat, že rozšíření tohoto okruhu osob je ve prospěch zemřelého, neboť má na ochranu své osobnosti po smrti stejné právo i v situaci, kdy nemá žádnou z taxativně vymezených osob, které vymezoval předchozí občanský zákoník (tedy nemá manžela či partnera, děti atd.). Tudíž změnu tohoto okruhu osob na tzv. „*osoby blízké*“, kdy o ochranu osobnosti zemřelého může po jeho smrti žádat prakticky kdokoliv, můžeme vnímat pozitivně a vhodně. Na druhou stranu však můžeme vidět riziko zneužívání tohoto institutu, jelikož toto právo může být uplatňováno bez souhlasu ostatních osob blízkých a např. náhradu nemajetkové újmy může pod zástěrkou uplatnění práva na ochranu osobnosti zemřelého uplatňovat „kde kdo“ za účelem vlastního prospěchu. Je třeba nastavit nějaké limity pro uplatnění tohoto práva a stanovit povinnost osvědčení, že daná osoba tak činí pouze za účelem ochrany osobnosti zemřelého, aby bylo zabráněno zneužívání tohoto institutu a zatěžování soudního systému.

Zákon stanovuje, že je možno zasáhnout do osobnosti člověka na základě tzv. zákonné licence či na základě svolení dotčené osoby. Právě v institutu svolení je spatřován nedostatek – svolení není třeba udělit v písemné formě, postačí tak tedy dohoda mezi dvěma

---

²⁵⁶ § 15 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník: „*Po smrti fyzické osoby přísluší uplatňovat právo na ochranu její osobnosti manželu nebo partnerovi a dětem, a není-li jich, jejím rodičům.*“

subjekty. Jak již bylo několikrát zmíněno, ochrana osobnosti podléhá ochraně právních předpisů nejvyšší právní síly, proto je spatřována nutnost písemné podoby pro udělení svolení k takovému zásahu, ať už se jedná o zásah jakýkoliv, pro případné budoucí dokazování takového svolení. Předejde se tak sporům o tom, zda souhlas se zásahem byl nebo nebyl udělen.

Informační, komunikační a moderní technologie se rozvíjí každým dnem, jsou součástí našich každodenních životů a umění je ovládat stále mladší a mladší generace. Jak již bylo zmíněno v kapitole 4.2.4, autorka práce považuje za nutné, zakotvit do vzdělávacího systému výuku, ve které dojde ke zvýšení mediální a digitální gramotnosti dětí a adolescentů, a také výuku, která bude zaměřena na online bezpečnost. V souvislosti se vzděláním je nutno také celkově, ve všech oblastech, zvyšovat vzdělání dětí a také celého národa, neboť díky vzdělání dojde ke zvýšení lidského a kulturního kapitálu, který je nezbytný pro orientaci a odolnost ve světě, i v kyberprostoru.

V souvislosti s předchozím bodem je nutno také konstatovat, že je třeba zvyšovat morální zásady společnosti, jelikož kybernetická kriminalita je, stejně jako každá jiná kriminalita, zcela nemorální.

Jedním z řešení, jak předcházet kybernetické kriminalitě a činům proti osobnosti člověka v prostředí internetu a sociálních sítí, je medializace a upozornění na problémy, které v tomto světě probíhají a dějí se dnes a denně, a to jak prostřednictvím filmů, videí či článků, tak té prostřednictvím osobních příběhů lidí, kteří se stali oběťmi sociálních sítí a internetu. Některé jedince by to tak mohlo odradit od komunikace s neznámými lidmi, od sdílení osobních údajů či od toho, že ne všem a všemu mají na internetu věřit.

Poslední možnost, která je spatřována v boji proti útokům na osobnost člověka na sociálních sítích a obecně na internetu, je bezesporu prevence, a také řádná výchova a zájem ze strany rodičů.

4.4 Závěr praktické části

V praktické části diplomové práce byla získána data především pomocí dotazníkového šetření. Tímto dotazníkovým šetřením došlo k potvrzení či vyvrácení stanovených hypotéz, a to v kapitole 4.1.10.

Hlavním cílem dotazníkového šetření (kapitola 4.1.3) bylo posouzení, jak se chovají adolescenti, resp. studenti středních škol Zlínského kraje v prostředí sociálních sítí, tedy zda

bezpečně nebo nebezpečně, a zda si jsou takového chování a jednání ve vztahu k ochraně osobnosti vědomi.

V kapitole 4.1.4 došlo k formulaci výzkumných problémů na základě teoretické části diplomové práce. Na základě těchto výzkumných problémů byly stanoveny hypotézy (kapitola 4.1.5), jejichž ověření bylo provedeno díky odpovědím na konkrétní položené otázky v dotazníkovém šetření. Byly potvrzeny 2 ze 4 stanovených hypotéz (kapitola 4.1.10).

Kapitola 4.1.6 byla zaměřena na organizaci a konstrukci dotazníkového šetření. V této kapitole bylo vymezeno, jak dotazníkové šetření probíhalo, jak probíhal sběr dat, v jakém intervalu, pomocí jakých aplikací byla zpracována data a podobně.

Struktura respondentů, tedy výzkumného vzorku, jenž se účastnil dotazníkového šetření, byla vymezena v kapitole 4.1.7. Byla zde vymezena struktura respondentů na základě pohlaví, věku, ročníku studia a typu střední školy. Nejvíce respondentů bylo z 1. ročníku střední školy, tedy věk 15-16 let, z hlediska typu školy bylo největší zastoupení studentů z průmyslových středních škol. V rámci struktury respondentů bylo také zjišťováno, jaké sociální sítě respondenti nejčastěji používají. Bylo zjištěno, že se jedná o Instagram, Facebook Messenger a YouTube.

Kapitola 4.1.8 je rozsáhlou kapitolou věnující se vyhodnocení dat z dotazníkového šetření. Tato kapitole je neformálně rozdělena na tři části.

První část je zastoupena grafy a komentáři k nim týkající se otázek, které směřují na zjištění nebezpečného či bezpečného způsobu chování dotazovaných v prostředí sociálních sítí na základě kapitoly 4.1.2. Bezpečné a nebezpečné chování vymezené v této kapitole bylo předlohou pro sestavení otázek dotazníkového šetření za účelem posouzení bezpečnosti nebo nebezpečnosti chování dotazovaných na internetu. Závěr, který z těchto výsledků vyplývá, je vymezen v kapitole 4.1.9, která se věnuje celkovému a do jisté míry shrnujícímu vyhodnocení výsledků dotazníkového šetření.

Druhá část kapitoly 4.1.8 je zaměřena na druhou část stanoveného cíle diplomové práce, tedy zda jsou si respondenti takového (ne)bezpečného chování a jednání na sociálních sítích ve vztahu k ochraně osobnosti vědomi. Bylo zjištěno, že si respondenti jsou takového nebezpečného jednání a chování vědomi, ovšem už není možné tvrdit, že si to uvědomují právě ve vztahu k ochraně osobnosti, jelikož bylo zjištěno, že téměř 70 % dotazovaných neví, co předmětem práva na ochranu osobnosti je, což lze považovat za velmi vysoké procento.

Třetí část kapitoly 4.1.8 je věnována právě osobnostním právům, kde byla zjištěna neznalost osobnostních práv, ovšem na druhou stranu také přesvědčení respondentů o tom, že osobnostní práva jsou důležitá. Zde byl zjištěn paradox, že i přes to, že respondenti nevědí, co je předmětem práva na ochranu osobnosti, i tak osobnostní práva považují za důležitá.

Kapitola 4.2 praktické části diplomové práce je věnována vlastní případové studii, která byla zaměřena na analýzu volně zpřístupněných informací uživatelů sociálních sítí veřejnosti z hlediska zjištění rizikového chování adolescentů. Jedná se tedy o to, že byla autorkou práce provedena analýza toho, jaké, pro účely analýzy, vybrané obecné a zvláštní osobní údaje, mají vybraní adolescenti uvedeny na sociální síti Facebook jako veřejné. Adolescenti byli vybráni na základě kontaktů z autorčina bezprostředního okolí – jednalo se o subjekty, které autorka práce zná, ale nemá je přidány ve svých přátelích, tudíž k nim přistupuje jako osoba neznámá, která tyto údaje může volně vidět.

V kapitole 4.2.4 došlo k provedení analýzy a vyvození patřičných závěrů. Bylo zjištěno, že žádný ze zkoumaných subjektů se nechová vyloženě nebezpečně, ovšem 45 % analyzovaných se chová spíše nebezpečně, vzhledem k tomu, kolik subjektů bylo analyzováno. 50 % subjektů bylo vyhodnoceno jako subjekty, které se chovají spíše bezpečně, což lze hodnotit pozitivně. Z množství zkoumaných subjektů se zcela bezpečně chová pouze 5 %, což tvoří jednoho jediného člověka z celku. Toto není možno považovat za dobrý výsledek analýzy, jestliže sledujeme bezpečnost a nebezpečnost chování adolescentů v prostředí sociálních sítí, které je možné považovat za jejich druhý domov a místo, na kterém tráví stále více a více času.

Kapitola 4.2.5 porovnala výsledky analýzy s výsledky dotazníkového šetření, které se týkají stejné problematiky jako analýza, tedy problematiky uveřejnění osobních údajů. Bylo porováno, jaké osobní údaje mají na své sociální síti zveřejněny respondenti a zároveň subjekty provedené analýzy. Cílem bylo posouzení shody výsledků dotazníkového šetření na patřičné otázky a výsledků provedené analýzy. Podrobnosti v kapitole 4.2.5.

V kapitole 4.2.6 praktické části diplomové práce bylo navrženo řešení možných nedostatků, které byly analýzou zjištěny

Na závěr praktické části diplomové práce byly také autorkou práce vypracovány návrhy a náměty na zlepšení zkoumané problematiky, včetně návrhů *de lege ferenda*

5. Výsledky a diskuse

5.1 Teoretická část

Cílem teoretické části diplomové práce bylo analyzovat právní úpravu týkající se ochrany osobnosti ve stěžejním právním předpise, občanském zákoníku, a také analýza příslušné judikatury, která byla použita především k vymezení konkrétních případů týkajících se ochrany osobnosti, jež soudy v minulosti řešily. Tato problematika je řešena především v kapitole 3.3.

Analýzou bylo zjištěno, že osobnost člověka v kyberprostoru (definice v kapitole 3.2.5) může být narušena v mnoha směrech a velmi vážným způsobem. Toto narušení může způsobit také velmi vážné následky, které, v případě dětí a adolescentů, mohou mnohonásobně gradovat a zhoršovat se. Výsledkem analýzy je také to, že je osobnost člověka chráněna právními předpisy nejvyšší právní síly, a také řadou významných mezinárodních smluv, jedná se tedy o velmi vážnou a nepřehlédnutelnou sféru každého člověka a je třeba, aby jí byla věnována patřičná ochrana a aby, vzhledem k její vážnosti, nedocházelo k tak častým útokům na ni, k jakým dochází dnes, v kyberprostoru nevyjímaje. Bylo také zjištěno, že kyberkriminalita, a stejně tak útoky na osobnost člověka v kyberprostoru, se rozvíjí ruku v ruce s rozvojem moderních technologií, a především s rozvojem internetu a jeho možností. Pro pachatele takových útoků je dnes, díky částečně anonymitě internetu, mnohem snazší zaútočit např. na důstojnost či čest člověka než v reálném světě, jelikož je zde velká pravděpodobnost, že nemusí být nikdy dopaden.

Analýzou bylo zjištěno, a pojednává o tom blíže kapitola 3.3.2, že se osoba, jejíž osobnost byla narušena, může domáhat svého práva na ochranu osobnosti jen a pouze tehdy, jestliže jsou splněny zákonem stanovené podmínky. Zákon vylučuje, že by každý zásah, o kterém se osoba domnívá, že je neoprávněný, byl považován za neoprávněný. V tomto případě hovoří o tzv. domněnce na základě hodnotícího soudu. V této kapitole byla použita také řada příkladů ze soudní praxe týkající se situací, kdy bylo zasaženo do osobnosti jiného člověka. Bylo zjištěno, že judikatura na toto téma je velmi bohatá.

Analýza přivedla také k závěru, že odpovědnost pachatele při zásahu do osobnostního práva člověka je zpravidla objektivní, ovšem za určitých situací může být také subjektivní (kapitola 3.3.2).

V případě útoku následuje obrana, to je všeobecné pravidlo. U ochrany osobnosti tomu není jinak. Zákon demonstrativně vymezuje, jakými prostředky se může jedinec,

v případě toku na jeho osobnost, bránit. Jejich hlavním účelem je především zmírnění či náprava vzniklého protiprávního stavu.

Jelikož je teoretická část diplomová práce zaměřena především na občanskoprávní ochranu osobnosti člověka, byly také předmětem analýzy pouze občanskoprávní prostředky ochrany, nikoliv trestněprávní. Byla analyzována především náhrada nemajetkové újmy a přiměřené zadostiučinění. Analýzou bylo zjištěno, že společně se vznikem nemajetkové újmy může být způsobena i újma majetková, a to v podobě ušlého zisku. Pro uplatnění nároku je zde opět povinnost splnit zákonem stanovené podmínky. Přiměřené zadostiučinění se poskytuje převážně v penězích, ovšem pro stanovení výše neexistují žádná konkrétní pravidla a postupy. Nárok má také právo uplatnit nejen ten, komu byl újma skutečně způsobena, ale i ten, kdo újmu považuje za své vlastní neštěstí. To je shledáno jako lehce nešťastné, jelikož touto osobou může být prakticky kdokoliv.

Při porovnání dvou zvláštních žalobních nároků bylo zjištěno následující – žaloba negatorní může být podána jen tehdy, jestliže zásah do osobnosti člověka v době podání žaloby trval. Jestliže už netrvá, může osoba podat žalobu odstraňovací, ovšem podmínkou jsou trvající následky tohoto zásahu. Jinak je žaloba nepřipustná. Zákon tedy dobře vymezuje tyto stanovené možnosti, jelikož není možné, aby se daná osoba nemohla domáhat svého práva jen z toho důvodu, že nemůže dokázat trvání zásahu.

Práce také polemizuje o institutu svépomoci, kde bylo zjištěno, za jakých podmínek je možné institut využít a že není možné jej užívat svévolně, libovolně a bezmyšlenkovitě.

I přes to, že je osobnost člověka chráněna předpisy nejvyšší právní síly, existují možnosti, kdy je možné do této sféry člověka zasáhnout. Zákon vymezuje dvě situace, a to svolení a tzv. zákonné licence.

Svolení je projevem svobodné vůle každého člověka a neodmyslitelně je spjata s demokratickým způsobem fungování státu. Bylo zjištěno, že pro něj není vyžadována žádná konkrétní forma, ovšem v kapitole 4.3 bylo navrženo, z pohledu autorky práce, lepší řešení. Dále platí, že i přes to, že je stranami dohodnut rozsah svolení, může dojít k neoprávněnému zásahu, a to v situaci, kdy byl tento rozsah jednou stranou překročen. Souhlas s pořízením také neznamená souhlas s rozšiřováním (např. podoby). Souhlas je také kdykoliv odvolatelný a zároveň platí, že je možné se souhlasem jiného zasáhnout jen do té sféry osobnosti člověka, se kterou může daná osoba volně disponovat. Zákonné licence analyzuje kapitola 3.3.4.2.

Závěrečná část teoretické části diplomové práce byla věnována nejčastějším a nejvýznamnějším možnostem narušení osobnosti adolescentů v prostředí internetu, resp. sociálních sítí. Zde práce nevycházela již z OZ, ale z literatury a studií, které se touto problematikou hloubkově zabývají. Nejčastěji se jednalo o publikace pana Kamila Kopeckého. U každé konkrétní možnosti narušení osobnosti adolescenta na internetu byly vymezeny definice a znaky takových jednání, byly vymezeny také jejich podoby a situace, kdy k takovému jednání může dojít apod. (více kapitola 3.4). Na tuto kapitolu následně volně navazovala praktická část diplomové práce, především pak dotazníkové šetření.

5.2 Praktická část

Praktická část diplomové práce byla rozdělena na 3 části.

První a stěžejní část byla dotazníkové šetření. Cílem bylo posoudit, zda se adolescenti středních škol Zlínského kraje chovají na sociálních sítích bezpečně nebo nebezpečně a zda jsou si takového jednání ve vztahu k ochraně osobnosti vědomi.

Výsledky dotazníkového šetření byly vymezeny především v kapitole 4.1.9. To, zda se respondenti chovají bezpečně nebo nebezpečně, bylo posouzeno na základě konkrétně vymezených otázek, které byly sestaveny v souvislostech s kapitolou 4.1.2. U každého příkladu bezpečného, resp. nebezpečného chování byl vymezen graf, popřípadě několik grafů, které posuzují, kolik z kolika respondentů se v konkrétním daném případě chová bezpečně nebo nebezpečně a jak a proč je takové jednání za bezpečné nebo nebezpečné považováno. Hlavním zjištěním dotazníkového šetření je fakt, že si respondenti uvědomují nebezpečnost konkrétního jednání v prostředí sociálních sítí, ovšem nejsou si vědomi toho, že je takové nebezpečné jednání právě ve vztahu k ochraně osobnosti, jelikož 70 % respondentů neví, co je předmětem práva na ochranu osobnosti. Zajímavý výsledek přineslo také posouzení zasílání a zveřejňování intimně laděných fotografií respondentů, kteří zastávají názor, že je tato činnost velmi nebezpečná a může dojít ke snadnému zneužití těchto fotografií. 1/3 respondentů spadá do skupiny, která je přesvědčena o nebezpečnosti zasílání a zveřejňování takového druhu fotografií a je také přesvědčena o tom, že může dojít k jejich snadnému zneužití, ale i přes tato fakta to sami dělají a takové fotografie zveřejňují či zasílají.

V druhé části byla provedena analýza samotnou autorkou práce. Cílem bylo zjistit, jaké informace mají adolescenti uvedeny jako „veřejné“ na sociální síti Facebook z hlediska

posouzení jejich rizikového chování. Autorkou práce bylo analyzováno 20 subjektů. Výsledkem této analýzy je zjištění, že 45 % analyzovaných subjektů se chová spíše nebezpečně, 50 % subjektů spíše bezpečně a naprosto bezpečně pouze 5 %, což v celkové počtu subjektů představuje pouze jeden jediný subjekt. Pozitivním výsledkem analýzy je fakt, že nikdo ze zkoumaných subjektů se nechová zcela nebezpečně.

Na závěr praktické části byly autorkou práce vypracovány návrhy a náměty na zlepšení zkoumané problematiky, včetně návrhů *de lege ferenda*, a to na základě zjištění jak z teoretické, tak praktické části diplomové práce.

5.3 Diskuse

Vzhledem ke zjištěním, které vyvstaly z literární rešerše v teoretické části diplomové práce a z výsledků praktické části, se k diskusi nabízí hned několik témat

První předmět diskuse leží na faktu, který byl v práci několikrát zmiňován. Je to fakt, že ochrana osobnosti je upravena právními předpisy nejvyšší právní síly, což značí důležitost a významnost této oblasti jako takové. Na základě literární rešerše však bylo zjištěno, že jednotlivé složky ochrany osobnosti jsou vymezeny demonstrativním výčtem, který může být výkladovou praxí doplňován, v návaznosti na vývoj lidské společnosti a změnu jejich potřeb a hodnot. Předmětem diskuse je tedy otázka, zda by tento výčet neměl být upraven na výčet taxativní, vzhledem k tomu, o jak důležitou oblast se jedná. Osobnost člověka bude chráněna stejně teď, i v budoucnu, tak proč to do zákona neuvést hned a přímo, aby se v budoucnu některý z předmětů složek ochrany osobnosti, který teď vymezen není, nestal předmětem nějakého sporu a dané osobě by právo na ochranu osobnosti bylo odepřeno.

Právě se vznikem a rozvojem kybernetického prostoru, jeho kriminality a její velmi časté opakování, se nabízí i možnost rozšířit generální klauzuli ochrany osobnosti o dovětek, že „*osobnost člověka je chráněna jak v reálném světě, tak v kyberprostoru, a to bez rozdílu*“. Tento dovětek by bylo vhodné zařadit i do právního předpisu nejvyšší právní síly, konkrétně tedy do LZPS.

V souvislosti se soukromím člověka v kyberprostoru, je předmětem diskuse i fakt, který byl zjištěn na základě literární rešerše. Zcela zásadně se s rozvojem kyberprostoru změnila podoba soukromí a došlo ke zvýšení počtu zásahů do něj. Do soukromí jiného člověka je mnohem více zasahováno právě v kyberprostoru než v reálném světě, což přivádí k nutnosti věnovat této problematice v právních předpisech více prostoru a zlepšit také

právní úpravu, která se této problematice týká a mnohem častěji ji také novelizovat, a to z toho důvodu, že se situace ve virtuálním světě neustále mění z důvodu jeho nepřetržitého vývoje a vzniku stále novějších moderních technologií.

Předmětem diskuse je také bezesporu právní úprava ochrany podoby člověka, která, jak již bylo řečeno, je velmi zmatečná a nejednotná. Není obsažena v generální klauzuli ochrany osobnosti, ale je jí věnován speciální paragraf. To může na člověka působit tak, že je to cosi nadřazeného než ostatní složky ochrany osobnosti. Podoba je také v OZ chápána jako jeden z projevů osobní povahy. Zákodárce by měl tuto oblast jednoznačně vymezit a sjednotit, jelikož může být pro občana matoucí. Dle názoru autorky je podoba člověka nesmyslně oddělena od ostatních složek ochrany osobnosti.

Osobnost člověka je chráněna také po smrti. OZ přiznává právo domáhat se ochrany osobnosti člověka po jeho smrti tzv. osobám blízkým, které předchází občanský zákoník neznal, ten toto právo přiznával taxativně vymezenému okruhu osob. Předmětem diskuse je tedy otázka, zda je to dobře, nebo nikoliv. Dle autorky převažuje druhý názor. Rozšířením okruhu těchto osob na neurčitý pojem „*osoby blízké*“ může znamenat, že tento nárok může po smrti člověka uplatnit prakticky kdokoli, tudíž může snadněji dojít ke zneužití tohoto institutu za účelem vlastního prospěchu právě pod zástěrkou uplatňování práva na ochranu osobnosti zemřelého. Negativní se jeví také skutečnost, že toto právo je možné uplatnit bez souhlasu ostatních osob blízkých. Proto je navrženo, aby byly nastaveny nějaké limity pro uplatnění tohoto práva, uložení povinnosti těmto osobám předkládat nějaké osvědčení, že daná osoba tak činí pouze za účelem ochrany osobnosti zemřelého, aby bylo zabráněno zneužívání tohoto institutu a zatěžování soudního systému.

Autorka práce spatřuje také nedostatek v institutu „svolení“ (kapitola 3.3.4.1). Není považováno za dostatečné, že se v případě svolení nevyžaduje ze zákona písemná forma, ale pouze dohoda mezi dotčenými subjekty. Jak již bylo několikrát zmíněno, ochrana osobnosti podléhá ochraně právních předpisů nejvyšší právní síly, proto je spatřována nutnost písemné podoby pro udělení svolení k takovému zásahu, ať už se jedná o zásah jakýkoliv, pro případné budoucí dokazování takového svolení. Předejde se tak sporům o tom, zda souhlas se zásahem byl nebo nebyl udělen

Dále je nutno zmínit rozmach kybernetické kriminality, jako relativně nového jevu, kde i prostředky proti němu jsou relativně nové a nezkoušené. Mělo by tedy bezpochyby dojít k hloubkovému studiu této problematice ze strany odborníků a také ke zlepšování a zdokonalování těchto prostředků v právní úpravě, jelikož, jak bylo zjištěno, dochází ke

kybernetické kriminalitě ve stejném či větším množství než k té, ke které dochází v reálném světě. Tato kriminalita je ovšem mnohdy obtížněji vystopovatelná a postižitelná. S tím souvisí také otázka sankcionování tohoto typu kriminality – nemluvíme však pouze o té hmatatelné kybernetické kriminalitě, kdy hackeři napadnou nějakou síť a zablokují ji, ale v souvislosti se zkoumaným tématem, především o té nehmatatelné, která se skrývá v zákoutí internetu v podobě predátorů a jejich falešných profilů. Právní úprava by měla být doplněna o speciální právní předpisy, které se budou touto problematikou do detailu zabývat a upravovat ji, jelikož kybernetický svět, především v dnešní době, pomalu ale jistě ten reálný válčuje a převažuje.

V souvislosti s předchozím bodem, je možné také diskutovat nad sankcemi pro pachatele kybernetické kriminality. Na jednu stranu je možno tvrdit, že vysoký trest za kriminální činy v kyberprostoru by mohl budoucí pachatele od takového jednání odradit. Na druhou stranu, která dle názoru autorky převažuje, však zvýšení trestní sazby téměř v žádných případech nevede ke zmírnění či vymýcení nějakého druhu trestné činnosti. Proto, jak již bylo zmíněno v kapitole 4.3, se lepším řešením jeví užší spolupráce orgánů, kteří tuto kriminalitu odhalují a potírají. Znamenalo by to tedy, že by byl pachatel rychleji dopaden a potrestán, než stihne spáchat další podobný čin. Ovšem, je zde opět negativní stránka tohoto návrhu, a to to, že i přes to, že pachatel bude dopaden a potrestán, stejně ten čin spáchá a někomu způsobí újmu, která ho může poznamenat do konce života.

V praktické části bylo primárním nedostatek zjištění, že si respondenti uvědomují, že konkrétní jednání je v prostředí sociálních sítí nebezpečné, ovšem již si nejsou vědomi toho, že je nebezpečné ve vztahu k ochraně osobnosti, jelikož 70 % z nich neví, co je předmětem práva na ochranu osobnosti. Pozitivně je zde hodnocen fakt, že respondenti ví, jaké jednání je na sociálních sítích nebezpečné, tudíž předpokládáme, že se takovým způsobem nebudou na sociálních sítích chovat. Jejich (ne)bezpečné chování bylo dokázáno v kapitole 4.1.9, kde u každé konkrétní otázky tazající se na konkrétní způsob chování na internetu byla vyhodnocena (ne)bezpečnost jejich chování. Negativní je však fakt, že neví, že takovým jednáním může dojít k ohrožení jejich osobnostních, tedy jedněch z nejdůležitějších, práv člověka.

Za zajímavý výsledek dotazníkového šetření považujeme také zjištění, které se váže k otázce zasílání a zveřejňování intimně laděných fotografií v prostředí internetu. Bylo zjištěno, že mnohem více respondentů zasílá své intimní fotografie do soukromé zprávy, než že je zveřejňuje na svém profilu. Zároveň však bylo zjištěno, že zveřejňování i zasílání

takových fotografií respondenti vnímají z více než 90 % spíše nebo naprosto nebezpečně a také si z více jak 95 % uvědomují, že může dojít ke snadnému zneužití těchto fotografií, když se dostanou do prostředí internetu. I přes tyto skutečnosti, 30 % respondentů zveřejňuje nebo zasílá intimně laděné fotografie, což považujeme za velmi nebezpečné chování. Toto zjištění nás vede k otázce, proč respondenti, i přes jejich přesvědčení o nebezpečnosti takového jednání, takovým způsobem sami jednají. Jako nejpravděpodobnější se jeví situace, a výsledky dotazníkového šetření ji dokazují, že se bude jednat o fenomén sexting, jelikož, na základě odpovědí respondentů, nejčastěji tyto fotografie směřují právě partnerovi nebo partnerce (více kapitola 3.4.4).

Bylo také zjištěno, že 60 % respondentů neví, co je to kybergrooming, jeden z největších fenoménů dnešní doby (kapitola 3.4.2). V souvislosti s tím, v kapitole 4.3, tak autorka navrhuje, aby byla do vzdělávacího systému zakotvena povinná výuka (jako matematika nebo čeština), která se bude týkat online bezpečnosti a bude zvyšovat digitální a mediální gramotnost českých dětí a adolescentů. I přes to, že výsledek dotazníkového šetření byl relativně pozitivní v tom smyslu, že se respondenti chovají převážně bezpečně, neznamená to, že by se tak chovali všichni a že by všichni věděli, JAK se mají na sociálních sítích chovat. Role školy je v tomto případě velmi důležitá, především v dnešní době, kdy na školách probíhá online výuka a online svět se tak stal každodenním chlebem pro každé dítě v České republice. Otázka však je, jestli by tato výuka nezanikla podobně, jako tomu je např. u sexuální výchovy, která se na školách již téměř nevyučuje.

6. Závěr

Cílem diplomové práce na téma „Ochrana osobnosti a sociální sítě“ bylo detailně analyzovat právní úpravu ochrany osobnosti ve stěžejním právním předpise, kterým je zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, a k tomu příslušné judikatury. Dalším z cílů bylo, na základě dotazníkového šetření, zjistit, zda se adolescenti, respektive studenti středních škol Zlínského kraje chovají v prostředí sociálních sítí bezpečně nebo nebezpečně, kde toto chování a jednání bylo vymezeno na základě studia a srovnání několika odborných literárních pramenů a také jednoho relevantního internetového zdroje, a zda jsou si tyto adolescenti takového chování a jednání ve vztahu k ochraně osobnosti vědomi. Třetím cílem diplomové práce bylo, na základě vlastní případové studie, resp. analýzy autorky, zjistit, jaké informace mají adolescenti jakožto uživatelé sociálních sítí volně zpřístupněny pro veřejnost na sociální síti Facebook z hlediska posouzení jejich rizikového chování.

K prvnímu stanovenému cíli je vztažena teoretická část diplomové práce, především pak kapitola 3.3. Došlo k detailní analýze toho, co je předmětem práva na ochranu osobnosti (této problematice je věnována kapitola 3.2.1 a 3.2.2) v kybernetickém prostoru (tento pojem definován v kapitole 3.2.5), dále se kapitola 3.3 věnovala neoprávněnému zásahu do osobnosti člověka, přičemž bylo zjištěno, že zásah je možno považovat za neoprávněný jen tehdy, jestli jsou splněny požadavky stanoveny zákonem, přičemž odpovědnost pachatele za tento zásah je zpravidla objektivní.

Kapitola 3.3.3 se detailně věnuje prostředkům ochrany osobnostních práv člověka, konkrétně těm občanskoprávním, jelikož diplomová práce se zabývá ochranou osobnosti z pohledu občanského práva. Bylo zjištěno, že zákon považuje za nejvhodnější prostředek náhradu nemajetkové újmy, která se zpravidla poskytuje v penězích. Náhrada škody není pro tuto oblast až tak typická, jako např. pro majetkové trestné činy či přestupky. Kapitola se věnovala také zvláštním žalobním nárokům, jako je žaloba negatorní a žaloba odstraňovací. U každé z uvedených žalob je třeba splnit odlišné podmínky, a pokud není možno použít první, může poškozený využít (ovšem opět za splnění podmínek), žalobu druhou, tedy odstraňovací. Práce se v kapitole 3.3.3.5 zabývala také, do jisté míry krajním prostředkem ochrany osobnostních práv, a to je institut svépomoci. Ten ovšem je možno použít jen v situacích, které přesně vymezuje zákon, nikoliv svévolně a bezmyšlenkovitě, jak již bylo několikrát řečeno.

Osobnostní práva mohou být také omezena, a to v zákonem stanovených případech. Diplomová práce se zabývala především institutem svolení (kapitola 3.3.4.1) a zákonnými licencemi, kterých zákon rozeznává pět (kapitola 3.3.4.2). Zákonná licence znamená, že do některý z předmětů osobnosti člověka (např. podoba, jméno a příjmení, soukromí apod.), může být zasazeno i bez souhlasu dané osoby. To v případě institutu souhlasu není možné.

Kapitola 3.4 se věnovala konkrétním možnostem narušení osobnosti adolescentů (definice v kapitole 3.2.3) v prostředí sociálních sítí (definice v kapitole 3.2.4). Jednalo se o nejvýznamnější a nejrozšířenější fenomény dnešní doby, kterým se věnuje literatura, z nich autorka práce vycházela při zpracování literární rešerše. Jednalo se o kyberšikanu (kapitola 3.4.3), kyberstalking (kapitola 3.4.1), kybergrooming (kapitola 3.4.2) a sexting (kapitola 3.4.4).

Na základě literární rešerše mohly být autorkou práce vymezeny výzkumné problémy, na základě kterých byly vypracovány hypotézy, které byly následně ověřeny pomocí dotazníkového šetření. Autorka práce, na základě výsledků dotazníkového šetření, mohla potvrdit 2 ze 4 stanovených hypotéz.

Jak již bylo řečeno, v praktické části diplomové práce bylo, na základě dotazníkového šetření, posuzováno bezpečné a nebezpečné chování respondentů v prostředí sociálních sítí. Bezpečné a nebezpečné chování bylo vymezeno díky literární rešerši z oblasti této problematiky, kdy byly srovnány odborné publikace, které se tímto tématem zabývají. Na základě toho mohly být sestaveny otázky do dotazníku a odpovědi vyhodnoceny z hlediska posouzení (ne)bezpečnosti chování respondentů na sociálních sítích. Zároveň bylo zjištěno, že respondenti jsou si nebezpečného chování a jednání na sociálních sítích vědomi (tedy ví, jaké jednání je nebezpečné a sami ho za nebezpečné považují), ale nejsou si ho vědomi už ve vztahu k ochraně osobnosti, jelikož 70 % z nich neví, co je jejím předmětem.

Zajímavý výsledek přineslo také posouzení zasílání a zveřejňování intimně laděných fotografií respondentů s názorem, že tato činnost je velmi nebezpečná a může dojít ke snadnému zneužití těchto fotografií. $\frac{1}{3}$ respondentů spadá do skupiny, která je přesvědčena o nebezpečnosti zasílání a zveřejňování takového druhu fotografií a je také přesvědčena o tom, že může dojít k jejich snadnému zneužití, ale i přes tato fakta to sami dělají a takové fotografie zveřejňují či zasílají.

Při vlastní případové studii autorky, která se zabývala zjištěním, jaké vybrané obecné a zvláštní osobní údaje mají adolescenti zveřejněny na sociální síti Facebook jako „veřejné“

(tedy může je vidět kdokoliv, koho nemají v přátelích), bylo zjištěno, že je to relativně 50 na 50, konkrétně tedy fakt, že 45 % analyzovaných subjektů se chová spíše bezpečně, 5 % velmi bezpečně a zbylých 50 % spíše nebezpečně.

Z výše uvedeného vyplývá, že ochrana osobnosti je velmi důležitým a vážným tématem, kterým je třeba se zabývat. Vzhledem k tomu, jak roste význam moderních informačních a komunikačních technologií, které teď, v době pandemie nemoci Covid-19, zažívají ještě větší rozmach než např. před rokem či dvěma, je tato nutnost zdvojnásobena, jelikož lidé (a především děti a adolescenti) dnes tráví ve virtuálním světě stále více a více času, což může znamenat, že jsou více a více ohroženi, a to především za předpokladu, že nebudou v této oblasti (jak v oblasti ICT tak v oblasti ochrany osobnosti) vzděláváni, jak ze strany škol, tak ze strany svých rodičů. Jak dokládá výsledek dotazníkového šetření, nejsou dnešní adolescenti příliš vzdělaní v oblasti svých osobnostních práv, což je špatně vzhledem k tomu, jak mohou být narušena a jaké následky to následně může způsobit. Neví, jaká jsou jejich práva, a tudíž pravděpodobně ani to, jak mohou být tedy narušena.

Z toho vyvozujeme závěr, že je třeba zvýšit jejich povědomí právě v této oblasti. Informační, komunikační a moderní technologie se rozvíjí každým dnem, jsou součástí našich každodenních životů a umějí je ovládat stále mladší a mladší generace. Jak již bylo zmíněno v kapitole 4.2.4, autorka práce považuje za nutné, zakotvit do vzdělávacího systému výuku, ve které dojde ke zvýšení mediální a digitální gramotnosti dětí a také výuku, která bude zaměřena na online bezpečnost, jelikož se jedná o stále více aktuální téma, jehož význam bude s největší pravděpodobností stále růst. Právě proto je třeba se k tomu postavit čelem a podniknout patřičné kroky k tomu, aby budoucí generace byly v této oblasti dostatečně vzdělané, jelikož, jak říká vždy moje babička: „*Je to budoucnost našeho národa*“ a stejně tak za nedílnou součást budoucnosti můžeme považovat virtuální svět, který bude vytlačovat ten reálný.

7. Seznam použitých zdrojů

7.1 Literatura

BARTOŇ, Michal, Jan KRATOCHVÍL, Martin KOPA, Maxim TOMOSZEK, Jiří JIRÁSEK a Ondřej SVAČEK. *Základní práva*. Praha: Leges, 2016. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-128-1. 608 s.

BURDOVÁ, Eva a Jan TRAXLER. *Bezpečně na internetu*. Praha: Středočeský kraj ve spolupráci se Vzdělávacím institutem Středočeského kraje (VISK), 2014. ISBN 978-80-904864-9-2. 43 s.

ČERNÁ, Alena. *Kyberšikana: průvodce novým fenoménem*. Praha: Grada, 2013. Psyché. ISBN 978-80-210-6374-7. 150 s.

DOLEŽÍLEK, Jiří. *Přehled judikatury ve věcech ochrany osobnosti*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. Judikatura. ISBN 978-80-7552-074-6. 326 s.

DVOŘÁK, Jan, Jiří ŠVESTKA a Michaela ZUKLÍNOVÁ. *Občanské právo hmotné*. Praha: Wolters Kluwer, 2013-. ISBN 978-80-7478-325-8. 428 s.

FIALA, Josef a Milan KINDL. *Občanské právo hmotné*. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-228-8. 664 s.

HURDÍK, Jan, Petr LAVICKÝ a Ivo TELEČEK. *Občanské právo hmotné*. Žilina: Poradca podnikateľa, 2008. ISBN 978-80-7380-136-6. 148 s.

KNAP, Karel a kol. *Ochrana osobnosti podle občanského práva*. 4., podstatně přeprac. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-7201-484-6. 435 s.

KNAPPOVÁ, Marta, Jiří ŠVESTKA a Jan DVOŘÁK. *Občanské právo hmotné*. 4., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: ASPI, 2005. ISBN 80-7357-127-7. 532 s.

KOHOUT, Roman a Radek KARCHŇÁK. *Bezpečnost v online prostředí*. Karlovy Vary: Biblio Karlovy Vary, 2016. ISBN 978-80-260-9543-9. 68 s.

KOPECKÝ, Kamil, René SZOTKOWSKI a Veronika KREJČÍ. *Nebezpečí internetové komunikace III*. Olomouc: Pedagogická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci, 2012. ISBN 978-80-244-3087-4. 60 s.

KOPECKÝ, Kamil a René SZOTKOWSKI. *Nebezpečné komunikační techniky spojené s ICT pro ředitele základních a středních škol*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. Studijní opora. ISBN 978-80-244-4555-7. 62 s.

KOPECKÝ, Kamil. *Rizikové formy chování českých a slovenských dětí v prostředí internetu*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. Monografie. ISBN 978-80-244-4861-9. 169 s.

KOPECKÝ, Kamil. *Stalking a kyberstalking. Nebezpečné pronásledování (studie)*. (PDF). Olomouc 2011. ISBN 978-80-254-7737-3. 13 s.

KRČMÁŘOVÁ, Barbora. *Děti a online rizika: sborník studií*. Praha: Sdružení Linka bezpečí, 2012. ISBN 978-80-904920-2-8. 178 s.

LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§1-654). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-529-9. 394 s.

MCCARTHY, Linda a Denise WELDON-SIVIY, ed. *Bud' pánem svého prostoru: jak chránit sebe a své věci, když jste online*. Praha: CZ.NIC, 2013. ISBN 978-80-904248-6-9. 316 s.

MELZER, Filip. *Občanský zákoník: velký komentář (§1-117)*. Praha: Leges, 2013. ISBN 978-80-7502-004-8. 658 s.

ONDŘEJOVÁ, Eva. *Ochrana osobnosti v common law a českém právu*. Praha: Leges, 2016. Teoretik. ISBN 978-80-7502-164-9. 256 s.

PETROV, Jan. *Občanský zákoník: komentář (I. svazek)*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-747-7. 3276 s.

ŘÍČAN, Pavel. *Agresivita a šikana mezi dětmi: jak dát dětem ve škole pocit bezpečí*. Praha: Portál, 1995. Pedagogická praxe. ISBN 80-7178-049-9. 95 s.

SMEJKAL, Vladimír. *Kybernetická kriminalita*. 2. rozšířené a aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-720-7. 934 s.

SZOTKOWSKI, René, Kamil KOPECKÝ a Veronika KREJČÍ. *Nebezpečí internetové komunikace IV*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3911-2. 177 s.

ŠIMÍČEK, Vojtěch, ed. *Právo na soukromí*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2011. ISBN 978-80-210-5449-3. 212 s.

ŠMAHAJ, Jan. *Kyberšikana jako společenský problém: Cyberbullying as a social problem*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4227-3. 232 s.

ŠVESTKA, Jiří, Jan Dvořák, Josef Fiala a kol. *Občanský zákoník: komentář: Svazek 1 (§ 1-654)*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-370-8.

ŠVESTKA, L., SPÁČIL, J., ŠKÁROVÁ, M., HUMLÁK, M. a kol. *Občanský zákoník, svazek § 1 až 459. Komentář*. C.H.Beck, 2009, 2455 s.

VALOUŠEK, Martin, Eva FIALOVÁ, Tomáš LECHNER, Markéta HÁLOVÁ, Jakub SIVÁK, Olga SOVOVÁ, Eduard BRUNA a Markéta BRUNOVÁ, MATES, Pavel, ed. *Ochrana osobnosti, soukromí a osobních údajů*. Praha: Leges, 2019. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-346-9. 427 s.

7.2 Cizojazyčná literatura

KOWALSKI, R. M., Limber, S. P, Agatson, P. W. *Cyberbullying: bullying in the digital age*. 2008. USA: Blackwell publishing.

LAMB, S. a L. M. BROWN. *Packaging Girlhood: Rescuing Our Daughters from Marketers' Schemes*. 2007. 2st ed. USA: St. Martin's Griffin.

OLWEUS, Dan. *Bullying at school: What we know and what we can do*. 1993. Cambridge, MA: Blackwell publishing.

PRICE, J. M., Dalglish J. *Journal of abnormal child psychology, Cyberbullying: Experiences, impacts and coping, strategies as described by Australian young people*. 35 s.

WILLARD, N. E. *Cyberbullying and cyberthreats: Responding to the challenge of online social cruelty, threats, and distress*. 2007. USA: Research Press.

WOLAK, J., D. FINKELHOR a K. J. MITCHEL. How often are teens arrested for sexting? *Pediatrics*. 2011. s. 2011-2242.

7.3 Nálezy a rozsudky soudů

Kerby v. Hal Roach Studios Inc. 127 P 2 d. 577 (1942).

Nález Ústavního soudu I. ÚS 453/03 ze dne 11. 11. 2005.

Rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 15. 12. 2016, č. j. 33 C 308/2014-129.

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 10. 10. 2012, č.j. 32 C 64/2009-194.

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 10. 7. 2015, č.j. 66 C 173/2013-261.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 19. 10. 2005. NS 30 Cdo 936/2005.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. 11. 2005, sp. zn. 30 Cdo 1701/2005.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 5. 5. 2006, sp. zn. 32 Odo 511/2006.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 31.10. 2006, sp. zn. 30 Cdo 2116/2006.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28. 2. 2007, sp. zn. 30 Cdo 97/2007.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28. 2. 2007, sp. zn. 30 Cdo 1873/2006.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 8. 9. 2011, sp. zn. 8 Tdo 1082/2011.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 17. 10. 2018, sp. zn. 30 Cdo 1467/2018.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 15. 10. 2019, sp. zn. 25 Cdo 1778/2019.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2007, čj. 8 As 17/2007–135.

Rozsudek Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 12. 9. 2013, sp. zn. 3 T 30/2013.

Rozsudek Spolkového soudního dvora ze dne 9. 12. 2003 – VI RZ 373/02 - KG.

7.4 Právní předpisy

Zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

7.5 Diplomové práce

KALÁBOVÁ, E. Imateriální újma v občanském právu. Praha, 2015, 81 s. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra občanského práva. Vedoucí práce Jiří Švestka.

7.6 Internetové zdroje

BUSINESSGRAM, specialisté na firemní instagram. *Počet lidí na českém a slovenském instagramu k září 2019* [online]. [cit. 2020-10-02]. Dostupné z WWW: <https://businessgram.eu/pocet-lidi-na-ceskem-a-slovenskem-instagramu-zari-2019/>.

CZ.NIC., jak na internet. *Sociální síť* [online]. [cit. 2020-10-02]. Dostupné z WWW: <https://www.jaknainternet.cz/page/1751/socialni-site/>.

ČT24. *Adolescence už netrvá do 19 let. Přelomový věk je teď 24, tvrdí vědci* [online]. [cit. 2020-10-01]. Dostupné z WWW: <https://ct24.ceskatelevize.cz/veda/2370091-adolescence-uz-netrva-do-19-let-prelomovy-vek-je-ted-24-tvrdi-vedci>.

E-bezpečí. *Film V síti: Desatero bezpečného chování na internetu* [online]. [cit. 2020-12-02]. Dostupné z WWW: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/z-nasi-kuchyne/1816-film-v-siti-desatero-bezpecneho-chovani-na-internetu>.

E-bezpečí. *Kybergrooming a rizikové seznamování v prostředí internetu: manipulativní techniky používané útočníky* [online]. [cit. 2020-10-08]. Dostupné z WWW: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/tiskoviny/bud-v-bezpeci/82-bud-v-bezpeci-kybergrooming/file>.

E-bezpečí. *Kybergrooming a rizikové seznamování v prostředí internetu: Jak se chránit před kybergroomingem* [online]. [cit. 2020-10-08]. Dostupné z WWW: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/tiskoviny/bud-v-bezpeci/82-bud-v-bezpeci-kybergrooming/file>.

E-bezpečí. *Rizikové výzvy v online prostředí (fenomén online challenges)* [online]. [cit. 2020-12-02]. Dostupné z WWW: <https://e-bezpeci.cz/index.php/rizikove-jevy-spojene-s-online-komunikaci/socialni-site/1618-rizikove-vyzvy-v-online-prostredi-fenomen-online-challenges>.

EUROPA.eu. *Ochrana údajů a soukromí na internetu* [online]. [cit. 2020-10-12]. Dostupné z WWW: https://europa.eu/youreurope/citizens/consumers/internet-telecoms/data-protection-online-privacy/index_cs.htm.

Facebook profily a další sociální sítě. *Sociální sítě, přehled sociálních sítí* [online]. [cit. 2020-10-02]. Dostupné z WWW: <http://facebook-profilu.czech-this.com/socialni-site/>.

FRANK BOLD ADOVKÁTI. *Měníme svět právem. Co je, co není a co bude osobní údaj podle GDPR* [online]. [cit. 2021-02-02]. Dostupné z WWW: <https://www.fbadvokati.cz/cs/clanky/541-co-je-co-neni-a-co-bude-osobni-udaj-podle-gdpr>.

GDPR.cz. *Obecné nařízení o ochraně osobních údajů prakticky. Co považuje GDPR za osobní údaje* [online]. [cit. 2021-02-02]. Dostupné z WWW: <https://www.gdpr.cz/gdpr/osobni-udaje/>.

Internet Live Stats. *Internet users* [online]. [cit. 2020-10-02]. Dostupné z WWW: <https://www.internetlivestats.com/internet-users/>.

KOPECKÝ, Kamil a Martin KOŽÍŠEK. Fenomén sexting v teorii a praxi (díl 1). *E-bezpeci.cz* [online]. 2015 [2020-10-05]. Dostupné z WWW: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/temata/sexting/994-fenomen-sexting1>.

KOPECKÝ, Kamil. *Online predátoři netvoří homogenní skupinu, najdeme mezi nimi osoby s vysokým i nízkým stupněm společenské nebezpečnosti*. *E-Bezpečí*, roč. 4, č. 1, s. 116-118. Olomouc: Univerzita Palackého, 2019. ISSN 2571-1679. Dostupné z WWW: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php?view=article&id=1561>.

LENHART, A. *Cyberbullying and online teens. Pew Internet Project report* [online]. 2007 [2020-10-08]. Dostupné z WWW: http://www.pewinternet.org/PPF/r/216/report_display.asp.

MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR. Komise pro aplikaci nové civilní legislativy (Kšnc). *Náhrada újmy v novém občanském zákoníku* [online]. [cit. 2020-11-16]. Dostupné z WWW: http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/MS_brozura_nahrada_ujmy.pdf.

Obcanskyzakonik.justice.cz. *Důvodová zpráva k NOZ – konsolidovaná verze* [online]. [cit. 2020-11-16]. Dostupné z WWW: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>. s. 43.

Policie České republiky. *Kyberkriminalita* [online]. [cit. 2020-10-02]. Dostupné z WWW: <https://www.policie.cz/clanek/kyberkriminalita.aspx>.

SCS.ABZ.CZ, Slovník cizích slov. *Pojem adolescent* [online]. [cit. 2020-10-01]. Dostupné z WWW: <https://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/adolescent>.

SCS.ABZ.CZ, Slovník cizích slov. *Pojem difamace* [online]. [cit. 2020-10-05]. Dostupné z WWW: <https://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/difamace>.

SCS.ABZ.CZ, Slovník cizích slov. *Pojem kyberprostor* [online]. [cit. 2020-10-02]. Dostupné z WWW: <https://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/kyberprostor>.

Sociologická encyklopedie, Sociologický ústav AV ČR. *Osobnost* [online]. [cit. 2020-10-01]. Dostupné z WWW: [https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Osobnost_\(MSgS\)](https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Osobnost_(MSgS)).

STATISTA.com. *Most popular social networks worldwide as of October 2020, ranked by number of active users* [online]. [cit. 2021-02-02]. Dostupné z WWW: <https://www.statista.com/statistics/272014/global-social-networks-ranked-by-number-of-users/>.

Studium psychologie, web o psychologii, přehledně a v souvislostech. Etapy psychického vývoje: pubescence, adolescence. Psychologická charakteristika těchto období, jejich význam pro další vývoj [online]. [cit. 2020-10-01]. Dostupné z WWW: <https://www.studium-psychologie.cz/vyvojova-psychologie/6-pubescence-adolescence.html>.

THE LANCET, Child & Adolescent Health. The age of adolescence [online]. [cit. 2020-10-01]. Dostupné z WWW: [https://www.thelancet.com/journals/lanchi/article/PIIS2352-4642\(18\)30022-1/fulltext#seccestitle10](https://www.thelancet.com/journals/lanchi/article/PIIS2352-4642(18)30022-1/fulltext#seccestitle10).

7.7 filmy

V Síti. [dokumentární film]. Režie: Vít KLUSÁK, Barbora CHALUPOVÁ, Česká republika: Česká televize, 2020.

The Social Dilemma [dokumentární drama]. Režie: Jeff ORLOWSKI, USA: Netflix, 2020.

8. Přílohy

8.1 Dotazník

10. 2. 2021

(NE)BEZPEČNÉ CHOVÁNÍ ADOLESCENTŮ NA SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH

(NE)BEZPEČNÉ CHOVÁNÍ ADOLESCENTŮ NA SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH

Vážení studenti,

velmi Vám děkuji, že jste se rozhodli účastnit se níže uvedeného výzkumu.

Cílem tohoto výzkumu je zjistit, jak se adolescenti, tedy Vy a Vaše věková skupina, chováte v prostředí sociálních sítí, tedy zda bezpečně nebo nebezpečně, a to s ohledem na ochranu osobnosti. Dílčím cílem je také zhodnotit, zda si jste takového (ne)bezpečného chování a jednání ve vztahu k ochraně osobnosti vědomi a jak takové jednání vnímáte a subjektivně posuzujete (tedy zda ho považujete za bezpečné nebo nebezpečné). Průzkumu se účastní středoškoláci různých oborů (gymnázia, obchodní akademie, učiliště, zdravotnické školy či průmyslovky...), jelikož je cílem také zjistit, zda se studenti některých oborů chovají na sociálních sítích více nebo méně nebezpečně než studenti oborů odlišných.

Výzkum je ZCELA ANONYMNÍ a veškerá data, která budou sesbírána, budou použita POUZE PRO ÚČELY DIPLOMOVÉ PRÁCE. Předmětem ani účelem dotazníku NENÍ zpracování osobních údajů. Výsledky budou publikovány pouze v diplomové práci ve skupinové agregované formě (tedy souhrnně za celý výzkumný vzorek).

Výzkumu se mohou účastnit pouze STUDENTI STŘEDNÍCH ŠKOL ZLÍNSKÉHO KRAJE ve věku 15-19 let, kteří mají ÚČET alespoň na JEDNÉ SOCIÁLNÍ SÍTI (nezáleží na tom, jaká sociální síť to je).

Vyplnění dotazníku trvá cca 15 minut. Na otázky odpovídejte prosím pravdivě a upřímně. Snažte se také prosím odpovědět na každou položenou otázku. Vaše pečlivé vyplnění dotazníku přispěje k lepšímu poznání chování na sociálních sítích, na což je zaměřena i má diplomová práce. Díky Vašemu vyplnění přispějete k naplnění cílů mé diplomové práce.

Moc děkuji za Vaši ochotu a vstřícnost.

Bc. Barbora Smetanová
2. ročník navazujícího magisterského studia
Česká zemědělská univerzita v Praze
Provozně ekonomická fakulta

1. 1. Jste

Označte jen jednu elipsu.

Muž

Žena

2. 2. Kolik Vám je let?

Označte jen jednu elipsu.

- 15
 16
 17
 18
 19

3. 3. Jaký typ střední školy studujete?

Označte jen jednu elipsu.

- Gymnázium
 Průmyslová SŠ
 Zdravotnická SŠ
 Pedagogická SŠ
 Obchodní akademie
 Hotelová SŠ / Služby / Cestovní ruch
 Umělecká SŠ
 Odborná SŠ / Učiliště
 Gastronomická SŠ
 Zemědělská a přírodovědná SŠ
 Jiné: _____

4. 4. Ve kterém jste ročníku?

Označte jen jednu elipsu.

1.
 2.
 3.
 4.

5. Na jaké sociální sítě máte založený účet A ZÁROVEŇ tuto sociální síť PRAVIDELNĚ (min. 1x denně) navštěvujete? (vyberte 1 nebo více odpovědí)

Zaškrtněte všechny platné možnosti.

- Facebook
 Facebook Messenger
 Instagram
 TikTok
 Snapchat
 Twitter
 WhatsApp
 Youtube

Jiné: _____

6. Od koho přijímáte žádosti o přátelství, žádosti o sledování či žádosti o zprávy? (vyberte 1 nebo více odpovědí)

Zaškrtněte všechny platné možnosti.

- Od lidí, které znám osobně (kamarádi, rodina)
 Od lidí, které znám „přes“ někoho, ale nikdy jsem s ním nebyl v osobním kontaktu (tzv. kamarád kamaráda)
 Od lidí, které jsem v životě neviděl, ale máme pár společných přátel
 Od lidí, které neznám, nikdy jsem je neviděl a nemáme žádné společné přátele

7. 7. Jaké obecné osobní údaje máte zveřejněny na sociálních sítích? (vyberte 1 nebo více odpovědí)

Zaškrtněte všechny platné možnosti.

- Jméno a příjmení
 Kompletní adresa bydliště (název ulice + číslo domu + název obce)
 Název obce
 Fotografie
 Datum narození
 Věk
 Rodné číslo
 Pohlaví
 Číslo mobilního telefonu
 E-mailová adresa
 Nic z výše uvedeného

Jiné: _____

8. 8. Jaké zvláštní osobní údaje máte zveřejněny na sociálních sítích? (vyberte 1 nebo více odpovědí)

Zaškrtněte všechny platné možnosti.

- Rasový původ
 Politické názory a politické přesvědčení
 Náboženské vyznání
 Údaje o zdravotním stavu
 Sexuální orientace
 Nic z výše uvedeného

9. 9. Pokud máte zveřejněny některé z výše uvedených osobních údajů, kdo tyto údaje může vidět na Vašem profilu?

Označte jen jednu elipsu.

- Pouze já a nikdo jiný (ani mí přátelé)
 Já a všichni mí přátelé
 Já a pouze někteří vybraní přátelé
 Všichni – mám tyto údaje označeny jako „veřejné“ (já + přátelé + cizí lidé, které neznám)

10. 10. Jak vnímáte názor, že by osobní údaje neměly být zveřejňovány, jelikož může dojít k jejich zneužití?

Označte jen jednu elipsu.

- Naprosto s ním souhlasím
 Spíše s ním souhlasím
 Je mi to jedno, nemám na to žádný názor
 Spíše s ním nesouhlasím
 Rozhodně s ním nesouhlasím

11. 11. Máte na svém mobilním telefonu aktivní funkci „sdílení současné polohy“?

Označte jen jednu elipsu.

- Ano
 Nevím
 Ne

12. 12. Máte nebo nemáte pod kontrolou označování sebe sama na fotografiích Vašich přátel?

Označte jen jednu elipsu.

- Mám, každé označení musí projít mým schválením
 Nevím
 Nemám, přátelé mě označují libovolně bez mého souhlasu a vědomí

13. 13. Zjistil/a jste někdy, že někdo zveřejnil Vaši fotografii bez Vašeho výslovného souhlasu? (např. ji poslal jiné osobě, zveřejnil ji na svém profilu apod.)

Označte jen jednu elipsu.

- Ano
 Nevím
 Ne

14. 14. Pokud jste na předchozí otázku odpověděl/a ANO, jak jste tuto situaci řešil/a? (pokud jste využili více možností, zaškrtněte je)

Zaškrtněte všechny platné možnosti.

- Požádala jsem o stažení fotografie
 Přes poskytovatele sociální sítě
 Soudní cestou
 Neřešila jsem to, bylo mi to jedno

Jiné: _____

15. 15. Zveřejnil/a jste někdy na svém profilu svoji fotografii, která je intimního charakteru? (nahota, foto ve spodním prádle apod.)

Označte jen jednu elipsu.

- Ano
 Ne

16. 16. Poslal/a jste někdy intimní fotografii jiné osobě do soukromé zprávy?

Označte jen jednu elipsu.

- Ano
 Ne

17. 17. Pokud jste na předchozí otázku odpověděl/a ANO, komu takové fotografie zasíláte či jste v minulosti zaslal/a? (vyberte 1 nebo více správných odpovědí)

Zaškrtněte všechny platné možnosti.

- Partnerovi/partnerce
 Kamarádovi/kamarádce
 Lidem, které znám jen přes sociální sítě (píšeme si apod.)
 Komukoliv, kde si o ně napíše (např. v chatovací místnosti)

18. 18. Pokud jste na otázku č. 16 odpověděli ANO, přes co takové intimní fotografie zasíláte? (vyberte 1 nebo více odpovědí)

Zaškrtněte všechny platné možnosti.

- Sociální síť (Facebook Messenger, Instagram, Snapchat,...)
 E-mail
 Seznamky / chatovací místnosti
 MMS

Jiné: _____

19. 19. Stalo se Vám někdy, že došlo ke zveřejnění Vaší intimní fotografie, která měla sloužit jen pro soukromé účely (např. jste ji poslali partnerovi z důvodu „okořenění“ vašeho vztahu a on ji následně zveřejnil apod.)?

Označte jen jednu elipsu.

Ano

Ne

20. 20. Pokud jste na předchozí otázku odpověděl/a ANO, co bylo důsledkem tohoto zveřejnění? (pokud bylo důsledků více, vyberte více odpovědí)

Zaškrtněte všechny platné možnosti.

- Kyberšikana / šikana
 Vydírání
 Zastrásování
 Kyberstalking / stalking
 Nevhodné a urážlivé zprávy od cizích mužů (v případě zveřejnění intimní fotografie dívky)
 Posměch

Jiné: _____

21. 21. Pokud došlo ke zveřejnění Vaší intimní fotografie, jak jste se v takové situaci cítil/a?

_____

22. 22. Zasilání a zveřejňování intimně laděných fotografií vnímáte jako:

Označte jen jednu elipsu.

- Naprosto bezpečné
 Spíše bezpečné
 Spíše nebezpečné
 Naprosto nebezpečné

23. 23. Zveřejnil/a jste někdy osobně něčí intimně laděnou fotografii (např. fotografii Vašeho partnera) či jste takovou fotografií šířil/a po internetu?

Označte jen jednu elipsu.

- Ano
 Ne

24. 24. Uvědomujete si možnost snadného zneužití intimní fotografie, pokud se dostane do prostředí internetu?

Označte jen jednu elipsu.

- Rozhodně ano
 Spíše ano
 Nevím
 Spíše ne
 Rozhodně ne

25. 25. Víte, co je to kybergrooming?

Označte jen jednu elipsu.

- Ano
 Ne

26. 26. Setkali jste se někdy na sociální síti s cizím člověkem, který po Vás požadoval osobní schůzku a nikdy předtím jste se neviděli?

Označte jen jednu elipsu.

Ano

Ne

27. 27. Pokud jste na předchozí otázku odpověděl/a ANO, šel/šla jste na tuto schůzku?

Označte jen jednu elipsu.

Ano

Ne

28. 28. Šla/šel byste na schůzku s osobou, kterou znáte jen přes sociální síť?

Označte jen jednu elipsu.

Rozhodně ano

Spíše ano

Nevím

Spíše ne

Rozhodně ne

29. 29. Při komunikaci s neznámým člověkem na sociální síti:

Označte jen jednu elipsu.

Používám webkameru

Nepoužívám webkameru

S nikým cizím přes sociální síť nekomunikuji

30. 30. Přijali byste od neznámého člověka peníze (větší obnos) za to, že mu pošlete vlastní intimní fotografie?

Označte jen jednu elipsu.

- Rozhodně ano
 Spíše ano
 Nevím
 Spíše ne
 Rozhodně ne

31. 31. Při zakládání sociální sítě, která je omezena věkem (např. Facebook) jsem:

Označte jen jednu elipsu.

- Uvedl/a pravé datum narození
 Uvedl/a falešné datum narození
 Nevzpomínám si

32. 32. Sdílel/a jste někdy někomu heslo ke svému účtu na sociální síť?

Označte jen jednu elipsu.

- Ano
 Nevím
 Ne

33. 33. Stalo se Vám někdy, že jiná osoba pronikla na Vaš účet a vystupovala pod Vaším jménem? (např. psala Vaším přátelům, veřejně Vás zesměšňovala, přidávala Vás do nevhodných skupin apod.)

Označte jen jednu elipsu.

- Ano
 Ne

34. 34. Šířil o Vás někdo na sociální síti nějakou pomluvu, která nebyla pravdivá?

Označte jen jednu elipsu.

Ano

Ne

35. 35. Šířil/a jste Vy osobně nějakou pomluvu o jiném člověku, která nebyla pravdivá?

Označte jen jednu elipsu.

Ano

Ne

36. 36. Jste si vědom/a toho, že šířením pomluv a nepravdivých informací o jiné osobě může dojít k porušení osobnostního práva na ochranu lidské důstojnosti, cti a vážnosti člověka?

Označte jen jednu elipsu.

Ano

Ne

37. 37. K cizím lidem na internetu a jejich nabídkám jsem:

Označte jen jednu elipsu.

Velmi důvěřivý, nemám důvod mít jakékoliv obavy

Celkem důvěřivý, ale ne všemu se dá věřit

Lhostejný, nezajímají mě

Celkem nedůvěřivý, ovšem některé nabídky jsou neodolatelné

Naprosto nedůvěřivý, s nikým cizím přes internet nekomunikuji a nevěřím žádným poskytnutým nabídkám

38. 38. Pokud Vám přijde zpráva od cizího člověka, která začíná například slovy „Ahojky broučku“, tak:

Označte jen jednu elipsu.

- Zprávu přečtu a odepišu, zapředu rozhovor
- Zprávu přečtu, ale neodepisuji
- Zprávu si nepřečtu, ignoruji ji
- Zprávu ihned smažu
- Zprávu ihned smažu a daného člověka si zablokuji

39. 39. Pořizujete si tzv. „screenshoty“ obrazovky za účelem zachycení nějaké informace z konverzace v chatu s jinou osobou?

Označte jen jednu elipsu.

- Ano
- Ne

40. 40. Pokud jste na předešlou otázku odpověděli ANO, posíláte tyto snímky obrazovky jiným lidem?

Označte jen jednu elipsu.

- Ano
- Ne

41. 41. Víte, že se může jednat o porušení osobnostního práva na ochranu projevů osobní povahy člověka?

Označte jen jednu elipsu.

- Ano
- Ne

42. 42. Víte, co je předmětem ochrany osobnosti?

Označte jen jednu elipsu.

Ano

Ne

43. 43. Pokuste se vyjmenovat osobnostní práva.

_____

44. 44. Považujete osobnostní práva za důležitá?

Označte jen jednu elipsu.

Ano

Ne

45. 45. Internet považuji za:

Označte jen jednu elipsu.

Zcela anonymní

Částečně anonymní

Částečně neanonymní

Zcela neanonymní

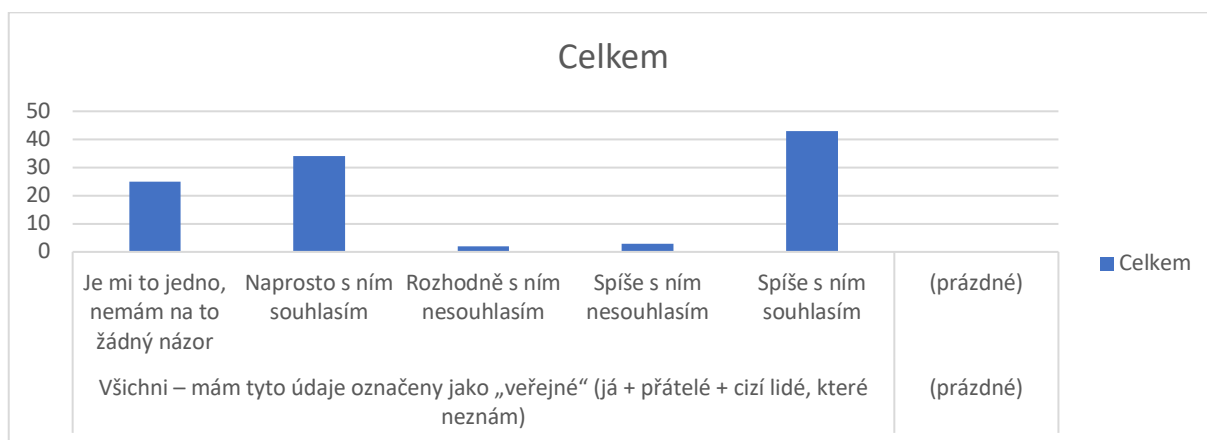

Obsah není vytvořen ani schválen Googlem.

Google Formuláře

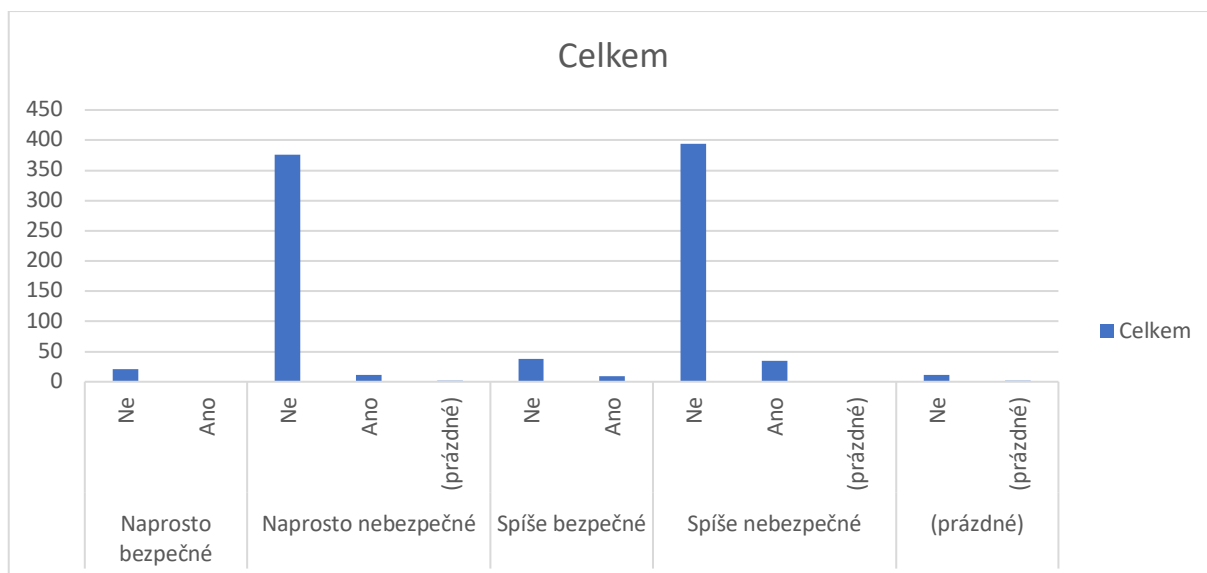
8.2 Doplnkové grafy

Graf 41 Spojení otázky č. 9 (odpověď "všichni") a otázky č. 10

Závěr z grafu č. 41: Jak můžeme vidět z grafu, respondenti, jenž v otázce č. 9 uvedli, že jejich osobní údaje může na sociální síti vidět kdokoli, ve většině, naprosto nebo spíše souhlasí s názorem, že mohou být tyto informace lehce zneužitelné. 25 respondentů, jenž odpovědělo „všichni“ na to nemá žádný názor. Pouze minimum respondentů s tímto názorem nesouhlasí, a to je pravděpodobně důvod, proč jim nevadí mít tyto údaje označeny jako „veřejné“. Zbytek respondentů si v odpovědích na tyto dvě otázky protiřečí.

Graf 42 Spojení otázky č. 15 a otázky č. 22

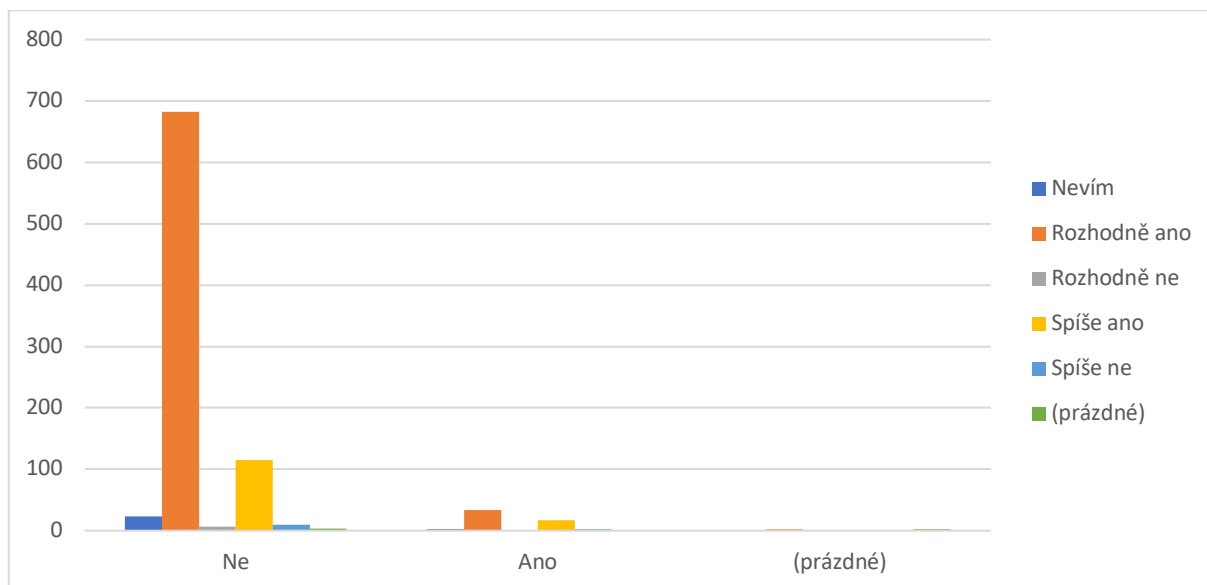

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 42 spojuje otázku č. 15 a č. 22 z dotazníku. Tedy jak respondenti odpověděli na otázku č. 15 (ano/ne) **a zároveň** na otázku č. 22, tedy zda zveřejňují své intimně laděné fotografie na svém profilu **a zároveň** jak vnímají zveřejňování takových fotografií (např.

respondent odpověděl zároveň NAPROSTO NEBEZPEČNĚ – otázka č. 22 a ANO – otázka č. 15)

Graf 43 Spojení otázky č. 15 a otázky č. 24

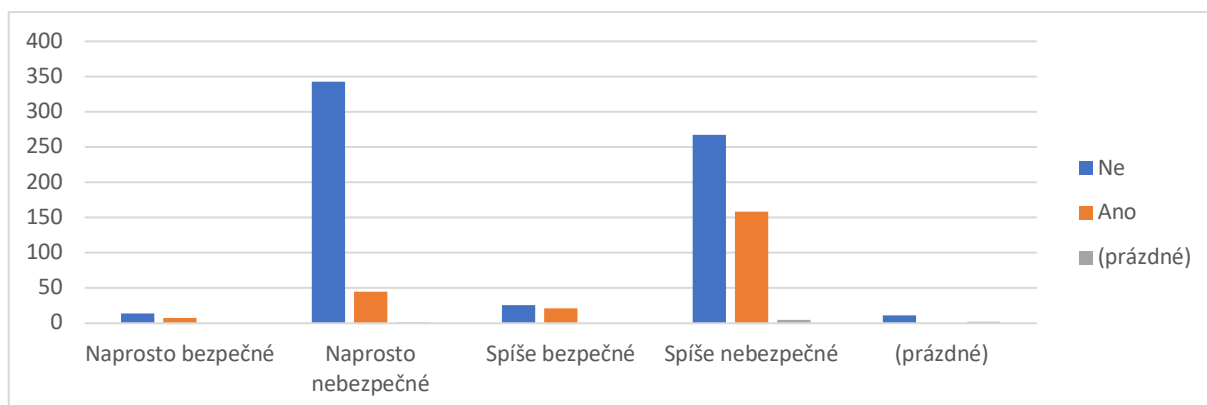

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 43 spojuje otázku č. 15 a č. 24 z dotazníku. Tedy jak respondenti odpověděli na otázku č. 15 (ano/ne) a zároveň na otázku č. 24, tedy zda zveřejňují své intimně laděné fotografie a zároveň zda jsou si vědomi toho, že je možné tyto fotografie lehce zneužít.

Obdobně jsou zpracovány následující dva grafy.

Graf 44 Spojení otázky č. 16 a otázky č. 22

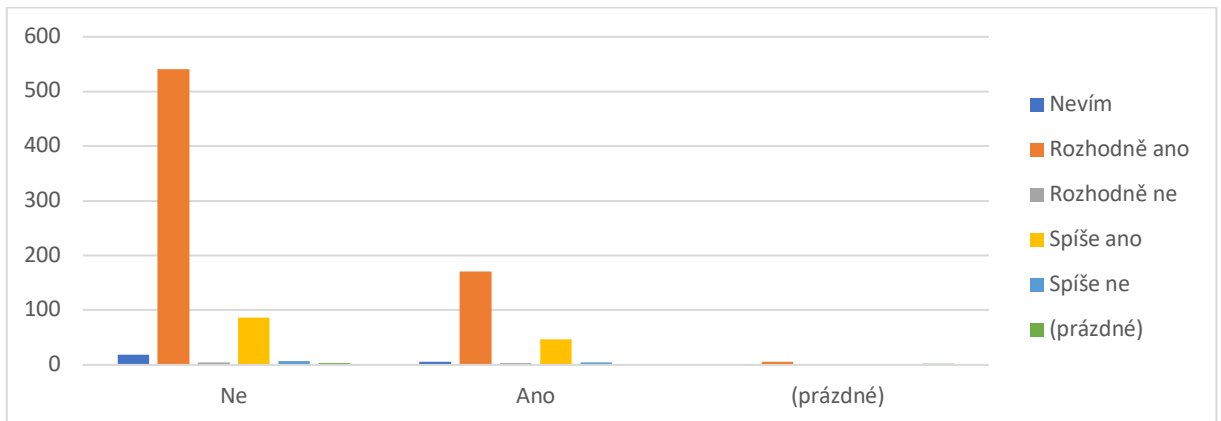

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 44 spojuje otázku č. 16 a č. 22 z dotazníku. Tedy jak respondenti odpověděli na otázku č. 16 (ano/ne) **a zároveň** na otázku č. 22, tedy zda zasílají své intimně laděné fotografie jiné osobě do soukromé zprávy **a zároveň** jak vnímají zveřejňování takových fotografií.

Graf 45 Spojení otázky č. 16 a otázky č. 24

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 45 spojuje otázku č. 16 a č. 24 z dotazníku. Tedy jak respondenti odpověděli na otázku č. 16 (ano/ne) **a zároveň** na otázku č. 24, tedy zda zasílají své intimně laděné fotografie jiné osobě do soukromé zprávy **a zároveň** zda jsou si vědomi toho, že je možné tyto fotografie lehce zneužít.